

bukla

Brezplačna revija
o dobrih knjigah.

leto 15/št. 148

maj–junij 2019

www.bukla.si

Ker zgodbe navdihujejo ...

Intervjuji: Tibor Hrs Pandur, Feliks Plohl, Dan Podjed, Jelka Reichman, Marko Roblek, Andraž Rožman

buklaplus

Nove knjige avtoric založbe Miš:

GAJA KOS s slikanicama *Migiji migajo* in *Grdavši in presenečenje*

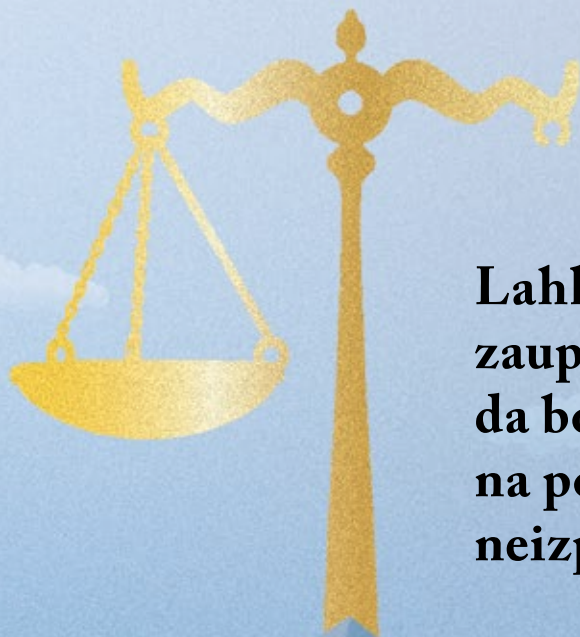
PETJA RIJAVEC z romanom *Najini valovi*

TINA BILBAN z romanom *Hvala za škarje* in otroškim priročnikom *Kaj sploh je to?*

Tokrat predstavljamo več kot 160 novih knjig. Naslednja Bukla izide začetek julija 2019.

IGOR KARLOVŠEK

SODIŠČE

**Lahko posameznik
zaupa sodišču,
da bo razsodilo
na podlagi
neizpodbitnih dejstev?**

Miš

IZDAJATELJ

UMco, d. d., Leskoškova 12, 1000 Ljubljana
Telefon: (01) 520 18 39,
Faks: (01) 520 18 40
bukla-urednistvo@umco.si
ISSN: 1854-3359

UREDNIŠTVO in PISCI

Odgovorni urednik: Samo Rugelj
Kreativna urednica: Renate Rugelj
Pomočnica uredništva: Vanja Jazbec
Jezikovni pregled: Prokreator

Pisci: Sabina Burkeljca, Aleš Cimprič,
Jedrt Jež Furlan, Iztok Ilich, Klara Jarc,
Vanja Jazbec, Sonja Juvan, Aljaž Krivec,
Vesna Sivec Poljanšek, Renate Rugelj,
Samo Rugelj, Kristina Sluga, Žiga Valetič

Gostujoči pisci:

Igor Divjak, Saša Jerele,
Simona Kopinšek, Manca Košir,
Boštjan Videmšek, Janja Vidmar

OBLIKA in PRIPRAVA

Oblikovanje in prelom: Aleš Cimprič
Organizacija tiska: Merima Jular s. p.
Natisnjeno v Evropski uniji.
Fotografija na naslovnici: Borut Krajnc

OGLASNO TRŽENJE

Renate Rugelj
Telefon: (01) 520 18 31,
GSM: 031/688 590

Brez pisnega dovoljenja izdajatelja je vsaka
javna priobčitev, predelava ali uporaba
vsebine prepovedana. Vse pravice pridržane!
Pisci in kolumnisti izražajo svoja mnenja in ne
nujno mnenja uredništva.

LEGENDA KRATIC

m. v. – mehka vezava
t. v. – trda vezava
pt. v. – poltrda vezava

bukla

Brezplačna revija o dobrih knjigah.

Izdajo te publikacije je sofinancirala Javna
agencija za knjigo Republike Slovenije.

bukloplus

Sofinancer projekta »Berimo Slovence v
BukliPlus« je Ministrstvo za kulturo RS.

www.bukla.si

Nekaj misli o preteklosti in prihodnosti revije *Bukla*

Ko neka revija na trgu brezplačno obstaja že skoraj petnajst let, verjetno za marsikoga postane samoumevna. Ničkolikokrat se nam zgodi, da vidimo, npr. v knjižnicah in knjigarnah po Sloveniji ali na knjižnem sejmu, kako obiskovalci suvereno pridejo do stojala, z njega skorajda avtomatično potegnejo novo *Buklo* in gredo dalje. Kakšna samoumevnost je v teh gibih! Seveda nas, ki z *Buklo* živimo, bdimo in spimo že petnajst let, to iskreno veseli. A v resnici *Bukla* ni samoumevna. Njeni izidi v tej (brezplačni) tiskani obliki in v sedanji nakladi (25 tisoč izvodov), da res lahko pride do širokega kroga bralcev in kupcev knjig, niso avtomatični, predvsem pa niso samoumevni. V uredništvu tako že nekaj časa poteka živahna debata o njeni prihodnosti po koncu letošnjega leta – dokončnih odgovorov še nimamo. Tu je nekaj misli o njej za vse tiste, ki jih zanima ozadje delovanja revije, ki jo držite v rokah.

V svojem izhodiščnem konceptu se *Bukla* naslanja na dva različna modela. Po eni strani je dedič vsebinsko podobnih revij, denimo revije *Knjiga* (1953–1996), ki so na slovenskih tleh prisotne že več kot sedemdeset let. Njihova osnovna značilnost je (bila), da s krajšimi *splošnoinformativnimi* in *zgoščenimi* besedili predstavijo čim večji del tekoče slovenske knjižne produkcije (v zadnjih letih je bilo letno v *Bukli* predstavljenih približno 1200 knjig). Te revije, večina jih je izhajala v obdobju od leta 1945 do leta 1996, so imele finančni model svojega poslovanja zasnovan tako, da so knjižne založbe za njihovo izhajanje (bolj ali manj po dekretu) namenjale določen delež svojega prihodka. Naklada teh (plačljivih!) revij je bila od 1500 do 5000 izvodov, namenjene pa so bile tako profesionalni (knjižničarji, knjigarji, uredniki, založniki, avtorji, prevajalci itn.) kot tudi splošni publikli v smislu njihovega informiranja o tekoči knjižni produkciji.

Po drugi strani pa je *Bukla* naslednik koncepta brezplačnikov, ki so se v svetu začeli pojavljati ob koncu devetdesetih let prejšnjega stoletja (v naši založbi smo prvi brezplačnik, filmsko revijo *Premiera*, začeli izdajati leta 2000). Ključna lastnost brezplačnikov pa je bila visoka naklada, ki smo jo prenesli tudi k *Bukli*. Zakaj? Po začetku privatizacije slovenskega knjižnega založništva od leta 1992 naprej »zapovedani« način financiranja revije o knjigah s strani založnikov ni bil več mogoč, saj so založbe postale zasebne gospodarske institucije, ki so samostojno odločale o razporejanju finančnih sredstev za promocijo lastnih knjig. Zaradi tega je po več kot štiridesetih letih nehala izhajati tudi revija *Knjiga*, sledil ji je še kratek (neuspešen) poskus izhajanja *Revije o knjigah* (2000–2002).

Tako smo leta 2005 zasnovali in začeli izdajati *Buklo*, kjer se je zaradi (pre)nizkih subvencij kot edini možni način rednega izhajanja revije izkazal koncept *kombinacije* javne podpore (ta se je skozi čas spreminjala) in financiranja z oglasi s strani zasebnih in drugih založb. Da imajo založbe sploh interes oglaševanja svojih knjig, mora tiskana revija izpolniti vsaj dva

pogoja: dovolj visoka naklada s široko *nacionalno* distribucijo (*Bukla* ima 25 tisoč brezplačnih izvodov) in spletno podporo (www.bukla.si) ter dovolj ugodne cene oglasnega prostora, da se ob mikro promocijskih proračunih, ki so na voljo za knjige v slovenskem jeziku, založniki sploh odločijo za oglaševanje *nekaterih* svojih knjižnih naslovov.

Revija *Bukla* se je tako s svojim bralskim dosegom leta 2014, ko je bila opravljena zadnja nacionalna raziskava branja in nakupovanja knjig v Sloveniji (*Knjiga in bralec V*), uvrstila med ključne informatorje slovenske publike o knjigah, istega leta pa je bila narejena tudi raziskava branja NRB, ki je pokazala, da ima vsaka številka *Bukle* več kot 40.000 rednih bralcev.

Ne glede na svoj *splošnoinformativni* vsebinski koncept smo z *Buklo* v zadnjih letih v okviru možnega ustvarili revijo, ki se lahko primerja s katero koli podobno revijo v Evropi (poudariti velja, da je primerljivi brezplačni knjižni revij zelo malo, da izhajajo na bistveno večjih jezikovnih trgih, v precej bogatejšem ekonomskem okolju in ob izdatni podpori celotne knjižne branže). Poleg ustreznega koncepta pa izdajanje take revije v obstoječem vsebinskem obsegu in formatu zahteva tudi *usposobljene kadre* za delo: Renate Rugelj je na založniških študijih magistrirala prav iz uredniških in finančnih modelov knjižnih revij na Slovenskem, Samo Rugelj pa je eden od zgolj treh Slovencev, ki so doslej doktorirali iz založniških tem.

Revija *Bukla* izhaja znotraj založbe UMco, ki poleg kadrovskih moči reviji nudi tudi *tehnično, prostorsko in administrativno* infrastrukturo. Od izdajanja revije nimamo nobenega pozitivnega *ekonomskega* učinka, s prihodki komaj pokrivamo izdajateljske stroške, revijo pa z ogromno entuziazma kljub temu izdajamo že petnajst let in z njo ves čas zajedamo v lastno finančno in energetsko bilanco.

V okviru možnega skušamo v *Bukli* bralcem predstaviti čim večji del javno podprte in tudi druge kakovostne knjižne produkcije za vse knjižne okuse in vse starosti. Kljub vsem oviram letno pokrijemo nekajkrat več knjižnih naslovov kot katerikoli drug splošni ali specializirani medij v Sloveniji.

V vsem tem času je *Bukla* tako že skoraj prerasla v knjižni projekt z javnim interesom. Ker si iskreno želimo, da bi izhajala še naprej (upadanje gospodarskega obsega založništva se občutno odraža v zmanjšanih prihodkih iz oglaševanja in kar nekaj založb, ki so bile naši stalni partnerji, je v tem času usahnilo ali povsem prenehalo z dejavnostjo, prav vse pa so zmanjšale obseg svojega oglaševanja), izkoriščava ta uvodnik za prijazen apel in večjo podporo naši reviji s strani celotnega komunikacijskega kroga knjige, od založnikov do knjigarn in knjižnic, še posebej slednjih, kjer več kot polovica bralcev najde svoj izvod revije.

Samo z jasno izraženim interesom *vseh* vpletenih bo *Bukla* kot brezplačna revija v sedanji obliki lahko izhajala še naprej ter bralce in kupce informirala o novih knjigah na Slovenskem.

MARJAN TOMŠIČ

ŠAVRINKE

Beletrina, zbirka Beletrina,
2019, t. v., 454 str., 27 €, JAK

Marjan Tomšič

Šavrinke so bile dekleta, žene in matere, ki so predvsem od konca 19. stoletja do zaključka 2. svetovne vojne vsakodnevno potovale med Istro in Trstom, kjer so prodajale največ jajca (zato so jih imenovali tudi jajčarice), pa tudi druge kmečke dobrine. Za za-

služek so v Trstu kupovale platno, milo, naprstnike, potrebščine po naročilu Istranov in jih prodajale na poti domov. Le malokatera je ta poklic opravljala prostovoljno, večino so v to prisilili vsesplošna revščina, velike družine in visoki davki italijanske oblasti. Njihov služek je bil pogosto edini vir preživljanja družine. Ker so kot preskrbovalke družin posegle v tedanjo patriarhalno družbo, so bile prej kot pohval deležne številnih očitkov. Ta realna, zgodovinska podoba Šavrink je počasi, tudi zaradi literarnih upodobitev, prerasla v istrsko (danes že slovensko) simbolno podobo neuklonljive, pogumne, skrbne in ljubeče matere in ženske.

Pisatelj Marjan Tomšič, ki letos obeležuje častitljivih osemdeset let, s Šavrin-kami diha že več kot trideset let; roman je prvič izšel leta 1986, bil ponatisnjen leta 1991, tokratna izdaja pa je prva, ki govori tako slovenske kot hrvaške Istre ter nekaj italijanskega besedišča ohranja v vsej svoji avtentičnosti. Zahvala za to in za obsežen slovarček gre istrski pesnici in lektorici Alferiji Bržan, ki domače narečje ohranja tudi v svoji poeziji. Čeprav je Marjan Tomšič (rojen v Račah pri Mariboru) v teh krajih prišlelek, *forešt* – najbrž pa po vseh letih bivanja v Istri niti to ne več –, osrednji del njegovega literarnega opusa zavzemajo ravno usode pogumnih Šavrink, kasneje tudi aleksandrink. Globoka pripadnost in spoštljivost, ki ju čuti do Istranov, vejeta iz spremnega zapisa k romanu, v katerem pojasnjuje njegovo nastajanje; s kakšnim zanimanjem je poslušal štorije, ki so jih pripovedovale njegova takratna gospodinja, nekdanja Šavrinka in ljudska pripovednica, Marija Franca (kasneje je s Tomšičevo pomočjo tudi sama napisala tri knjige svojih spominov), in njene prijateljice, na pobudo katerih se je nazadnje odločil, da jih ubesedi. Nič ne pretiravamo, če zapišemo, da je s svojimi deli istrski pokrajini in njenim prebivalcem postavil spomenik v slovenski literaturi. V osemdesetih je bil namreč Tomšič eden prvih, ki je prepoznal vrednost ljudskega, kulturnega, ne nazadnje tudi jezikovnega izročila te pokrajine na stičišču treh meja. Sledil je pravi kulturni preporod z obujanjem ljudskega glasbenega izročila, pripovedi, običajev, o čemer v spremni besedi *Vizija dobrih Šavrink* poglobljeno piše Vesna Mikolič.

Naj nazadnje nekaj besed namenimo še sami zgodbi, čeprav jo marsikateri bralec najbrž že pozna. Osrednji romaneskni lik romana je Šavrinka Katina iz Gračišča (njeno nadaljnjo usodo spremljamo tudi v avtorjevem romanu *Zrno od frmentona*), ob njej pa Tomšič razprostira tudi usode drugih Šavrink (celo par Šavrinov), kajti Šavrinke so vselej skupnost – na poti in doma. Pred bralcem vznika svet, kjer sreča podaja roko žalosti, kjer se petje srečuje z obupanim tuljenjem in kjer ti pot lahko prekrži karabinjer ali zla *štriga*. Predvsem, in kar je najbrž najpomembnejše, pa je to svet, ki nikoli ne pozabi na sočloveka in ne zavrže svoje človečnosti. > KRISTINA SLUGA

MAJDA RUPNIK

RAČUNARKA IN MOŽ Z REŠITVIJO

Primus, zbirka Avtorji,
2018, m. v., 218 str., 25 €

Zdravnika Tana in Luka, oba v srednjih letih in znanca še iz osnovnošolskih let, se kot brodolomca po boju z viharji vsakdanjika, utrujena od vsega doživetega, nekega dne srečata na istem otoku življenja. Tana, neizpolnjena v svoji karieri in še bolj v svoji ljubezni, si liže rane zaradi moževe nezvestobe, Luka pa bije boj s svojo preteklostjo in tudi domnevno neizogibnostjo svojega fizičnega propadanja. Mednarodno uspešni mikrokirurg namreč vse pogosteje ne čuti svojih prstov, edinega »orodja«, ki mu osmišlja življenje in ga postavlja v vlogo zveličanega boga v belem. Ko vsak od njiju odvzame maske in z drugim deli umazanijo, s katero je že dolgo zamazan

... izredno tekoča in dobro zgrajena zgodba prvenca ...

njun notranji svet, nastopi njuna katarza. Bolj kot obračunavata s preteklostjo, več je prostora za sedanjost, za ta trenutek, za nove rešitve ... Izredno tekoča in dobro zgrajena zgodba prvenca avtorice, ki je po dolgih desetletjih pisanja »za predal« in nesebičnega predajanja oglušelemu sinu naposled zbra-

la pogum in prisluhnila svoji ustvarjalski duši. Roman, ki ga boste prebrali na mah in si ob tem zaželeli, da bi njegova avtorica kmalu ustvarila še kaj novega! > VESNA SIVEC POLJANŠEK

MIRJAM DULAR

MILINA POGOVORA

Kratka proza
samozaložba, 2018, m. v., 156 str., 19,90 €

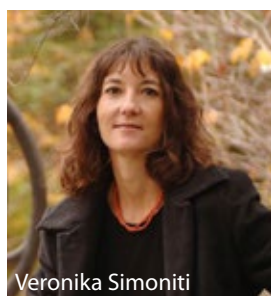

Avtorica romana je po izobrazbi sicer doktorica fizike – specializirana je za področje astronomije –, a v sebi nosi tudi neprecenljivi čut za opazovanje najmanjših podrobnosti v človeškem vsakdanjiku. Tako kot se s preciznostjo in natančnostjo loteva opazovanja nebesnega svoda in vseh njegovih posebnosti, zna zreti tudi v mali svet malega človeka, ki pa je majhen samo pregovorno. Avtorica mu namreč vdahne veličino prav s svojo sposobnostjo opazovanja detajlov in prefinjenega upodabljanja notranjega sveta protagonistov, vse skupaj pa nato obogati s skrbno izbranimi mislimi. Skupni imenovalec zbirke kratkih zgodb je človeška usoda, zaznamovana z najrazličnejšimi (notranjimi ali zunanji) pripetljaji, ki krojijo posameznikovo življenje. Zunanji opazovalec teh življenj bi za marsikatero od njih morda lahko pomislil, kako zelo so preprosta, enolična, morda celo dolgočasna, ali nesmiselna, ali pa ujeta v primež predvidljivosti. A tisti, ki zmoro poglobljeno opazovati in predano prisluhniti – običajnemu pogovoru ali pa govorici, ki vre iz notranjega sveta protagonistov posameznih zgodb –, bo nagrajen z globino sporočilnosti in milino modrosti. In prav to daje teži vsem avtoričinim zgodbam, navdahnjenim z življenjem ter po- lepšanim z vso njegovo barvitostjo. > VESNA SIVEC POLJANŠEK

... skupni imenovalec zbirke kratkih zgodb je človeška usoda, zaznamovana z najrazličnejšimi (notranjimi ali zunanji) pripetljaji ...

VERONIKA SIMONITI

IVANA PRED MORJEM

Cankarjeva založba,
2019, t. v., 176 str., 24,99 €, JAK

Veronika Simoniti

Veronika Simoniti, katere romaneskni prvenec *Kameno seme* je bil leta 2015 med peterico finalistov za nagrado kresnik, je na slovensko literarno prizorišče stopila kot avtorica kratkih zgodb. V njenem novem romanu

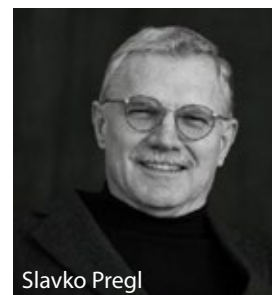
Ivana pred morjem se prepletajo tri družinske zgodbe, ki jih pripoveduje neimenovana vnukinja oziroma hči glavnih junakinj: babice Ivane in mame Pine. Rdečo nit pripovedi drži v rokah babica Ivana, katere življenje spremljamo od dvajsetih let prejšnjega stoletja do smrti 1991.

Pripovedovalka se iz Pariza vrne na Primorsko, da bi po mami ni smrti pospravila hišo in jo dala v prodajo. Med pregledovanjem rodbinskih pisem, knjig, fotografij in pohištva skupaj z njo odkrivamo življenje babice Ivane in deda Adriana. Sledimo življenju Ivane, Pine in širše družine v drugi svetovni vojni na Slovenskem in opisom dedovega medvojnega ujetništva v Srbiji. Vnukinja med starimi fotografijami odkrije eno, na kateri noseča babica drži svojo petletno hčer za roko, na zadnji strani pa je zapisana letnica 1943. Kaj se je zgodilo z Ivaninim drugim otrokom, kdo je bil njegov oče? Pripovedovalka opisuje povojno življenje deda, babice in svoje mame, ki je hudo zbolela in bolehalo do smrti. Počasi odkriva, da je bila Ivana zelo posebna ženska močnega značaja, izobrazena in razgledana. Izvemo tudi, kdo je bil njen skrivni medvojni ljubimec, s katerim obnovi stike in se skupaj z njim družijo z ljubljanskimi boemi, umetniki in razumniki. Zakaj je babica gojila neizmerno, že skoraj bolešno skrb in ljubezen do hčerke Pine? Pisma, ki jih vnukinja v kredenci najde po vrnitvi v Pariz, razkrijejo končno resnico in vse niti se povežejo.

Slog pisanja je izredno tekoč in prepletanje zgodb v različnih časih in prostorih je tako privlačno, da je knjigo iz rok skoraj nemogoče odložiti pred koncem. »Pride ura in je že zdaj.« > SONJA JUVAN

SLAVKO PREGL, LEON POGELŠEK

SKRIVNOST SE IMENUJE ERICH ŠLOMOVIČ

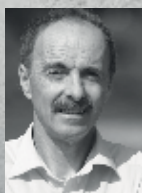
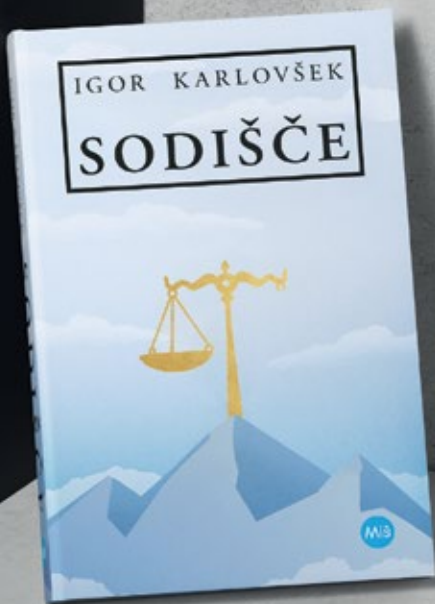
Mladinska knjiga,
2019, t. v., 456 str., 34,99 €, JAK

Slavko Pregl

... imeniten roman, ki ga je Pregl ustvaril na osnovi pripovedovanja Leona Pogelška ...

Leon je študent tretjega letnika umetnosti in zgodovine, ki se bolj kot izpitom o največjih umetnikih 20. stoletja posveča manjšim, včasih tudi mejnim poslom. Na boljših sejnih v Beogradu in Zagrebu kupuje najrazličnejšo robo, ki jo potem v Ljubljani preprodaja po izdatno višji ceni. V želji, da bi si izboljšal življenjski standard, sploh ker se je zapletel s starejšo Kristino, ki ne skriva svojega navdušenja nad materialnimi dobrinami, začne sodelovati z Beograjčanom Bato, ki počne podobne stvari kot Leon, le da na mnogo bolj pretkan način. Prvi skupni uspehi posla v Nemčiji zamegli Leonu ves občutek za razsodnost in zato je pripravljen

iti z Bato v še večje (nečedne) posle s preprodajo umetnin. In ko se za nameček na trgu nenadoma pojavijo dragocene slike iz zbirke legendarnega zbiratelja umetnin Ericha Šlomoviča, se zdi, da se bo Leonova začetna »poslovna« sreča samo še potrojila. Pa se bo res? Imeniten roman, ki ga je Pregl ustvaril na osnovi pripovedovanja Leona Pogelška, odličnega poznavalca sveta likovnih umetnin, vanj pa je spretno vtikal še resnično usodo zbirke likovnih del židovskega zbiratelja Šlomoviča, ki se je po drugi svetovni vojni na poti v Beograd izgubila neznanu kje. Zgodba o prevarah, lakomnosti in skrivnostih iz sveta umetnosti navdušuje s svojim tekočim ritmom pa tudi z dramaturškim stopnjevanjem napetosti. Zares vznemirljivo in odlično branje! > VESNA SIVEC POLJANŠEK

IGOR KARLOVŠEK
SODIŠČE

Strelnski obračun brez primere v slovenski zgodovini za sabo ne pusti le žrtev, temveč tudi obilico odprtih vprašanj.

NAROČILA:
☎ 01 721 45 40

✉ info@miszaložba.com
🌐 www.miszaložba.com

Knjige Miš založbe so na voljo tudi v vseh bolje založenih knjigarnah.

Petja Rijavec je pomemben del svoje kariere preživela v odnosih z javnostmi, zato ni čudno, da je bilo njenemu drugemu romanu naslov *Piarovka*. V vode erotičnega žanra se je podala pod psevdonimom s svojim prvencem *Milfa*, oba pa sta izšla pri založbi Miš, tako kot *Najini valovi*, v katerih se je dvoglasno lotila para sredi petdesetih let, ki preživljata krizo njunega odnosa. Ajda, ženska junakinja romana, se odloči, da bi bilo morda najbolje narediti nekajmesečno »pavzo«. In takrat se vse skupaj šele začne. Ob izidu knjige smo z avtorico opravili kratek pogovor.

»Dober zakon je trdo delo!«

PETJA RIJAVEC

NAJINI VALOVI

Miš, zbirka POPisano,
2019, t. v., 213 str., 29,95 €

Bukla: Kakšne romane najraje berete? Sprašujem zato, ker vas z dosedanjim knjižnim ustvarjanjem, kot kaže, neustavljivo vleče proti humorno podloženim ljubezenskim romanom.

Rijavec: Pri izbiri romanov načeloma nimam jasno načrtanega pravila, berem vse, kar mi pride pod roke, razen seveda popolnega šunda. Izbiram jih tudi po priporočilu ali pa poiščem namige na spletu. Je pa res, da imajo rahlo prednost romani izpod peres moških avtorjev z nekoliko nenavadnim, inteligentnim smislom za humor. Kluun, Beigbeder, Kishon, Viewegh so denimo meni najljubši. Humor teh tipov je pogosto na meji čudaškega, dvoumnega, ni na prvo žogo. Verjetno moraš biti tudi sam malo odbit, da te privlači tako čtivo. Po mojem okusu je v tem smislu tudi, denimo, roman *Pes je mrtev* letošnjega Kresnikovega nominiranca Boruta Goloba, ki ga berem te dni.

Bukla: Kako pa usklajujete svojo redno službo in pisanje? Ali eno vpliva na drugo in kako?

Rijavec: Eno je vplivalo na drugo predvsem pri pisanju moje druge knjige *Piarovka*, ko sem izkušnje iz poklicnega življenja lahko prelila v vsebino romana in mu tako dodala nekaj »poučne« note iz prve roke. Sicer pa časovno takšno usklajevanje ni preprosto, zato tudi toliko časa traja, da vsak naslednji roman ugleda luč sveta. *Najine valove* sem »packala« skoraj pet let ... Govorim seveda o bruto času, ki vključuje tudi vse ustvarjalne krize, blokade, obupavanje itd. A ko enkrat steče, je takšen roman napisan v neto dveh, treh mesecih.

Bukla: V zadnjih letih smo dobili kar nekaj odmevnih domačih kriminalk. Kakšno pa je po vašem mnenju stanje pri nas na področju ljubezenskega romana?

Rijavec: Žal še nisem naletela na ljubezenski roman slovenskega avtorja ali avtorice, ki bi me prepričal. Kaj pa vem ... tisti, ki sem jih prebrala, so bili bodisi preveč površinski ali pa preveč klišejski, osladni, abstraktni. Vsaj za moj okus. No, morda jih pa nisem prebrala dovolj ali pa pravih ne. Ali pa imam med čakanjem na slovenskega Sparksa preprosto previsoka merila.

Bukla: Je »pavza«, torej ločitev za določen čas, po vaše primeren način reševanja težav zakona v srednjih letih? »Pavzo« si namreč privoščita junaka vašega romana *Najini valovi* ...

Rijavec: Ne. Najlažje se je raziti – bistveno težje je zvezo reševati s pogovorom in kompromisi. Dober zakon je trdo delo.

Bukla: Kako je po vaše s tovrstno »pavzo« v Sloveniji, ki je bolj ruralno kot urbano okolje. Med branjem se mi je zdelo, da o slovenskem pogledu na »pavzo« govori njun sosedi?

Rijavec: Osebnostno sicer ne poznam nobenega para, ki bi bil na »pavzi«, pa tudi sicer dvomim, da so takšni primeri pogosti. Je pa v moji generaciji veliko ločitev. Očitno so to leta, ko ven udarijo naveličanost, rutina, želja po tem, da bi iz preostanka življenja iztisnili čim več in čim bolj na novo, drugače. To fazo lahko zaobideš, se z njo spopadeš ali pa se preprosto vdaš v usodo. Kot rečeno, zakon je garanje in ni in ne sme biti samoumeven. Ko postane samoumeven, je to prvi korak k njegovemu razpadu.

Bukla: Malo za šalo, malo zares: je v romanu kaj avtobiografskih elementov?

Rijavec: Zanimivo, enaka vprašanja sem dobivala tudi, denimo, ko sem izdala svoj prvi roman. *Milfa* je bila sicer napisana pod psevdonimom, a nekateri, ki so za mojo »skrivnost« vedeli, so me denimo spraševali, če imam res petnajst let mlajšega ljubimca. Če bi ga imela, bi napisala avtobiografijo, ne pa fikcije. Je pa res, da nekaj sebe – sem pa tja kako karakterno lastnost, navado, razvado – v tekst vseeno vložim. Verjetno tako deluje vsak avtor in trdim, da se drugače ne da dobro pisati. Meni bi bil izziv pisati celo v tretji osebi. Pri *Najinih valovih* sem to prvič poskusila, a sem po nekaj straneh obupala. Ni in ni se mi zdelo dobro, prav mučila sem se, zato sem vse skupaj popravila na prvoosebno pisanje. Zdi se mi, da tako v like vložiš več, lažje se z njimi poistovetiš, ves čas se sprašuješ, kako bi sam reagiral v določeni situaciji in da, včasih te reakcije, dejanja, opišeš tudi tako, kot ustreza tebi, ali pa črpaš iz lastnih izkušenj in jih preneseš v fiktivni »jaz«. Ker je lažje. Z Ajdo naju denimo družita vsaj ljubezen do hrane in hkrati pritoževanje nad kilogrami, ki se pri teh letih nočejo in nočejo optimalno razporediti. Tudi s čistočo oziroma pospravljenostjo stanovanja sva obe obsedeni. Več pa že ne smem povedati ...

Bukla: Čeprav »pavzo« predlaga ona, torej Ajda, je potem on, Maks, tisti, ki v resnici bolj na novo zaživi. Kako to?

Rijavec: Zdi se mi, da se večina moških v resničnem življenju, predvsem pa na prelomnicah, znajde bolje od žensk. Manj komplicirajo, živijo od danes na jutri, hitro naredijo tako, kot je najbolje za njih. Maks, čeprav je nad Ajdino zahtevo po »pavzi« sprva šokiran, se hitro pobere, ugotovi, da je zunaj svet, da lahko začne spet živeti, če je že prej zivotaril, in to tudi dejansko stori. Ajda pa se kot tipična ženska sprva nekoliko obotavlja, pa berkuje sama s sabo, kaj bi in česa ne bi, ter ob stalni zlovoljnosti zaradi staranja še naprej išče smisel življenja. S tem ko zahteva začasno prekinitve zveze, pravzaprav sama sebi pljune v skledo.

Bukla: Odločili sta se za dvoglasno pripoved, kjer vsak od glavnih junakov pripoveduje svojo plat zgodbe. Se vam je ta način podajanja zgodbe zdel najbolj primeren?

Rijavec: Zdel se mi je predvsem izziv, saj sem prvič pisala na tak način. Dvotirna zgodba mi je omogočila boljšo razčlenitev likov, Maksu in Ajdi sem dala tako več prostora, da se pokažeta in izrazita. Še bolj kot to pa mi je bil izziv kot ženski zlesti v kožo moškega. A mi je kmalu steklo, celo uživati sem začela v opisovanju Maksa, razčlenjevanju njegovega značaja ter tipično moških navad in razvad. Na koncu se je celo zgodilo, da je Maks kot lik izpadel bolje od Ajde. Tudi Janja Vidmar, ki je napisala spremno besedo v *Najine valove*, mi je rekla, da Ajdi delam krivico. Pametne razlage, zakaj je tako, nimam. Maks me je preprosto bolj »potegnil«. Morda tudi zaradi prej omenjenih moških avtorjev, ki jih od nekdaj rada prebiram, in njihovih glavnih junakov.

Bukla: V romanu se kar nekajkrat spogledujete z erotičnimi prizori. Vam je njihovo izpisovanje izziv?

Rijavec: Sploh ne. Erotika je sestavni del življenja, je začimba partnerske zveze in se mi zdi pri opisovanju s tem povezanih scen samoumevna. Ni izziv, pride pač sama od sebe, v paketu. Ne maram pa, da se erotične scene opisuje abstraktno ali pretirano sramežljivo, zadržano. Če se vrnem na eno prejšnjih vprašanj o ljubezenskih romanih: če kak avtor poimenuje dele telesa, namenjene erotičnim dejanjem, »črni gozdček«, ljubezenski akt »izstrelitev med zvezde« in prsi »planeta ljubezenske orbite«, knjigo odložim. Na tem ni nič erotičnega, prej smešnega. Smešna je tudi trilogija *50 odtentov sive* – morala bi biti seksi in tudi vsebinska zasnova, zgodba,

Petja Rijavec

Foto: Borut Krajnc

je meni osebno všeč. A je slog pisanja tako katastrofalen, da uniči dobro vsebino. Škoda. Malo manj prekopicavanja erotične boginje v Anastaziji in življenjski opisi spolnosti, pa bi jo prebrala do konca. Erotika naj bo opisana erotično – kar seveda ne pomeni tudi vulgarno. Erica Jong in njen roman *Strah pred letenjem* denimo je bil dolgo časa moj najljubši.

Bukla: Kaj lahko od vas pričakujemo v prihodnje?

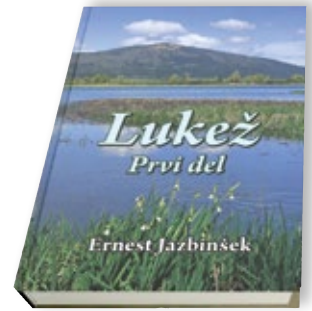
Rijavec: Zagotovo še nisem zaključila s pisanjem, bo pa težko najti temo, ki me bo pritegnila in ki še ni bila ubesedena. Trenutno zato razmišljam o lažjih stvareh: o deževnem vikendu, obogatenu z branjem, o popoldanskem sprehodu s psico, o tradicionalni petkovi pici. O takih, življenjskih stvareh pač.

ERNEST JAZBINŠEK

LUKEŽ

Prvi del

samozaložba, 2019, t. v., 319 str., 28,50 €

Avtor in njegova samozaložba nam v branje ponujata prvi del romana *Lukež*, ki je posvečen nekdanjim generacijam iz okolice Cerknškega jezera. Naslovni junak je sin Florjana Gramca iz Ajdnice in Grete Markun iz Dolenjega Jezera.

Otroštvo in mladost preživi v spoznavanju trdega življenja kmečkega človeka ob presihajočem jezeru. Prepoznava pa tudi odgovornosti in prilagajanje naravnim danostim. Po smrti brata Cirila, kontrabantarja, in staršev se Lukež odloči, da si bom dom ustvaril drugje, in se iz Notranjske preseli na Gorjance. V zavetju hribovja počasi gradi svoje novo domovanje. Zaradi neljubega dogodka v trenutku nepremišljenosti in čustvene razrvanosti pade v vrtinec hipne nerazsodnosti in povzroči tragedijo. Prosi odpuščanja, odsluži kazen in do konca življenja mu družina pomeni največje bogastvo.

Delo odlikujejo čudoviti, slikoviti in prepričljivi opisi pokrajine okrog Cerknškega jezera in Gorjancev. V tej domačijski zgodbi so toplo in ganljivo predstavljene življenjske usode preprostih ljudi, njihova veselja in stiske, bolečine in ljubezni. Dramatični preobrati in nepričakovani zasuki dajejo romanu posebno dinamiko in prepričljiv dramaturški lok. Lukež bralcu zaradi svoje dobrote in poštenja priraste k srcu in želimo si, da bi se junakova zgodba končala srečno. Ker je življenje večno ponavljajoči se krog, je pomembno, kako živimo vsak trenutek sproti. Lirična zgodba o vztrajnosti, moči in požrtvovalnosti nam bo še dolgo ostala v spominu. Zagotovo do septembra, ko avtor napoveduje izid drugega dela romana. > SONJA JUVAN

Kriminalni roman
Ferija Lainščka
v prednaročilu do 25.5.
po izjemni ceni
18,00 EUR!

LITERA

Naročila
tajnistvo.litera@gmail.com / 041 398 916
www.zalozba-litera.si

Vsi moji grehi so provokativni in vsekakor tudi kontroverzni literarni prvenec Feliksa Plohla, človeka z mnogoterimi življenjskimi izkušnjami, tudi z one strani zakona, ki so ga nekajkrat privedle celo za zapahe. Njegova vitalna energija kaže, da je oseba, ki se zna spopasti z marsikatero oviro, opustiti preteklo kriminalno življenje in o tem napisati iskreno in literarno prepričljivo knjigo (morda celo več kot eno), ki na koncu izide pri ugledni leposlovni založbi. Nazorni opisi življenja prepodajalca droge in zvodnika v podzemlju ameriških in drugih mest pa seveda vzbujajo tudi vprašanja, kaj iz takšnega življenja je še (moralno) dopustno opisovati v leposlovnih delih ... O tem smo na kratko spregovorili z avtorjem.

»V Evropi je veliko težje preživeti na ulici kot v Ameriki!«

FELIKS PLOHL

VSÍ MOJÍ GREHI

Beletrina, zbirka Beletrina,
2019, t. v., 378 str., 24 €, JAK

Bukla: Kako bi opredelili svojo knjigo: je to roman, zbirka avtobiografskih vinjet ali kaj tretjega?

Plohl: Težko vprašanje! Knjiga je najprej nastala kot zbirka avtobiografskih vinjet. Ko so bile zgodbe napisane, pa sva se z urednikom Urbanom Vovkom dogovorila, da jih predelamo v roman. Na začetku nisem bil najbolj navdušen, ker sem moral nekaj, kar sem imel za končano, še enkrat predelovati. Na koncu pa sem bil zadovoljen. Končni rezultat je boljši kot prva verzija.

Bukla: Opisujete lastne prigode, od katerih je marsikatera že v sivi coni kriminala. Kje je (moralna) meja, ki ste si jo postavili, kaj še spada v knjigo in kaj ne več?

Plohl: Moralne meje ni v vsebini romana, je namenoma nisem postavljaj. Ko sem se odločil, da bom napisal knjigo, o tem nisem želel razmišljati, sicer knjiga ne bi bila avtentična. Hotel sem napisati nekaj, kar bo bralcem zanimivo, želel sem jim predstaviti svoj svet, tako kot ga doživljam jaz. Knjiga obravnava kar nekaj občutljivih tem, kot je recimo nasilje v družini. Bralcu ne vsiljujem morale, pač pa mu pustim, da si sam ustvari svoje stališče. Edino pri jeziku sem imel moralno dilemo. Sam namreč zelo pogosto in zelo tekoče preklinjam v vseh jezikih, ki jih govorim (tega se najprej naučim), tako da sem poskusil omejiti kletvice do mere sprejemljivega.

Bukla: Enako vprašanje bi postavil za vaše like v knjigi. Kje ste potegnili črto glede tega, kaj boste napisali o njih, sploh ker gre za resnične osebe?

Plohl: Vsi liki živijo novo življenje, zato sem o njih pisal brez zavor. Vsi liki so tudi večplastni in o vsakem bi lahko napisal celo knjigo. Hotel sem prikazati samo njihove najbolj izstopajoče lastnosti. Tudi dogodke in osebe, ki sem jih srečeval v življenju, sem opisoval s časovne in prostorske oddaljenosti. Prizadeval sem si, da na koncu zaradi moje knjige nihče ne bo sedel v zaporu. V eni zgodbi sem s pravim imenom omenil prijatelja, ki še zmeraj malce »čara«. Ko sem mu zgodbo poslal z Doba, da mi pove, če lahko uporabim njegovo ime ali ga raje spremenim, je čisto zapanil: »A si ti normalen? A bi rad, da še jaz pridem na Dob sedet?« Zgodbe nihče ni prebral pred njim, njega je pa tako razbesnelo, da je skočil na telefon in klicaril vsepovsod ter razlagal, da ga hočem spraviti v zapor. Seveda sem bil potem še bolj previden in sem celo psom spremenil imena.

Bukla: Kje je po vaše težje preživeti na ulici – v Evropi oziroma na Balkanu ali v Ameriki?

Plohl: To se sploh ne da primerjati, veliko težje je preživeti na ulici v Evropi. Zakaj? Prvič, hrana; v Ameriki je nemogoče umreti od lakote, razen če si neke v gozdu privezan na deblo. Na vsakemu koraku delijo hrano za brezdomce: cerkve, dobrodelne organizacije, prostovoljci. Ko sem bil leta 2013 dva meseca brezdomec v Ljubljani, je zelo malo manjkalo, da nisem umrl od lakote. Drugič, klima. Amerika je zelo širok pojem. Če bi moral izbirati, ali sem raje brezdomec v Sloveniji ali Minnesoti, bi brez razmišljanja izbral Slovenijo. V Los Angelesu pa je drugače, tam je sonček enajst mesecev na leto ... Tretjič, denar, ki ga je v Ameriki občutno več kot tukaj. Brezdomec se postavi

na dobro križišče v Hollywoodu, recimo Highland/Franklin, na kos kartona napiše »Please, help! God bless!!! Be appreciated!« (»Prosim, pomagajte! Bog te blagoslovi! Hvaležni smo!«) in ob vsaki rdeči luči skoči med avtomobile in pobira prispevke. Če mu policija ne nagaja, bo imel na koncu dneva med 80 in 100 dolarji. No ja, na koncu dneva pravzaprav ne bo imel nič, ker bo vse porabil za drogo, ampak poskusite za to vsoto prosjati v Sloveniji ...

Bukla: Kar nekaj let ste v zaporu odsedeli zaradi različnih obsodb. Komu ali čemu bi lahko pripisali odgovornost za tako življenjsko pot?

Plohl: V zaporu sem sedel zaradi dveh obsodb: za umor iz leta 1994 in za rop iz leta 2013. V Ameriki sem imel še dve zelo kratki pogojni kazni. Za tako življenjsko pot bi lahko krivil okoliščine, sicer pa ... rad bi poudaril, da v Sloveniji nikoli nisem bil obsojen. Če sem kdaj že bil v situaciji, da moram nekaj ušpiti, sem skrbno pazil, da bo to daleč od doma.

Bukla: In je imel po vašem mnenju zapor ustrezno funkcijo rehabilitacije?

Plohl: Hm. Zapor me ni rehabilitiral, sem se kar sam. Nisem preveč zahteven, vse, kar si želim, je, da lahko normalno živim. Če bo vse v redu, potem moja noga ne bo nikoli več stopila v zapor.

Bukla: Kako v tem smislu gledate na projekt Vključujemo in aktiviramo, ki je bil posredno verjetno zaslužen tudi za vašo knjigo?

Plohl: Brez tega projekta ne bi spoznal Lenarta Zajca, ki je moja zgodbo dal v branje Beletrini, in knjiga nikoli ne bi bila zaključena. Preden sem se vključil v projekt, sem že imel besedila za tri knjige v angleščini, ki so trenutno v obdelavi. Ne bom lažno skromen, mislim, da mi gre pisanje knjig kar od rok. Glede promocije in prodaje se moram še ogromno naučiti, učim se pa od najboljših. Beletrina je stroj, mašina! Knjigo bi lahko napisal tudi brez Beletrine, nikoli pa ne bi dosegel, da bi en mesec po njeni izdaji pol Slovenije govorilo o moji knjigi. Verjetno bi dolgo časa nabirala prah nekje na policah, preden bi me kdo »odkril«.

Bukla: Kako ste se počutili ob knjižnem izidu svoje zgodbe in zdaj, ko morate za medije obupati pretekle prigode?

Plohl: Ob izidu knjige sem se počutil, kot da sem dobil otroka. Dejansko je podobno: pustiš za sabo nekaj, kar bo tu, tudi ko tebe ne bo več. Edina razlika je, da je knjiga manj zahtevna – ne joka ob treh zjutraj in ni ji treba menjati plenice. Glede obujanja prejšnjih zgodb: to tako počnem ves čas, če le najdem nekoga, ki ima pet minut časa, da me posluša.

Bukla: Kam boste zdaj usmerili svoje pisanje?

Plohl: Mislim, da bom najprej dokončal drugo knjigo, ker je napisani material zelo dober. Potem se bom lotil zadeve na čisto drugačen način, ker si zelo želim postati »pravi pisatelj«. To pomeni, da bom za tretjo knjigo uporabil veliko več domišljije, ker vsebina ne bo izhajala iz resničnih dogodkov. Pišem znanstveno fantastiko in delam načrt za roman o življenju prostitutke; če se na kaj spoznam, so to prostitutke. Motijo me predsodki, s katerimi se te ženske srečujejo, posebej ko jih obsojajo ljudje, ki niso prav dosti boljši od njih. Seveda bom napisal, kako jaz gledam na to, obenem pa bom pustil bralcem, naj si sami ustvarijo lastno mnenje.

Felix Plohl

Foto: Matej Pušnik

VITOMIL ZUPAN

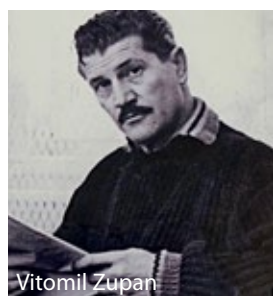
OBRAZ SEŽGANEGA

Izbor iz literarnih del

izbor: Aleksander Zorn

Beletrina, zbirka Beletrina,

2019, t. v., 956 str., 34 €, JAK

Vitomil Zupan

Zupan (1914–1987), morda najbolj avanturističen in nepredvidljiv slovenski pisatelj zadnjega stoletja, je v svojem življenju počel marsikaj, saj je bil tako športnik in erotoman kot tudi partizan in zapornik, za potrebe svojega romanesknega snovanja pa je poglobljeno študiral tudi druge vede od biologije do psihologije,

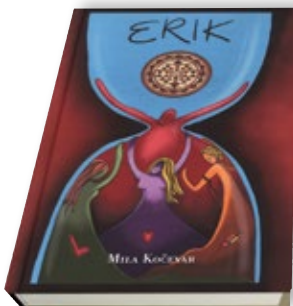
ki so v obliki esejistično podloženih zapisov marsikdaj pronicale v njegova dela. Desetletja kasneje je tovrstna znanost seveda močno napredovala, zato so Zupanove ugotovitve in izvajanja marsikje že tudi zastarela, kar do neke mere vpliva na generalno vrednost njegovega literarnega dela. Pri Beletrini so se zato odločili, da v izboru Aleksandra Zorna, ki je za knjigo prispeval tudi spremno besedo, predstavijo nekakšno Zupanovo čitanko, obsežno kompilacijo na več kot devetsto straneh, v kateri so se pri izboru osredotočili na avtobiografske elemente v Zupanovi prozi (pri čemer je treba biti pozoren na to, da pripovedovalec le ni avtor). Tako v delu z naslovom *Obraz sežganega* (kakor je bilo naslov njegovi tetralogiji) lahko preberemo ključne dele njegovih najmočnejših del, od *Menueta za kitaro*, ki še vedno velja za najboljši slovenski vojni roman, in *Levitana*, ki je slovenskemu zaporniškemu romanu vdihnil novo dimenzijo, do obsežnih delov iz njegovega avtobiografskega romana *Komedija človeškega tkiva*, v katerem je Zupan obdelal prvih trideset let svojega življenja. Čitanka, ki ponuja reprezentativen vpogled v literarno ustvarjanje Vitomila Zupana. > SAMO RUGELJ

MILA KOČEVAR

ERIK

samozaložba, 2018, t. v., 188 str., 19 €

Erik je nadaljevanje romana *Bel oblak*, v njem so namreč ostale odprte usode glavnih junakov. Odgovore na vprašanja o njihovi usodi bo bralec dobil v romanu *Erik*, ki pa se lahko bere tudi kot povsem samostojna zgodba. Gre za zgodbo z nekaterimi elementi kriminalke, ki pa je bolj usmerjena v iskanje prave poti v življenju glavnega junaka, premožnega podjetnika Erika, ki v Münchnu odpira tantrično duhovno središče Črni lotus. Pred odprtjem središča Erik na svoj elektronski naslov prejme pismo neznanca, ki se imenuje Hamurabi. Le-ta se kar sam povabi na slovesno odprtje središča. Erik v tem sporočilu prepozna grožnjo in začne se tekma s časom, ali mu bo uspelo odkriti neznanca, ki bi mu očitno rad pokvaril načrte. Njegovo poizvedovanje sproži tok dogodkov, ki vplivajo tudi na življenja njegovih bližnjih. V knjigi se srečamo z različnimi liki, od Erikovega sina Petra, ki se bori s hudo zasvojenostjo z drogami, Erikove partnerice in učiteljice tantra Nataše, odvetnika Kenetha Smitha, ki poizveduje o skrivnostnem Hamurabiju in pomaga v ozadju razkriti mamilarsko navezo, in vse do Anila, imenovanega tudi *Bel oblak*, ki je sin Erikove velike ljubezni Mete. Ob koncu Erik doživi prijetno presenečenje, njegova ljubzenska zgodba pa ne pričakovan epilog. > BETI HLEBEC

ROK VILČNIK

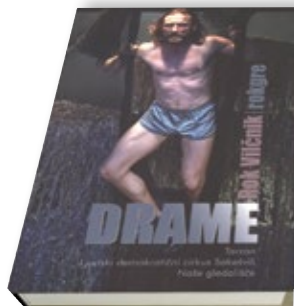
DRAME

Tarzan, Ljudski demokratični cirkus

Sakešvili, Naše gledališče

KUD Sodobnost International,

2019, m. v., 288 str., 24,90 €, JAK

Rok Vilčnik

Trikratni prejemnik Grumove nagrade – pisatelj, pesnik, dramatik, režiser, dramaturg, scenarist, kostumograf, mnogim poznan tudi kot besedilopisec znanim glasbenikom – skratka vsestranski umetnik Rok Vilčnik, tokrat med bralce prihaja s knjižno izdajo treh svojih zelo uspešnih dram; za *Ljudski demokratični cirkus Sakešvili*

je leta 2016 prejel Grumovo nagrado, drami *Tarzan* in *Naše gledališče* pa sta bili zanjo nominirani. V drami *Tarzan* se srečamo z ljubezenskim trikotnikom. Tarzanovo družico Jane zapelje hijena Mike, ki si želi biti človek. Skozi njihove odnose spoznavamo širšo sliko, ki nam kaže pogoltnost človeške vrste, ki samo grabi, ne da bi se zavedela, kdaj ima dovolj. Tu sta Tarzan in Jane aluzija na Adama in Evo, hijena Mike pa igra vlogo skušnjavca. V *Ljudskem demokratičnem cirkusu Sakešvili* se srečamo s tematiko totalitarnih sistemov, z vlogo posameznika v njem, koliko edinstvenega, pristnega in zdravega je sploh mogoče ohraniti v sebi, ko človek živi v sistemu, ko se mora pretvarjati, ko mora zanikati samega sebe, svoje najgloblje bistvo. Kaj sploh ostane? In ne nazadnje: ko diktator umre, je sploh mogoča sprememba in povrnitev v normalnost ali pa je človeški um že tako poškodovan, da to ni več mogoče, da en totalitarizem zamenja drugega, pa naj se ta imenuje kakorkoli že. Drama *Naše gledališče* pa se ukvarja z delovanjem gledališča, kaj je sploh resnica, kaj je igra, kje se vse začne. Osnovni zaplet je, ko v gledališče prispe lažni gledališki inšpektor Ivan Sergejevič Balzamov, česar se bralec oz. gledalec ne zave takoj. Dogajanje se počasi odstira skozi pogovore lažnega inšpektorja z zaposlenimi v gledališču. Spoznavamo, da ni vse tako, kot se je zdelo na prvi pogled, ujamemo utrinke dramatikovega humorja, bralec se utrne marsikatera misel, kajti to gledališče v vsem svojem absurdu ni naše slovensko gledališče. Podobnosti so – kot vedno – zgolj naključne. Vilčnikove drame si vsekakor zaslužijo in upravičujejo knjižno izdajo. > SABINA BURKELJCA

DUŠAN JELINČIČ

TRŽAŠKE PRIKAZNI

ilustracije: Elisabetta Damiani

ZTT, 2019, m. v., 151 str., 15 €

Na pogled drobna zbirka novel in kratkih zgodb – italijanska izdaja je bila pred meseci velika uspešnica – za tržaškega pisatelja Dušana Jelinčiča ni bila le oddih med obsežnejšimi besedili. Pisane na povabilo založbe iz Pordenona, ki je želela knjigo o Trstu izpod peresa slovenskega avtorja, se je sprevrglo v zamudno delo, ki je terjalo veliko raziskovanja in preverjanja dejstev. O resničnih ljudeh in dogodkih, ki so bodisi oviti v meglice govoric in legend, bodisi zanje ne ve niti večina Tržačanov; edina splošno znana znamenitost, o kateri so pisali tudi drugi, je kopališče Peditin z ločenima deloma za moške in ženske. Med številnimi temami, ki so prišle v poštev, jih je Jelinčič izbral devet, njegov slovenski pogled nanje pa se – četudi govori o armenski koloniji v mestu, legendarnem openskem tramvaju, zloglasni Rižarni ali neverjetnih nogometnih peripetijah – kaže v ne le obrobni navzočnosti tržaškega slovenstva v vsakem od besedil. > IZTOK ILICH

Življenje dr. Tine Bilban se ves čas giblje med znanostjo, filozofijo in literaturo. Vsa tri področja so intenzivno vpeta v njeno delo, a tudi v zasebnem času, doma, obkrožena s tremi otroki in možem – znanstvenikom, navdušeno razglablja o vsem omenjenem.

Kako zanimiv je lahko dialog med filozofijo in sodobno znanostjo, dokazuje tudi Tinin najnovejši roman *Hvala za škarje*, ki v ospredje postavlja tematiko genskega inženiringa in njegov razvoj, vse skupaj pa avtorica predstavi skozi različne perspektive glavnih protagonistk Mete, Hane in Maše. Gre za večplastni roman, ki bi ga lahko označili kot filozofskega ali znanstvenega, obenem pa je v njem toliko življenjsko realnega, saj prikazuje, kako se znanost živi v »običajnem«, realnem življenju, da je v resnici namenjen širokemu bralnemu krogu. In prav to mu poleg vsega daje pečat posebnosti in imenitnosti!

»Dobra knjiga odpira dialoge tudi o težkih temah.«

TINA BILBAN

HVALA ZA ŠKARJE

Miš, 2019, t. v., 192 str., 29,95 €, JAK

Bukla: Diplomirali ste iz filozofije in primerjalne književnosti, doktorirali s področja primerjalnih ved, kasneje ste med drugim nekaj let delali na Dunaju na Inštitutu za kvantno optiko in informacijo kot podoktorska raziskovalka s področja filozofije. Kdaj in kako ste se poleg filozofije in literature »okužili« še s sodobno znanostjo, ki vas menda izredno fascinira?

Bilban: Verjetno je bilo to zanimanje za znanost že vedno prisotno. V filozofiji me vseskozi najbolj zanimajo temeljna ontološka in epistemološka vprašanja: *Kaj sploh je?*, predvsem pa *Kaj in kako sploh lahko spoznamo?*, *Kaj sploh je za nas?* – in to je polje, kjer se filozofija vedno znova srečuje z znanostjo in literaturo. To stičišče se mi zdi izjemno zanimivo, kjer en pristop – npr. znanstveni, filozofski ali literarni – postavlja druga dva v novo perspektivo, prinaša nove informacije. Tako sem se v diplomskem delu ukvarjala s premislekom časa pri Kafki, Husserlu in Einsteinu, treh sodobnikih, ki vsak na svojem področju vzpostavijo novo razmerje med posameznikom in časom, v doktorskem delu pa s tem, kako se sodobne filozofske in fizikalne teorije časa odlikavajo v sodobni literaturi, na primer v Rushdiejevih in Ecovih romanih ali pa v poeziji Miklavža Komelja in Daneta Zajca. Pravzaprav se vedno znova znajdem na tem stičišču kot avtorica, urednica, literarna kritičarka ...

Bukla: Bi svojo navdušenost nad znanostjo, ki jo večše prepletate s svojimi drugimi znanji, lahko primerjali z navdušenostjo Mete in Hane, ki v zgodbi nekajkrat poudarita, da je »kul delati kul znanost v kul mestu«, še posebej, kadar ima človek priložnost delati »seksi projekte«, kot označita raziskovanje, ki premika meje in spoznanja na več ravneh življenja?

Bilban: Seveda bi lahko ☺. Tisto najprodnorejšo znanost je, po mojem mnenju, vedno poganjala predvsem želja po novem znanju, po razumevanju, s tem pa tudi po spreminjanju sveta. Enako, ne nazadnje, velja za filozofijo. In ta entuziazem nad spoznavanjem sveta, nad tem, kako stvari so in kaj lahko o tem sploh povemo, je verjetno res precej skupen meni in glavnim protagonistom mojega romana.

Bukla: Osrednja tema vašega novega dela odpira številna vprašanja s področja razvoja genetike in možnosti zdravljenja različnih genskih okvar z metodo CRISPR-as oziroma s tako imenovanimi »genskimi škarjami«. Koliko je za razliko od tujine o tej metodi že raziskanega tudi pri nas? V zgodbo Mete, v kateri je verjetno tudi nekaj vas, ste namreč vključili tudi enega svojih resničnih, objavljenih prispevkov o filozofskem razmisleku znanstvenega napredka.

Bilban: Znanost je na tej ravni precej internacionalna, delimo si znanje in uvid v stvari pa tudi kontekst, katerega del sta družbeni odnos do genske manipulacije in regulacija, ki trenutno prepoveduje posege v genom človeških zarodkov.

Prispevek *O človeški naravi in filozofskem premisleku znanstvenega napredka* pa je Metin. Izhaja iz njenega premisleka v romanu, knjig, ki jih bere, debat, ki se odvijajo na to temo. Ampak ker gre za kredibilen filozofski članek, relevanten (tudi) za naš svet, se mi je zdelo smiselno, da stopi tudi v ta kontekst, zato sem njen članek poslala na uredništvo filozofske revije. Se mi zdi fino, da so imeli na uredništvu posluh za takšno prepletanje dveh svetov, tako si zdaj z Meto avtorstvo nekako deliva: ona je navedena ob članku, jaz pa v kazalu in na cobissu.

Bukla: Z omenjenimi »genskimi škarjami« je kitajski raziskovalec He Jiankui pred rojstvom spremenil genski zapis trem zarodkom, da bi jih obvaroval pred okužbo z virusom HIV. Dva otroka sta se zdrava rodila lani proti koncu leta, eden se bo letos. Torej je znanost v tujini že napredovala do točke, kakršna je v vašem romanu postavljena šele v čas čez slabih deset let. Bi roman zdaj zapeljali kako drugače, če bi vedeli, da bo sodobna genetika napredovala tako bliskovito in učinkovito?

Bilban: Ko je bil rokopis oddan, se je založnikom in urednici verjetno zdel precej bolj znanstvenofantastičen, kot se bere danes, dobro leto pozneje. Vendarle pa svet He Jiankuia še ni Hanin svet. He Jiankuiev poseg in medijsko poročanje o njem po mojem pomembno podčrtujeta glavni fokus romana: imamo orodje, imamo kar nekaj znanja o principih delovanja tega orodja, manjka pa nam poglobljeno razumevanje posledic njegove uporabe, predvsem pa izdelan odnos do tega znanja in orodja. He Jiankuiev poseg se nikakor ne bi mogel odviti kot na primer transparenten evropski projekt, podprt s strani etične komisije, ker trenutno regulacija na področju genske manipulacije tega ne dopušča. In ta manko transparentnosti predstavlja enega od temeljnih problemov njegovega projekta.

Kot pravi eden od junakov v romanu: »Zanimivo, ne, [...] da se napredek pri zdravljenju genskih bolezni ne zatakne pri biologiji, ampak pri filozofiji.« Tukaj nas čaka še kar nekaj poti. Meta je med filozofi, ki šele odpirajo dialog o genetiki in prihodnosti, ki jo ponuja. Potreben pa je širši premislek, temelječ tako na ozaveščanju kot na kritičnem pretresu možnosti, ki jih prinaša uporaba takšnih orodij. Mislim, da je projekt, kakršen je Hanin v romanu, v slovenskem/evropskem kontekstu realno pričakovati čez slabih deset let. Se pa z veseljem pustim presenetiti.

Bukla: Ena od posebnosti romana je med drugim nenehno prehajanje utrinkov opisanega življenja treh protagonistk iz pogovornega jezika v strogi knjižni jezik. Ste se za takšna jezikovna poigravanja odločili, da bi med drugim postavili večjo ločnico med »vsakdanjim« svetom in svetom znanosti, ki včasih velja za »višjega«?

Bilban: Ne, nisem si želela postavljati ločnice med »vsakdanjim« svetom in svetom znanosti, predvsem ker se mi zdi znanost bistveni del tega sveta. Sploh se mi zdi samorefleksija znanosti – to, da se znanost zaveda, da izhaja iz tega sveta in se vanj vrača, ga z novimi informacijami sooblikuje – zelo pomembna.

Uporaba različnih jezikovnih ravni izhaja iz želje po čim boljši refleksiji realnosti. Ko se Meta o tem, kaj je človek, pogovarja s svojim predšolskim sinom pri zajtrku, debatira o tem z možem ali pa potem piše o tem v strokovnem članku, odpira iste teme, a na drugačen način in v drugačnem jeziku. Pri tem izbiro jezika narekuje že sam kontekst, hkrati pa jezik sousmerja dialog.

Foto: Borut Krajnc

Tina Bilban

Sploh se mi zdi jezik ena od najpomembnejših komponent literarnega dela, pa naj bom v vlogi avtorice, literarne kritičarke ali pa preprosto bralke. Hotela sem, da je jezik v romanu živ. Da po svoje barva svetove, iz katerih prihajajo glavni junaki, in dà bralcu občutek, kje živijo. Zato so dialogi izpisani v pogovornem jeziku, posamezna poglavja pa barvajo besede, ki odražajo perspektivo ene od treh protagonistk, mehčajo, na primer, Mašin svet in ostrijo Haninega.

Bukla: Tako kot v vašem prvencu, zbirki kratkih proznih zgodb *Interferenca* ste tudi v romanu *Hvala za škarje* odprli več eksistencialno obarvanih vprašanj. Vas ta še posebej močno nagovarjajo?

Bilban: Pa saj nas po mojem vse. Saj se ne nazadnje vsa literatura tako ali drugače ukvarja s tem, *kdo smo* in *kam gremo*. Mogoče roman *Hvala za škarje* ta vprašanja samo postavi v nekoliko drugačno perspektivo, ko vprašanje, kdo smo oziroma kaj sploh pomeni biti človek, postavlja v kontekst premisleka sodobne genske tehnologije in prihodnosti, ki bi jo lahko omogočila. Tako se neko osebno, subjektivno vprašanje *Kdo sem?*, nadaljuje v intersubjektivno *Kdo sploh smo?*.

Pravzaprav je tako: če se motim in eksistencialno obarvana vprašanja ne nagovarjajo vseh nas, roman *Hvala za škarje* na neki način pokaže, zakaj nas bi morala: ker je filozofski premislek teh eksistencialnih vprašanj potreben za razumevanje znanosti, znanja, ki ga prinaša, in aplikacij, ki jih omogoča. To razumevanje pa je nujno potrebno, če hočemo sooblikovati prihodnost. Lahko pa pristanemo tudi na strah in ignoranco; v tem primeru premislek ni potreben.

TINA BILBAN

KAJ SPLOH JE TO?

ilustracije: Ivan Mitrevski

Miš, 2019, t. v., 110 str., 28,95 €, JAK

Bukla: Imate zdaj, ko je vaš novi roman že izšel, v delu že kaj novega?

Bilban: Ravno pred nekaj dnevi je prišla iz tiskarne moja knjiga *Kaj sploh je to?* z ilustracijami Ivana Mitrevskega, izšla je

pri založbi Miš. Gre za en tak premislek pojmov, ki jih vsakodnevno uporabljamo, bolj malokrat pa se vprašamo, kaj nam sploh pomenijo – od igre do bolezni, strahu, ljubezni in vojne. Nekaj, kar bi, zvita v dve gube na kavču, verjetno brala Iva (Metina hčerka v romanu *Hvala za škarje*), medtem ko bi se Taras (Metin romaneskni sin) režal Ivanovim ilustracijam in prosjačil, naj mu kdo prebere, kaj piše v oblakih.

JURE APIH

**RDEČEGA
MLINA BLUES**

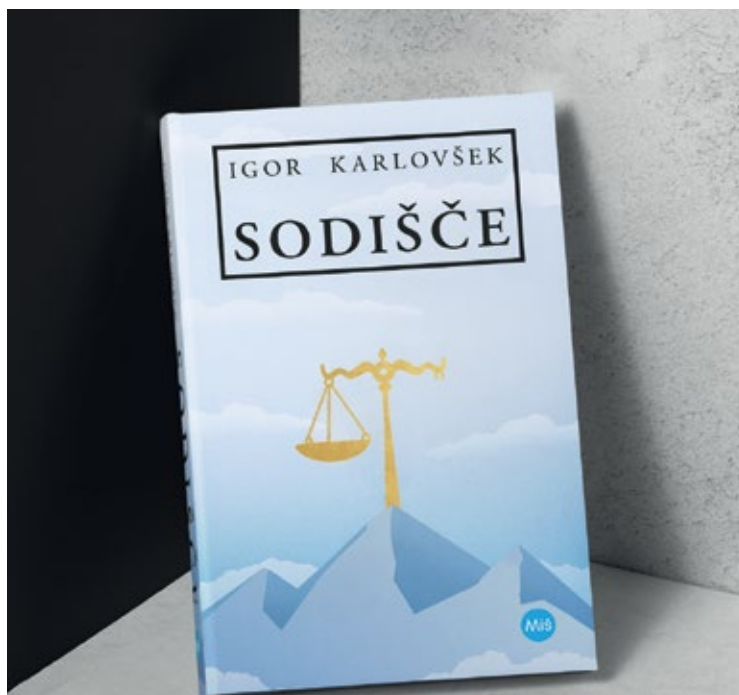
Festfest, 2019, m. v., 240 str., 19 €

Jure Apih

»Brez odgovornosti si kot vlak brez zavor, brez domišljije si ptič brez kril.« Knjiga o Srečku Robinščaku, avtor izrecno poudari, da ga ni poznal, je zgodba tudi o času po drugi svetovni vojni. Junak je na začetku z dojenčkom v roki na poti v Zagreb

do otrokove babice. Srečko je bil učitelj, tudi fičfirič, udbovski zapornik, organizator slovenske OF, ubežnik, ki je klical na pomoč in bil vedno znova izdan. Roman o prijateljstvu se odvija tako, da razlaga zaledje in prepleta življenjske poti vpletenih. Za obe vojni gre, toliko bolj za drugo in predvsem za boleči čas po njej. »Vojna je poenostavila svet. Postal je resda nepredstavljivo krut, vendar tudi jasen in preprost. Umazana mlaka, v katero smo se narodili, se je zbistrila. Kdo je kdo v tem življenju, kdo je kriv vsega zla, kdo nas ogroža in duši? Kje je luč in kje sem jaz? Kakšna je moja vloga, kam sodim in kakšno je moje poslanstvo, če ga imam?« V zgodbi, zakopani v Arhivu Republike Slovenije, med tisoč dvesto stranmi dosjeja državne varnosti, se skriva pozabljena, nikoli razkrita usoda Srečka Robinščaka, ki se je z gestapom, ustaško policijo in Udbo boril za preživetje. Igra usode, greha, kjer se sprašujemo, kaj pa če je vse res? > JEDRT JEŽ FURLAN

**Lahko posameznik zaupa sodišču,
da bo razsodilo na podlagi
neizpodbitnih dejstev?**

JOŽE SNOJ

STIHOŽITJA IN DISTONIJE

Mladinska knjiga,
zbirka Nova slovenska knjiga,
2019, t. v., 112 str., 24,99 €, JAK

Po nekaj romanih (in drugem) se večkrat nagradjeni pesnik, pisatelj, dramatik (in še kaj) vrača k poeziji. Usmeritveno nova zbirka ni radikalen odmik od siceršnjega avtorjevega pesnjenja, saj Snoj še vedno ostaja zvest modernistični tradiciji, zdi se pa, da so tokrat (zanj pogosto značilne) religiozne tematike nekoliko manj eksplicitno prisotne. Jasno pa je, da fokus njegove poezije predstavljajo globoka eksistencialna vprašanja z nekaterimi avtobiografskimi motivi. Čeprav bi bilo mogoče zatrditi, da se v tovrstni poetiki skriva precej »že znanega«, tako z vidika estetike, motivike kot tudi jezika, pa Snojeva modernistična intervencija kar naenkrat paradoksalno zadobi že nasproten predznak. Ker gre za modus, ki v sodobni poeziji ni več tako zelo prisoten, prav zaradi tega obenem zazveni tudi kot nenavadno svež in živ, kar dodatno podkrepi še sama narave pričujoče poezije, ki je kljub gibanju po izrazito resnem terenu pogosto igriva in celo šaljiva. In kot preberemo že v prvi pesmi »zdrži pesem, upaj / si do kraja«. > ALJAŽ KRIVEC

MOJCA BUKOVNIK

UJETA V SEBI

ilustracije: Manca Žitnik
Chiara, zbirka Knjiga kot zdravilo,
2019, m. v., 80 str., 16 €

Mojca Bukovnik je začela pisati pesmi šele leta 2017, kot pravi sama, »da bi se naučila izražati«, da bi znala ubesediti, kar občuti. Čeprav gre za poezijo s poudarjeno (samo)terapevtsko noto, k čemur pričujejo spremeni zapisi profesorice, logoterapevke in dveh psihologov, pesmi ne gre brati zgolj v tem duhu. To je poezija minulih zgodb, sedanjih prereзов in novih začetkov. To so pesmi, ki nihajo med otroškim in odraslim, med zlorabo in rešitvijo, med nasiljem in hrepenečo željo po sprejetju, med mnogimi sencami zemlje in eno svetlobo neba. Pesmi ni malo, zato se pred nami razprostire bogat notranji svet, ki se včasih vrača k enakim izhodiščem, spet drugič pa se odpira v nove in nove smeri. Minimalistične ilustracije Mance Žitnik dodajo vzdušje, kakršno sicer najdemo v poeziji mlade indijske pesnice Rupi Kaur, tako kot pri Kaurjevi pa tudi tukaj obstaja verjetnost, da se bodo pesmi v morebitni drugi zbirki premaknile še naprej od prvenca. > ŽIGA VALETIČ

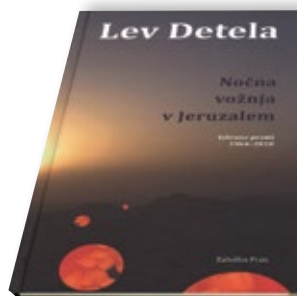
LEV DETELA

NOČNA VOŽNJA V JERUZALEM

Izbrane pesmi 1964–2018
Fran, 2019, t. v., 96 str., 19 €

Lev Detela

... dostopna in
ekonomična ...

Nova Detelova knjiga je razdeljena na sedem ciklov pesmi, od katerih trije (*Nevesela obvestila*, *Italijansko potovanje* in *Nočna vožnja v Jeruzalem*) še niso bili objavljeni v knjižni obliki. Gre skratka za izbrane pesmi, vrhunec, ki so se nabrali vse od 1964 pa do danes in zaokrožijo delo dvojezičnega (nemščina in slovenščina) ter večkrat prevedenega avtorja, ki velja obenem za nekakšnega ambasadorja slovenske literature na Dunaju. Knjiga tako nudi pregled nad ustvarjanjem pesniškega samohodca, ki je od zgodnjih, šaljivih besedil svojo pot nadaljeval v upesnjevanju resnih, bivanjskih vprašanj, v kasnejšem ustvarjanju pa je izdatno začel posvečati tudi religiozni tematiki. V tej maniri se zbirka izteče v zadnjem ciklu, nekakšni molitvi, naslovljeni *Nočna vožnja v Jeruzalem*, ki se zdi kot v tem trenutku prepotreben poskus (verskega?) dialoga med krščanskim in islamskim svetom, izpisan na dejanskem potovanju v Jeruzalem. A izhodišče potovanja je bilo pri avtorju, sicer popotniku (in emigrantu), prisotno že poprej, zaradi česar je pričujoča knjiga tudi svojevrsten pesniški (a duhovni, ne pa geografski) potopis, opremljen celo z obširnimi opombami pod črto, ki nam približajo kraje, o katerih spregovori lirski subjekt. Detelova poezija je dostopna in ekonomična, pogosto vpeta v štirivrstičnice in večkrat začinjena z (navadno »mekimi«) rimami, medtem ko je ritem prej notranji kot zunanji. In čeprav gre pogosto za upesnjevanje zelo konkretnega locusa, ostaja zbirka predvsem lirična, ozadje pa praviloma služi pesniški kontemplaciji. > ALJAŽ KRIVEC

NINA DRAGIČEVIČ

LJUBAV REČE GREVA

ŠKUC, zbirka Lambda,
2019, m. v., 84 str., 20 €, JAK

Poema *Ljubav reče greva* je prvo pesniško delo Nine Dragičević, sicer tudi umetniške vodje festivala Topografije zvoka in pa avtorice zbirke kratke proze z naslovom *Kdo ima druge skrbi* ter dveh glasbeno-esejističnih knjig *Slavne neznane: zvočne umetnice v konstrukciji družbe* in *Med njima je glasba: glasba v konstrukciji lezbične scene*. V naslovu knjige in ponavljajočih se pasusih o tem, kako je, kaj reče in kaj navidezno kontradiktornega naredi ljubav (»ljubav reče najraje sem, ko sva, / reče sploh ne prenesem ljudi, / reče sploh ni več ljudi, / ljubav reče pejva med ljudi.«), bi bralci lahko našli odmev utrujenih, a skrivno pozitivističnih, celo duhovitih besedil Aleksandra Stojkovića iz alternativne rock skupine Goribor. Beseda, ki pride na plano, je razbitje. Zvezna pesnitev se bere kot avtobiografski pohod po sedanjosti, kot razpršen, a obenem povezani (ne)smisel »neoliberalne« družbe in posameznice v njej. Besedišče ostaja hermetično, ne išče novih razsežnosti, temveč je sama sebi razsežnost, zrcalna razsežnost družbe, ki z nenehnim ponavljanjem začaranih krogov utruja do onemoglosti in pred katero človeku ne ostane drugega, kot da skriva svoje tihe moči. > ŽIGA VALETIČ

Spletni antikvariat

www.bukvarna.net

Dobre knjige iz starih časov

GORAZD KOCIJANČIČ

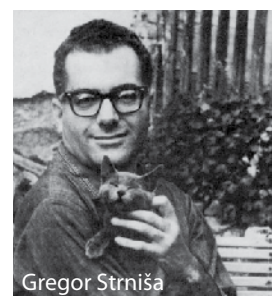
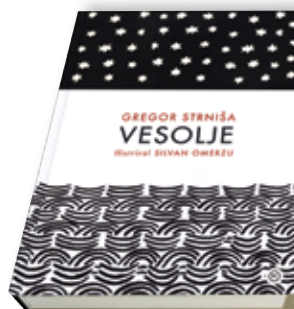
OD TALESA DO TEBEApokrifna zgodovina
evropske filozofijeBeletrina, zbirka Beletrina,
2019, t. v., 260 str., 24 €, JAK

Zbirka s podnaslovom *Apokrifna zgodovina evropske filozofije* pred nas postavi nekaj več kot 100 imen (pretežno) evropske filozofije vse od Talesa do Derridaja (gre v primeru zadnjega, Jensa Nielsberga, za avtorja samega?), ki jih zaključuje *Ti*, hvalnica (nepoimenovanemu) Bogu, vsakemu od navedenih (razporejeni so kronološko) pa je posvečena pesem v prostem verzu, nemalokrat tudi pesem v prozi ali vsaj na meji z njo. Kot v »opombi o žanru« opozori avtor, gre za koncept, ki je v našem prostoru že dolgo prisoten, četudi nekako na njegovih »robvih«. Izvedba? Opravka imamo s poezijo, ki se povsem naravno ugnezdi med Kocijančičevo delo v polju poezije na eni in filozofije (oz. teozofije) na drugi strani. S tovrstnim prečenjem obeh polj nastane zanimiva refleksija filozofske podstat našega (evropskega) kulturnega prostora, ki pa obenem pomeni tudi popolno povnanjenje avtorjeve misli, ali drugače: gre tudi za izpovedano lastno medbesedilnost (avtorja kot teksta ali avtorja kot snovalca tekstov). Ocenjevati lucidnost pesniške obdelave velikih misli je seveda ogromno opravilo, ki zahteva poglobljen študij tako navedenih filozofov kakor tudi njihovih sopotnikov (čeprav lirski subjekti pogosto ostajajo nedoločeni, pa so besede včasih položene v usta nekim drugim zgodovinskim osebam, morda celo fiktivnim ali vsaj takim, za katere zgolj predvidevamo, da so obstajale). A kljub temu ne gre za zbirko »na ključ«, prazna mesta ostajajo za vsakogar obvladljiva, poznavanje ozadja pa (kvečjemu) izriše vedno nove razsežnosti poezije pred nami. > ALJAŽ KRIVEC

GREGOR STRNIŠA

VESOLJE

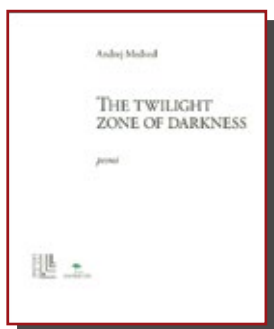
ilustracije: Silvan Omerzu

Mladinska knjiga,
2019, t. v., 144 str., 27,99 €, JAK

Gregor Strniša

Slovenski pesnik in dramatik Gregor Strniša (1930–1987) je zelo zaznamoval slovenski literarni prostor v drugi polovici dvajsetega stoletja, na vrhuncu svoje ustvarjalnosti pa je s pesniško zbirko *Vesolja*, v katero je dodal predvsem bivanjsko vseobsegajoče pesmi, leta 1983 pripravil tematski izbor svoje poezije. Dodal mu je tudi prozni esejistični premislek, ki ga lahko beremo kot nekakšen Strnišev traktat o umetnosti in njenem odnosu do življenja. Sedaj je ta pomembna pesniška zbirka izšla v prenovljeni podobi z ilustracijami Silvana Omerzua, ki te pesmi o vesolju in bivanju, razmišljanju in ustvarjanju v njem ponuja v estetsko minimalistični črno-beli podobi. > SAMO RUGELJ

ZRAKOGLLED
KUB 000
HYPERION

ŽE IZŠLO

EDICIJA HYPERION & ZRAKOGLLED
ALLONS ... NOUS ATTEND LE JARDIN.
[VOLTAIRE, KANDIDE]

KNJIGE, KI BODO IZŠLE V NASLEDNJIH DVEH LETIH:

- August Stramm, *Zbrane pesmi*
[prevedel Andrej Medved]
- Pier Paolo Pasolini, *Nove zgodovine levice. Pesmi*
[prevedla Gašper Malej in Andrej Medved]
 - Andrej Medved, *Lacanov »zarečja«*
 - Les étourdis
[il n'y a pas la vérité de Žižek.
Il n'y a pas la philosophie de Žižek]
- Miklavž Komelj, *Eseji in razprave*
 - Sarah Kofman, *Nerval*
- *Sodobna slovenska poezija 1985–2020*
[od Jureta Detele do Anje Golob in Neve Lučke Zver]
 - Martin Heidegger, *Načelo temelja*
 - Jean Cocteau, *Izbrane pesmi*
 - Blaise Pascal, *Provincijalci*
 - Georges Bataille, *Izbrana dela*
[pesmi, proza & filozofija]
 - Nemška ekspresionistična lirika
- Andrej Medved, *Mreža za subjekt – grillage*
[Artaud – Lacan]

17. kongres slovenskih založnikov

Knjiga? Knjiga!

13. junija 2019, Rikli Balance Hotel Bled

Kongres slovenskih založnikov je osrednji letni dogodek Društva slovenskih založnikov, na katerem se zberejo strokovnjaki iz celotne knjižne panoge.

Poleg izobraževanja je namen kongresa tudi druženje in izmenjava izkušenj.

- ◇ **Dr. Miha Kovač** s Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani bo predstavil tezo, da se branje zaslona v temelju loči od branja s papirja, in se vprašal, kakšne posledice to prinaša za izobraževalno in kulturno politiko.
- ◇ **Dr. Sonja Pečjak** s Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani bo predavala o bralnih strategijah in bralni pismenosti.
- ◇ **Anne-Mette Noack** iz nemške Založniško-knjigotrske zbornice bo predstavila nacionalno promocijsko kampanjo, ki v Nemčiji poteka od leta 2013 in povezuje knjigotržce, založnike in avtorje, osrednje sporočilo pa je poleg veselja do branja izpostavljanje prednosti lokalnih knjigarn.
- ◇ Na okrogli mizi bo moderatorica **Andreja Kavčič z gosti** razmišljala o tem, ali tudi Slovenci potrebujemo nacionalno kampanjo ozaveščenja javnosti o pomenu branja in nakupovanja knjig.
- ◇ Priznana strokovnjakinja **Sonja Klopčič** bo v predavanju »AEIOU voditeljstva« razkrila novo kodo voditeljstva za prihodnost in trajnostni uspeh sebe osebno, timov, organizacij in skupnosti.
- ◇ Kot primer dobre prakse bosta **Rado Daradan** in **Mic Melanšek** predstavila poslovni model in marketinški koncept svojega podjetja Hurra Studios (**Mali junaki**), ki personalizirane otroške knjige izjemno uspešno prodaja že v šestih državah po svetu, največ v Ameriki.
- ◇ **Tanja Tuma**, predsednica Ženskega odbora Slovenskega centra PEN MIRA bo na pragu stoletnice mednarodnega PEN podala kratek pregled delovanja in ciljev te organizacije, ki ima danes 140 centrov po svetu.
- ◇ **Rudi Zaman** bo predstavil novosti v Slovenski avtorski in založniški organizaciji za pravice reproduciranja (SAZOR).
- ◇ **Luana Malec**, glavna urednica portala dobreknjige.si, bo predstavila ambicije nadaljnega razvoja tega portala, zlasti v povezavi z založniki.

Podrobnejši program na <http://www.drustvo-zaloznikov.si/>

**Na kongresu bosta tudi podeljeni nagradi
NAJ založnik in NAJ knjigotržec.**

Vabljeni k prijavi do 3. junija 2019!

Dogodek je del projekta bralne kulture, ki ga sofinancira
Javna agencija za knjigo Republike Slovenije.

JAK

JAVNA
AGENCIJA ZA
KNJIGO RS

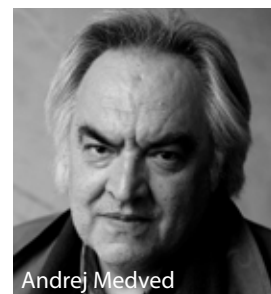
DRUŠTVO SLOVENSkih ZALOŽNIKOV

DOMAČA POEZIJA

ANDREJ MEDVED

THE TWILIGHT ZONE OF DARKNESS; HARMID ALI O VZGOJI IN LJUBEZNI; TALESOVA LUNA

Hyperion in KUD AAC Zrakogled,
2018/2019, m. v., 96/154/164 str.,
15–20 €/knjigo

Andrej Medved

Trojica pesniških zbirk, izdana v istem času (morda lahko zaporedje razberemo iz števil na črtni kodi), v okviru logike pesnikovega opusa od nas pravzaprav niti ne zahteva, da bi jo morali nujno brati kot »tri ločene knjige«, in obenem niti, da bi jo morali brati kot »enoten skupek treh knjig«, saj se še najbolj zdi, da gre v resnici za majhen delček pesniške kontinuitete, ki jo je Medved zakoličil že sredi 60-ih let prejšnjega stoletja in jo nadaljuje vse do danes, v zadnjih letih pa morda prav vanjo poseže še nekoliko pogosteje. Po eni strani gre za estetsko in idejno kontinuiteto, zaznamovano z radikalno zavezanostjo jeziku, ki obenem pomeni nenehno preizkušanje njegovih mej in spogledovanje s hermetičnostjo, po drugi pa tudi za povsem oblikovne razsežnosti Medvedove poezije: atipično preigravanje zunanega ritma, pogosta uporaba tropičja, pogosta raba tercina s srednjo poravnavo, ki nas peljejo od najkrajšega do najdaljšega verza. Vizualna plat je v konkretnih knjigah podkrepjena z občasno rabo večje pisave, odebeljenim tiskom in nekakšnimi »listi za premor«, ki vsaki zbirki pripisejo tudi lastno barvo. Pri pesniku vse prehaja, vse je nekako »naphano« in legitimno je govoriti tako o vsakem verzu posebej kot o vsaki kitici, pesmi, zbirki posebej kakor tudi o opusu kot celoti, saj (kot v eni od treh spremnih besed ugotavlja Miklavž Komelj) je lirski subjekt kot nekakšen poročevalec z dolgega potovanja, lahko bi dodali celo, da gre za potovanje znotraj nekakšne pesniške zamaknenosti. Kljub temu je mogoče vsaj v grobem zaznati, da se *Harmid*, uveden s Platonovim *Harmidom*, nekoliko bolj posveča pripovedovalski razsežnosti poezije in pogosteje ponavlja določene motive (predvsem srn), omogoča določeno mero sledljivosti in zgodbenosti, medtem ko denimo *Talesova luna* poseže na polje erotike (kot ugotavlja tudi pisec njene spremne besede Peter Semolič) in prikaže manjšo mero »mobilnosti«, bolj je obrnjena k refleksiji, upesnjevanju ljubezenske tematike. *The twilight zone of darkness* (najkrajša od trojice) je brzkone (kot ugotavlja tudi avtorica njene spremne besede Jelka Kernev Štrajn) najbolj enigmatična, v njej bi lahko iskali celo nekaj zaumnega, zanimivo pa jo zaokroži svojevrstna psihoanalitična refleksija (z močnim opiranjem na Lacana), ujeta med esejistiko, poezijo in prozo. Tudi tu torej Medved ostaja pesnik, ki je »globoko v jeziku« in ki mu uspe ujeti val, da poezija res začne govoriti kot zgolj in samo poezija, z lastno logiko, brez kakšnega zunanega ključa, ki naj bi usodno zaznamoval naše branje. A to ne pomeni, da se v knjigah ne zrcali določeno referenčno polje. Čeprav je Medved (to si upam trditi) do neke mere slovenski pesniški samohodec, pa (tudi tokrat) ne umanjka določena mera izhajanja (gre za navdih?) iz filozofije, pri čemer prednjačita starogrška misel in francoska filozofija dvajsetega stoletja, posebej reference strukturalizma in post-strukturalizma. In konec koncev je tudi vseeno, kako bi (vrednostno) ocenjevali »povaj« tega troknjižja. Vse namreč spada v večjo celoto, ki jo je mogoče razbirati kot nekakšen širši pesniški projekt, ki absolutno presega vsak posamezen naslov. > ALJAŽ KRIVEC

URBAN VOVK

**KDO DRUG IN
KJE DRUGJE**

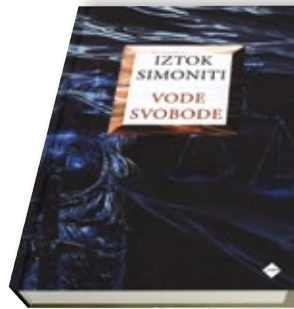
Eseji in razprave (2008–2018)

LUD Literatura, zbirka Novi pristopi,
2019, t. v., 140 str., 19 €, JAK

Urednik, esejist in prevajalec Urban Vovk (1971) je v svoji najnovejši knjigi postregel z izborom svojih kritiško in esejistično obarvanih besedil iz obdobja 2008 do 2018. V tem času se je ukvarjal z mnogimi, tematsko precej različnimi literarnimi besedili, ki jih je razdelil v tri dele. V prvem so postavljeni zapisi domače literature, od refleksije kako leto po izidu Vojnovičevega romana *Čefurji raus!*, ko je bil ta že prodan v 17 tisoč izvodih, prek pregledovanja Debeljakovega esejističnega opusa, ki ga je pripravil za Kondor ter zanj napisal tudi spremno besedo, do analize posamičnih del Irene Svetek, Ferija Lainščka, Emila Filipčiča ter tudi spodaj podpisanega. V drugem delu dobimo dve spremni besedi, prva je o Williamsovem *Stonerju*, enem ključnih romanov zadnjega obdobja, druga pa o *Zadnji besedi* Hanifa Kureishija. Tretji del pa prinaša kompilacijo besedil, ki so na različne načine povezana s knjigami in literaturo, od anatomije organiziranja in obiskovanja literarnih dogodkov do utrinkov ob urejanju knjig, pri katerih je nastopal kot ojačevalec obstoječega besedila. Knjiga, ki kaže na to, da sta za obstojnost sodobnega prebivalca knjižne pokrajine nujni domačnost in strokovnost na različnih literarnih področjih. > SAMO RUGELJ

... ukvarja z mnogimi,
tematsko precej
različnimi literarnimi
besedili ...

IZTOK SIMONITI

VODE SVOBODECankarjeva založba,
2019, t. v., 202 str., 27,99 €

Iztok Simoniti

Simoniti je diplomatsko delo začel opravljati leta 1974, kasneje pa je deloval tudi kot državni sekretar na Ministrstvu za zunanje zadeve. Eseji v knjigi se skladno z naslovom *Vode svobode* zavedajo fluidnosti slehernega zgodovinskega trenutka, ki ga je šele treba dooblikovati in ki se potencialno lahko sprevrže v potop. Izkušena govornica je svarilna in do neke mere tlorisna. Avtor odločno zagovarja demokracijo in svobodo, dva postulata, za katera pravi, da smo ju povzeli po grško-rimski tradiciji in ne iz judovsko-krščanskega izročila. Teksti med drugim osvetljujejo negativne posledice slovenske zgodovinske razdeljenosti v trenutkih, v katerih bi bila sprava veliko boljša možnost. Demokracija je ideal, h kateremu se bližamo, saj »pri nas ne deluje«, kot zatrjuje avtor. »Mon(ote)izmi – klerikalizem, komunizem, fašizem, nacizem – se vzpostavljajo in vzdržujejo na oblasti z nasiljem; totalitarizem in vojne – med državami in znotraj njih – so njihovo naravno stanje,« opozarja, na drugem mestu pa navede, da je »pedofilija klerikov največji napad na zahodno etiko po letu 1945«. Knjiga, ki na piedestal postavi pravno državo, vendar s pravom, ki temelji na etiki, ne na -izmih. > ŽIGA VALETIČ

Read Me
Preberi me

vilenica
34. MEDNARODNI
LITERARNI FESTIVAL
34th INTERNATIONAL
LITERARY FESTIVAL

10.-15. 9. 2019

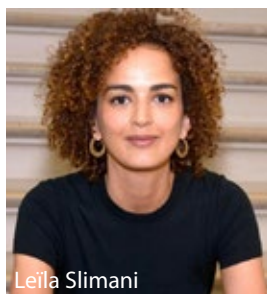
Generalni medijski pokrovitelj
primorske novice

LEILA SLIMANI

USPAVANKA

prevod: Saša Jerele

Mladinska, knjiga, zbirka Kapučino, 2019, t. v., 29,99 €

Leïla Slimani

Leïla Slimani (1981) je francosko-marokoška pisateljica in novinarka, ki je zaslovela z romanom *Uspavanka* iz leta 2016, za katerega je prejela tudi najprestižnejšo francosko literarno nagrado Gouncourt. Vendar pa je ta presunljivi roman, ki pogleda čez robove leposlovja in se zazre

v sama nadržja srhljivke, zelo razširil meje svojega dosega, saj ni navadno, če boste nanj v katerem od prevodov v druge jezike naleteli tudi na letališču in še kje. *Uspavanka* je namreč klasičen knjižni hibrid; natančno izpisano leposlovje, ki sega na žanrsko področje, šokira že povsem na začetku, v nadaljevanju pa se odvrti kronologija, ki je pripeljala do tragičnega dogodka v družini mladih francoskih zakoncev. Paul in Myriam sta namreč francoski par v najboljših letih, Myriam pa ena najboljših odvetnic v generaciji, ki se po rojstvu drugega otroka odloči, da se bo vrnila na delo. Zato z možem Paulom, glasbenim producentom, želita najti čim primernejšo varuško za njuna otroka Adama in Milo. Po pregledu kandidatinj se zdi, da nista mogla imeti večje sreče, saj jima naproti pride Louise, izkušena, mirna in vase potegnjena varuška, ki jo otroci obožujejo, v njihovo bivališče v desetem pariškem okraju pa hitro prinese red in domačnost. Kot nekakšni sodobni Mary Poppins ji uspeva uresničiti tudi skrite želje staršev in otrok, ko vse skupaj kaže na popolno idilo, pa se stvari po malem začnejo spreminjati. Leïla Slimani je z *Uspavanko* izpisala sodoben intriganten roman, ki nas potegne v vse ključne probleme življenja v sodobni Evropi, od migrantov do vzgoje otrok in od razredne razdelitve do modernega partnerstva, s čimer je suvereno stopila ne samo na francosko, temveč tudi mednarodno knjižno prizorišče. > SAMO RUGELJ

GRAHAM SWIFT

MATERINSKA NEDELJA

prevod: Katarina Mahnič

Modrijan, zbirka Bralec, 2019, m. v., 128 str., 14,90 €, JAK

Kratki roman, romanca priznanega angleškega pisatelja Grahama Swifta iz leta 2016, ki ga v slovenščini že poznamo po mojstrovinah *Povodje* in *Zadnja želja*, je virtuozno skonstruirano besedilo, ki se vrti okoli enega samega marčevskega dneva leta 1924 na angleškem podeželju, ki se ga mnogo kasneje spominja in podoživlja Jane Fairchild. Takrat še mlada, zaposlena kot služkinja, ima že dolgo razmerje s Paulom Sheringhamom, bogatim dedičem, ki jo tega dne povabi v svojo sobo, njuno takratno posteljno druženje pa pomeni nekakšno slovo, preden se bo poročil s svojemu statusu primernim dekletom. Jane, ki je kasneje postala znana pisateljica, se vedno znova vrača k temu dogodku in z njega plast za plastjo odkriva vse globlje tančice takratnega življenja. Precizno in vseskozi presenetljivo pisanje angleškega literarnega mojstra. > SAMO RUGELJ

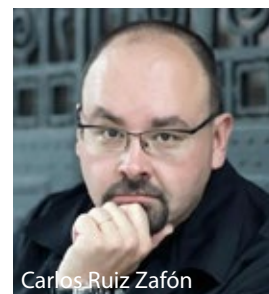
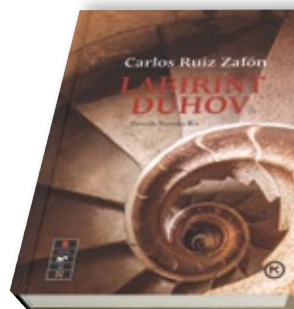
... precizno
in vseskozi
presenetljivo
pisanje ...

CARLOS RUIZ ZAFÓN

LABIRINT DUHOV

prevod: Veronika Rot

Mladinska knjiga, zbirka Roman, 2019, t. v., 928 str., 39,99 €

Carlos Ruiz Zafón

Carlos Ruiz Zafón (1964) je eden najbolj znanih sodobnih španskih pisateljev, ki je po vsem svetu zaslovel z romanom *Senca vetra* iz leta 2001, v katerem je uvedel Pokopališče pozabljenih knjig ter bibliofilski labirint napetih, skoraj kriminalnih družinskih in ljubezenskih zgodb,

ki prehajajo v širši nacionalni španski kontekst njihove polpretekle zgodovine. Kasneje je Zafón napisal še dva romana, ki se vsebinsko navezujejo na *Senca vetra*, in sicer *Igro angela* (2008) in *Ujetnika nebes* (2011), vse tri pa je v slovenščino prevedla Veronika Rot (kakor tudi Zafónov mladinski roman *Marina*). Šest let po *Ujetniku nebes* je leta 2017 izšel še *Labirint duhov*, četrti, najboljšežnejši roman iz te serije, ki ga sedaj dobivamo tudi v slovenskem prevodu. Zgodba nas tokrat spet vodi od knjigarnarja Daniela Sempere, poročenega in z majhnim otrokom (kot že pri *Ujetniku nebes*), h kateremu pa redka knjiga pripelje skrivnostno Alicio, eno najboljših agentk španske tajne policije, ki jo je ta našla med raziskovanjem svojega primera, saj mora kot svojo zadnjo nalogo poiskati izginulega ministra za kulturo. Tako se ekipa, ki jo tvori še Danielov prijatelj Fermín, poda na sled raziskovanja dolgo zamolčanih strahot, ki izvirajo še iz časa Francove diktature, s čimer *Labirint duhov* prinaša samostojno zgodbo, v katero pa so hkrati pripete tudi pripovedne niti prejšnjih treh romanov. Roman, ki ga ljubitelji Zafónove pisateljske večine, v kateri lahko začutite tudi gotški sentiment kakega epskega romana iz devetnajstega stoletja, gotovo ne bodo mogli odložiti! > SAMO RUGELJ

SIEGFRIED LENZ

PREBEŽNIK

prevod: Ana Jasmina Oseban

Modrijan, 2019, t. v., 264 str., 22,70 €

»Pod njo se skriva mentaliteta, ki je tako globoko poniknila v vse pore nemške družbe, da je bila kljub končani drugi svetovni vojni še dolgo del njenega sveta,« zapiše Kristina Jurkovič v spremni besedi. Roman *Prebežnik* slavnega in enega najbolj branih nemških avtorjev so našli posthumno. Pisal ga je dolgo, že kot mlad, vendar ga je spravil v predal. Ob izidu 2016 je bil prava senzacija. Velja poudariti, da je imela založba Hoffman und Campe Lenza za hišnega avtorja, njegova dela so se vedno dobro prodajala, tudi ko so bile kritike slabe. Roman se začne s smrdečim starcem in Prosko, ki potrebuje znamko za dolgo pismo sestri. Kaj bo storila, ko ga bo prebrala? Potem se kot valovi na obalo začnejo vračati spomini. Dogajanje romana seže v leto 1944, v zadnje poletje vojne. Vojak vermahta Walter Proska se z dopusta vrača na fronto. Vlak, s katerim se vozi, zleti v zrak in potem s sotorci biva v divji naravi. Ko ga zajamejo rdečearmejci in ga postavijo pred zid, se odloči za prestop. Za medvojno delo dobi pisarno, iz nje ljudje izginjajo. »Vsi smo na vrsti, še preden pridemo do cilja,« reče in se skozi žico na meji prebije na zahod. Na koncu izvemo še, da pismo ni prišlo do naslovnika. > JEDRT JEŽ FURLAN

CRISTINA BATTOCLETTI

HUDIČEVO OGRINJALO

prevod: Patricija Maličev

Sanje, zbirka Sanje. Roman,
2019, t. v., 144 str., 17,95 €, JAK

Romanesko dogajanje v *Hudičevem ogrinjalu* je prostorsko in časovno omejeno na tako ozek prostor, da tudi bralec, tako kot glavna protagonistka Irma, mlada študentka, ki študira v Bologni in se vrne v rodni Čedad samo zaradi prijateljevega pogreba, komaj diha od utesnjenosti, ki veje iz vsakega poglavja. A prav to je v resnici ena od vrlin tega mojstrsko izbrušenega romana, ki med drugim navdušuje s svojo stilno prefinjenostjo in domiselnostjo poteka zgodbe. Glavna junakinja ves čas niha med željo po begu iz utesnjenega Čedada, porinjenega na sam rob Italije in pozabljenega od vsega sveta, in hrepenenjem po vrnitvi h koreninam in iskanju odgovorov na marsikatera izvorna osebna vprašanja. A kot Čedad, za katerega se zdi, da ga prekriva hudičevo ogrinjalo, saj se samo v pičlih nekaj dneh tam zgodijo kar tri smrti Irminih znancev oziroma prijateljev, se tudi junakinja duši pod težo zgodb preteklosti – svoje lastne pa tudi preteklosti svojih najbližjih. Vsakič, ko se že zdi, da bo dihal postal malce lažji in osvobajajoč, znova nekaj leže na prsi in ga spet zaduši ... Popolno bralno razkošje, okronano s fantastičnim prevodom vsestranske ustvarjalke Patricije Maličev! > VESNA SIVEC POLJANŠEK

LIDIJA DIMKOVSKA

NON-OUI

prevod: Aleš Mustar

Modrijan, zbirka Bralec,
2019, m. v., 216 str., 15,50 €, JAK

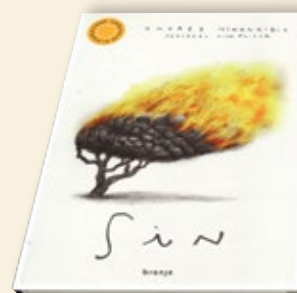
Dve ženski, babica in vnukinja, obe Nedjeljki, dve povsem različni generaciji, a ena velika rodbinska povezanost in prepletenost z nevidnimi nitmi ljubezni – to je središče tega romana, sestavljenega v obliki dnevniških zapiskov obeh žensk. Iz njih spoznamo najprej babičino zgodbo, ki se je zaradi ljubezni že v mladosti preselila na Sicilijo in tam ostala vse življenje, vez z domovino pa je v svojem maternem jeziku kasneje ohranjala ob pogovorih z vnukinjo. Ko je bila babica še živa, sta veliko klepetali o njenem otroštvu, odraščanju med drugo svetovno vojno, o času, ko so se skrivali pred bombnimi napadi v tesni kleti sredi Splita in občasno za priboljšek pojedli kakšno italijansko konzervo. Babičino pripovedovanje je prežeto s hrepenenjem, ki pa ždi tudi v vnukinji. Zdi se, da je prav to ena od tistih vezi, ki ženski prepleta med seboj in ohranja dialog med njima tudi še dolgo potem, ko babice ni več na tem svetu ... Izvrsten roman, v katerem odlična in večkrat nagrajena pisateljica spretno prepleta sedanost in preteklost, bralca posrka vase zaradi doživetosti pripovednega toka in močnega čustvenega naboja upodobljenega. > VESNA SIVEC POLJANŠEK

ANDREJ NIKOLAIDIS

SIN

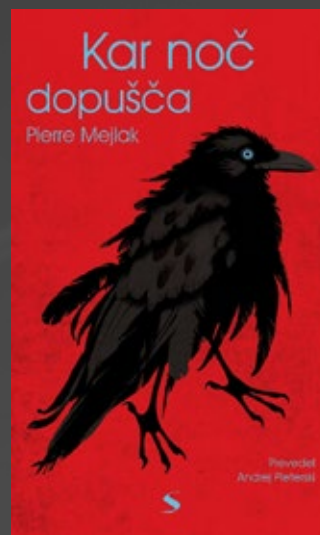
prevod: Nino Flisar

Pivec, zbirka Branje. Proza, 2018, m. v., 116 str., 17,90 €

Gre za tretjo Nikolaidisovo knjigo, ki je doživela slovenski prevod (in drugo najstarejšo v kronologiji njegovega opusa). Pogosto prevajan in nagrajevan (tudi za to knjigo je leta 2011 prejel nagrado EU za književnost) avtor tudi v tem kratkem romanu zakoraka na zanj značilen teren ubesedovanja dogodivščin v prvi osebi s pozicije »nekakšnega« intelektualca. Knjiga je kot srečevanje z ljudmi nenavadnih (krutih, a v Nikolaidisovem svetu povsem običajnih) usod, ki jo zakoliči težno spoznanje (»vse je neskončno žalostno«), kar daje vtis nekakšne

nihilistične (anti)moralistične meditacije, začinjene s ciničnim humorjem. A obenem v svetu romana nobena od tovrstnih sodb ne more zdržati, vsak poskus njegove refleksije je nujno laž in obenem nujno interesen, saj knjiga s samo vsebino tako rekoč izniči možnost kritike kot take. Zato je delo, napisano v privlačnem in hitrem slogu, bralska poslastica, za katero si je lahko predstavljati, da razdvoji bralstvo, obenem pa ji nikakor ne gre oporekati odpiranja zanimivih, temeljnih premislekov o našem umeščanju v družbo, naravi življenja in medosebnih odnosih. > ALJAŽ KRIVEC

**NAGRADA
EVROPSKE
UNIJE
ZA
KNJIŽEVNOST**
Sofinancira program
Evropske unije
Ustvarjalna Evropa

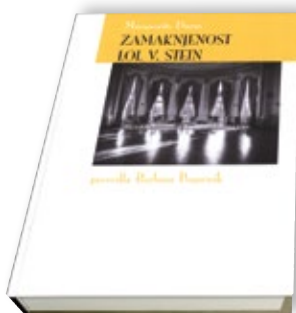
MARGUERITE DURAS

ZAMAKNJENOST LOL V. STEIN

prevod: Barbara Pogačnik

Litera, zbirka Babilon,
2018, t. v., 171 str., 21 €, JAK

Francoska pisateljica Marguerite Duras (1914–1966) je ena ključnih avtoric dvajsetega stoletja, ki je z romani, kot so *Ljubimec*, *Moderato cantabile*, *Bolečina*, *Boj z morjem* itn., dosegla kulturni status in si že v času življenja zagotovila večno vlogo v zgodovini svetovne književnosti. V svojih delih je pogosto tematizirala zapletenost odnosov med moškimi in ženskami, pri svojih romanih (in scenarijih) pa posegala tudi po nelinearnih pripovednih postopkih. Kratki in s preprostimi sredstvi pisan roman *Zamaknjenost Lol V. Stein* iz leta 1964 je pred leti francoski časopis *Le Monde* uvrstil med sto najpomembnejših literarnih del dvajsetega stoletja, v njem pa je glavna junakinja naslovna Lol V. Stein, ženska v tridesetih letih, ki se je rodila in odrasla v bogati družini v S. Tahli, že kot mlada pa se je zaročila z Michaelom Richardsonom. Ključni dogodek, ki zaznamuje roman, se pripeti že kmalu po začetku, na plesu, kjer njen zaročenec sprva spontano zapleše s privlačno starejšo žensko Anne-Marie Stretter, potem pa se načrtno vrne k njej, zapleše z njo še enkrat, Lol V. Stein pa v tem že začuti, da zaročenca izgublja, kar se tudi zgodi. To Steinovo zelo prizadane, komaj si opomore, se kasneje poroči z glasbenikom, ki ga mimogrede sreča na sprehodu, zapusti rojstni kraj, z njim dobi tri otroke, deset let kasneje pa se vrne domov, kjer sreča prijateljico, ki ji je pomagala pri razhodu z zaročencem, kar sproži nepredvidljiv potek nadaljnjih dogodkov. Roman, ki raziskuje korenine človekove psihe. > SAMO RUGELJ

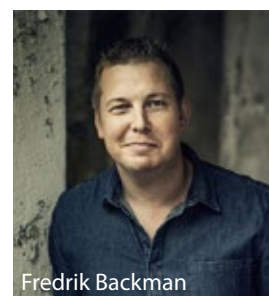

FREDRIK BACKMAN

MI PROTI VAM

prevod: Katarina Jerin

Mladinska knjiga, zbirka Kapučina,
2019, t. v., 519 str., 34,99 €

Fredrik Backman

»Skozi noč bo prehitro pridrvel avto. Trdili bomo, da je bila prometna nesreča, toda nesreče se dogajajo po naključju, mi pa bomo vedeli, da bi to lahko preprečili. Zanj bo nekdo kriv. Ljudje, ki jih imamo radi, bodo umrli ...« Te besede napovedujejo napeto

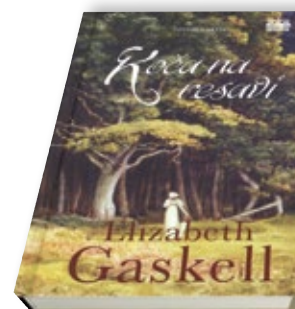
nadaljevanje zgodbe *Mi smo medvedi*, kjer se je (in se še vedno) življenje prebivalcev mesteca Björnstad pogosto vrtelo okoli ledne dvorane in članov lokalne hokejske reprezentance. Tragedija minulega poletja, ko si je priljubljeni kapetan mladinske ekipe privoščil veliko preveč, je razdvojila majhno skupnost sredi gozda, in še preden se strasti pomirijo, je na vidiku nov šok. Hokejski klub zaradi slabih rezultatov in neurejenih finančnih razmer začne razpadati in v trenutku, ko so ljudje v največji stiski, je čas, da se vključi politika, no, en politik, ambiciozen in spletkarski mestni uradnik, ki neprestano drži figo v žepu. Poišče sponzorje, podaljša mandat direktorju, sestavi novo ekipo, najde novega trenerja, no, trenerko, sklene dogovor z navijači in klubu naroči zmagati. Sliši se preprosto, a hokej je krut šport. Najbolj pošten in tudi najbolj krivičen šport. Tako kot je tudi življenje. Ne zmagajo zmeraj tisti, ki bi si to najbolj zaslužili. Včasih celo izgubijo tisti, ki si to najmanj zaslužijo. Fredrik Backman (1981), priljubljeni švedski pisatelj, je v petih letih napisal pet romanov in pri nas so poleg že omenjenih »Medvedov« prevedeni tudi *Mož z imenom Ove*, *Babica vas pozdravlja in se opravičuje* in *Tu je bila Britt-Marie*. V zadnjem romanu, ki se lahko bere povsem samostojno, nas postavi pred novo pretresljivo pripoved (z nekaterimi starimi junaki), kjer je hokej samo okvir zgodbe, v resnici pa premlava temeljna življenjska vprašanja, ki si jih lahko zastavljamo ob vsakodnevnih drobnih opravkih ali na vseh večjih prelopnih v življenju. > RENATE RUGELJ

ELIZABETH GASKELL

KOČA NA RESAVI

prevod: Darja Teran

Meander, 2019, t. v., 142 str., 26 €

Elizabeth C. Gaskell (1810–1865), britanska pisateljica viktorijanske dobe, slovenskim in svetovnim bralcem verjetno dosti manj znana kot Jane Austen ali sestre Brontë, je bila plodovita avtorica, predvsem pa močno razgledana ženska, ki je imela dar za pretanjeno opisovanje družbe, v kateri je živela. Napisala je pet romanov, več kot trideset kratkih zgodb, dve zbirki poezije in več naslovov stvarne literature, med drugim tudi biografijo prijateljice Charlotte Brontë. V slovenščino sta bili do zdaj prevedeni samo dve deli, poleg *Koče na resavi* tudi roman *Cranford*. V večini njenih del lahko bremo o problematiki žensk, ki so bile v avtoričinem času brez danes samoumevnih pravic. Tako se v *Koči na resavi* posveti zapostavljeni hčeri Maggie, ki je vedno v senci brata Edwarda. Položaj še dodatno poslabša očetova smrt, saj brat postane glava družine, ona pa skorajda hišna gospodinja brez možnosti izobraževanja. Čeprav vemo, kakšna je bila usoda žensk v času Gaskellove, avtorica poskuša Maggiejino zgodbo zaključiti manj črnogledo ... Pomemben prevod klasike, ki se je žal izmuznila uveljavljenemu kanonu. > VANJA JAZBEC

IVAN ŠPRAJC

ZALOŽBA
Z R C

IZGUBLJEN
MESTA

ARHEOLOŠKA ISKANJA V DEŽELI MAJEV

druga, razširjena izdaja: 26 €; Založba ZRC; narocanje@zrc-sazu.si; 01 4706 465

BENEDICT WELLS

O KONCU ŽALOSTI

prevod: Neža Božič

Mladinska knjiga, zbirka Roman,
2019, t. v., 336 str., 32,99 €

Roman o otroštvu in odraščanju. Benedict Wells (1984) je nemško-švicarski romanopisec, ki se je s svojim četrtem romanom *O koncu žalosti* iz leta 2016 na nemški knjižni lestvici prodajnih uspešnic zadržal skoraj dve leti, za delo pa prejel tudi nagrado Evropske unije. Občutljivo in nežno spisan roman nas popelje v osrčje družine s tremi otroki, ki jo poleg matere in očeta sestavljajo še prvoosebni pripovedovalec Jules ter njegova brat Marty in sestra Liz. Čeprav njihovo otroštvo in odnos med staršema nista idilična, se vse skupaj radikalno zaplete, ko starši nenadoma umrejo v nesreči, odraščajoči otroci pa se morajo preseliti v internat, kjer vsak po svoje naprej bijejo bitko svojega življenja in skušajo na svoj način razkleniti okove lastne osamljenosti – bodisi kot Liz v trenutne užitke, Marty v študij ali pa Jules z zapiranjem vaze. To se pri Julesu spremeni, kot spozna nekonvencionalno Alvo, ki v prihodnjih letih pogosto preči njegovo pot. Prepričljivo spisan roman, ki ohlapno temelji na avtobiografski izkušnji! > SAMO RUGELJ

VÉRONIQUE OLMI

BAKHITA

prevod: Janina Kos

Mladinska knjiga, zbirka Roman,
2019, t. v., 440 str., 29,99 €

Francozi so mojstri literarnih biografskih romanov in *Bakhita* iz leta 2017 je eden od njih. Bakhita je bila resnična deklica, ki se je rodila leta 1869 v sudanskem Darfurju, tam preživela zgodnja otroška leta, dokler je niso pri sedmih letih ugrabili trgovci s sužnji in jo prodali najboljšemu ponudniku. Ker je zaradi grozot, ki jih je doživela, pozabila svoje pravo ime in datum rojstva, so ji nadeli novo ime – Bakhita (ki pomeni srečnica). Po večletnem trpljenju pod surovimi gospodarji je Bakhita postala pestunja pri bogatem italijanskem paru, se kasneje spreobrnila v krščanstvo in potem postala še redovnica v samostanu, kjer so jo spričo njene zdržljivosti in zmožnosti empatije do bolečine drugega postavili za zgled drugim vernikom. Umrla je 1947, leta 2000 pa jo je katoliška cerkev razglasila za svetnico. V doživetem literarnem jeziku, ki ga suvereno izpisuje Véronique Olmi, roman je dobil tudi več nagrad, spremljamo Bakhitino življenjsko zgodbo brez olepševanja, ki ga je bila deležna pripoved o njej, ki so jo zapisali še za časa njenega življenja. Presunljivo in inspirativno! > SAMO RUGELJ

ANDREĀ MAKINE

KNJIGA KRATKIH VEČNIH LJUBEZNI

prevod: Nadja Dobnik et al.

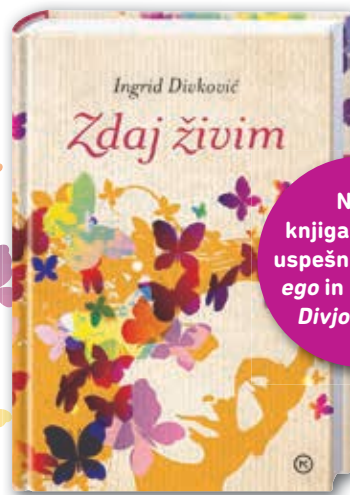
Književno društvo Hiša poezije, zbirka Ginko, 2019, m. v., 157 str., 23 €

Andrej Makine (1957), rusko-francoski pisatelj, ki se je rodil v Sibiriji, pri tridesetih pa se je preselil v Francijo, kjer literarno ustvarja odtelej, je v slovenščini že dobro poznan avtor, saj je bilo poleg *Francoskega testamenta*, prejelnika goncourta in letošnjega (vnovičnega) maturitetnega branja, prevedenih še nekaj njegovih del, kot so *Glasba njegovega življenja*, *Rekvjem za Vzhod*, *Svet po Gabrielu* in *Življenje neznanega moškega*. Prevod dela *Knjiga kratkih večnih ljubezni* je nastal v okviru mentorskega prevajalskega projekta pod vodstvom prof. Nadje Dobnik, ki je prevedla predhodna avtorjeva dela. Gre za delo iz

leta 2011, ki predstavlja skupek osmih nepovezanih zgodb, te pa so vseeno ohlapno povezane v roman. Njihov osrednji lik je mladenič, ki je na začetku star deset, na koncu pa petindvajset let, zgodbe o njem pa predstavljajo nekakšen vpogled v ključne točke njegovega sentimentalnega odraščanja. Beremo jih lahko tudi kot nekakšen dodatni odmev *Francoskega testamenta*, saj nazorno pokažejo, kako ne glede na to, da mladost fantu ni naklonjena, vseeno ni izgubil veselja do življenja, kar temu nežnemu delu daje tudi nedvoumne avtobiografske poteze. > RENATE RUGELJ

Ko ženske razprejo krila ...

Nova knjiga avtorice uspešnic *Vas j**e ego* in *Knjiga za Divjo žensko*

Ingrid Divković je po dveh izjemnih uspešnicah napisala roman *Zdaj živim*, ki je prav tako v hipu postal uspešnica. V njem ob spodbudnih mislih o življenju, odnosih, materinstvu prepleta zgodbe treh žensk, ki si ne upajo (za) živeti. Vse tri razjedajo slaba čustva, dokler ne odprejo srca za ljubezen in »poletijo z velikimi in močnimi krili«.

Najhitreje do knjige: v knjigarnah www.emka.si 080 12 05

Mladinska knjiga

KO DVIGNEMO DRUGE,
TUDI ONI DVIGNEJO NAS.

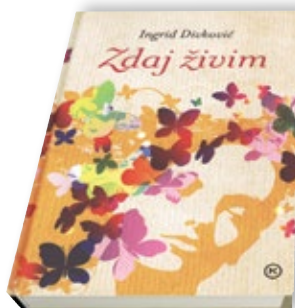

PREVEDENO LEPOSLOVJE

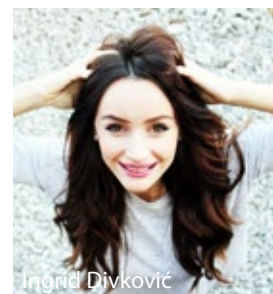
INGRID DIVKOVIČ **ZDAJ ŽIVIM**

prevod: Neža Kralj

Mladinska knjiga, 2019, t. v., 232 str., 24,99 €

Elena, na pragu štiridesetih let, živi na prvi pogled sanjsko življenje s soprogom Ivanom, ki ji nudi vse. Pa vendar v njej zeva neskončna praznina, ki je, kot se zdi, ne more zapolniti niti šestnajstletna Ana, ki jo Elena in njen soprog, potem ko se sedem let zaman trudita, da bi dobila otroka, vzameta k sebi v rejo. A najstnica Ana se nikakor ne more prilagoditi novemu okolju, v Eleni vidi zgolj obupano premožno žensko, ki ima na prvi pogled vse, pa vendar nima ničesar. Ana išče uteho ob življenju v novem okolju v spominih na svojo mamo, ki ji jo je vzel rak na pljučih, ko je imela zgolj šest let, in v občasnih stikih z vzgojiteljico Naido iz doma za otroke brez staršev, v kateri je Ana med odraščanjem našla nadomestno mamo. Prvoosebne zgodbe, položene v usta treh navidezno zelo različnih žensk, prepleta skupna, močna vez: iskanje ljubezni in pripadnosti ter tiho (nezavedno) čakanje na trenutek, ko se bo vsaka od njih iz grde gosnice končno prelevila v svobodnega metulja in zadihala s polnimi pljuči ... Pretanjen roman o človeških usodah in najglobljem hrepenenju, ki združuje tudi navidezno nezdružljive ljudi. > VESNA SIVEC POLJANŠEK

USPEŠNICA NEW YORK TIMESA

»KAKO LAHKO PRIKLIČEMO TA TRENUTEK DVIGA PRI LJUDEH, ŠE POSEBEJ PRI ŽENSKAH? ČE OMOGOČIMO ŽENSKAM, DA SE DVIGNEJO, DVIGNEMO CELOTNO ČLOVEŠTVO.«

Melinda Gates skupaj s svojim možem Billom vodi Fundacijo Billa in Melinde Gates, največjo zasebno humanitarno organizacijo na svetu. Posveča se korenitemu izboljšanju zdravja in blagostanja družin, skupnosti in celotne družbe. Ključna ji je krepitev vpliva žensk in deklet, da lahko v celoti uresničijo svoje potenciale. Leta 1996 je odšla iz Microsofta, da bi se posvetila filantropskemu delu in družini.

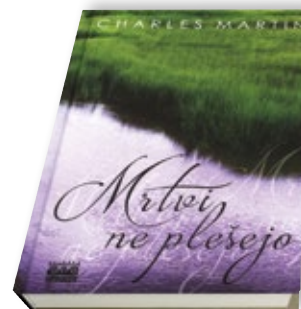
KNJIGA IZIDE KONEC MAJA (24,90 €, 290 STR.)

CHARLES MARTIN **MRTVI NE PLEŠEJO**

prevod: Tanja Goršek

Meander, 2019, t. v., 264 str., 30 €

Dylan in Maggie, mlad zaljubljen par, uživa mirno življenje ameriškega podeželja in zadovoljno pričakuje svojega prvega potomca. Dylan po doktoratu ni dobil redne službe v pedagoškem poklicu, zato se je odločil obdelovati zemljo svojega pokojnega dedka. In lepo jima je uspelo. Dokler ne pride težko pričakovani dan poroda. Tragična smrt novorojenca pahne mlado ženo za nedoločen čas v komo, Dylan pa ... Običajno trden in samozavesten moški, kmet, ki je v življenju dal marsikaj skozi, se zlomi in začne dvomiti o vsem, tudi o svojih najglobljih občutkih pripadnosti Bogu. Bo kdaj še zmozel normalno živeti, slišati glasbo svojega srca in plesati? Ali velikim izgubam sledi tudi veliko upanje in čisto na koncu morda tudi odrešitev? Sila ustvarjalnega in priljubljenega ameriškega avtorja smo v slovenščini že lahko brali v romanu *Gora med nama* (po njej je bil posnet tudi istoimenski film) in *Ko črički jokajo*, *Mrtvi ne plešejo* pa je prva knjiga iz serije *Awakening* in Martinov prvenec, ki mu sledi še Maggiejina zgodba. Brez robčkov tudi tokrat seveda ne bo šlo. > BETI HLEBEC

ALEKSANDAR HEMON **VPRAŠANJE BRUNA**

prevod: Irena Duša Draž

Goga, zbirka Goga, 2019, t. v., 230 str., 24,90 €, JAK

Aleksander Hemon (1964) je tisti bosanski pisatelj, ki se je v devetdesetih letih prejšnjega stoletja umaknil iz domovine in se kot literat prebil v Ameriki, kjer je postal opazen pisec, ki ga v slovenščini že poznamo po romanih *Nowhere Man* in *Projekt Lazar* ter po avtobiografskih esejih z naslovom *Knjiga mojih življenj* (vsa dela so prevedena iz angleščine, kar velja tudi za *Vprašanje Bruna*). Vendar pa se je Hemon v Združenih državah lansiral s pričujočo zbirko iz leta 2000, za katero je avtor prejel marsikaj iz svojega otroštva, vse skupaj pa postregel v prvovrstni literarni preobleki. *Vprašanje Bruna* je namreč izvirna, eklektična in ekscentrična zbirka kratkih zgodb, v kateri je Hemon posegel tako v svoje otroške in mladostne spomine, od počitnic na Mljetu, ki je bil v tem času še precej divji otok, do vpliva prihoda televizije na njihovo družinsko življenje, vse skupaj pa začel še z zgodovinsko nabrušenimi štorijami nacionalnega pomena, v katerih je opazno vlogo kdaj odigrala tudi njegova rodbina. *Vprašanje Bruna* je tako kratkoprozna kolekcija, s katero je Hemon pokazal, da obvlada različne pripovedne tehnike in različne literarne žanre, kar mu je zaslužno odprlo pot na ameriško literarno prizorišče. > SAMO RUGELJ

Naročila sprejemamo:

• 01/520 18 39 • knjigarna@umco.si

• na spletni strani www.bukla.si

UMco, d. d., Leskoškova 12, 1000 Ljubljana

UMco

JASMINA KOZINA PRAPROTNIK

KAZIMIRABiografski roman o deklici,
ki se ni pustila postarati

samozaložba, 216 str., m. v., 216 str., 20 €

Boljša polovica tekaškega tandema, Jasmina Kozina Praprotnik, ki ga tvori s tekaškim trenerjem Urbanom Praprotnikom, pri svojem knjižnem ustvarjanju skuša odkriti skrivnosti dolgoživega vitalizma, ki ga je srečala pri nekaterih tekačicah. Te so svojo tekaško igrivost podaljšale daleč v osemdeseta leta svojega življenja. Tako je pred petimi leti izšla njena knjiga *Bela dama*, v kateri je z literarno-biografskim pristopom izrisala dolgo tekaško življenje Helene Žigon, ki je ob knjižnem izidu pretekla deset kilometrov na Ljubljanskem maratonu pri kar 86 letih. Sedaj se je Jasmina vrnila z novo knjigo z naslovom *Kazimira*, v kateri kot avtorica prvoosebno spregovori skozi Kazimiro Lužnik, še eno damo slovenskega rekreativnega teka, ki pri 85 letih ne kaže nobenih znakov, da se misli postarati in prenehati tekati. *Kazimira* je tako predvsem zgodba o radoživosti, ki jo lahko človek živi pozno v jesen življenja, in o ljubezni, ki to radoživost navdihuje in poganja. Že po prvih straneh branja, na katerih nam Kazimira pripoveduje svojo življenjsko zgodbo, lahko zaslu-timo, v čem je skrivnost njenega skoraj neskončnega in nalezljivega vitalizma.

... »Čutiti mir, to je tisto, kar iščem in želim. Na svoj nemiren način.« ...

V času svojega delovnega življenja, razpeta med družino s štirimi otroki, cerkvenim pevskim zborom in orgljanjem, je imela kaj malo časa za tek, ki pa ga je oboževala, saj se v knjigi čuti, da je polno čutila šele med gibanjem. Zato je med dežurstvi v nočni izmeni, kjer je (kot rentgenska tehnica) delala v bolnišnici, izkoristila (dobesedno) vsak prosti trenutek, in ko se je le dalo, stekla okoli bolnišnice po štiristo metrov dolgi progi, ob tem pa si v zvezek vestno beležila čas, da bi videla, če ob tem tudi napreduje. Po vsakem krogu je odšla k vratarju in ga vprašala, če jo je kdo iskal. Če je odkimal, je odtekla še en krog.

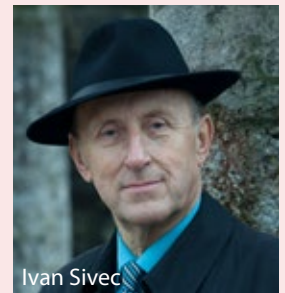
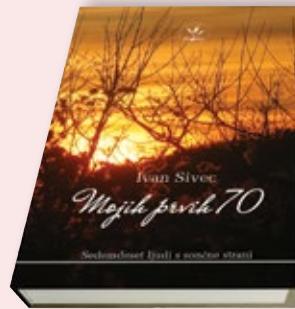
Pozimi, ko je bil zunaj sneg in kar nekaj stopinj pod ničlo, je Kazimira svoj prostor za trening našla kar na bolnišničnih hodnikih. Tekla je po njih, in ko se je zjutraj dvignil dan, je bila že na koncu svojih histroznih treningov. Če je bilo časa še manj, je imela še tretjo možnost za vadbo: to je bilo kar v njenem majhnem kabinetu, kjer si je slekla haljo, potem pa na vso moč stekla – kar na mestu. Ker sta volja in želja, se najde tudi tekaška pot, nam sporoča Kazimira in z njo tudi Jasmina v tej nežno izpisani literarni biografiji, v kateri Kazimira svoje življenjsko vodilo ubesedi z naslednjima stavkoma: »Čutiti mir, to je tisto, kar iščem in želim. Na svoj nemiren način.« > SAMO RUGELJ

IVAN SIVEC

MOJIH PRVIH 70

Sedemdeset ljudi s sončne strani

ICO, 2019, t. v., 168 str., 28,50 €

Ivan Sivec

Morda je prav, da pisatelja Ivana Siveca enkrat za spremembo predstavimo v nekaj številkah. Poglejmo jih:

- 1949 – (23. maja) rojen v Mostah pri Komendi, z ženo Sonjo, s katero ima dva otroka (in tri vnuke), živi in ustvarja v Mengšu.
- 1978 – diplomiral na Oddelku za slovenistiko na Filozofski fakulteti v Ljubljani.
- 2002 – magistriral na Oddelku za etnologijo in kulturno antropologijo.
- 155 – doslej je napisal sto petinpetdeset knjig, največ v Sloveniji (doslej je bil rekorder France Bevk s 124 knjigami), od tega 20 zgodovinskih romanov,
- 21 biografskih romanov, 17 knjig zbirke *Srečna družina*, 7 socialno-psiholoških romanov, 10 slikanic za otroke, 3 knjige za mlajše bralce, 10 pustolovskih romanov, 10 potopisov, 5 knjig s športno tematiko, 11 s humorno vsebino, 20 knjig o glasbi, 13 kmečkih povesti in 8 knjig spominke proze.
- 4 – po štirih Sivčevih knjigah so posneti celovečerni filmi oz. televizijske nadaljevanke (*Pozabljeni zaklad*, *Vlomilci delajo poleti*, *Zakleta bajta*, *Princ na belem konju*),
- 3000 – napisal je tri tisoč besedil za glasbo in 25 knjig o glasbenikih oz. glasbenih skupinah (tudi Avsenikih in Slakih),
- 1000 – opravil je več kot tisoč nastopov na literarnih večerih in ob zaključku bralnih značk (trenutno je pri številu 1079).
- 35.000 – toliko Sivčevih knjig si po podatkih cobissa vsako leto bralci izposodijo v slovenskih knjižnicah, kar ga uvršča med tri najbolj brane slovenske pisatelje.

Ob tem je Ivan Sivec (pravkar) napolnil šele 70 let, za kar mu iskreno čestitamo. Seveda je ob tej priložnosti izšla njegova nova knjiga z naslovom *Mojih prvih sedemdeset*, v kateri se je posvetil portretom sedemdesetih ljudi »s sončne strani«, ki so ga v času njegovega življenja najbolj zaznamovali in oblikovali, od slikarjev, ki so ga portretirali, do književnikov, pri katerih se je učil pisateljske veščine. Še na mnoge knjige, Ivan Sivec! > SAMO RUGELJ

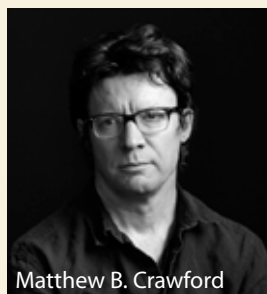
MATTHEW B. CRAWFORD

DELO ZA DUŠO

O lepoti dela z lastnimi rokami

prevod: Jure Potokar

Družina, 2019, t. v., 184 str., 29,90 €

Matthew B. Crawford

Živimo v digitalnem času in času, kjer je vse pripravljeno za takojšnjo uporabo, v njem pa je neposredno delo z rokami in samostojno ustvarjanje ali popravljanje določenega izdelka nekaj, kar počne le še redko kdo. Za marsikoga je pretežka že preprosta zamenjava varovalke doma ali pa gume pri kolesu. A vendar sta delo z rokami in zanos ob pogledu na rezultate svojega početja nekaj, k čemur se dandanes marsikdo tudi vrača, pa naj bo to urbano vrtnarjenje na visokih gredah ali pa prenova sta-

rodobnega motocikla ali avtomobila. Matthew Crawford, doktor filozofije, obenem pa tudi mehanik, ki je že od malega ugotavljal, da mu je ravno delo z rokami prinašalo posebno zadovoljstvo, v svoji knjigi *Delo za dušo* z mnogimi primerami in (tudi lastnimi) zgodbami ugotavlja, da človek, ki dela z rokami, prepozna izdelek v svetu, ki ga je spremenilo tudi njegovo delo, obenem pa s tem razkriva in razodeva objektivno resničnost svoje človeškosti, ki še vedno temelji na fizičnem stiku s svetom okoli sebe. Bistra izpoved človeka, ki se je odpovedal dobro plačani pisarniški službi, da bi se vrnil k dejavnosti, ki prinaša največ k njegovi osebnosti – delu z lastnimi rokami. > SAMO RUGELJ

Trije spomini: Med Hajfo, Alepom in Ljubljano je (avto)biografska knjiga o prijateljstvu med avtorjem Andražem Rožmanom (novinar Dnevnika) in sirskim pesnikom, založnikom in beguncem Mohamadom Al Munemom. Hkrati je to – izjemna – knjiga o Palestini, Siriji in begunstvu. Takšne stvarne literature v Sloveniji niti približno ni veliko. Rožman se je zavestno odpravil na izjemno tvegano pot in ustvaril mojstrovino.

»Življenje ni to, kar nekdo živi, ampak tisto, česar se spominja.«

ANDRAŽ ROŽMAN

TRIJE SPOMINI

Med Hajfo, Alepom in Ljubljano

Goga, 2019, t. v., 295 str., 24,90 €

Bukla: Kaj je bil osnovni motiv tvojega pisanja? Zakaj knjiga?

Rožman: Kakšen je bil osnovni motiv, niti ne vem točno. Gorečo željo po tem, da bi napisal nekaj podobnega, sem imel v sebi od nekdej. Toda dokler nisem spoznal Mohamada in dokler nisem postal del migrantske skupnosti, ki je svoj prostor našla v tovarni Rog, nisem našel načina in moči, da bi izrazil stvari, ki sem jih izrazil v *Treh spominih*. Razlogi za to, da sem moč in način našel, so tako v tem okolju kot v meni. Knjigo razumem kot eno najpomembnejših življenjskih vrednot, zato nikoli nisem dvomil, na kakšen način želim zgodbo ponuditi bralcem. Poleg tega je bila knjiga moja edina možnost za objavo takšne zgodbe.

Bukla: Kako je idejo o knjigi in sebi kot junaku sprejel Mohamad, pesnik in založnik?

Rožman: Zdi se mi, da nikoli ni bilo dvoma o tem, da se bova lotila te pustolovščine – kot bi že ob prvem srečanju vedela, da se bova podala v to. Mohamad je bil nad mojo idejo navdušen in je bil takoj pripravljen sodelovati. Dal mi je neomajno svobodo. Od začetka do konca je ponavljal, da sem jaz avtor in da lahko zato pišem, kar hočem, tudi o rečeh, ki jih ni ravno lahko deliti z javnostjo. Mohamad dobro ve, kaj pomenita kulturna (ne)svoboda in cenzura, zato je razumel, da pri pisanju ne smem imeti omejitev.

Bukla: Si se moral grobo vreči iz območja udobja, da si se lahko lotil pisanja knjige, ali pa je bil proces mehak?

Rožman: S tremi dejavnostmi sem malone obsejen – z branjem, pisanjem in razmišljanjem. Preden sem začel pisati *Tri spomine*, sem precej več časa kot drugima dvema dejavnostma posvečal razmišljanju, ki se mu lahko predajam ure

Andraž Rožman

in ure. Nemara gre za kontemplacijo, pri kateri se mi utrne veliko idej, a je to še daleč od udejanjanja le-teh. Tako sem ostajal v preveč pasivnem položaju. Ključni problem je bil v tem, da nisem zmožni dovolj akcije, da bi zamislil začel spravljal na papir. Precej napora je bilo potrebnega, da sem postopoma v sebi našel dovolj moči. Verjetno je zato trajalo več kot pol leta, da sem od ideje prešel k intervjujem in nato pisanju.

Bukla: Kako zelo drugače je za novinarja pisati knjigo? Kaj si moral spremeniti? Kakšna je bila metodologija?

Rožman: Ko gre za pisanje o dejstvih in pridobivanje informacij, je metodologija ista kot v novinarstvu. Intervjuji, zbiranje podatkov, branje ... Razlika je bila v tem, da sem imel več svobode pri izražanju. Lahko sem si dovolil več poetike, ki sem jo imel od nekdej v sebi, a sem jo na površje zbežal šele, ko sem naletel na Mohamada in migrantsko skupnost v tovarni Rog. Pri pisanju sem šel lahko bolj v sebe in drugega. Ni mi bilo treba strogo upoštevati novinarskih konvencij, ki jih naš poklic za ohranjanje profesionalnih standardov sicer nujno potrebuje, a kadar jih napačno interpretiramo (po navadi preozko), lahko ubijajo kreativnost v novinarju.

Bukla: V besedilu in zgodbi si – tako ali drugače – ves čas prisoten. A nikoli preveč. Si svojo prisotnost uravnaval?

Rožman: O tem sem precej razmišljal. Bistvene so Mohamadova zgodba in zgodbe drugih beguncev. Toda pomembna je tudi zgodba vseh nas, ki tvorimo to družbo, torej tudi moja. Vsi mi se želimo vse bolj integrirati v družbo. Če sem to hotel pokazati, sem moral vključiti tudi sebe, a nikakor nisem želel, da bi moj glas preglasil Mohamadovega. Poleg tega sem čutil potrebo po tem, da izrazim nekatere stvari, ki so v meni. Prav tako, kot ima to potrebo Mohamad in jo imamo vsi. Imeti stik s svojim notranjim svetom, se ukvarjati z njim in ga izražati je za človeka v resnici eksistencialnega pomena. Branje in pisanje literature pa je eno najboljših orodij, s katerimi to lahko dosežemo.

Bukla: Je bilo pisanje ves čas spontano in tekoče, si imel načrt?

Rožman: Edini načrt je bil, da v doglednem času dokončam delo. Na začetku nisem vedel, v katero smer bo šlo vse skupaj. Tudi če bi imel razdelan načrt, se ga ne bi mogel držati, kajti zgodba je šla svojo pot, jaz pa sem ji sledil. Pisal sem torej sočasno z odvijanjem dogodkov, ki sem jih vključil v knjigo.

Bukla: Kaj je ključno sporočilo *Treh spominov*?

Rožman: Verjetno je iz zgodbe precej očitno, da integracija v družbo ni enosmerna, ampak dvosmerna oziroma večsmerna. V družbo se v zadnjih treh letih ni vključeval le Mohamad, ampak

tudi jaz in drugi ljudje iz migrantske skupnosti: tako tisti, ki so v Slovenijo prišli po begunski poti, kot tisti, ki tukaj živimo vse življenje. Skupaj smo odprli prostor kreativnosti, sobivanja in solidarnosti, toda s tem proces vključevanja ni končan. Ta se v resnici nikoli ne konča, ampak skozi interakcijo med ljudmi poteka ves čas. Sicer pa je eno do bistvenih meril vključevanja v družbo tudi delo. Mohamad kljub vsem esejem, pesmim in romanu, ki jih je napisal v Ljubljani, še vedno nima službe in komaj shaja skozi mesec. Po drugi strani poznam številne izkoriščene begunce oziroma migrantske delavce, ki za slabo plačilo in v slabih delovnih pogojih delajo v skladiščih, kuhinjah restavracij, za tekočim trakom ... Ne oni ne Mohamad niso dobili priložnosti za dostojno delo, ki bi jih osmišljalo. Ravno to pa so zahteve, h katerim moramo stremeti vsi skupaj, ne glede na položaj v družbi – vsakdo bi moral imeti pravico do dostojnega dela, v katerem vidi veselje in smisel.

Bukla: Za koga si pisal knjigo?

Rožman: Nikoli si ne predstavljam, za koga pišem in kdo bo bralec. Če bi to počel, bi naredil napako že v izhodišču, kajti v tem primeru ne bi mogel biti dovolj iskren. Pisati želim le to, kar čutim in kar zaznam, da čutijo drugi.

Bukla: So novinarska sredstva in orodja res preveč omejena, da bi lahko z njimi povedal tako kompleksno zgodbo, kot je Mohamadova?

Rožman: Niso. Z novinarskimi orodji ni nič narobe in povsem zadostujejo. Takšne zgodbe bi gotovo sodile v medije. Ne nazadnje so v časopisih precej bolj izrazito literarne in seveda tudi mnogo bolj kakovostne zgodbe objavljali že Dostojevski in drugi pisatelji. Toda novinarji danes nimamo ne časa ne prostora za literarno novinarstvo, ker za to ni interesa. Novinarstvo gre v neko povsem drugo smer, proti tabloidizaciji in drugim takšnim rečem, prostora za razvoj mladih novinarjev, pa naj gre za literarno novinarstvo ali kakšno drugo obliko novinarstva, pa je vse manj.

Bukla: Bil si v Hajfi. Kdaj in kako v Alep?

Rožman: Nekoč bova z Mohamadom v Alep odšla skupaj. Da mi bo pokazal svojo založbo, porušen dom in druge dele mesta, o katerih mi je pripovedoval, in da bova v restavraciji Andalib pila arak in kavo s karadmomom. Potem bova ustanovila založbo, ki bo v Sloveniji objavljala prevode arabskih knjig, v Siriji pa prevode slovenskih. Najprej bova seveda izdala *Tri spomine*. To se sliši kot sanje, ampak Mohamad je prepričan o tem, enako kot verjame v svet brez mej.

Bukla: Kaj ti osebno pomeni spomin, kaj je to?

Rožman: Gabriel García Márquez je v uvodu v avtobiografijo zapisal: »Življenje ni to, kar nekdo živi, ampak tisto, česar se spominja, kako se spominja in pripoveduje.« Spomin je življenje in življenje je spomin. Je še več. Življenje se konča, človek umre, spomin pa ostane. Še sploh, če o njem pišemo.

Ljubljana je decembra 2015 prejela naziv Unescovo mesto literature. V primerjavi z drugimi pridobljenimi nazivi, ki so začasne narave, je ta stalen, kar pomeni, da je skupaj z njim prišla tudi zaveza Ljubljane k trajni podpori in razvoju področja literature, kar je spodbudno in razveseljujoče.

Po drugi strani so značke in bleščeči nazivi lahko le prazne oznake, zato je prvo vprašanje, ki se postavlja ob misli na naziv, vsebinske narave: Katere izjemnosti gradijo literarno Ljubljano in jo postavljajo ob bok drugim velikim mestom literature?

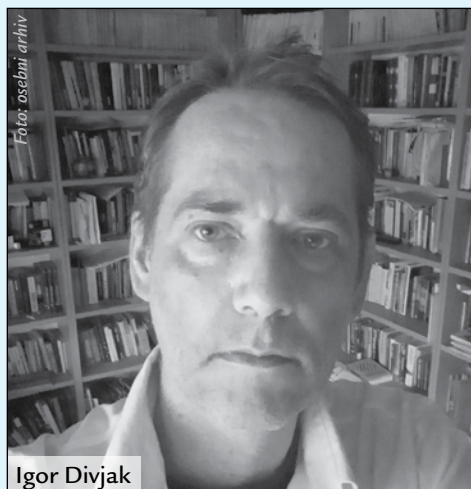
Kako Ljubljano, mesto literature, vidijo naši pisatelji in pisateljice ter ustvarjalci s področja knjige?

V tokratni številki predstavljamo pogled Igorja Divjaka, literarnega kritika, ki redno piše o sodobni slovenski poeziji, prevajalca filmov in dokumentarcev na RTV Slovenija in odgovornega urednika spletno literarne revije Vrabec Anarhist, ki jo izdaja Društvo slovenskih pisateljev.

LJUBLJANA:
MESTO/CITY
OF/LITERA-
TURE ...

PIŠE: IGOR DIVJAK

POROČNA OBLEKA, ODVRŽENA PREK ALPSKIH VRHOV

Ima literatura sploh kakšno zvezo z našim življenjem? Je Ljubljana upravičeno dobila naziv Unescovo mesto literature? Kaj ima to sploh z nami, Ljubljanci, v našem hite-nju za vsakodnevnimi obveznostmi, lovljenjem rokov, plačevanjem položnic in iskanjem sredstev za projekte?

Že sem prišel do sklepa, da v naši vsakdanji praksi ni nič literarnega in mitološkega, ko sem se spomnil pesmi *Pozdrav Ljubljani*, ki mi jo je pred nekaj meseci dal palestinski pesnik iz Sirije Mohamad Abdul Munem, ki je kot begunec dobil azil v našem mestu. Tako piše: »Dobro jutro, Ljubljana, / pripravljam si jutranjo kavo, / odprem okno / in zrem v Alpe, ki se / dvigujejo v večni belini / samo zato, ker si je / moja kraljica slekla poročno obleko / in jo odvrгла pod posteljo.« Mohamad se je že rodil v begunskem taborišču, potem ko je bila njegova družina izgnana s palestinskega ozemlja. Na poti do nas ga je čakala težka preizkušnja; med drugim se je v Sredozemskem morju prevrnil čoln, v katerem je bil, in kar nekaj njegovih sopotnikov je izgubilo življenje. Ob njegovih verzih sem dobil slabo vest. Zazdelo se mi je, da sem razvajen Ljubljancin in da zato svojega mesta in njegove okolice ne znam več videti v mitološki veličini. In da je moral priti tujec, da bi mi pokazal poročno obleko, ki jo je kraljica odvrгла

prek alpskih vrhov. In da sem to morda spregledal tudi zato, ker živim v mestu sredi države, zavarovane z žico, ki se v preokupaciji z zgolj lastnimi malenkostmi ne zmore razpreti svetu.

Ampak če sicer ne, se z literaturo ukvarjamo vsaj takrat, ko se morajo naši otroci z njo ukvarjati v šoli. Zadnjič sem šel na govornilno uro, ker je moj sin pisal nezadostno iz interpretacije Prešernovega *Krsta pri Savici*. Postavil je drzno tezo, da bi moral Črtomir zavriniti Bogomilo in zbirati vojake za nadaljnji gverilski boj. To je tudi mene spodbudilo k ponovnemu razmisleku. Res po Prešernu nazadnje zmaga krščanska vera, a res je tudi, da na koncu ostane občutek, da podreditev krščanstvu in tujemu zavojevalcu ne izniči izhodiščne pesnikove vizije: »*Največ sveta otrokom sliši Slave, / tje bomo našli pot, kjer nje sinovi / si prosti vol'jo vero in postavijo. Saj ne nazadnje celo Prešernov Duhovni, ki spreobrača Črtomira, v kontekstu tedanje diktature Klemensa von Metternicha zveni precej svobodomiselnost in uporno, ko razglašajo, »da smo očeta enega sinovi / ljudje vsi bratje, bratje vsi narodi.«*

Ker če *Krst pri Savici* prenesemo v današnje palestinsko okolje, moramo ugotoviti, da bi Prešernova pesnitev potekala nekako tako:

Bojevniki Hamasa se po izgubljeni bitki vrne domov, kjer mu izvoljenka sporoči, da je prevzela judovsko vero in se zaročila z Jahvejem, sam pa se po prepričevanju odloči, da bo postal rabin in preostanek življenja posvetil širjenju judovstva na zasedenih ozemljih. Glede na katera koli demokratična načela s tem očitno nekaj ni v redu. In tudi s tem, da slovenska politika uradno noče ali ne zmore priznati palestinske države, je nekaj hudo narobe. Ker ne gre le za Palestince, ampak tudi za nas. In ponovno sem se vprašal, ali si prestolnica države, ki v strahu pred povračilnimi ukrepi močnejših držav ne more demokratično izražati svoje volje in uresničevati pesnikove vizije, res zasluži naziv mesto literature. Ni poročna obleka, odvržena prek alpskih vrhov, potem le begunski privid?

MICHELLE OBAMA

MOJA ZGODBA

prevod: Jure Šešet

Učila International,

2019, t. v., 507 str., 29,90 €

Avtorica te knjige je bila v svojem dosedanjem življenju že marsikaj. Bila je temnopolta študentka iz delavskega razreda na večinoma belski fakulteti. Postala je odvetnica. Bila je podpredsednica upravnega odbora bolnišnice in direktorica neprofitne organizacije, ki pomaga mladim pri ustvarjanju delovne kariere. Pogosto je bila edina ženska pa tudi edina temnopolta v najrazličnejših sobah in dvoranh. Bila je nevesta, neizkušena nova mama in od žalosti strta hči, ko ji je umrl oče. Potem je leta 2009 postala tudi prva dama v Beli hiši. Lani pa je postala tudi avtorica velike knjižne uspešnice.

Knjižni spomini bivših ameriških predsednikov so na splošno dela, ki dobijo veliko pozornosti in gredo v knjižnem formatu relativno dobro v promet. Glede na to, da sta bila zakonca Obama prvi afroameriški par v Beli hiši in da sta veljala za človeka, ki sta v Belo hišo prišla iz relativno običajnega ameriškega življenja, je bilo pričakovati, da bo povpraševanje po njunih spominih zelo veliko. Vendar pa nihče ni pričakoval, da bosta za svoji knjigi dobila doslej daleč največji predsedniški predujem, ki je bil kadarkoli ponujen. Za posamični knjigi obeh je največja svetovna knjižna založba Penguin Random House predsedniškima zakoncema ponudila nič manj kot 65 milijonov dolarjev, kar je zastrašujoča vsota, ob kateri se je marsikdo vprašal, ali jo je sploh mogoče pokriti s prodajo knjig po vsem svetu. Pričakovanja ob napovedanem izidu spominov Michelle Obama konec leta 2018 so bila tako ogromna.

Kmalu po izidu pa je postalo jasno, da bo *Moja zgodba* postala neobičajno dobro prodajana knjiga. Že samo v prvem dnevu so prodali več kot 700 tisoč izvodov knjige (kar bi, preračunano na število prebivalcev, v Sloveniji ekvivalentno pomenilo skoraj pet tisoč prodanih izvodov), po samo dveh tednih v knjigarnah pa je *Moja zgodba* postala najbolj prodajana knjiga tega leta v Ameriki. Do konca marca 2019 je bilo po vsem svetu prodano več kot deset milijonov izvodov *Moje*

... že samo v prvem dnevu so prodali več kot 700 tisoč izvodov knjige ...

zgodbe. Postavlja se vprašanje: zakaj se je Michellina zgodba dotaknila toliko ljudi?

Pri knjigi, ki jo izda največja svetovna založba in pri kateri je angažirano ogromno ljudi (Michelle Obama je pri pisanju najbolj pomagala Sara Corbett, novinarka New York Timesa), je seveda težko govoriti o tem, da je knjiga pristno iskrena, a po odzivih bralcev (na portalu Goodreads ima knjiga povprečno oceno kar 4,6) lahko zaključimo, da ji priznavajo ravno to.

Knjiga je spretno razdeljena v tri dele, ki imajo tudi v slovenščini rastoči pomen, saj je prvemu delu naslov *Postajam*, drugemu *Postajava*, tretjemu pa *Postajamo* (tako družina kot njihova vloga v sodobni zgodovini Amerike in naroda), v njej pa avtorica že na začetku zelo jasno vzpostavi svojo pozicijo in odnos do položaja žene človeka, ki je postal ameriški predsednik. Sama namreč pravi, da je v javno življenje vstopila dokaj nejevoljno in ob tem doživela marsikaj. Po eni strani so jo poveljevali kot najvplivnejšo žensko na svetu, po drugi pa rušili kot »jezno temnopolto žensko«, pri čemer je svoje kritike zmeraj želela vprašati, kateri del tega izraza jim največ pomeni – »jezna«, »temnopolta« ali »ženska«. Smehljala se je pred fotoaparati z ljudmi, ki so grozno žalili njenega moža, obenem pa želeli imeti z njim uokvirjen spominek za polico nad kaminom. Zbirala je finančna sredstva v domovih, ki so bili še najbolj podobni umetnostnim muzejem, v kopalnicah pa imeli kopalne kadi iz dragih kamnov, hkrati pa je obiskovala družine, ki so po divjanju orkana Katrina izgubile skoraj vse in so bile vesele, če so imele delujoč štedilnik. Bivanje v Beli hiši je bilo sicer razkošno, vendar tudi utesnjujoče, prva temnopolta prva dama pa si je oba mandata prizadevala živeti brez pretvarjanja, osebno moč in tudi svoj glas pa ves čas usmerjati k višjim ciljem. Vse to je trajalo do 20. januarja 2017, ko sta zakonca Obama zadnjič odšla iz Bele hiše. Vanjo sta vstopila Melania in Donald Trump. Ostaja vprašanje, če bomo kdaj dobili tudi njune spomine. > SAMO RUGELJ

LESLEY-ANN JONES

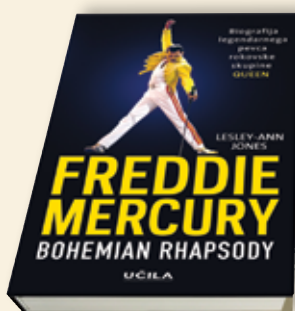
FREDDIE MERCURY

Bohemian rhapsody:
biografija legendarnega pevca
rokovske skupine Queen

prevod: Niki Neubauer

Učila International,

2019, t. v., 410 str., 29,90 €

Vsi, ki smo gledali film *Bohemian Rhapsody* (ga morda kdo ni?), vemo, kje je ključni moment, ko ta filmska stvaritev vzleti in zakaj je za sabo ponesla toliko Slovencev, da je postala najbolj gledan kinematografski film leta 2018. Govorim seveda o nastopu Queenov na koncertu Live Aid, ki je natančno rekonstruiran v filmu, s katerim je Freddie Mercury navdušil ne samo 80 tisoč gledalcev v soparni pripeki na angleškem Wembleyju, temveč tudi globalno občinstvo več sto milijonov televizijskih gledalcev, ki so ta usodni koncert spremljali na malih ekranih. Freddie Mercury je skupaj z ekipo svoje delo opravil brezskrbno, duhovito, hudomušno in nadvse privlačno; surova moč, s katero je držal občinstvo, pa je bila tako izrazita, da si jo »lahko vohal«. Zadnje besede, zapisane v narekovaju, je

v biografiji o ključnem članu Queenov in enem najbolj kompleksnih zvezdnikov sodobne rock glasbe zapisala legendarna novinarka Lesley-Ann Jones, ki je nastop Queenov spremljala neposredno iz zaodraja, kariero Freddieja Mercuryja pa iz neposredne bližine. Ja, Lesley-Ann Jones je še iz tistih časov, ko so rockovski zvezdniki in glasbeni novinarji spali v istih hotelih in jedli za isto mizo, zato je njena biografija zelo neposredna in napolnjena s karakterističnimi detajli, ki jih v sodobnih glasbenih življenjepisnih knjigah le težko najdete, saj novinarji nimajo več tako tesnega dostopa do glasbenikov. Tudi zato je ta knjižni portret, ki se osredotoča na obdobje osemdesetih let, preživel do današnjih dni: prva izdaja sega v že kar daljno leto 1997, potem pa je štirinajst let kasneje izšla v dodelani različici, ki je z lansko filmsko biografijo Freddieja Mercuryja samo še pridobila pomen. Dopolnjena, sočutna in nesenzacionalistična knjiga. > SAMO RUGELJ

MELINDA GATES

TRENUTEK DVIGA

Kako večji vpliv žensk spreminja svet

prevod: Samo Kuščer

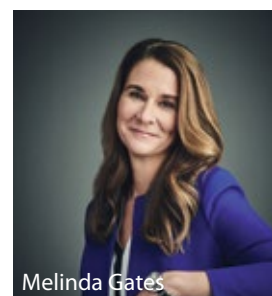
UMco, zbirka Angažirano,

2019, m. v., 290 str., 24,90 €

Melinda Gates skupaj s svojim možem Billom vodi Fundacijo Billa in Melinde Gates, največjo takšno zasebno organizacijo na svetu, ki za svoje humanitarne projekte namenja več milijard dolarjev letno. Odkar je leta 1996 odšla iz Microsofta, se posveča korenitemu izboljšanju zdravja in blagostanja družin, skupnosti in celotne družbe. Ključna ji je krepitev vpliva žensk in deklet, da lahko v celoti uresničijo svoje potenciale. Tako že več kot dvajset let skuša najti rešitve za ljudi, ki najbolj potrebujejo pomoč, ne glede na to, kje na svetu živijo. Na tem življenjskem potovanju ji je postalo povsem jasno, da lahko družbo kot celoto dvignemo na višjo raven le tako, da nehamo tlačiti ženske. Sedaj je o svojih izkušnjah napisala presunljivo in odkrito knjigo. Piše takole: »Med popotovanji sem izvedela za stotine milijonov žensk, ki si želijo odločati, ali naj imajo otroke in kdaj naj jih imajo, vendar tega ne morejo. Ne morejo priti do kontracepcije. Nimajo pravice, da se odločajo, ali naj se poročijo in koga naj vzamejo. Pravice do šolanja. Lastnega zaslužka. Dela zunaj doma. Hoje zunaj doma. Trošenja lastnega denarja. Ustanavljanja podjetja. Najemanja posojila. Posedovanja lastnine. Ločitve. Obiska zdravnika. Kandidature za politične funkcije. Vožnje s kolesom. Vožnje avtomobila. Šolanja na univerzi. Študija računalništva. Vabljenja investitorjev. Vseh teh pravic ženske v nekaterih delih sveta nimajo. Včasih jim pravice odrekajo zakoni, a tudi v primeru, ko so uzakonjene, jim jih pogosto odrekajo družbene pristranskosti in predsodki proti ženskam.« Zato

v tej ganljivi in prepričljivi knjigi Melinda z bralkami in bralci podeli nauke, ki jih je spoznala med srečanji z različnimi ljudmi po svetu – predvsem ženskami. Melindino iskreno osebno pripoved podkrepljuje osupljivi podatki o perečih ženskih vprašanjih, ki se jim v knjigi posveča, skupaj z mnogimi predlogi, kako izboljšati življenje milijonov na našem planetu. Brez zadržkov opisuje tudi svoje zasebno življenje in pot do pravega partnerstva v lastni zakonski zvezi. Skozi celotno knjigo pa jasno kaže, da še nikoli ni bilo tolikšnih priložnosti, da spremenimo svet, ob tem pa tudi same sebe. V globoko čustveni in iskreno napisani pripovedi predstavi življenje izjemnih žensk in nam prikaže njihovo neustavljivo moč, ko se povežejo. Knjiga, ki dokazuje, da ko dvignemo druge, tudi oni dvignejo nas. > SAMO RUGELJ

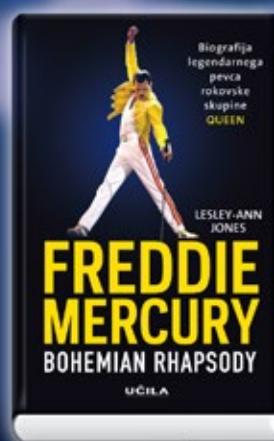
Melinda Gates

»Izjemne ženske, ki si jih želim tukaj predstaviti, so mi pokazale, kaj vse se spremeni, če so ženske močne, in želim, da vsi to vidijo. Pokazale so mi, kako je mogoče resnično vplivati, in želim si, da vsi to spoznajo. Zato sem napisala to knjigo. Želim si s svetom deliti pripovedi o teh ženskah, ki so osmislile moje delo in dale dodaten polet mojemu življenju. Želim, da vsi vidimo, kako lahko drug drugemu pomagamo k uspehu. Motorji se vžigajo; tla se tresejo; dvigamo se. Bolj kot kdajkoli prej imamo dovolj znanja, energije in moralnega dojetanja, da porušimo zgodovinske vzorce. Pomagati moramo vsem, ki se trudijo, da se to zgodi – tako ženskam kot moškim. Nikogar ne smemo pustiti ob strani. Vse je treba vključiti. Želimo si ženske dvigniti. Ko pa se vsi povežemo, postanemo gonilna sila, ki poskrbi za dvig.« – iz knjige

“Tvoja zgodba je nekaj, kar je tvoje, kar bo vedno tvoje. Je nekaj, kar je vredno imeti.”

MICHELLE OBAMA

ZGODBA, PO KATERI JE BIL POSNET FILM BOHEMIAN RHAPSODY

Zadnje misli slavnega kozmologa o temeljnih vprašanjih vesolja

Kdo si upa biti drzen?

PRENOS PRAVLJIC V RAZNOTERE POJAVNE OBLIKE IN UMESTITVE

urejanje: Meta Blagšič, Lea Hedl, Maja Logar
Mariborska knjižnica, 2018, t. v., 201 str., 25 €

Zbornik simpozija 16. Pravljičnega dne Mariborske knjižnice se začne z besedami direktorice Dragice Turjak, ki pravi: »Pripovedovanje ima izjemno moč. Govorjena beseda je sidro in temelj bralne kulture in bralne pismenosti.« Urednice zbornika Meta Blagšič, Lea Hedl in Maja Logar so potrdile, da so tako na enem mestu združene bogate pripovedovalske tradicije in dejavnosti, strokovne usmeritve, praktični in teoretični pogledi ter različni vidiki sobivanja. Zbornik se začne s pesmijo in spomni pohorskega pevca Jurija Vodovnika, sledi krajše besedilo koordinatorke Pravljičnega dne Mete Blagšič ter zapis občutij pripovedovalskega večera Zdenke Gajser, ki je čuvarka ljudske pravljice v Mariborski knjižnici. Glavni simpozijski sklop, torej prenos pravljic v raznotere pojavne oblike, je prvi predstavil likovni urednik Pavle Učakar in na primerih ilustriranih knjig iz založbe Mladinska knjiga pojasnil različne oblike njihovega nastajanja, konceptualne premisleke, izbiro ilustratorja, dramaturgijo in vse drugo, kar je potrebno, da se pravljica in slika zlijeta v neločljivo celoto in dobimo kar najboljši rezultat. O ustvarjanju slikanice *Rdeče jabolko*, ki je nastala v sodelovanju s Svetlano Makarovič in ni namenjena mlajšim bralcem, se je razpisala oblikovalka in ilustratorica Kaja Kosmač. Razglabljala je predvsem o likovnem vidiku te pravljice, kar je bila tudi tema njene diplomske naloge. O povezavah gledališke umetnosti in pripovedništva je pisala pripovedovalka in raziskovalka Ana Duša, o funkciji podobe, tudi gibljivih podob, v grajenju pripovedi pa je razmišljala umetniška pedagoginja in raziskovalka folkloristike ter pripovedovalka Špela Frlić. Lutkovna animatorica, grafična oblikovalka, pevka in plesalka Brina Vogelnik je pisala o različnih umetniških upodobitvah pravljice *Trdoglav in Marjetica*, kamišibajkarka in pedagoginja Jerca Cvetko pa je odstrla prvine pripovedovanja ob slikah in razvoju kamišibaja v Sloveniji. Spletne pristope v poustvarjanju zgodbe je povzel prevajalec in stand up komik Boštjan Gorenc, o vnosu lastne realne izkušnje v pripovedovanje pravljic pa je na kratko razmišljal kulturni antropolog dr. Anton Kvartič. In če se zbornik s Pohorjem začne, se z njim in njegovom zdravilno pravljico prozo v besedah dr. Mojce Ramšak tudi zaključijo. Zbornik bo zagotovo zanimivo branje vsem, ki nam pisna in govorna beseda napolnjujeta in utirata poklicne in vse druge poti. > RENATE RUGELJ

PETER SVETINA METULJČKI IN MEHANIKI

Slovenska mladinska književnost med meščanstvom in socializmom

Mladinska knjiga, zbirka Kultura, 2019, pt. v., 248 str., 27,99 €, JAK

Pesnik, pisatelj in prevajalec se nam tokrat predstavlja tudi kot dolgoletni literarni teoretik. Knjiga pod drobnogled vzame mladinsko književnost vse od prve svetovne vojne pa do sedemdesetih let prejšnjega stoletja. A fokus ni beleženje nastalega čtiva, temveč izbor tistih naslovov, ki so v času radikalnih družbenih sprememb doživljali največje pretrese, najsi gre za avtorske (samo)popravke, zapovedi oblasti, prevajalske

... spisano v dostopnem jeziku ...

ali uredniške posege. Tako se nam po eni strani skozi družbeno kontekstualen pretes produkcije izriše sam zeitgeist različnih zgodovinskih (mikro)obdobj, po drugi pa avtorju uspe prikazati tudi, kako zelo je lahko tudi (ali predvsem?) mladinska književnost podvržena vsakokratnim idejnim zakonitostim nekega časa. Obenem se nam poleg povsem jasne refleksije literature v družbenem kontekstu razkrije tudi, kako zelo zapleteno in večnivojsko je v resnici življenje knjižnega naslova. Delo, spisano v dostopnem in za monografijo nenavadno privlačnem jeziku, tako uspe seči tudi preko lastnega cilja. > ALJAŽ KRIVEC

VESNA VENIŠNIK PERNELJ MED TRADICIJO IN SODOBNOSTJO

Opus skladatelja Marijana Lipovška

Znanstvena založba Filozofske fakultete, zbirka Glasba na Slovenskem po 1918, 2019, m. v., 128 str., 14,90 €

Pričujoča monografija bo zagotovo razveselila glasbene sladokusce in ljubitelje. V njej je pregled opusa skladatelja Marijana Lipovška s poudarkom na analizah posameznih skladb. V prvem delu sta na kratko opisana Lipovškova življenjska pot in tudi duh časa, v katerem je ustvarjal, drugi del opiše skladateljevo poetiko, tretji del poda analize njegovih del od dvajsetih let in vse do zadnjega ustvarjalnega obdobja, v četrtem delu so povzeti izsledki vse od ključnih kompozicijskih tehnik, opredelitev kompozicijskega sloga do umestitve Lipovškovega opusa v zgodovino slovenske glasbe. Lipovšek je menil, da je »glasba najduhovnejši in torej najsplošnejši izraz notranjega doživljanja«. Po Lipovškovem mnenju »vsako umetnostno snovanje temelji na treh osnovnih principih človeške duševnosti: na občutjih, čustvih in duhovnosti«. Največ je Lipovšek prispeval v zakladnico slovenske glasbe na področju komornih skladb in samospvov. Kakor navaja avtorica so »njegovi samospvi izjemno doživete uglasbitve, ki so uspele glasbeno uloviti esenco besedil« in se pri tem sklicuje na Pavleta Merkúja, ki je bil tako očaran nad Lipovškovo uglasbitvijo Murnove pesmi *Zimska pravljica*, da je menil, da četudi bi bilo to Lipovškovo edino delo, bi že sodilo med naše vélike skladatelje. > SABINA BURKELJCA

BOŽO VODUŠEK ZBRANO DELO

Druga knjiga: Ivan Cankar, eseji, članki o literaturi, literarne ocene, razmisleki

urejanje: Drago Bajt
ZRC SAZU, 2019, t. v., 488 str., 33 €

V drugo knjigo *Zbrana dela* Boža Voduška je njen urednik in pisec spremnih komentarjev Drago Bajt uvrstil pesnikovo publicistiko. Na začetek je postavil njegovo študijo *Ivan Cankar*, ki je leta 1937 izšla v samostojni knjigi, a so jo takrat ocenili za vsebinski torzo. Avtor vanjo namreč ni vključil že prej objavljenih razmišljanj z naslovom *Cankar v Podobah iz sanj* s pomembno tezo, po kateri ja bila mati osrednji objekt Cankarjeve ljubezenske erotike. Bajt ji je namenil veliko pozornosti in ji dodal še krajša Voduškova zapisa o pomenu Cankarjevega pisateljskega dela. V nadaljevanju so v ločenih razdelkih objavljeni še Voduškovi eseji, članki o literaturi in izbrane literarne ocene ter urednikovi razmisleki in komentarji k drugi knjigi zbranega dela Boža Voduška. Med eseji Bajt izpostavlja spise *Ali so to kulturni problemi?*, *K problemu sodobnosti v naši literaturi* in *Kult umetnika* ter o Baudelairejevih *Rožah zla* in spremno besedo k svojemu prevodu *Fausta*. > IZTOK ICH

FERDINAND DE SAUSSURE

SPLOŠNO JEZIKOSLOVJE

prevod: Saša Jerele

Studia humanitatis, Zelena zbirka, 2018, m. v., 362 str., 28 €, JAK

Francoski filozof in jezikoslovec Ferdinand de Saussure (1857–1913) je bil najpomembnejša oseba ženevskega strukturalizma, na splošno pa so ga imeli za očeta lingvistike v 20. stoletju. Leta 1916 (torej že po njegovi smrti) sta njegova učenca Charles Bally in Albert Sechehaye izdala njegova predavanja z naslovom *Splošno jezikoslovje*. Delo je postalo temelj strukturalne lingvistike, ideje, ki jih je de Saussure opisal v njem, pa so postavile osnovo za večino pomembnih odkritij na področju lingvistike v 20. stoletju. Kot nov predmet lingvistike je vpeljal razliko med jezikom (langue) in govorom (parole). Jezik po njegovem mnenju ni (bil) isto kot govorica, je le del nje, vendar seveda bistven. Je družbeni proizvod izrazne zmožnosti in hkrati skupek nujnih konvencij, ki jih je sklenilo družbeno telo, da bi posamezniki to izrazno zmožnost lahko uresničevali. Govorica pa je, za razliko od jezika, po de Saussuru, mnogolična in pestra, sega na več področij, fizično, fiziološko ter psihično, in pripada tako individualnemu kot družbenemu področju, ob tem pa je ne moremo uvrstiti v noben razred človeških dejstev, saj ne vemo, kako bi izluščili njeno enovitost. Klasično delo o jezikoslovju, ki je pri nas izšlo malce več kot stoletje po izvirnem izidu, opremljeno z izčrpnima študijama Primoža Viteza in Jožeta Vogrinca. > SAMO RUGELJ

Matjaž Barbo

SLOVENSKA

MUZIKOLOGIJA

Kratek prelet

po zgodovini

136 str., 14,90 €

PROFANO V SAKRALNEM

Študije o vizualizaciji posvetnih teženj in motivov v sakralni umetnosti

urejanje: Mija Oter Gorenčič

ZRC SAZU, 2019, t. v., 368 str., 34 €

Bogato ilustriran zbornik, eden od rezultatov raziskovalnega programa Slovenska umetnostna identiteta v evropskem okviru, zaključuje raziskovalni projekt Profano v sakralnem – Reprezentacija posvetnih interesov v cerkveni umetnosti.

Prinaša med seboj prepletajoča in dopolnjujoča se nova raziskovalna odkritja šestih avtoric in dveh avtorjev z Umetnostnozgodovinskega inštituta Franceta Steleta ZRC SAZU in Oddelka za umetnostno zgodovino Filozofske fakultete Univerze v Mariboru. Urednica izdaje je zanj prispevala predgovor in študijo »(Ne)sakralni motivi na obočni poslikavi iz prve polovice 14. stol. v stiškem križnem hodniku«. Sledijo raziskave Gorazda Benceta »Memorialnost timpanona grofov Celjskih«, Renate Komič Marn »Upodobitev lisjaka romarja v cerkvi Sv. Urha pri Maršičih«, Blaža Resmana »'Podpisi' svetnih naročnikov na sakralnih umetninah«, Tine Košak »Od upodobitve mesecev do cvetličnih šopkov«, Polone Vidmar »Marija Terezija grofica Leslie in ustanovitev samostana elizabetink v Gradcu«, Ane Lavrič »Narodni svetniki v slovenski umetnosti« in Martina Moharja »Graditev cerkva na Slovenskem po drugi svetovni vojni«. > IZTOK ILICH

DANIEL HARTLEY

POLITIKA STILA

K marksistični poetiki

prevod: Jan Kostañjevec

Sophia, zbirka Naprejl, 2018, m. v., 400 str., 20 €, JAK

Mladi avtor in akademik, profesor za svetovno literaturo v angleškem jeziku, dr. Daniel Hartley, v svoji prvi knjigi razvije teorijo literarnega stila skozi kritiko del Raymonda Williamsa, Terryja Eagletona in Fredrica Jamesona. Williams je bil marksistični teoretik iz Wellsa, Eagleton je britanski teoretik, kritik in javni intelektual, Jameson pa ameriški kritik in marksistični teoretik. Hartley v prvem delu knjige začrta okvire raziskovanja in se posveti Marxovim tekstom v širšem zgodovinskem, predvsem pa intelektualnem kontekstu, začeni s tlakovanjem teorije stila pri samih Grkih. Od splošne utemeljitve, zakaj je marksistična poetika potrebna in upravičena, preide v drugem delu do že omenjenih intelektualcev, skozi katerih dela prikaže vlogo stila v marksistični tradiciji. Najbolj avtonomen pa je tretji del knjige, v katerem skuša razviti nov teoretski model in Aristotelovo *Poetiko* predelati tako, da bi jo bilo mogoče uporabiti za analizo modernih literarnih del. Reaktualizacija. > ŽIGA VALETIČ

Gregor Pompe

SKICE ZA ZGODOVINO

SLOVENSKE GLASBE

20. STOLETJA

276 str., 24,90 €

Urška Rihtaršič
ALEATORIKA
IN NJEN ODMEV V
GLASBI SLOVENSKEGA
POVOJNEGA
MODERNIZMA
140 str., 12,90 €

Vesna Venišnik

Peternelj

MED TRADICIJO IN

SODOBNOSTJO

Opus skladatelja

Marijana Lipovška

128 str., 14,90 €

Znanstvena založba Filozofske fakultete

UL in Knjigarna Filozofske fakultete UL

t.: 01/ 241 1119, e.: knjigarna@ff.uni-lj.si

Več informacij na: <https://knjigarna.ff.uni-lj.si/>

Antropolog dr. Dan Podjed je raziskovalec na Inštitutu za slovensko narodopisje Znanstvenoraziskovalnega centra SAZU in Inovacijsko-razvojnem inštitutu Univerze v Ljubljani in docent na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani. Raziskovalno radovednost namenja razmerju med ljudmi in sodobnimi tehnologijami ter sodeluje pri razvoju ljudem in okolju prijaznih rešitev. Med letoma 2010 in 2018 je vodil Mrežo za aplikativno antropologijo Evropskega združenja socialnih antropologov (EASA) in z njo ustanovil mednarodni simpozij Zakaj svet potrebuje antropologe (Why the World Needs Anthropologists), ki ga prirejajo od leta 2013. Kot antropologa ga sicer zanimajo ljudje, vendar se rad tudi skriva pred njihovimi pogledi, da lahko v miru bere in piše.

»Google nas pozna bolje, kot se poznamo sami!«

DAN PODJED

VIDENI

Zakaj se vse več

opazujemo in razkazujemo

ZRC SAZU, 2019, m. v., 185 str., 19 €

Bukla: Kako to, da so vas začele zanimati teme nadzorovanja in vidnosti? Imate osebno afiniteto do njih? Kar nekaj poglavij svoje knjige *Videni* namreč začnete z osebno zgodbo.

Podjed: Mi sploh preostane kaj drugega, kot da sem ves čas na očeh in da opazujem druge? Pri roki imam ves čas pripomočke, ki mi to omogočajo – od telefona do računalnika. Ob cestah je vse več radarjev, po mestnih ulicah so kamere in pred tehnološkim pogledom se je skoraj nemogoče skriti. Knjiga *Videni* je mestoma zelo osebna in razkriva intimnosti iz mojega življenja tudi zato, ker opažam, kako obseden sem postal z razdajanjem informacij in spremljanjem, kaj počnejo drugi. Pogosto se zalotim, kako skoraj samodejno pogledam na Facebook, Twitter ali Instagram, da vidim, kaj objavljajo prijatelji, znanci in neznanci.

Bukla: Kako bi na kratko obnovili zgodovino nadzorovanja, od panoptika naprej?

Podjed: Panoptik, ki bi ga lahko poslovenili kot vsevidnik, si je v 18. stoletju zamislil angleški pravnik in filozof Jeremy Bentham. Zasnoval je stavbo, v kateri zapornike iz osrednjega stolpa gleda nevidno oko. Benthamova prvotna zamisel se ni nikoli povsem udejanjila, smo pa namesto tega razvili nekaj, čemur pravim stekleni panoptik. Ne le, da nas opazuje osrednji nadzornik; ves čas gledamo drug drugega in se veselo nastavljamo objektivom kamer, ki so uperjene v nas. Na kratko lahko povzamem zgodovino nadzorovanja s tem, da je ves svet panoptik, mi pa smo zaporniki in drug drugemu čuvaji.

Bukla: Kako se spremeni obnašanje človeka, ko ta ve (ali pa vsaj misli, da ve), da ga nekdo nadzoruje. Lahko navedete kakšen konkreten primer?

Podjed: Na cesti, recimo, na nas vplivajo table, na katerih piše: Pozor, radar! Ko zagledamo takšno tablo, spustimo nogo s plina in se peljemo počasneje in previdneje. Raziskavo o tovrstnih učinkih so izvedli na univerzi v Newcastleu, kjer so nad prostor za parkiranje koles na univerzitetnem kampusu obesili tablo z napisom: Tatovi koles, gledamo vas! Poleg napisa so bile srepeče oči. Na tem mestu se je število tatvin zmanjšalo za več kot 60 odstotkov, iz česar so sklepali, da napis in navidezni pogled vpliva na navade nepridipravov. No, zanimivo je še, da se je na drugem parkirnem mestu, ki je bilo namenjeno kontrolnim meritvam in ni imelo svarilnega napisa ter podobe oči, število kraj med poskusom povečalo za 65 odstotkov. Tatovi so očitno raje kradli tam, kjer so se počutili bolj skrite in nevidne.

Bukla: V knjigi se predvsem posvečate nadzorovancem. Kako pa nadzor vpliva na nadzorovalce?

Podjed: Poleg nadzora uporabim v knjigi še dva pojma: *medzor* in *podzor*. Nadzirajo nas, recimo, šefi in država, ki nas vsaj na simbolni ravni gledajo od zgoraj. Medzor pa pomeni, da se medsebojno gledajo prijatelji in znanci – in se po potrebi tudi korigirajo. Tako se opazujejo tudi sosedi, ki skozi

okno spremljajo, če ljudje, ki živijo v isti stavbi, pravilno ločujejo odpadke in parkirajo na »pravih« mestih. Podzor pa pomeni, da sleherniki opazujejo oblastnike. To danes omogočajo pametni telefoni, s katerimi lahko ljudje posnamejo policiste ali redarje, ki se spravijo na njihovega prijatelja. Posnetek lahko potem širijo po omrežjih in tako sprožijo družbeno akcijo. Zdi se mi, da tehnološke pripomočke, ki so nam na voljo, še premalo uporabljamo za ta namen. Namesto tega raje delamo selfije.

Bukla: Kaj vse o nas ve Google, pa po vaše ne bi smel?

Podjed: Google spremlja naše misli, želje in fantazije, v iskalno vrstico pa vpisujemo vprašanja, ki so povezana z našim ljubezenskim življenjem in spolnostjo. Google vse to gleda in seveda ničesar ne pozabi ali spregleda. Zato nas pozna bolje, kot se poznamo sami. Pri tem ne smemo pozabiti, da to ni naš prijatelj, temveč za iskalnikom stoji zasebno podjetje, ki nadzira naša življenja. Stasiju, Udbi in Securitate so se državljani uprli; Googlu, Facebooku, Amazonu in Microsoftu pa dopuščamo, da stikajo po najbolj skritih koticah naših možganov.

Bukla: Je treba prelepiti kamero na prenosnem računalniku ali ne? Zakaj?

Podjed: Če jo je prelepil Mark Zuckerberg, ustanovitelj Facebooka, bi jo morali pravzaprav vsi, mar ne?

Bukla: Kolikor vem, ima filmski zvezdnik Dwayne Rock rekord v številu posnetih selfijev v treh minutah s svojimi feni – posnel jih je približno 120. Kaj bi povedali o fenomenu selfija in njegovi evoluciji?

Podjed: Beseda selfi – v slovenščini včasih tudi sebek – je stara malo več kot desetletje in pol, a se zdi, kot da je z nami od nekdaj. »Izumil« jo je Avstralec Nathan Hope, ki je leta 2002 okajen prikolovratil domov, se spotaknil in priletel na zob. Prebito ustnico si je fotografiral in posnetek objavil na spletu ter razložil, da je napravil selfi. Pravi zagon so selfiji dobili, ko so se na tržišču pojavili telefoni s sprednjo kamero, ki omogočajo, da se nekdo vidi na zaslonu, medtem ko se fotografira. Ko je sodobni Homo sapiens zagledal svojo podobo na telefonu, je bil očitno tako očaran nad njo, da jo je moral nemudoma deliti z drugimi. Tako danes nastane skoraj 100 milijonov selfijev na dan.

Bukla: Posebej ste se posvetili spletnim objavam predsednika Pahorja. Kako vidite razvoj njegove spletne podobe in kaj to pove o njem? Je pri tem izjema ali del trenda, ki mu podlegajo tudi drugi politiki najvišjega kova?

Podjed: Slovenski predsednik s svojo prisotnostjo na Instagramu sledi svetovnim trendom, in to očitno uspešno. Verjetno je zaradi svojega profila, ki ga spremlja 90 tisoč ljudi, volitve tudi dobil. Ker se redno pojavlja, mora to nadaljevati, po možnosti v vse hitrejšem tempu. Kaj bi si namreč mislili državljani, če bi politik, ki je ves čas prisoten na omrežjih, nenadoma utihnil in izginil? Morda to, da sploh ne obstaja več.

Bukla: Kdo pa so še drugi slovenski medijski posebneži, ki so po vašem mnenju vredni širše analize in zakaj?

Podjed: Z antropološkega vidika so ta hip zanimivi tako imenovani vplivneži, znani tudi kot influencerji. To so posamezniki, ki so si nakopičili nadpovprečno število sledilcev. Mnogi med njimi potem »slovijo zaradi svoje slave«, kot je to že pred desetletji izvrstno opisal zgodovinar Daniel Boorstin, in znajo socialni kapital, ki so ga nakopičili, uspešno pretvoriti v finančnega.

Bukla: Koliko je po vašem mnenju na izvolitev Trumpa vplivala njegova sposobnost zvezdniške (spletne) samopromocije?

Dan Podjed

Podjed: Trump je na volitvah zmagal zaradi svoje prepoznavnosti, ki jo je med drugim vzpostavil kot zvezdnik resničnostnega šova *Vajenec (The Apprentice)*, v katerem je znal prepričljivo odpuščati ljudi. Volivci so ga tudi zato prepoznali kot odločnega voditelja, ki sicer ne izbira besed, a je vsaj zanimiv in izstopa iz povprečja. In to je danes tisto, kar šteje največ.

Bukla: V knjigi se posvečate tudi pornografiji, ki je ena ključnih spletnih tematik. Navajate podatek, da je bilo na enega od portalov leta 2017 naloženih kar 5 milijonov pornoposnetkov, torej en posnetek vsakih šest sekund. Kako pojasnjujete to željo po pornografski videnosti?

Podjed: »Videti več« je temeljno načelo spletne pornografije, zaradi katerega novi posnetki vznikajo kot gobe po dežju. Starih posnetkov se ljudje hitro naveličajo; treba je pokazati nekaj novega, vznemirljivega in pogosto šokantnega, da se zanimanje znova zbudi. To načelo vodi v čedalje bolj ekstremne posnetke, ki so na ogled po spletu. Kar je običajno, namreč postaja dolgočasno, ekstremnost pa se normalizira.

Bukla: Kaj pa je po vašem mnenju prihodnost nadzorovanja?

Podjed: Prihodnost je v modelu, ki ga vzpostavljajo na Kitajskem in mu pravijo družbeni kreditni sistem. Vsak kitajski državljan bo po novem imel oceno, ki se izračuna na podlagi podatkov iz vladnih uradov, finančnih ustanov, s spleta in telefonov. Za izračun je ključnih pet dejavnikov: rednost plačevanja dolgov in računov, spoštovanje pogodb, osebne značilnosti, medosebna razmerja in vedenje, ki ga spremljajo tudi s kamerami in drugimi napravami. Če je skupna ocena visoka, pridobi državljan nekatere ugodnosti, recimo dovolilnico za pot v tujino, če pa je nizka, ga kaznujejo tako, da ne more vpisati otroka v primerno šolo ali kupiti nepremičnine. Podatkovni totalitarizem, utemeljen na tehnološkem nadzoru, je med najbolj verjetnimi scenariji za prihodnost – in to ne le na Kitajskem.

Bukla: To je zastrašujoče. S čim pa se raziskovalno ukvarjate sedaj?

Podjed: Po vidnem se posvečam nevidnemu. Vodim namreč projekt Nevidno življenje odpadkov, v katerem raziskujemo, kdaj stvar postane smet. Ko ljudje sprejmejo to odločitev, se skušajo »nečiste« stvari znebiti, in to tako, da jo vržejo stran. Že ta izraz, namreč da smeti »vržemo stran«, se mi zdi zanimiv, saj kaže, kako skušamo nečistočo odstraniti iz svojega življenja. V projektu ugotovljamo, da odnos do odpadkov ni povsod po svetu enak. Zato smo se lotili primerjalne raziskave v šestih mestih: Ljubljani, Trstu, Gradcu, Zagrebu, Oslu in Dubaju. Na podlagi raziskave bomo, računam, spisali kakšno zanimivo knjigo, skušali pa bomo pripraviti še inovativno rešitev, ki bo vplivala na navade ljudi in pokazala, kaj mečemo stran. Za zdaj pripravljamo dve rešitvi: prva je pametna kanta za smeti, druga pa namizna igra, ki bo razkrila našo »umazano« plat.

IZJEMNA KNJIGA ENEGA IZMED VODILNIH SVETOVNIH MISLECEV

STEVEN PINKER RAZSVETLJENSTVO ZDAJ

838 str.
28,90 €

ALI SODOBNI SVET RES RAZPADA IN NAZADUJE?
JE NAPREDEK SPLOH ŠE MOGOČ?

JE PRED NAMI RES TAKŠEN ALI DRUGAČEN ZATON?

PODATKI KAŽEJO DRUGAČE: VSE VEČ ČLOVEŠTVA ŽIVI DLJE,
BOLJ KAKOVOSTNO IN BOLJ ZDRAVO, SVOBODNEJŠE IN BOLJ SREČNO.

USPEŠNICA NEW YORK TIMESA
ŽE V KNJIGARNAH!

Naročila sprejemamo: • 01/520 18 39

• knjigarna@umco.si • na spletni strani www.bukla.si

Knjige založbe UMco so na voljo tudi v boljše založenih knjigarnah.

Izumi, razmišljanja in vizije Nikole Tesle so kljub velikemu napredku znanosti in tehnologije v zadnjem stoletju nekaj, kar ne samo, da ni utonilo v pozabo, temveč celo postaja čedalje bolj aktualno. Predvsem govorimo o možnostih za prenose energije brez izgub po vsej Zemlji, o čemer je Nikola Tesla veliko premišljeval, pisal in s tem tudi eksperimentiral. Sedaj smo tudi v slovenščini dobili enega najpomembnejših Teslovih besedil o problemu povečevanja človeške energije, ki je izšla v grafično domišljeni obliki in prevodu ter z obsežno spremno besedo pesnika, dramatika, urednika in prevajalca Tiborja Hrsa Pandurja (1985), ki je temu projektu posvetil več kot desetletje svojega življenja. S to tudi zelo lepo oblikovano knjigo tako dobivamo temeljit uvod v Teslove koncepte, ideje in izume, ob izidu pa smo s Pandurjem o izumiteljevem delu opravili kratek pogovor.

»Upam, da se bo celotna zapuščina Nikole Tesle čimprej objavila!«

NIKOLA TESLA

PROBLEM POVEČEVANJA ČLOVEŠKE ENERGIJE

prevod: Tibor Hrs Pandur

ZRC SAZU, Litera, 2019, t. v., 543 str., 34 €

Bukla: Kako in kdaj vas je nagovoril Nikola Tesla?

Hrs Pandur: Prvi stik je bil ob ogledu filma Krsta Papića *Tajna Nikole Tesle* iz leta 1980. Nato s predstavo Tomaža Pandurja *Tesla Electric Company* okoli 2006. Tomaž mi je pravzaprav odprl vrata do Tesle. Takrat sem prvič prišel v stik z novjšimi biografijami in dojel, da večina njegovih kasnejših izumov ostaja neuresničenih, neuveljavljenih, neodkritih ali neraztolmačenih.

Bukla: Kako ste prišli v stik z njegovo zapuščino?

Hrs Pandur: Od devetdesetih let prejšnjega stoletja je precej novih dokumentov in materialov k sreči ugledalo luč sveta. Zato so zaslužni številni raziskovalci, ki jih citiram in soočam v spremni študiji. Skoraj vsi Teslovi originalni članki in predavanja so že dolgo dostopni tudi v knjigah in spletnih arhivih. Manjkajo pa zanesljive preverbe rekonstrukcij njegovih dejanskih izumov (ki se jih je lotilo majhno število raziskovalcev, a so prišli do sila različnih zaključkov) in več komentiranih izdaj njegovih tekstov, ki bi umeščale Teslove ideje in dognanja v njegov čas ter jih soočale s sodobnim razvojem. V tej smeri je bila zastavljena ta knjiga.

Bukla: Kaj vas najbolj fascinira pri Nikoli Tesli?

Hrs Pandur: Njegovo življenje in usoda postaje Wardencliff je ena od večjih nenapisanih tragedij dvajsetega stoletja. Vse povezano z njim je izjemna prometejska zgodba edinstvenega pionirja, ki bi jo moralo čim več ljudi, s čim manj mistificiranja poznati in preučevati. Še posebej, ker toliko njegovih svaril ni bilo upoštevanih in se toliko njegovih izumov zlorablja za proizvodnjo bede, nadzora in revščine. Eden izmed največjih pionirjev električnih znanosti je hkrati združeval spoj intuitivnih praks in stroge empirične metode pri izumljanju družbenotransformativnih tehnologij, ki naj bi človeštvu zagotovile avtonomijo s prostim dostopom do obnovljivih in poceni virov energije. Njegova predanost ustvarjanju in etična drža sta lahko zgled, ki inspirira, ne kot površinska fascinacija, ampak kot realizacija vseh konsekvenc njegovega pogleda na svet, ki seveda danes ni v celoti sprejemljiv in lahko mestoma deluje

tudi naivno. Ključno pa je razumevanje njegovega življenja in dela za morebitno rešitev problema oskrbe človeštva s čisto, obnovljivo energijo, saj hkrati razkriva pasti, ki prežijo na takšne podvige. Njegov jezik je tudi fascinanten, saj je izjemno luciden, gost in večplasten. Pri Tesli skoraj ni formul (razen v tehničnih dnevnikih), trudi se, da bi vse eksperimente in dognanja predstavil v vsem razumljivem jeziku. Vselej pa predvideva širše implikacije svojih tehnologij in jih tako tudi zastavlja. Po Tesli oblika, način proizvodnje in distribucije energije določajo smer vektorja celotne družbe.

Bukla: Kakšen se vam zdi pomen Teslovih ugotovitev danes?

Hrs Pandur: Tesla je uradno najbolj priznan zaradi *polifaznega sistema izmeničnega toka* (1888), sistema distribucije energije, ki ga v skoraj isti obliki še vedno uporabljamo, in (med drugim) tudi osnovnih komponent radijskih/brezžičnih sistemov. A večina njegovih glavnih izumov po 1900 ostaja »neuresničenih«. Še vedno ne vemo, kako točno, in če sploh, je Teslova postaja Wardencliff delovala in kako je pridobival domnevno neverjetne izkoristke iz svojih motorjev. Če je dejansko bil zmožen skozi Zemljo pošiljati ogromne količine energije skoraj brez izgub in celo z ohranjanjem energije, bi to imelo tako neizmerne posledice, kot jih je predvideval. Skratka, še vedno ne vemo zagotovo, če vse njegove ugotovitve po letu 1900 držijo. To je najbolj vznemirljivo, ker sta njegovo življenje in delo še vedno nedovršeni znanstveni triler. Ta knjiga se trudi s pomočjo njegovih in izjav številnih teslologov predstaviti Teslov svetovni nazor, njegovo fiziko in kozmologijo ter mapirati temeljne dileme in probleme razumevanja njegovih kasnejših dosežkov.

Bukla: Kakšno prihodnost napovedujete znanstveni dediščini Nikole Tesle?

Hrs Pandur: Upam, da jo čimveč mladih ljudi, predvsem izumiteljev, raziskovalcev, inženirjev, filozofov in znanstvenikov čimprej ponovno odkrije, se z njo inspirira in nadaljuje s sodobnimi sredstvi. Prav tako upam, da se celotna pisna zapuščina čimprej objavi, saj je od leta 2003 v registru Unescove svetovne dediščine, kar pomeni, da bi morala biti prosto dostopna vsem.

Bukla: Ali načrtujete še kakšen projekt v zvezi zapuščino Nikole Tesle? Kot vem, je večina njegovih zapisov še neobdelanih ...

Hrs Pandur: Več kot 30.000 listov je neobjavljenih in neobdelanih tehničnih zapisov v Muzeju v Beogradu. Med njimi so zapisi iz Long Islanda do leta 1907, tudi pisma niso objavljena v celoti in še marsikaj. Vsekakor mislim prevesti še več njegovih temeljnih del in jih v sodelovanju z znanstvenimi sodelavci opremiti s komentarji. Že zdaj so v spremni študiji izčrpani izvlečki iz opusa prvič predstavljeni v slovenščini, ki se trudi biti temeljit uvod v osnovne Teslove koncepte, ideje in razvoj izumov ter politična in ekonomska ozadja po letu 1891.

NAJBOLJŠA POSLOVNA KNJIGA PO
IZBORU FORBESA IN ECONOMISTA!

RICHARD H. THALER **NERAZUMNO VEDENJE**

Knjigi dobitnikov Nobelove nagrade za ekonomijo

»MOJSTROVINA!« – Financial Times

DANIEL KAHNEMAN

**RAZMIŠLJANJE,
HITRO IN POČASNO**

Naročila : • 01/520 18 39
• knjigarna@umco.si

www.bukla.si

Knjige založbe UMco so na voljo tudi
v boljše založenih knjigarnah! UMco

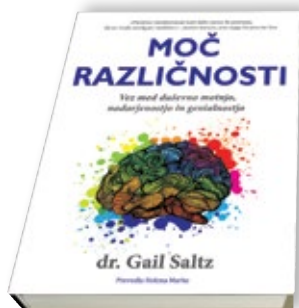
GAIL SALTZ

MOČ RAZLIČNOSTI

Vez med duševno motnjo, nadarjenostjo in genialnostjo
prevod: Helena Marko
UMco, zbirka Preobrazba,
2019, 336 str., 24,90 €, JAK

Gail Saltz

Eno od ključnih vprašanj sodobne nevrologije in psihiatrije je, ali so možgani različni oz. ali njihovo različno delovanje lahko povzroča različne duševne motnje. Seveda ne gre samo za negativne plati, saj nekateri posamezniki z diagnosticiranimi duševnimi motnjami dosegajo zavidljivo visoko stopnjo produktivnosti in

ustvarjalnosti na različnih področjih. Je to mogoče motnjam navkljub ali ravno zaradi njih? Gail Saltz, briljantna psihiatrinja, profesorica, psihoanalitičarka in avtorica odmevnih strokovnih knjig, v *Moči različnosti* raziskuje edinstvenost posameznikovih možganov in preučuje razmerje med motnjami, kar lahko predstavlja oviro za uspešnost, in velikim potencialom, ki se skriva za njimi. Avtorica profilira svetovno znane genije, ki so bili diagnosticirani z eno ali več možganskimi pomanjkljivostmi, vključno z učnimi težavami, disleksijo, motnjo aktivnosti in pozornosti, anksioznostjo, depresijo, bipolarno motnjo, shizofrenijo in avtizmom, ter prepričljivo pokaže, kako so ti svoje slabosti znali obrniti v prednosti. Z raziskovanjem njihovih življenjskih zgodb ponazarja, kako so specifični primanjkljaji na določenih delih možganov neposredno povezani z velikim potencialom in nadpovprečnimi ustvarjalnimi, umetniškimi, empatičnimi in kognitivnimi sposobnostmi. Knjiga *Moč različnosti* je mešanica strokovne študije in analiz različnih biografij ter prikaže usode genijev in vsakdanjih posameznikov, ki niso le kar najbolje izkoristili svojih danosti, temveč jim je uspelo prav zaradi njih. Z zavedanjem svoje drugačnosti so namreč bolj jasno opredelili področja zanimanja, razvili poti za uspešno delovanje in ustvarili okolja, v katerih so najbolje razvili svoje talente in medsebojne odnose. *Moč različnosti* tako prinaša tudi uvide, kako pri odraščanju in izkoriščanju lastnih potencialov pomagati mladim z različnimi duševnimi pomanjkljivostmi, in je zato pomemben prispevek pri raziskovanju delovanja človeških možganov. > RENATE RUGELJ

ZMAGO ŠMITEK

ŠELEST DIVJINE

Zeleno dno našega kozmosa
Beletrina, 2019, t. v., 504 str., 34 €, JAK

Zmago Šmitek (1949–2018) je bil slovenski kulturni antropolog in etnolog, v slovenski javnosti znan kot preučevalec slovenskih mitov in mitologije, o čemer je napisal kar nekaj knjig. V svojih zadnjih dveh knjigah, *Mandale* iz leta 2016 in pričujočo *Šelest divjine*, ki je izšla posthumno, pa je močno razširil področja svojega raziskovanja in pisanja. Šmitek tako na eni strani raziskuje človekovo prizadevanje skozi zgodovino, da si naravo podredi in ukroji po svoje ter na drugi strani njegove (mitološke) strahove, da je pred njo venomer nemočen. V svojem poslednjem delu sega na različna področja človekovega odnosa z divjo naravo, analizira tako strah ljudi pred kačami, pa razvoj pasti, ki jih je človek uporabljal pri lovu, in ugotavlja, da je odnos med ljudmi in naravo temeljen kljub civiliziranju, knjigo pa sklepa s primerom Tita, ki si je kult svoje osebnosti gradil tudi s pomočjo živali, od ovrčarja Luksa do konjenika na belem konju. Eruditsko! > SAMO RUGELJ

SERIJE POGOVOROV

- **ZNANOST MED KNJIGAMI**
Četrtek, 4. 6., ob 18.00
S superračunalniki do odgovorov na kemijska vprašanja
- **KNJIGA SPREMINJA ŽIVLJENJE NA BOLJE**
Sreda, 12. 6., ob 18.00
Psihološki pogovori o knjigah z Damjano Bakarič
- **POTEPANJA S KNJIGO IN KOMPASOM**
Četrtek, 13. 6., ob 18.00
Barvita Etiopija
- **OD PRVE DO ZADNJE STRANI**
Sreda, 29. 5., ob 18.00
Sreda, 19. 6., ob 18.00
Literarni pogovori Jerneja Terseglava s slovenskimi avtorji
- **HOSPICKAFE**
Torek, 28. 5., ob 18.00
Pogovori o doživljanju smrti bližnjih s Carmen L. Oven

PREDSTAVITVE KNJIG

- **NOČ KNJIGARN**
Petek, 7. 6., ob 19.00
Znani Slovenci o knjigah, branju in brskanju po policah Konzorcija
- **NOTRANJI SVET TRAVME**
Sreda, 22. 5., ob 18.00
Lucija Logar in dr. Matjaž Regovec o razumevanju travme
- **MILAN KRAJNC in ZVEZDANA MLAKAR**
Četrtek, 23. 5., ob 18.00
O rasti človeka na osebem in poslovnem nivoju
- **POZDRAVI IZ DIVJINE**
Četrtek, 30. 5., ob 18.00
Glasbeni nastop pevske šole Glasbene matice Ljubljana v okviru razstave Bologna po Bologni

RAZSTAVE

- **BOLOGNA PO BOLOGNI**
Od 28. 5. do 1. 6. v knjigarni Konzorcij
Razstava najlepših slikanic s sejma v Bologni.
- **RAZSTAVA PUNČKE IZ CUNJ**
Od 3. 6. do 15. 6.
Dobrodelni projekt UNICEF-a in knjigarne Konzorcij.

več o dogajanju v KNJIGARNI KONZORCIJ:
www.mladinska.si in www.konzorcij.si

Dogodki so del kulturnega programa knjigarne, ki ga sofinancira JAK RS.

ALEŠ GABRIČ

V SENCI POLITIKE

Opozicija komunistični oblasti
v Sloveniji po letu 1945

Cankarjeva založba,
2019, t. v., 239 str., 29,99 €

Aleš Gabrič

Gabrič, profesor in znanstveni svetnik na Inštitutu za novejšo zgodovino, vzame pod drobnogled Slovenijo in Jugoslavijo prvih petnajst let po koncu druge svetovne vojne, ko je oblast postala komunistična in je sprva še dopuščala izvolitev nekaterih članov drugih strank v skupščino,

kmalu zatem pa so bile stranke ukinjene in politična alternativa praktično neustavna. Ko je zamrlo delovanje katoliške stranke in se je izjalovila tudi možnost, da bi do političnih funkcij prišli nekomunisti iz Osvobodilne fronte, so obračuni na vseh idejnih frontah pometli z opozicijo, ki je formalno nehala obstajati. Zato jo avtor išče v posameznih oporečnikih (četudi članih Komunistične partije), kakršen je bil denimo mladi Jože Pučnik, ali pa v uveljavljenih funkcionarjih, ki jim je oblast namenoma pristigla krila, da niso mogli priti na najvišje položaje (Prežihov Voranc). Opozicijo so predstavljale tudi mladinske organizacije, vendar je po nekaj aretacijah njihova prevratniška dejavnost splahnela, podobno utišane pa so bile tudi nove generacije intelektualcev. Knjiga se konča ob koncu petdesetih let, torej tri desetletja pred padcem režima. > ŽIGA VALETIČ

MARIJA JURIČ PAHOR

MEMORIJA VOJNE

Soška fronta v spominski
literaturi vojakov in civilistov

Mohorjeva Celovec,
2019, m. v., 464 str., 38 €

Kot da smo številne razsežnosti prve svetovne vojne začeli zares odkrivati šele ob stoletnici njenega začetka in zdaj tudi konca! Na dan prihajajo doslej nedostopni tajni dokumenti o zakulisnih barantanjih velesil in pogajalcev na mirovnih pogajanjih prav tako kot tudi širši javnosti neznane plasti osebne zgodovine v rokopisnih spominih, pismih, dnevnikih pa tudi literarnih besedilih in drugih zapisih dedov in pradedov z obeh strani, ki jih je zaznamovala ta vojna. Sociologinja Marija Jurič Pahor se je v svoji znanstveni monografiji tega gradiva, ki osvetljuje tudi neraziskane in prezrte epizode ter ponekod vodi v nove analize in presoje, lotila še bolj poglobljeno in večplastno. Svojo raziskovalno pozornost je, kot nakazuje podnaslov, zožila na spominsko literaturo vojakov in civilistov na soški fronti. Ne le z območja današnje Slovenije in ne le Slovencev, temveč tudi italijansko in nemško govorečih vojakov na tem bojišču. Pri čemer pa ni ostala zgolj na ravni primerjanja posameznih omemb istih dogodkov in prostorov izpod peres različnih udeležencev in prič, ob obsežnejših zapisih je segla tudi do drobcev spominskih virov o travmatičnih izkušnjah velike vojne, ki sta ji v srednji Evropi sledila plebiscit na Korškem z vsemi spremnimi pojavi ter takoj nato razmah fašizma in nacizma. Avtorica v svojih analizah sega tudi k dognanjem sociologije, kulturne zgodovine, medicine, psihoanalize in drugih disciplin ter pri tem vzpostavlja razliko med memorijo, nevrofiziološko telesno funkcijo in spominom, ki ga razume kot z memorijo povezane kognitivno-psihične procese. > IZTOK ILICH

RAY E. ZINCK

ZADNI POLET

»MAGGIEJINIHLAČK«

Vojna zgodba o begu in rešitvi
prevod Janez Žerovc, Milena Podgoršek
ZRC SAZU, 2019, t. v., 206 str., 25 €

Največja vojna doslej je v svoj vrtinec potegnila milijone vojakov in civilistov, njihove osebne usode pa so začele prihajati na dan šele potem, ko so zgodovinarji in politiki opravili svoje delo in zapisali, kaj da se je zgodilo. Tudi posamezniki v skupinah, ki jih je povezovalo skupno doživetje, so v sebi ohranili vsak svojo edinstveno zgodbo. Tako kot posadka ameriškega bombnika, v mladostni razposajenosti krščenega za Maggiejine hlačke. Za trojico od preživelih letalcev, ki so jih aprila 1944 sestrelili nad Gorjanci, partizani pa so jih, z Nemci, belogardisti in ustaši za petami, rešili na

varno, je bila prestana groza še preveč živa, da bi o njej govorili. Toliko zgovornejši pa je bil mitraljezec Joe Maloney, ki svoje izkušnje ni hotel pozabiti. Kanadskega novinarja Raya E. Zinka je tako navdušila, da ji je dal knjižno obliko. Nastal je zanimiv preplet zgodovinskih dokumentov ter spominov in zapisov samega Maloneyja, pa tudi prispevkov mnogih drugih – med njimi fotografa Edija Šelhausa –, udeleženi v zgodbi ali dobrih poznavalcev takratnih dogodkov. > IZTOK ILICH

izkušnje ni hotel pozabiti. Kanadskega novinarja Raya E. Zinka je tako navdušila, da ji je dal knjižno obliko. Nastal je zanimiv preplet zgodovinskih dokumentov ter spominov in zapisov samega Maloneyja, pa tudi prispevkov mnogih drugih – med njimi fotografa Edija Šelhausa –, udeleženi v zgodbi ali dobrih poznavalcev takratnih dogodkov. > IZTOK ILICH

GHADA KARMI

VRNITEV

Spomini Palestinke

prevod: Vesna Česen, Mojca Dobnikar,
Maja Lovrenov

Sophia, zbirka Previharimo viharje,
2018, m. v., 333 str., 18 €, JAK

Izraelsko-palestinski odnosi so žal veliko več kot politični »spor«. Opravka imamo z vojno, z izgnanstvi, s prilajčanjem novih in novih ozemelj, z begunskimi taborišči. Dva naroda iščeta prostor pod soncem na istem mestu, zato gre za širši zgodovinski in verski konflikt, v katerega je po malem vključen ves svet. Na eni strani velikanska vojaška premoč, na drugi uporniška sila, s katero nasilno razlaščeni hlastajo po preživetju. Bližnji vpogled v to stanje nam ponudi knjiga politične aktivistke, profesorice in zdravnice Ghade Karmi, ki se je leta 1939 rodila v zahodnem Jeruzalemu, a že večji del življenja živi v Veliki Britaniji. Ko se je pred petnajstimi leti začelo svitati upanje za ustanovitev samostojne palestinske države, so gospo zaradi izkušenj ter njenih vezi s kulturnim in političnim svetom Palestine povabili v Ramalo na ministrstvo za medije in komunikacijo, kjer naj bi pomagala pri izgradnji države. Toda izkazalo se je, da je nova palestinska oblast popolnoma podrejena izraelskemu diktatu in nasilnemu interveniranju. *Vrnitev* je tenkočutno izpisan avtobiografski esej o nizkotnosti politike na najvišji ravni in obenem dokumentaristična zgodba o trpljenju nekega ljudstva. Palestinske boje z mlino na veter dodatno osvetli spremni esej Branka Sobana. > ŽIGA VALETIČ

JACQUES LACAN

GOVORIM ZIDOVOM

Pogovori v kapeli Svete Ane

prevod: Nina Krajnik

Studia humanitatis, zbirka Varia,

2019, m. v., 81 str., 13 €

Slovenski javnosti so bili do sedaj bolj znani *Seminarji* francoskega psihoanalitika Jacquesa Lacana (1901–1981), zato značaj dela *Govorim zidovom* izstopa še posebej. Z njim je Lacan nagovoril psihiatre, kar je simbolično pomenilo vrnitev psihoanalize v prostore zdravljenja. Ta vrnitev je ob vprašanju vednosti psihoanalitika tako odločilno postavljena kot pogoj njene teorije in njenih vezi z drugimi polji vednosti. Termini, uporabljeni v Lacanovih predavanjih, so termini psihoanalize, koncepti izpeljani iz psihoanalize pa so teoretsko natančni klinični koncepti. Pričujejoče delo tako prinaša tudi spremembe v prevodu nekaterih glavnih lacanovskih terminov, kot so bili do sedaj uveljavljeni v slovenskem jeziku. > SAMO RUGELJ

NADIA MOLEK

BITI SLOVENEK V ARGENTINI

Kompleksnost identitetnih procesov argentinskih Slovencev

ZRC SAZU, zbirka Migracije,

2019, m. v., 196 str., 18 €

V Argentini rojena avtorica, vnukinja slovenskih medvojnih priseljencev, je nekaj let preživela tudi v Sloveniji, tako da je spoznala oba svetova. Ta okoliščina ji je omogočala osebno opazovanje obstoja in preživetja največje slovenske skupnosti v Južni Ameriki, ki se je izoblikovala po več valovih priseljevanja z vrhunci ob koncu 19. stoletja ter po prvi in drugi svetovni vojni. K raziskovanju jo je spodbujal fenomen med Argentinci razmeroma slabo poznane skupine pripadnikov naroda, ki je, čeprav ga že več desetletij ne poživljajo novi migracijski tokovi, ohranil svoj jezik in kulturo. Pri delu jo je vodila tudi osebna želja po razumevanju rekonstrukcije lastne nacionalne identitete, predvsem pa se je namenila prikazati – primerjalno in vezano na različna obdobja priseljevanja – kompleksnost identitetnih procesov med slovenskimi migranti in njihovimi potomci v Argentini. > IZTOK ILICH

ANJA MLAKAR

SKRIVNOSTNI TUJEC IN DEMONSKI SOVRAŽNIK

Drugi in drugost v slovenski slovstveni folklori

ZRC SAZU, 2019, t. v., 240 str., 24 €

... svojo identiteto ustvarimo v odnosu do drugih ...

Monografija s podnaslovom *Drugi in drugost v slovenski slovstveni folklori*, ki natančneje opredeljuje njeno vsebino, se z različnih vidikov loteva vprašanj, ki jih prebuja in postavlja v ospredje sodobna problematika neobvladljivih migracijskih gibanj. Obravnavanje v medijih polarizacijo le še stopnjuje in oži prostor za ne vnaprej sovražno dojetanje in odzivanje.

obvladljivih migracijskih gibanj. Obravnavanje v medijih polarizacijo le še stopnjuje in oži prostor za ne vnaprej sovražno dojetanje in odzivanje.

Avtorica ugotavlja, da sta identiteta in drugost med seboj povezani in da svojo identiteto ustvarimo v odnosu do drugih. Na podlagi podatkov, ki jih ponuja slovenska slovstvena folklor, nato odkriva, koga in zakaj so posamezne skupnosti dojemale kot nepripadnika, tujca, Drugega. Prikazuje tudi, kakšna merila so pripadniki skupnosti uporabili za določanje (ne)pripadnosti svoji skupnosti in kaj nam to pove o tej (naši) skupnosti. Pri tem upošteva, da informacije, ki jih o Drugih daje slovstvena folklor, niso enake empirični realnosti teh tujih skupnosti in njenih pripadnikov. > IZTOK ILICH

UMBERTO GALIMBERTI

BESEDO IMAJO MLADI

Dialog z generacijo dejavnega nihilizma

prevod: Matej Venier

Modrijan,

2019, m. v., 288 str., 24,90 €, JAK

Galimberti (1942) je italijanski profesor, ki je poučeval filozofijo in zgodovino, v slovenščini pa ga že dobro

poznamo po knjigah *Grozljivi gost: nihilizem in mladi*, *Miti našega časa* in *O ljubezni*. V svoji najnovejši knjigi, mešanici teoretskega razmisleka o sedanjem položaju v sodobni družbi in pisem mladih, ki jih od leta 1996 prejema za žensko prilogo časopisa *La Repubblica*, avtor tematsko nadaljuje knjigo *Grozljivi gost*. V njej skuša na eni strani pokazati, kako je sodobna kulturna in družbena umeščenost mlade potisnila na rob ravno v času, ko imajo ti največ telesne in intelektualne moči, po drugi strani pa daje besedo ravno njim, da povedo, kako se (ne) znajdejo v sedanjem času in zakaj se obnašajo tako, kot se, ko kot »dejavni nihilisti« stremijo po čimprejšnji zadovoljitvi svojih želja. Knjiga, ki izhaja iz premisleka, da bomo mlade veliko bolje razumeli s tem, da se z njimi pogovarjamo in jih poslušamo, kot pa da o njih beremo v ugotovitvah psihologov in sociologov. > SAMO RUGELJ

ROMAN KUCHAR

IDENTITETE NA PRESEČIŠČU KRIZ

Znanstvena založba Filozofske fakultete, zbirka Razprave FF,

2019, m. v., 192 str., 19,90 €

Jasno je, da je prehod Slovenije od skupne socialistične države preko vključitve v Evropsko unijo pa vse do današnjega dne in kriz državo zaznamoval kulturno in ekonomsko, a kakšna je bila usoda različnih manjšin (spolnih, verskih, nacionalnih ...) v spreminjajočem se okolju? Programska skupina Problemi avtonomije in identitet v času globalizacije raziskuje tovrstna vprašanja od leta 1999 in eden od plodov dela je tudi ta knjiga, ki v osmih razpravah ugotavlja, da proces ni vedno nujno slabšal položaja manjšin (denimo pomoč beguncem ob vojnah ob razpadu Jugoslavije). A retradicionalizacija, vpeta med sile

globalizacije in antiglobalizacije, dela svoje, in čeprav je globoko vezana na nacionalizem, ne gre nujno za zatiranje na podlagi narodnosti niti ne gre nujno za zasledovanje interesov »rodnogrudnega nacionalizma«. Pogosto je v ozadju denimo z nacionalizmom tesno povezana heteronormativnost, ki naposled preči še več kot zgolj spolna vprašanja. Knjiga je pomemben znanstveni doprinos k vprašanju, za katera se zdi, da o njih ogromno govorimo, naposled pa se pretirano zanašamo na anekdote in splošna opažanja. Tokrat to ni edina možnost. > ALJAŽ KRIVEC

PLOTIN

ZBRANI SPISI I in II

prevod: Sonja Weiss

Slovenska matica,

zbirka Filozofska knjižnica,

2016/2018, t. v., 434/499 str., 27 €/32 €, JAK

V slovenščini boste le težko našli bolj trdoživo humanistično knjižno zbirko, kot je *Filozofska knjižnica*, ki že desetletja prinaša tehtne, dobro prevedene in izvrstno urejene prevode (pa tudi izvorna dela) temeljnih filozofskih del z vsega sveta. Tako je tudi s triinšestdeseto (ta je izšla leta 2016) in šestinšestdeseto knjigo iz te zbirke, ki v prevodu, s spremno besedo in opombami Sonje Weiss, docentke na oddelku za klasično filologijo v Ljubljani (in avtorice prve monografije o Plotinu v slovenščini), ter pod budnim uredniškim očesom pisca uvodnih besedil v obeh knjigah, filozofa in profesorja Marka Uršiča, prinaša zbrane spise Plotina (205–270), grško-rimskega filozofa, neoplatonista in učenca Amonija Sakasa, okoli leta 244 pa je v Rimu ustanovil filozofsko šolo. Za vzor so mu bili Platon, Pitagora in Aristotel, Uršič pa pravi, da je bil Plotin zadnji resnično veliki poganski mislec pozne antike. Čeprav se v svoji filozofski mistiki Enega, ki ga pogosto imenujejo tudi »oček«, v marsičem približa krščanskemu etosu in logosu, samega Jezusa Kristusa Plotin nikjer ne omenja, tako da ni jasno, ali je krščanske nauke sploh poznal. Slovenska matica bo Plotinove traktate, ki jih je vsega skupaj 54, izdala v treh knjigah, do sedaj pa sta izšli prvi dve, ki prinašata prvih 33 traktatov. Ti so urejeni kronološko, torej drugače, kot si jih je zamislil Porfirij Tirski, Plotinov učenec in prav tako neoplatonist, ki je uredil njegova dela v šest sklopov po devet traktatov. Plotin v svojih traktatih obdelava vse ključne filozofske teme, s katerimi so se ukvarjali filozofi do tedaj: najbrž ni naključje, da prvi traktat govori o lepoti, sledijo traktati, ki se osredotočajo na dušo in um v njej (traktati 2 do 11), potem se preseli na kozmologijo in gibanje neba (traktat 14), pa traktati o tostranskem in onstranskem vodniku duše (traktat 15), traktat o samomoru (traktat 16), umskih in čutnih bitnostih (traktat 17), prva knjiga pa se zaključuje z razpravo o krepostih in dialektiki ter se logično sklene. Drugo knjigo, ki prinaša dvanajst fragmentov od 22. do 33., je Plotin napisal v svojem najbolj ustvarjalnem obdobju, tvori pa niz velikih in odmevnih razprav, ki pokrivajo teme, kot je denimo to, da je biva-joče vsepovsod v celoti eno (traktat 22 in 23), o bivanju v možnosti in bivanju v dejanskosti (traktat 25), aporija o duši (traktat 27 in 28) ter vidu (traktat 29), druga knjiga Plotinovih spisov pa se zaključuje s traktati 30 do 33, ki tvorijo t. i. Plotinov veliki spis, ta pa se ukvarja z naravo, umom in umsko lepoto, sklepa pa se z najdaljšim traktatom z naslovom Proti gnostikom, ki ga imajo tudi za enega najpogostejše komentiranih Plotinovih spisov. Knjigi za tiste, ki jih privlačijo filozofski klasiki. > SAMO RUGELJ

PHILIPP SARASIN

ZGODOVINOPISJE IN ANALIZA DISKURZA

prevod: Samo Krušič

Krtina, zbirka Krt,

2018, m. v., 252 str., 22 €, JAK

Sarasin, švicarski teoretik in strokovnjak za sodobno nemško zgodovino, išče v osmih študijah skladja, neskladja in robove med historično realnostjo na eni in vladajočim diskurzom na drugi strani. Z analizo diskurza se ne omejuje samo na jezik, govorico in besedo, temveč jo razširja z vidikom, s katerega je napisal večino svojih del, in to sta telo in seksualnost. Vprašanje, ki si ga zastavlja, ni samo, ali je neko zgodovinsko in politično stanje v navzkrižju z obstoječim diskurzom, temveč še bolj, kje so meje resničnosti, ki jo tvori oboje skupaj. Kako se zgodovina vzpostavlja in pada, kako se sestavlja in kako se razkroji ter naredi pot nečemu novemu in kje je v vsem tem posameznik, individuum. Eseji vznemirljivo povezujejo zgodovinska imena, tehnološke obrate in družbene premene, hkrati pa sledijo in komentirajo sprotne odzive filozofskih struj. > ŽIGA VALETIČ

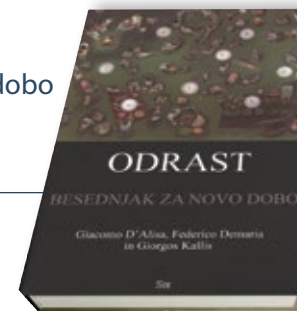
G. D'ALISA, F. DEMARIA, G. KALLIS

ODRAST; Besednjak za novo dobo

prevod: Tadej Turnšek

Studia humanitatis, zbirka Varia,

2019, m. v., 281 str., 25 €

Že kar nekaj časa so na pohodu družbena gibanja, ki se zavedajo omejitev našega planeta tako glede resursov kot širjenja človekove prisotnosti in vpliva na njem. Odrast, ki pomeni odpovedovanje najpomembnejši mantri sodobnega gospodarstva, vsakoletni ekonomski rasti, ki naj bi edina vodila k boljšemu življenju, je tako eden temeljnih konceptov, ki utemeljuje t. i. novo ekonomijo, ta pa naj bi bila osnovana na veliko bolj vzdržnem principu gospodarstva. Obenem pa je *Odrast* tudi naslov tega unikatnega in družbeno angažiranega besednjaka, ki v abecednem vrstnem redu, od antiutilitarizma (teorija, ki kritizira prevlado ekonomskih epistemoloških postulatov v humanistiki in družboslovju) do ubuntuja (filozofije afriških ljudstev, po kateri mora človek dajati, sprejemati in posredovati življenjske dobrine drugim), preigra ključne pojme tega novega pojmovanja ekonomije, s čimer se po besedah mnogih recenzentov to delo uvršča med enega najbolj obetavnih, sistemsko dodelanih in realističnih družbeno-političnih načrtov za globalno reševanje okoljskih, ekonomskih, socialnih in medgeneracijskih protislovij prve polovice 21. stoletja. > SAMO RUGELJ

JUDITH BUTLER, ERNESTO LACLAU, SLAVOJ ŽIŽEK

KONTINGENCA, HEGEMONIJA, UNIVERZALNOST

prevod: Aljoša Kravanja, Martin Hergouth, Katarina Rotar

Krtina, zbirka Krt, 2019, m. v., 343 str., 25 €, JAK

Knjiga predstavlja korespondenco med tremi vidnimi imeni sodobne filozofije. Osnovne koordinate svojevrstne polemike je mogoče najti že v naslovnih pojmihi, ki pa so podkrepljeni s sicer dobro znanimi izhodišči razpravljajočih. Zdi se, da se Laclau znajde še na najbolj »pravoverni« liniji materializma, medtem ko Žižek velik del svojega stava polaga tudi na psihoanalizo (oz. bolje rečeno na Lacana). Morda nekoliko izstopa Butler s pozicijo, ki je bliže temu, kar

bi dandanes marsikdo odpravil kot identitetno politiko (a se pri Butlerju izkaže za nekaj neprimerno daljnosežnejšega). In prav ta razmerja so tista, ki odkrivajo temeljne zagate (leve) politične misli tega trenutka, najsi gre za notranjo krizo (identitetno vs. ekonomsko vprašanje) ali kar splošno nezmožnost leveice, da bi našla svoje mesto v širšem političnem prostoru. Knjiga, ki je v izvorniku izšla leta 2000, nas tako morda celo uspe vrniti na mesto, pred katerim so se nekateri sodobnejši politični poskusi že popačili ali kar izjalovili, v vsakem primeru pa zagriže globoko v bistvena vprašanja sedanjega časa. > ALJAŽ KRIVEC

JONATHAN SACKS

VELIKO PARTNERSTVO

Bog, znanost in iskanje smisla
prevod: Drago Karl Ocvirk
Družina, 2019, t. v., 412 str., 49,90 €

Jonathan Henry Sacks (1948) je britanski Jud, ki je bil več kot dvajset let veliki rabin judovskih skupnosti v Združenem kraljestvu, obenem pa je tudi priznani filozof in teolog, ki se je s knjigo *Veliko partnerstvo* iz leta 2011, v kateri obravnava razmerje med religijo in znanostjo, vključil v debato med novimi ateisti (med katerimi so vodilni Richard Dawkins, Christopher Hitchens in Sam Harris) in sodobnimi religiozi. Pri tem izhaja iz teze, da ni nujno, da sta znanost in religija v svoji osnovi nezdržljivi, saj ima vsaka od njiju svoj družbeni pomen, obenem pa opozarja, da že od 17. stoletja naprej prihaja do občasnih razprav o njenem pomenu, po navadi ob večjih družbenih krizah. Tako so Evropo 17. stoletja razdejale verske vojne, 19. stoletje je prineslo industrijsko revolucijo in Darwinovo evolucijo, druga polovica 20. stoletja pa je bila kot posledica dveh svetovnih vojn posvečena razpravi o »smrti Boga«. Zato je povsem naravno, da se na teh križiščih zgodovine sprašujemo, kdo nas bo vodil in katero pot naj izberemo. Sacks tako trdi in dokazuje, da potrebujemo tako religijo kot znanost, saj znanost govori izvedensko o prihodnosti, religija pa z avtoriteto preteklosti, pri čemer se znanost sklicuje na moč razuma, religija pa na višjo moč razodetja. Po avtorjevem mnenju znanost torej stvari predvsem razstavlja, da ugotovi, kako delujejo, religija pa jih povezuje, da ugotovi, kaj pomenijo, pri čemer prva dejavnost prevladuje v levem predelu možganov, druga pa je povezana z njihovo desno polovico, le obe skupaj pa tvorita koherentno celoto. *Veliko partnerstvo* je knjiga, ki širi prostor sožitja med znanostjo in religijo. > SAMO RUGELJ

Jonathan Sacks

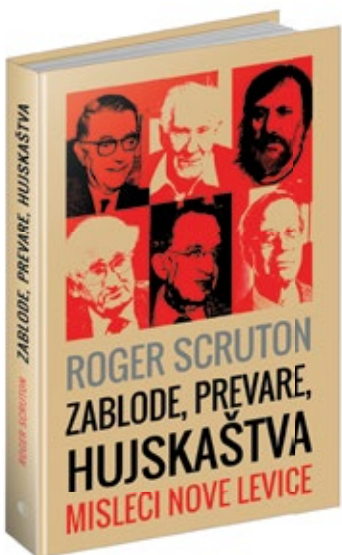
NĀGĀRJUNA

TEMELJNI VERZI O SREDNJI POTI

prevod: Ana Bajželj, Gašper Kvartič, Sebastjan Vörös
KUD Logos, zbirka KUD Logos,
2018, m. v., 320 str., 24 €, JAK

Končno smo tudi v slovenščini (prevod iz sanskrta) dobili eno najpomembnejših knjig budizma. Delo je razdeljeno v sedemindvajset poglavij, ki naslavlajo temeljna bivanjska in teozofska vprašanja, v pričujoči (dvojezični) izdaji pa je vsako opremljeno tudi z dodatnimi spremnimi komentarji. T. i. filozofijo praznine je težko povzeti v nekaj besedah, v osnovi pa gre za odziv na zgodnji budizem, ki je (nehote) zapadel v binarno ločevanje med obstojem in neobstojem; v odgovor na to Nāgārjuna ponudi »srednjo pot«. A ne gre preprosto za »tretjo možnost«, temveč za sam izstop iz tovrstnih kategorij in vpeljavo soporajanja. Naposled pa poznavanje tega dela ni zgolj nujna stopnička k razumevanju budizma, temveč s svojo kompleksnostjo in brez-kompromisno logiško osnovo nudi dragocena spoznanja izven religioznega. > ALJAŽ KRIVEC

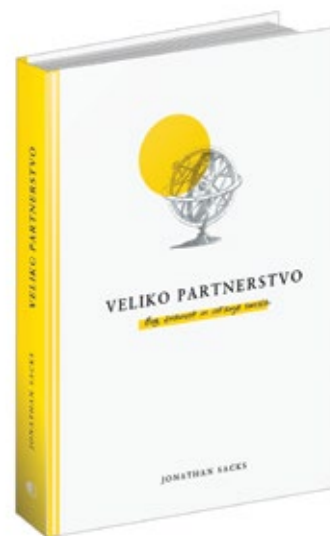
Roger Scruton ZABLODE, PREVARE, HUJSKAŠTVA

ROGER SCRUTON (1944) je angleški filozof, profesor in avtor več kot 50 knjig.

Avtor nam z izredno akribijo posreduje intelektualna izhodišča levice, ki jih nato postopno eno za drugo razgali, kritično ovrednoti in izrazi pomisleke o njihovi univerzalni vrednosti.

Knjiga je tako hkrati refleksija in kritika vseh pomembnejših mislecev levice zadnjih petdeset let 20. stoletja kot tudi povsem sodobnih avtorjev (Derrida, Sartre, Foucault, Lukacs, Habermas, Lacan, Badiou, Žižek, Dworkin), ki so odločilno vplivali na zahodno misel, jezik, ekonomijo, pravo in družbo na splošno.

Jonathan Sacks VELIKO PARTNERSTVO

JONATHAN HENRY SACKS (1948) je britanski Jud, rabin, priznan filozof, teolog, politik in pisatelj.

Smo zaradi vere v Boga bedni, nori ali pokvarjeni? Rabin Sacks, eden največjih sodobnih judovskih mislecev in raziskovalcev religije, dokazuje ravno obratno, da nas religija navdihuje za napredovanje in graditev skupnosti.

Znanost stvari razstavlja, da ugotovi, kako delujejo, religija pa jih povezuje, da ugotovi, kaj pomenijo.

Beseda »prevajanje« me je v zvezi z mojo vsakodnevno dejavnostjo vedno begala. Ne, ker ne bi ustrezala, ampak ker mi tako malo pove. Sčasoma sem ugotovila, da moja zadrega izvira iz tega, da zunanji opazovalec »prevajanje« razume kot »tehnično« prestavljanje iz jezika v jezik, zame, ki ga doživljam notranje, pa je to bolj podzvrst »pisanja«.

Intuitivni preskoki, ki ustvarjajo umetnost

V bistvu tako pisatelj kot prevajalec »poslušata« (stanovska kolegica je nekje zapisala, da »prevajanje pomeni predvsem poslušanje besede, besede prevoda pa pogosto prihajajo tako rekoč same od sebe») in »prevajata«: občutja, misli, podobe. Pisatelj seveda v »poslušanje« in »prevajanje« vloži veliko več navora (tudi ker »prevaja« še v druge enote, npr. v zgodbo); prevajalec je omejen s tem, da rekonstruira smisel in čustva, ki so že konstruirana in ubesedena. Nekje med prevajanjem v tuje, prisvajanjem tujega in potujevanjem svojega se mu dogajajo mala razodetja, intuitivni preskoki, ki ustvarjajo umetnost.

Prevajalsko »pisanje« zahteva predpripravo, in ta lingvistični in raziskovalni del je točka objektivnosti. A po »tehničnem« delu (ali skupaj z njim) pride trenutek, ko je treba prebrano podoživeti/premisliti, torej speljati skozse, in občuteno ali domišljeno spet natančno ubesediti. Francozi tej stopnji rečejo *réécriture*. Ja, so mesta, kjer to poteka samodejno, kjer se prevajajo le »besede«. So pa tudi takšna, kjer to ni dovolj. So mesta in so besedila, ki brez tega momenta delujejo papirnato, kjer se vse polika v nekakšno (z besedo stanovskega kolega) »prevajalščino«. Spomnim se branja Plutarhovih *Življenj velikih Rimljanov* v Sovretovem prevodu. Na nekem mestu je govor o tem, kako priljubljen je bil Cezar na začetku politične poti, vljuden, prikupen, smehljav. Prvi, ki je v njem zaslutil tirana, je bil Cicero, pa še ta je bil v dvomih: »Kadar vidim, kako se tudi on samo z enim prstom čehlja po glavi, da si ne pokvari urejene frizure, si ne morem misliti, da bi temu človeku moglo priti kdaj kaj tako strašnega na um, kakor je razbitje rimske državne oblike.« Ko to prebereš, imaš Cezarja tako živo pred očmi, kot da vsak dan posedla v slovenskem parlamentu. To!, sem si rekla. Še zlasti, ko sem isti odlomek prebrala v nekem drugem, priložnostnem prevodu v predgovoru k Cezarjevi *Galski vojni*: »Če vidim na njegovi glavi razkošne lase, ki si jih popravlja samo z enim prstom, menim, da tak človek ne more misliti na zločin, kot bi bila sprememba rimske ustave.« Čarovnije, ki je zasluga učinkovitega besedišča in »muzike«, stavčnega ritma, tukaj ni.

Učinkovit prevod ne »izboljšuje« izvirnika. Vzemimo maksimo. Aforizmi vojvode La Rochefoucaulda veljajo za mojstrski dosežek in enega od vrhov klasicizma. Nekaj primerov najdemo že v antologiji *Francoski moralisti* Djurdje Flerè (1977), za samostojni prevod Maksim pa je leta 2007 poskrbel Primož Vitez. Seveda pri prevodu integralnega besedila pričakujemo več notranje skladnosti, terminološke natančnosti in slogovne izbrušenosti. In prevajalčeve izpiljene rešitve so res šolski primeri, kako v slovenščini stvari gibkeje poveemo, če se izogibamo nominalnosti in dosegamo jedrnatost »po njeno«. Maksima »Ljubezen je za dušo tistega, ki ljubi, to, kar je duša za telo, ki ga oživlja.« je v novem prevodu razumljivejša in elegantnejša: *Ljubezen je za ljubečo dušo, kar je duša za živo telo*. Ali pa: *Samoljubje je med vsemi laskavci najbolj priliznjeno*. (*Lamour-propre est le plus grand de tous les flatteurs*.) Odločitev za pridevnik, in to ekspresivnega namesto nevtralnega, je učinkovitejša od samostalniške rešitve v starejšem prevodu (*Samoljubje je laskavec vseh laskavcev*.) Zanimivo je ost zasukana in aktualizirana, torej obogatena, v naslednjem izreku: *Plus on aime une maîtresse, et plus on est*

près de la hair. Vitez: *Bolj ko kdo ljubi, bolj utegne kdaj pozneje sovražiti*. Zvestejša različica iz leta 1977 zveni okorno: *Čim bolj ko kdo ljubi žensko, tem bolj jo je voljan sovražiti*. Pomembni so izbor pomensko polnejših glagolov (*Licemerstvo je poklon, ki ga dela zloba čednosti*. / *Hinavščina je kompliment, s katerim se slabosti priklanjajo vrlinam*.), besedni red in ritem (*S starostjo se množe napake na duši kakor gube na obrazu*. / *Slabosti duha se s starostjo poglobljajo kakor gube na obrazu*.) in skladenjska izčiščenost (*Da preneseš srečo, je treba večjih vrlin kot da preneseš nesrečo*. / *V sreči je treba več pokončnosti kot v nesreči*.). Skratka, kar gre zlahka v uho, gre zlahka tudi v srce.

Med sodobnimi besedili, ki sem jih v zadnjem času z užitkom prebrala, je roman Catherine Cusset *Tisti, ki smo ga oboževali* (2018). Prevajalec Iztok Ilc je občutljivo ujel prelivanje različnih socialnih zvrsti jezika: zbornega na eni strani in pogovornega oz. univerzitetnega žargona na drugi. Vzemimo izraza *fête* in *normalien* (študent prestižne pariške ENS). Zvrstno nevtralni besedici sta prevedeni žargonsko, prva kot »žur«, kar je ustrežnejše, saj v primerljivem slovenskem okolju nihče ne govori o »zabavah«; in druga s skovanko »normalkar«; možen bi bil tudi npr. ensjavec, ampak normalkar deluje pristnejše in je odlična rešitev. Prav zaradi takšnih izbir pri prepletanju visokoliterarnega (prerekatni se, koprneč, ljubezenske prigode) in oralnega ali ekspresivnega (nimfca, sprejemci, nočni šiht, faks, sadovka, noro zatreskana) je prevod veliko bolj prepričljiv, živ, kot bi bil sicer. Zanimiv primer je tudi *Sedma funkcija jezika* (2017) Laurenta Bineta/Suzane Koncut. V detektivki o prvakah francoske teoretske scene je terminologija, ki jo v slovenščini pokriva mreža sofisticiranih terminov in tujk, v prevod vpletena zelo spretno in natančno. »Morris Zapp nadaljuje pogovor v čedalje bolj derridajevskem slogu,« beremo. »Simon čuti, kako se mu tla pod nogami dekonstruirajo.«

Primer drugačnega presejanja »prevajalščine« je prevod novele *Ples* Irène Némirovsky (2015). Marjan Poljanec vselej domiselno izvija slovenščino iz pasti francoskega samostalniškega izražanja (*Une espèce de vertige s'empare d'elle, un besoin sauvage de bravade et de mal*. / *Obšla jo je čudna vrtoglavica; začutila je divjo potrebo, da naredi nekaj kljubovalnega in hudobnega*.) in spoštljivo tekmuje z izvirnikom (*qui parlait ... avec de petits éclats de rire qui piquaient ses phrases comme des aigrettes* / *govorila ... z vmesnimi krohoci, ki so se kresali v njenih stavkih kot iskre*). In ko smo že pri smehu. Kafka so pri nas prevajali različni avtorji. Zdi se, da Kafkov slog ne ustreza vsem v enaki meri: je zelo obvladan, hladno razčlenjevalen, včasih skoraj uradniško strog, vedno pa artikuliran in natančen, sintaksa je racionalna in razvejana; po drugi strani je lahko ta slog nosilec afektivno prenapete, hiperbolične, groteskne vsebine, kar proizvaja komične učinke. Eden od prevodov, ki je name naredil največji vtis, so *Pisma Felice Bauer 1912–1913* Anje Naglič (2008). »Tudi smejati se znam, Felice, nikar ne dvomi o tem; znan sem celo kot velik smejavca, le da sem bil v tem pogledu nekoč veliko bolj nor, kot sem zdaj.« Brez prevajalkinega norega smeha se tudi bralec *Pisem* ne bi smejal.

Saša Jerele

DELIA OWENS

TAM, KJER POJEJO RAKI

prevod: Darja Divjak Jurca
 Učila International, zbirka Žepna knjiga,
 2019, m. v., 379 str., 12,90 €

Delia Owens

Kar je priljubljeni bralni klub Oprah Winfrey naredil za marsikatero, posledično pogosto knjižno uspešnico, je za prvenec ameriške pisateljice Delie Owens (1949) s priporočilom za svoj bralni klub naredila znana ameriška igralka Reese Witherspoon. Saj ne, da bi roman potreboval takšno priporočilo, odličen je sam po sebi, avtorica pa

že uveljavljena, sicer po primarni izobrazbi zoologinja, ki je v soavtorstvu že pred leti napisala tri mednarodne uspešnice stvarne literature, med drugimi delo *Cry of the Kalahari* (1984), v katerem opisuje svoje življenje kot raziskovalka afriške divjine. Jasno je, da je Owensovi narava, tem bolj divja in neukročena tem bolje, izredno blizu, saj je močno navezanost na naravo prelila tudi v svojo prvo literarno junakinjo Kyo Clark, osamljeno in zapuščeno mladenko, ki je daleč od toplega človeškega stika sama odraščala v močvirju. Preostali člani družine, v kateri je sicer vladalo nasilje, so jo prepustili sami sebi, Kya pa se je vsega, kar ve, naučila iz narave. Iz opazovanja živali in spremljanja naravnih ciklov. Tako Kya mirno živi v svojem zavetju, kamor vse prekmalu ponovno vdre človeško nasilje ... Čudovito spisan roman o naravi in najglobljih hrepenenjih zato ne preseneča, da je že skoraj trideseti teden na vrhu lestvice uspešnic New York Timesa. > VANJA JAZBEC

CELESTE NG

PRIKRITI PLAMENI

prevod: Danica Križman
 Mladinska knjiga, zbirka Kapučino,
 2019, t. v., 366 str., 29,99 €

Celeste Ng

V idealno urejenem mestecu, kjer vsak stanovalc pozna svoje dolžnosti in pravice, kjer vsi skrbijo za red in čistočo in se držijo tudi nenapisanih pravil, se križajo življenja dveh popolnoma različnih žensk, dveh popolnoma različnih družin. Zgodbe prve se

dogajajo za vrati lepe in ogromne vile, kjer urejena in organizirana Elena s svojim možem in štirimi najstniškimi otroki skrbi za idealno podobo svoje družine, medtem ko druga avanturistična samohranilka Mia z najstniško hčerko Pearl živi kot njena podnajemnica in opravlja več slabo plačanih služb hkrati. Njuni otroci se družijo v šoli, ob popoldnevih pa v vili skupaj gledajo televizijo in delajo domače naloge, zato se Pearl včasih zdi, da bolj kot k svoji nestanovitni umetniški mami spada v to urejeno družino, povrh pa se še zaljubi v najstarejšega sina. Ampak tudi v zelo uglednih družinah se najde črna ovca, ki bi raje živela kje drugje ... Kaj se zgodi, ko meščane razburi neprijetna novica o najdeni materi zavrnjenega dojenčka? Na katero stran se postavi katera mati? Kje je meja prijateljstva in zaupnosti, ki jo smejo prestopiti starši, in do kod smejo najstniki? Rahločutna zgodba je drugi roman (prvi v slovenščini) ameriške pisateljice, ki jo bralci v angleščini poznajo po uspešnici *Everything I Never Told You*, in po njem že nastaja televizijska serija. > RENATE RUGELJ

PAULA McLAIN

PARIŠKA ŽENA

prevod: Vesna Česnik Korošec
 Hiša knjig, Založba KMŠ,
 2019, m. v., 448 str., 14,99 €

Paula McLain

Ameriški nobelovec Ernest Hemingway (1899–1961) je bil okoli leta 1920 testosteronski ambicioznej, ki si je želel uspeti v literaturi, vendar se mu je zdelo, da tega ne more doseči v Čikagu. Ko je približno v tistem času tam spoznal Hadley Richardson, 28-letnico, ki je že skoraj obupala nad

tem, da bo kdaj našla ljubezen in srečo, se je med njima vnela vroča romanca, ki je vodila do poroke; kasneje se je par preselil v Pariz, ki je bil v tistem času središče svetovnega kulturnega življenja. Tam sta se mladoporočenca pridružila t. i. izgubljeni generaciji, ki se je zbirala okoli literarnega salona Gertrude Stein, in kmalu dobila otroka, vendar je bil Hemingway ob tem nemirnega duha, saj se je bal, da bo družinsko življenje onemogočilo njegov literarni vzpon. Roman, ki je izšel leta 2011 in bil ob izidu deležen precejšnje pozornosti, je s perspektive Harley Richardson spisala ameriška pisateljica Paula McLain, ki je zgodbo zasnovala povsem po resničnih dogodkih. Prvi Hemingwayev zakon ni trajal dolgo, saj se je leta 1925 zapletel z novinarko Pauline Pfeiffer, s katero se je kasneje tudi poročil, *Pariška žena* pa se sklepa z epilogo, v katerem avtorica na kratko oriše pisateljevo življenje po razhodu z Richardsonovo. > SAMO RUGELJ

Sprehodi in pohodi po naravi s knjigami založbe UMco

NOVO

HENRY
 DAVID
 THOREAU:
 HOJA

»Brezčasna klasika avtorja, ki ga je zaznamovalo globoko zavedanje človekove odvisnosti od narave.«

»Duhovno raziskovanje surove pokrajine in neukročene narave spada med najboljša potopisna dela, ki so bila kadarkoli napisana v angleškem jeziku.«

NAN
 SHEPHERD:
 ŽIVA
 GORA

NOVO

»Svojevrstna oda naravi in prijateljstvu, ki vas popelje v osrčje slovenskih gora in življenja z njimi!«

SAMO RUGELJ:
 TRIGLAVSKE
 POTI

Knjige so na voljo v vseh boljše založenih knjigarnah in v prenovljeni spletni knjigarni www.bukla.si

založba UMco
 telefon: 01/520 18 39

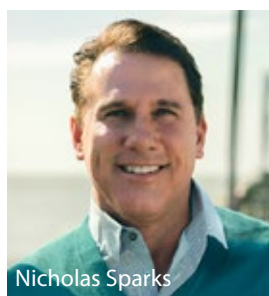

NICHOLAS SPARKS

Z VSAKIM DIHOM

prevod: Eva Žerjav

Učila International, zbirka Žepna knjiga, 2019, m. v., 299 str., 12,90 €

Nicholas Sparks

Najnovejši roman Nicholasa Sparksa (iz leta 2018), ki že več kot dve desetletji kraljuje na področju romanc, je knjiga, v kateri pride do precej nekonvencionalnega srečanja. Tru Walls je mož divjine, vodnik po safarijih iz Zimbabveja, ki ga v Severno

Karolino in mestece Sunset Beach priključuje pismo moškega, ki trdi, da je njegov oče. Zato se ga odloči obiskati, da bi morda odkril kak detajl več o mladosti svoje že umrle matere. Tu pa naleti na Hope Anderson, žensko v drugi polovici tridesetih let, ki je že dolgo v zvezi z nekaj let starejšim partnerjem, ta pa še vedno ne kaže želje po družini. Hope za teden dni pride v taisti Sunset Beach, da bi za prodajo pripravila kočo bolehnega očeta. Ko se Tru in Hope srečata med sprehodom po obali, je hitro jasno, da za vsakega od njiju kmalu nič ne bo več tako kot je bilo. Roman, katerega nastanek je spodbudil poštni nabiralnik z imenom Sorodna duša, v katerega lahko vsakdo vrže svojo zgodbo! > RENATE RUGELJ

EVA WOODS

STO SREČNIH DNI

prevod: Lidija Krefc

Učila International, zbirka Žepna knjiga, 2019, m. v., 406 str., 12,90 €

Angleška pisateljica in učiteljica kreativnega pisanja Eva Woods je spisala rahločutno zgodbo o ljubezni, prijateljstvu in življenju. Pripoved, polna modrosti, vas bo kljub vedri in zabavni naravnosti večkrat pripeljala do solz ali vsaj globokega premisleka. Annie je bila iz različnih razlogov že tako dolgo žalostna, nesrečna, osamljena in zagrenjena, da je povsem pozabila, da je mogoče tudi drugačno življenje. Dokler nekega dni po obisku mame v bolnici ni srečala Polly, vesele, zabavne in energije polne petintridesetletnice, ki so ji zdravniki zaradi raka napovedali le še sto dni življenja. Kaj bi vi storili ob taki diagnozi? Polly si zada, da bo v preostanku svojih dni dokazala Annie, da je življenje lahko veselo, srečno, zabavno in izpolnjujoče, da je pravzaprav prekratko, da bi izgubili en sam dan ... > BETI HLEBEC

NICOLAS BARREAU

KAVARNA MALIH ČUDEŽEV

prevod: Mateja Malnar Štembal

Učila International, zbirka Žepna knjiga, 2019, m. v., 252 str., 10,90 €

Nicolas Barreau je avtor številnih mednarodnih uspešnic, ki se skoraj brez izjeme odvijajo v mestu ljubezni, vedno očarljivem Parizu. Spomnimo se lahko že prevedenih naslovov, kot so *Skrivne sestavine ljubezni* (2014), *Pariz je vedno dobra ideja* (2015) in *Nekega večera v Parizu* (2015), za katere je tako kot za najnovejšega poskrbela založba Učila International. Tudi *Kavarna malih čudežev* se sicer prične v Parizu, kjer strastna knjigožerka Nelly, malce vraževerna in tiha junakinja, živi mirno življenje, ki se bolj kot ne vrtili okoli neizpolnjene ljubezni. Tako se znajde v začaranem krogu, dokler je iz ritma ne vrže en preprost stavek v stari babičini knjigi. Nelly si ga malce naivno razlaga kot »višji« znak, kar jo končno premami, da prekine rutino. In to kako! Odloči se za selitev v Benetke! V čudovitih beneških lagunah pa ne odkriva le življenjskih skrivnosti, ampak naleti na prav zanimivega neznanca ... Še en rahločuten Barreauev roman z edinstveno panoramo mesta, kot jo zna ubesediti le on. > VANJA JAZBEC

LORRAINE HEATH

VEČNI SPOMIN

prevod: Ljubica Karim Rodošek

Hiša knjig, Založba KMŠ, 2019, m. v., 388 str., 12,99 €

Lorraine Heath dobro poznamo po zgodovinskih ljubezenskih romanih iz visoke londonske družbe, v katerih nas prepriča z izvirnimi zapletmi, v zadnjem času pa smo imeli priložnost spoznati tudi njene vestern ljubezenske romane, ki se odvijajo v Teksasu. Tokrat spremljamo zgodbo Claytona, ki se zaradi svojih prepričanj ni hotel pridružiti vojski v boju za konfederacijo in je pokončno sprejel posledice. Označili so ga za dezerterja in ga mučili v zaporu, po vrnitvi v rodni kraj pa ga vsi zaničujejo in šikanirajo. Tudi Meg, ki je v vojni izgubila moža in brate, je ena od tistih, ki bi raje videla, da bi se Clay vrnil mrtev. Da bi mu vzbujala krivdo, je pri njem skrivaj naročila spomenik padlim in se odločila nadzirati njegovo delo, medtem pa je spoznavala moškega, ki mu vsi pravijo strahopetec, v resnici pa je neomajen v svojih prepričanjih, zadržan, a trden, ter srčen in predan. S svojimi dejanji jo je presenečal na vsakem koraku in počasi je Meg spoznala, da se pogum ne meri z izstreljenimi krogli, ljubezni pa se včasih najde tam, kjer jo najmanj pričakuješ. > KLARA JARC

MARIE FORCE

VIDEL SEM JO STATI TAM

Green Mountain, knj. 3

prevod: Maja Brodschneider Kotnik

Hiša knjig, Založba KMŠ, 2019, m. v., 544 str., 14,99 €

Marie Force

V seriji *Green Mountain* smo že dobro spoznali nekaj članov družine Abbott, tokrat pa bo na svoj račun prišel Colton. Colton in Lucy Mulvaney sta se srečala iz poslovnih razlogov – Abbottova družinska trgovina je najela njeno podjetje za izdelavo spletne strani – a se je med njima hitro vnela strast. Zdaž je nekaj tednov skupaj preživljata vikende, toda skrivaj. Živita namreč na različnih

koncih države in imata povsem drugačnega načina življenja. Sramežljiva Lucy iz New Yorka ima za sabo pravo zbirko prvih zmenkov in ni pripravljena na resno zvezo, še posebej ne na daljavo, samotarski Colton pa si želi, da bi iz tega nastalo kaj več in da bi lahko z Lucy preživel več časa. Ko njun romantični podaljšan konec tedna v družinskem vikendu ob jezeru prekineta Coltonov brat Will in njegovo dekle, Lucyjina prijateljica Cameron, je skrivnost razkrita. Se bo nič več skrivna afera končala ali bosta zaljubljenca ostala skupaj? Bosta lahko kljub razdalji in razlikam našla srednjo pot in ostala skupaj za vedno? > KLARA JARC

ANNA TODD

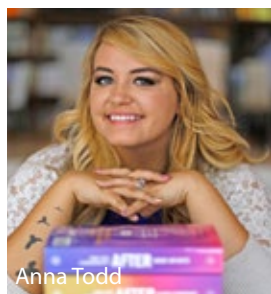
PRVIČ

serija Prvič, knj. 1

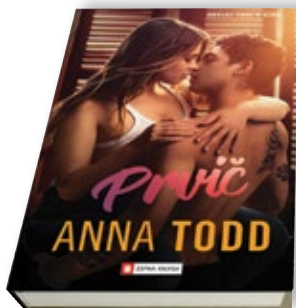
prevod: Suzana Pečnik

Učila International, zbirka Žepna knjiga,

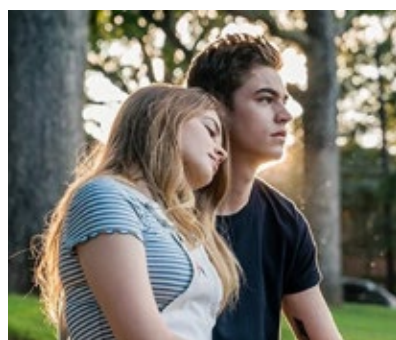
2019, m. v., 560 str., 16,90 €

Anna Todd

Tessa je predana študentka, bruc-ka, vzorna hči in zvesta punca svo-ji srednješolski ljubezni. V prvem semestru kolidža pa v njen idealni svet vstopi uporniški Hardin. Tes-sini temelji se zamajejo, Hardinova drugačnost jo tako neustavljivo pri-vlači, da začne dvomiti o vsem, kar je do zdaj verjela. Zapusti zanesljivega fanta, skrega se z zaskrbljeno ma-terjo in zakoplje globoko v Hardinove temne skrivnosti ... Prva knjiga iz petdelne serije *After* je po štirih letih od prvega prevoda v sloven-ščino sočasno s prenosom na filmska platna izšla še s filmsko naslovnico, njena avtorica pa je v vmesnem času ustvarila že več novih uspešnic. > RENATE RUGELJ

Josephine Langford in Hero Fiennes Tiffin kot Tessa in Hardin v prizoru iz filma.

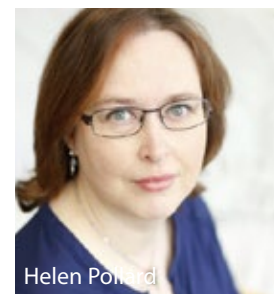
HELEN POLLARD

VRNITEV V DVORIŠČE VRTNIC

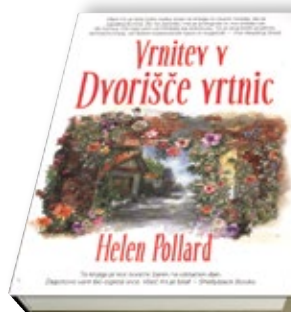
prevod: Esther Košir

Hiša knjig, Založba KMŠ,

2019, m. v., 434 str., 13,99 €

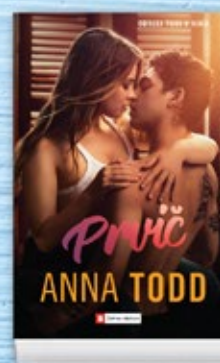
Helen Pollard

... poln francoskega šarma ...

Potem ko Emmy Jamieson čez noč ostane sama, saj jo njen dolgoletni fant Nathan zapusti zaradi zapeljive Glorie, žene lastnika francoskega podeželskega penziona Dvorišče vrtnic, kjer sta Emmy in Nathan pred časom dopustovala, se mlada Angležinja odloči za korenito spremembo svoje-ga življenja. Za sabo pusti službo na Otoku in se preseli v dolino Loare, da bi lastniku penziona Dvorišče vrtnic, dobrodušnemu, a malce posebnemu Rupertu, pomagala voditi tamkajšnje posle. Toda življenje na francoskem podeželju je vse prej kot idilič-no, saj se mora Emmy spopadati z različnimi izzivi, od nemogočih zahtev gostov, ki bodo v penzionu kmalu praznovali zlato obletnico poroke, do izboljševanja vtisa, potem ko je spletni blogger Srebrni lis-jak o idiličnem penzionu napisal grozljivo kritiko ... Bo Emmy napo-sled le začela uživati v svojem novem življenju, ki prinaša tudi novo ljubezen? Prikupen roman, dehteč po vrtnicah in poln francoskega šarma, je kot ustvarjen za tople poletne dni in bralno potovanje v romantično dolino Loare. > VESNA SIVEC POLJANŠEK

NOVOSTI iz zbirke

Vaša nova SKRIVNA PREGREHA

LOV NA NAJBOLJ SMRTONOSNEGA MORILCA SE ZAČENJA ...

LJUBLJANA: Citypark • Čopova 7 • Kolosej • Miklošičeva 11 • Mercator center Šiška • Pasaža Maximarketa • Supernova Rudnik; CELJE: Citycenter • Planet Tuš; DOMŽALE: Mercator center; KAMNIK: Qlandia; KOPER: Planet Tuš; KRANJ: TC Savski otok; MARIBOR: Mercator center Tabor • Qlandia; NOVA GORICA: Qlandia; NOVO MESTO: Qlandia

www.felix.si

NA VIDEZ POPOLNA DRUŽINA, A POD POVRŠJEM TLI ...

Mednarodna uspešnica, o kateri bodo to poletje govorili vsi!

Elena Richardson ima urejeno družino, ogromno hišo v ugledni soseski in redno službo. Mia Warren je samohranilka in umetnica, ki se s hčero kar naprej seli. Razen tega da sta Elena in Mia mami, nimata kaj dosti skupnega. Obe pa želita zaščititi svoje otroke, ne da bi jim prizadejali nepopravljivo škodo. Ampak kaj si o tem mislijo otroci?

📖 v knjigarnah 🌐 www.emka.si 📞 080 12 05

 Mladinska knjiga

RAHLOČUTNO

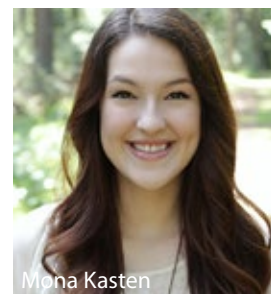
MONA KASTEN

REŠI ME; REŠI SE;

Maxton Hall, knj. 1 in 2

prevod: Anja Furlan

Učila International, zbirka Žepna knjiga,
2019, 346/318 str., 12,90 €/10,90 €

Mona Kasten

Mona Kasten je mlada nemška avtorica, ki se lahko s svojimi knjigami postavi ob bok uspešnim ameriškim profesionalkam s področja *young adult* literature. Tole sta prva in za zdaj edina v slovenščino prevedena dela uspešne trilogije o Ruby in Jamesu. Ruby Bell se je s svojimi šolskimi dosežki vpisala na prestižno srednjo šolo Maxton Hall, kjer poskuša ostati čim bolj nevidna očem razvajenih sošolcev in se pripravlja na vpis na univerzo v Oxfordu. James Beaufort je bogat, slaven, priljubljen, privilegirani in privlačen. Zaradi nečesa, kar je Ruby pomotoma videla, jo James vzame pod drobnogled in jo poskuša podkupiti in izsiljevati, da bi ostala tiho. Vendar pa nihče od njiju

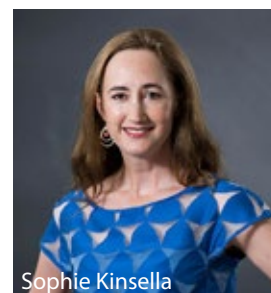
ne pričakuje, da bo poznanstvo »po sili razmer« dvignilo toliko prahu in da se bo med njima stakala vez, ki se ji ne bosta mogla upirati. Preizkušnje, ki jih morata prestati, da bi se na koncu morda znašla skupaj, prihajajo iz njiju samih, iz njunih družinskih razmer, razvajene okolice, kjer ima skoraj vsak navidez popolno življenje ... Privlačno branje z zgodbo, ki vas ne bo izpustila do zadnje strani. Nestrpno pričakujemo še zadnji del serije. > KLARA JARC

SOPHIE KINSELLA

STRASTNA ZAPRAVLJIVKA PRIHITI NA POMOČ

prevod: Katja Bizjak

Učila International, zbirka Žepna knjiga,
2019, m. v., 341 str., 12,90 €

Sophie Kinsella

Sophie Kinsella, nekdanja angleška finančna novinarka, je pred več kot desetletjem ustvarila lik zabavne in strastne junakinje Becky Brandon (nekdanj Bloomwood), ki s svojimi domisljicami (in finančnimi težavami) zabava bralce in predvsem bralke širom sveta, leta 2009 pa se je pojavila tudi na filmskih platnih v podobi Isle Fisher. Knjige iz serije *Shopaholic* so

bile prevedene v številne jezike in prodane v milijonskih nakladah, zdaj pa smo v slovenščini dobili že osmo nadaljevanje. Tokrat prikupno zmedena Becky ne razmišlja samo o nakupovalnih razsipnostih zase ali svojega otroka, pač pa se odloči razrešiti skrivnostno izginotje svojega očeta in moža najboljšo prijateljice Suze, zato se s četico sorodnikov in prijateljev poda v Las Vegas na iskalno reševalno misijo. Njeni načrti se do sedaj niso izkazali za najsijajnejše ... in kako bo tokrat? > RENATE RUGELJ

MARY KUBICA

PRIDNA PUNČKA

prevod: Vesna Česnik Korošec

Hiša knjig, Založba KMS, 2019, m. v., 438 str., 13,99 €

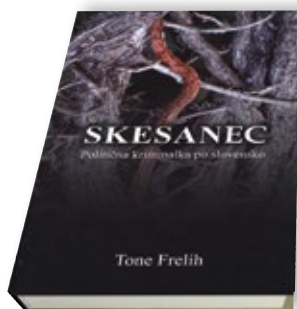
Prvenec ameriške pisateljice je ob izidu leta 2014 požel odobravanje tako med kritiki kot ljubitelji žanra, pozitiven odziv pa so prejela tudi vsa njena naslednja dela, ki bi se jih v prevodu zagotovo razveselili tudi slovenski bralci, saj je avtorica mojstrica ustvarjanja napetosti in zna še tako predvidljivo zgodbo obrniti v nepričakovan zaključek. Tako je tudi v *Pridni punčki*, zgodbi o Mii Dennett, hčerki bogatega sodnika, na videz umirjeni in urejeni učiteljici, ki se nekega večera v jezi, ker jo je fant pustil na cedilu, nepremišljeno odpravi domov z neznancem, ki ga spozna v baru. Colin je sicer sprva videti povsem neškodljiv, a se kmalu izkaže, da ima z Mio posebne namene ... Miino izginotje mora rešiti inšpektor Gabe Hoffman, ki kmalu ugotovi, da v tem primeru nič ni tako, kot se zdi na prvi pogled, ne Miina ugrabitev, ne njena družina in celo ne Mia sama. Napeto vse do zadnje strani! > VANJA JAZBEC

TONE FRELIH

SKESANEC

Studio Print, zbirka Umori, 2019, m. v., 244 str., 17 €

Filmolog in pisatelj je roman podnaslovlil *Politična kriminalka po slovensko* in v kolofonu dopisal: »Vse osebe so izmišljene. Opisani dogodki se niso nikoli zgodili.« A ko sledimo zgodbi, deluje zelo verjetno in jo moramo brati kot namišljeno samo zato, ker tako zapove avtor. Roman odlikujejo naraščajoč suspenz, nepričakovani zapleti in skrivnostne osebe iz ozadja, ki vlečejo niti in preusmerjajo tok dogajanj. To vse je presežek dobre kriminalke, ki jo zaznamuje dokaj odprt zaključek, kar napoveduje novo nadaljevanje. Tone Frelj je izkušen avtor kriminalnih

Tone Frelj

romanov, saj jih je v zbirki *Umori* od leta 2010 izdal kar šest. Pričujoča zgodba se osredotoča na dogajanja v vojaški družbeni sferi, na ministrstvu in v generalštabu. Nasilna smrt »skesanca« Staneta Kožarja in njegove partnerke Tanje Gaber sproži vrsto skrivnostnih dogodkov, laži in osebnih tragedij. Glavni preiskovalec Boštjan Habič, ki ga vodita dober instinkt in vrhunska strokovnost, s sodelavci razkriva preprodajo orožja, pranje denarja in politične zarote v samem državnem vrhu. Poseben čar daje romanu realno okolje: ulice v Ljubljani, Kurešček, Klinični center ... Med branjem tako skupaj z literarnimi osebami hodimo po znanih krajih, koder domišljija dobi neizmeren zamah. Za ljubitelje političnih kriminalk, ki jih ni mogoče povsem prepričati, da so vse osebe in dogodki v knjigi izmišljeni! > SONJA JUVAN

CILLA BÖRJLIND, ROLF BÖRJLIND

POMLADNA PLIMA

prevod: Vesna Česnik Korošec

Hiša knjig, Založba KMS, 2019, m. v., 512 str., 15,99 €

Študentka policijske akademije Olivia Rönning se pri predmetu, ki se ukvarja z zastaranimi policijskimi primeri, loti raziskovanja umora, ki se je v malem švedskem obmorskem mestecu zgodil pred več kot dvajsetimi leti. Tri neznane osebe so takrat na peščini ob morju izkopal luknjo, v katero so nametali moko brozgo, vanjo vtaknili visoko nosečo žensko, nato pa zbežali. Nesrečnica je kričala na pomoč, a vedno bolj naraščajoče morje jo je čez čas popolnoma zalilo. Vse skupaj je od daleč opazoval neki fantič, ki je takoj odhitel po pomoč, a ženski in nerojenemu otroku ni bilo več pomoči. Olivia se zdaj, po več kot dvajsetih letih, odloči, da bo zgodbi prišla do dna. Bi ji bile pri tem lahko v pomoč novosti s področja znanstvenih raziskav, ki omogočajo, da lahko strokovnjaki na podlagi DNK mrtvega otroka odkrijejo njegovega očeta? Ji bo uspelo priti v stik s takratno edino pričo, malim dečkom, ki zdaj kot odrasel moški pluje po morjih in se le redko vrača v svojo rodno vas? Naj morda išče sledi v sektah, ki slavijo moč plime in oseke? Odlično branje, polno napetosti, nepričakovanih zasukov in razkritij, bo navdušilo vse ljubitelje tovrstnih psiholoških trilerjev! > VESNA SIVEC POLJANŠEK

10. sejem akademske knjige Liber.ac

21.-23. 5.

Foersterjev vrt za Filozofsko fakulteto
Tradicionalni sejem akademske knjige
in 100. obletnica Univerze v LJ**Menocchio**

Pet / 25. 5. / 21.00

Slovenska kinoteka
Projekcija filma po knjigi Carla Ginzburga
Sir in črvi ob prisotnosti režiserja**Ženske v Himalaji**

Tor / 28. 5. / 19.30

Cankarjev dom
Filmska projekcija in pogovor o knjigi
Prve ženske na osemtisočakah**Bologna po Bologni**

28. 5.-1. 6.

Knjigarna Konzorcij
Prodajna razstava otroških knjig**Lavrinova diploma za kakovostne prevode**

Sre / 29. 5. / 20.00

Kosovelova dvorana Cankarjevega doma
Večer slovenskega prevajanja in podelitev diplome**Sodobna ukrajinska književnost**

Čet / 30. 5. / 18.00

Slovenska knjižnica
Predavanje dr. Janje Vollmaier Lubej**Izobčenke**

Pet / 31. 5. / 21.00

Mala Drama
Avtorski projekt po delih Rudija Šelige
v režiji Mirjane Medojevič**Noč knjigarn**

Pet / 7. 6.

Različne knjigarne v mestu
Knjigarne odprte do 22. ure**Simona Semenič: še ni naslova**

Sob / 1. 6. / 11.00

Mladinsko gledališče
Po mitu Don Juana v režiji Tomija Janežiča**Živa književnost in Oživila knjiga**

7.-14. 6.

Pred Galerijo Škuc
26. literarno-glasbeni festival

Greer Hendricks in Sarah Peckanen

**ŽENA
MED
NAMA**

**BRITISH BOOK
AWARD 2019**

v kategoriji kriminalke

480 strani
15,99 €

MALIN PERSSON GIOLITO

ŽIVI PESEK

prevod: Petra Piber

Mladinska knjiga, zbirka Krimi, 2019, t. v., 439 str., 32,99 €

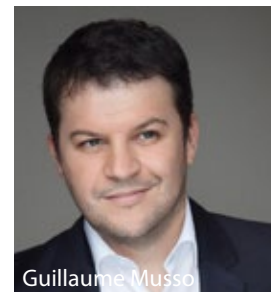
Ko osemnajstletno Majo, edino preživelo v množičnem pokolu na gimnaziji, obtožijo sodelovanja pri tragičnem dogodku, v katerem je umrl njen fant, najboljša prijateljica, učitelj in še nekaj sošolcev, se njen svet začne počasi sesuvati sam vase. V zaporu je preživela devet strašnih mesecev in končno dočakala sojenje. Je naša junakinja normalna osemnajstletnica, lepa, bogata in priljubljena mladenka, ki je malo zašla na kriva pota in se je po krivici znašla sredi strašnega umora? Ali je morda sama povzročila in načrtovala strašno tragedijo? Kakorkoli, pravijo, da je bila njena krivda odločena že dolgo pred njenim sojenjem. In zdaj vsi poznajo njeno ime. Prvoosebna in brutalno iskrena pripoved nas popelje skozi sodni postopek, v katerem se s pomočjo različnih prič, tožilcev, odvetnikov, pa tudi medijev, resnica počasi razkriva pred bralcem. In to, kar izvemo na koncu, ni tisto, kar smo si predstavljali na začetku. Četrty roman švedske odvetnice je prejel nagrado za najboljši skandinavski kriminalni roman, po njem pa je Netflix posnel tudi zelo uspešno serijo. > RENATE RUGELJ

GUILLAUME MUSSO

DEKLE IN NOČ

prevod: Špela Žakelj

Meander, 2019, t. v., 252 str., 30 €

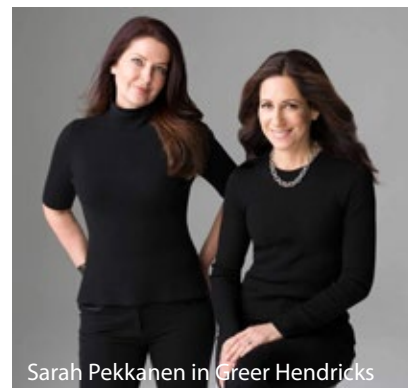
Guillaume Musso (1974), eden izmed najbolj znanih sodobnih francoskih pisateljev, je mojster kriminalnega žanra, v katerem se večinoma začnejo njegova dela, po nekaj deset straneh pa se prelijejo v napeto srhljivko. Eden izmed njegovih najbolj slavnihih naslovov je morda *In potem* (Meander, 2016, izvornik *Afterwards*, 2003), po katerem je bil leta 2008 posnet istoimenski film z Johnom Malkovichem. Tudi *Dekle in noč* je spisana v tipični Mussojevi maniri, že začetek je obetaven; leta 1992 iz zasneženega kampusa skrivnostno izgine devetnajstletnica. Nato skočimo 25 let naprej, na jubilejno praznovanje šole. Po vseh teh letih se zopet srečajo prijatelji, ki mislijo, da so njihove skrivnosti dobro zakopane. A kaj, ko resnica vedno pride na plano ... Napeto! > VANJA JAZBEC

GREER HENDRICKS, SARAH PEKKANEN

ŽENA MED NAMA

prevod: Anja Bakan

Hiša knjig, Založba KMŠ, 2019, m. v., 480 str., 15,99 €

Knjiga, ki je prišla v finalni izbor, med šest najboljših kriminalk za British Book Award 2019, na prvi pogled pri naša zelo enostavno zgodbo klasičnega ljubezenskega trikotnika: mož, žena, ljubica. Veliko ljubosumnja, nočne more, zalezovanje, prigovarjanja, spletkarjenja ... Ampak kmalu se izkaže, da ni nič tako, kot ste mislili, da bo. Lep in uspešen mož ima resne težave (ne izdamo kakšne), odrinjena bivša žena poskuša nekoga zaščititi (ne povemo koga) in ljubica ima sploh čisto druge načrte (tudi ne povemo kakšne). Simpatičen in dinamičen avtorski dvojec (obe avtorici sta študirali psihologijo, ena je poročena, druga je mama, ena je tekačica, druga avanturistka in novinarka, ena ima psa ...) je s skupnim prvencem požel pravi uspeh doma in po svetu in zato ni čudno, da sta avtorici svojim bralcem takoj ponudili že drugo knjigo, *An Anonymous Girl*. Obe njuni zgodbi sta vzbudili velik interes tudi v Hollywoodu in poleg scenarijev za film pripravljata že tretjo skupno knjigo. > RENATE RUGELJ

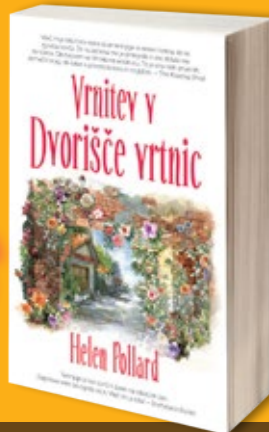

Paula McLain

**Pariška
žena**

Pariška žena je zgodba o ambicioznosti in izdaji, zgodba o ljubezni med dvema nepozabnima človekoma: Ernestom Hemingwayem in njegovo ženo Hadley.

448 strani
14,99 €

Helen Pollard
**Vrnitev v
Dvorišče vrtnic**

Cvetoč vrt, modro nebo, nova ljubezen, kozarec dobrega vina ... Ali lahko gre sploh kaj narobe?

436 strani
13,99 €

KINLEY
MACGREGOR
Bojevnik

Bračuvščina meča 7
Ena izmed najboljših serij
zgodovinskih romanc.
— Cathy Maxwell

292 strani
12,99 €

**BREZPLAČNA dostava za vse
nakupe romanc že nad 25 €.
Uporabite kodo POSTNINA25!**

Distribucija Avrora
e: info@galarna.si
t: 040 922 521

SIMON SCARROW

PRELITA RIMSKA KRI

prevod: Maja Lihtenvalner
Učila International, zbirka Žepna knjiga,
2019, m. v., 397 str., 12,90 €

Med tem ko tribun Kato in centurion Makro s svojimi možmi nabirata moči v Tarzu, mestu

ene od vzhodnih rimskih provinc, do njiju priplava vest o bližajočem novem vojnem pohodu: rimska vojska mora zavzeti veličastni partski imperij, kar še zdaleč ni mačji kašelj. Da je njihova naloga še težja, morajo v mejni Armeniji, ki si jo Rimljani želijo za svojo, postaviti nazaj na oblast tamkajšnjega oholega kralja Radamista, ki so ga Partii vrgli s prestola in ga izgnali iz države. Neustrašni rimski general Korbulo se tako znajde pred zahtevno nalogo, zato se celotna vojska hitro poda na osvajalski pohod. Naprej jih žene želja, da vso travo, kot večkrat poudarijo, preprijajo s krvjo sovražnikov. A eno so želje, drugo pa je kruta realnost, sploh ko se znajdejo na neznanem področju, kjer sovražniki in vohuni preživijo nanje z vseh strani ... Nov roman Simona Scarrowa iz serije uspešnic o življenju in bojih v rimskem imperiju znova prinaša vznemirljivo in napeto branje. >

VESNA SIVEC POLJANŠEK

LEIGH BARDUGO

VRANJA ŠESTERICA

Vranja šesterica, knj. 1
prevod: Andrej Hiti Ožinger
Mladinska knjiga, zbirka Srednji svet, 2019, t. v., 471 str., 27,99 €

Potem ko se je nedavno odvrtela zadnja epizoda fenomena *Igra prestolov*, televizijske hiše skušajo vrzel napolniti z napovedmi novih fantastičnih serij.

Na začetku letošnjega leta je Netflix razveselil fane *Griševskega vesmirja* (*Grishaverse*), da so odobrili snemanje nadaljevanke v osmih delih. Več kot trije milijoni prodanih izvodov knjižne serije v Izraelu rojene ameriške pisateljice, ki za zdaj obsega šest izdanih naslovov, zagotavlja močno (in po odzivih na spletnih portalih precej vneto) bazo, ki komaj čaka, da svoje priljubljene junake zagleda še na malih zaslonih. *Griševsko vesmirje* se je leta 2012 pričelo z romanom

Senca in kost (*Shadow & Bone*), prvim delom istoimenske trilogije, ki nam je predstavil po carski Rusiji navdihnjene izmišljen svet. Šlo je za tipično *young adult* fantazijo o dekletu, ki odkrije svoje magične sposobnosti, je namreč griša, in postane pomembna tehtnica v državljanski vojni, ki grozi deželi. Lahkotno berljiva zgodba je spretno lovila ravnotežje med avanturo in spopadi, romanco in prijateljstvi, tako da njen uspeh ni bil presenečenje. Je pa že takrat avtorica nakazovala, da je ni strah raziskovati temačnih delov človeške duše, ki pridejo do izraza v *Vranji šesterici*, prvem delu pričujoče duologije in prvem avtoričinim delom v slovenščini. Čeprav je roman umeščen v isto vesolje, vpelje novo lokacijo in protagoniste, tako da branje prejšnjih knjig ni potrebno (le novinec bo potreboval dalj časa, da se »udomači« v okolje, poznavalce pa bo razveselilo nekaj *cameov*). Tudi tokrat so junaki starejši najstniki, a ton knjige je tako snovno kot jezikovno zrelejši in presega okvir mladinske fantazije (podobno kot s kasnejšimi deli Massova razvije svojo serijo *Stekleni prestol*). Posledično *Vranja šesterica* s svojo pikrostjo, ciničnostjo in črnohumornimi vložki kar sama od sebe potegne vzporednice z avtorji, kot sta denimo Joe Abercrombie in Scott Lynch. Še posebej, ker so osrednji junaki to pot antijunaki. Kriminalci, otroci ulice, bivši sužnji ali zaporniki, ubežniki ali žrtve mladoletne prostitucije, ki jih združi naloga: vdreti v strogo zavarovano utrdbo. Nekakšna misija nemogoče v stilu *Oceanovih 11* z nastopajočimi, ki jih poveže pohlep, obup ali morda spoznanje, da jih ob smrti nihče ne bo pogrešal. Pisateljica osrednjo nit vije okoli razmerij, ki se vzpostavijo v skupini. Vprašanja medsebojnega zaupanja zapletajo njihova pogosto nasprotujoča, celo sovražna si mnenja in tudi – spolnoraznovrstni – romantični vzniki. Raznoliki (od hladnokrvnega in genialnega vodje do tihe, neopazne zmikavtinje, od grišinj do bojevnika zapriseženega lovljenju griš ...) in tudi s pomočjo retrospektivnih vložkov sijajno razviti liki so srž privlačnosti romana. V njih tli nekaj mračnega, preganjajo jih lastni demoni, kar jih naredi za nepredvidljive. To pa dodatno poudari atraktivnost že tako napete zgodbe. Odlična fantazija, katere zaključni del, *Pokvarjeno kraljestvo*, pri nas izide že oktobra letos. > ALEŠ CIMPRIČ

Leigh Bardugo

IGOR KARLOVŠEK

SODIŠČE

Ali pa je morda sodišče nekaj, kar je človeško in zmotljivo?

NAROČILA:
☎ 01 721 45 40

✉ info@miszalozba.com
🌐 www.miszalozba.com

Knjige Miš založbe so na voljo tudi v vseh boljše založenih knjigarnah.

Marko Roblek je tisti tekač, ki je pri maratonskih letih sedaj napisal še svoj knjižni prvenec, v katerem je detajlno predstavil svoje tekaške misli in pripetljaje iz bližnje in daljne preteklosti. Prekaljeni bosonogec je s kompanjoni že pred leti z blejsko nočno 10ko preobrnil logiko tekaškega dogodka, ki so ga začeli organizirati poleti in ponoči, ko se je zdelo, da ni čas za te reči, sedaj pa ga že nekaj let tradicionalno razprodajo. Enako se zna kmalu zgoditi z Roblekovo knjigo *Zagret za tek*, zato smo še pred tem z njim opravili kratek pogovor.

»Rekel bi, da te tek celo spodbuja, da kupiš kako knjigo!«

MARKO ROBLEK

ZAGRET ZA TEK

42 spoznanj bosonogega viteza

fotografije: Dušan Juvan et al.

Aktivni mediji,

2019, m. v., 284 str., 19,90 €

Bukla: Je lažje preteči maraton ali napisati knjigo?

Roblek: Če tako kot jaz knjigo, ne da bi se tega zavedal, pisariš dolgih sedem let, potem je prav gotovo lažje preteči maraton, ali pa kar 42 njih! Šalo na stran, maratona pač ni lahko preteči, neskončno ponižnost in spoštovanje še vedno gojim do te kraljevske atletske discipline, a pisanje je prejkone čisto druga kategorija. Tudi če pišeš na dušek! Navsezadnje maratone prvenstveno tečeš zase (če nisi ravnolično Eliud Kipchoge ali Aleš Žontar), s knjigo pa se daješ na pladnju širnemu svetu in odgovornost je neprimerno večja. Zato z gotovostjo trdim, da bom, ako bog da in sreča junaška, pretekel več maratonov kot spisal knjig ☺.

Bukla: Zakaj po tvojem mnenju izhaja toliko knjig o teku v primerjavi z drugimi športi?

Roblek: Zato ker je tek elementaren! Ker nam je v zibko dan! Pa ker je tek v osnovi dovolj dolgočasna aktivnost, da možganom istočasno dopušča nenehno žvečenje misli in prekladanje idej. Predstavlja si ustvariti neko zbrano misel pri skvošu ali nogometu. Preprosto ne gre. Z vsem tem presežkom kisika, ki ga pljuča in srce ob teku še dovajata v možganovino, pa je čudno, da tovrstnih knjig ni še več.

Bukla: Če bi moral izbrati med tekom in knjigami, kako bi se odločil?

Roblek: Izbral bi knjige o teku! Spet se šalim ☺. Nemogoča izbira, jasno, če bi moral naštetih tri najljubše prostčasne aktivnosti, bi bila tek in branje prav gotovo enakovredno med njimi.

Bukla: Sprašujem tudi zato, ker je bila pred dnevi na spletu debata o zmanjšanem kupovanju knjig. Slišal se je celo komentar, da ljudje kupujejo manj knjig, ker preveč tečejo in so potem pretrujeni za branje. Kaj bi kot tekač in bralec knjig porekel na to?

Roblek: Komentator je najbrž ironiziral hiperprodukcijo tekaških zaznamkov na socialnih omrežjih, ki jih je, milo rečeno, neskončnokrat več kot knjižnih utrinkov navdušenih bralcev. Sicer bi rekel, da te tek celo spodbuja, da kupiš kako knjigo, pa ne samo tekaško, ki je drugače ne bi, saj se velikokrat zgodi, da med tekom debatiramo tudi o literaturi, tako strokovni kot leposlovni, in priporočila sotekača so precej več vredna kot spletni komentar. Da sodobni bralec, ki želi biti na tekočem, kupi že tuje izvirnike na spletu in se potem slovenskega prevoda ne pritakne, je tudi najbrž res. Pa še digitalije, ki so vseprisotne in priročne, dajejo vtis, da so vsebine nasploh zastoj, knjige pa zastarele in predrage. Kar seveda ni res; kulturo kupovanja knjig pa v Sloveniji bržčas šele ustvarjamo. Pozno, a bolje kot nikoli.

Bukla: Lahko na kratko opišeš svojo tekaško evolucijo od mladih nog do danes in navedeš poudarke?

Roblek: Mladenič pri petnajstih, ki se v športu nasploh ne najde in ne znajde, ugotovi, da morda pa lahko teče. Ko po nekaj letih odkrije maraton, je »pečen« za celo življenje. V mladih letih v teku najde prostor za

dokazovanje, kasneje vedno bolj sprostitev in umik od življenjskih težav. Pri tridesetih se s tekom najprej zresni, začne v njem delovati kot organizator in motivator, spozna ob teku tudi ženo, svoje življenjske prijatelje in sopotnike, osnuje družino in se tudi poslovno osamosvoji. V srednjih letih si potem drzne iti dlje, eksperimentira z bosonoštvom, prehrano, o teku celo piše na blogu in kasneje v reviji *Tekač*, izkušen in malo tudi domišljjski. Pri dvainštiridesetih na prigovarjanje okolice izda svojo knjigo in jo ponosno in hvaležno predstavi kot vrhunec svojega tekaškega udejstvovanja.

Bukla: Lepa kariera! Kaj ti po vseh teh letih teka pomeni tek sedaj?

Roblek: Vsakič znova, če sem lahko malo poetičen, hvalnico življenju in gibanju, ki ga smem in lahko doživljam ter izvajam. Pa seveda zabavno druženje, užitek v naporu, sproščanje adrenalina, spoznavanje zanimivih ljudi in generiranje množice novih prebliskov in idej, ki jih drugače ne bi bilo.

Bukla: Tek je tudi del tvojega poslovnega življenja. Kako je živeti in preživeti v njem?

Roblek: Lušno je, če nekaj najprej počneš za hobi, potem pa dejavnost preraste te ljubiteljske okvire in se znajdeš v bolj profesionalnem okolju. To se je zgodilo tako z Nočno 10ko na Bledu, ki jo delamo že 13 let in terja bolj ali manj intenziven angažma čez celo leto, ali pač tekaška potovanja po svetovnih maratonih, ki jih z društvom in partnerji organiziramo tudi že dobro desetletje. Če bi bil tek in kar je povezano z njim moja edina poslovna preokupacija, bi se ga bržkone že prenaedel, tako pa me še vedno navdušuje in me vleče v nove izpeljanke in ideje. Vsekakor se da tudi na tem področju v Sloveniji preživeti, če si dovolj zavzet (in zagret), saj navsezadnje končni uporabniki – tekači vedno glasujejo z denarnicami. Sem velik zagovornik prostega trga in bi tudi to »panogo« še bolj izpostavil tržnim silnicam, saj bi izvajalce ravnolično to sililo v najboljše možne prakse, ne pa da se, kot se marsikdaj zasledi, z javnim denarjem izvajajo projekti, ki so slabo izpeljani in so hkrati zaradi »subvencij« še nelojalna konkurenca tistim, ki se samo z delom borimo tako za prispevke sponzorjev kot vplačane startnine tekačev.

Bukla: Obiskal si že kar nekaj maratonov na tujem. Katere bi posebej priporočil in zakaj?

Roblek: Osebnostno sem sentimentalno navezan na Berlin (tam sem leta 2008 odtekel prvega bosega), kjer sem bil že sedemkrat, pa mislim, da prav gotovo še pridem. Kdor je tam tekel, že ve, o čem govorim: idealno pozno septembrsko vreme, blizu je, odlična organizacija, fantastično vzdušje, navsezadnje najhitrejša proga na svetu pa še nanj je najlažje priti od vseh »Majorsev« (največjih 6 svetovnih maratonov). Zelo lep je nam še bližji Dunaj, kjer te na progo čez Donavo pospremiš z valčkom, izjemen je Pariz od Elizejskih do Eiffle in nazaj, pa seveda zgodovinski Rim, klasične Atene, mediteranska spomladanska Barcelona in orientalsko-evropski Istanbul. Vsi omenjeni, ducat vseh, je detajlno popisanih tudi v knjigi.

Bukla: Katerega tujega tekaškega avtorja še posebej priporočiš?

Roblek: Da se ne bom vedno ponavljal in po zobeh vlačil McDougalla, Karnazes, Jureka in kar je še podobnih superzvezdnikov tekaške besede, me je še posebej navdušil angleški tekač in žurnalist Adharanand Finn s svojo prvo *Running with the Kenyans (Teči s Kenijci)*, kjer se naseli med Kenijce in analizira njihovo tekaško kulturo, kot morda še bolj druga knjiga *The Way of the Runner (Pot tekača)*, kjer odlično popiše misteriozno japonsko tekaško filozofijo. Menda ravno v teh dneh izide njegova tretja *The*

Marko Roblek

Rise of the Ultra Runners (Vzpon ultratekačev), ki se je seveda takoj polastim, ko bo na voljo.

Bukla: Kaj imaš v planu sedaj: nov maraton ali novo tekaško knjigo?

Roblek: Ker knjige *Zagret za tek* pravzaprav sploh nisem planiral, puščam tudi v prihodnje na tem področju odprta vrata za presenečenja in sugestije veselja (ter tudi tvoje sugestije, ki si mi vcepil v glavo to šmentano zagretost). Za maraton pa že točno vem: spet bom tekel »tadolgega« na »svojem« Ljubljanskem maratonu, našemljen in vkup s svojimi predragimi Vitezi in Vitezinjami dobrega teka.

Bukla: Srečno – tako pri teku kot pri knjigah!

Foto: osebni arhiv

URŠKA STRITAR, ANDREJ STRITAR

Z OTROKI V GORE

Družinski izleti

ilustracije: Tomaž Lavrič,

Danilo Cedilnik – Den, Jurij Kolenc

Sidarta, 2019, t. v., 240 str., 31,90 €

... prelepa
ponovna
izdaja ...

Leta 1998 je izšel eden od najbolj prepoznanih planinskih vodnikov založbe Sidarta *Z otroki v gore*, s katerim sta Urška in Andrej Stritar slovenskim družinam pa tudi tistim, ki radi hodijo po malce lažjih planinskih poteh, predstavila skoraj osemdeset izletov in jim razkazala večino lepot slovenskih hribov in gora. Ta vodnik, ki je nastal kot posledica Stritarjevih družinskih pohodov, se je v teh dveh desetletjih utrdil kot knjižna klasika, otroci Urške in Andreja Stritarja pa so odrasli in imajo že svoje otroke. Zato bi bila prenovljena verzija tega vodnika, obogatena z novimi fotografijami, osveženimi zemljevidi in še nekaj novimi izleti, morda simbolično lahko naslovljena tudi »Z vnuki v gore«. Čudovit vodnik, opremljen z vsemi osnovnimi informacijami, kako se podajati v gore z mladimi in jim zagotoviti varnost na poti, je logično razdeljen na geografske podenote, saj nas z naborom svojih izletov pelje od Julijskih Alp, čez Karavanke, Kamniške in Savinjske Alpe, Koroško, Štajersko, Notranjsko in Primorsko, se pomudi pri Polhograjskem, Škofjeloškem, Idrijskem in Cerkljanskem hribovju, vse skupaj pa te lažje izlete zaključí s Posočjem. V sklepnem delu Stritarja družine povabita še na dvatisočake, vodnik pa se podobno kot pri prvi izdaji sklene z vzponom na Triglav. Prelepa ponovna izdaja vodnika, ki je zaznamoval tudi moje starševsko hribovsko življenje! > SAMO RUGELJ

TISTA LEPA LETA: Spomini Rada Kočvarja Rado Kočvar in Mojca Volkar Trobevšek

Rado Kočvar, prejemnik priznanja Planinske zveze Slovenije za življenjsko delo v alpinizmu, v knjigi pripoveduje, kako so ga pred skoraj 75 leti, v izredno skromnih povojih razmerah, tako očarale gore – oddaljene in visoke –, da je postal alpinist.

Radova zgodba na videz ni dramatična, ni senzacionalna in ni napeta. Ta zgodba je polna malih korakov, velikih odločitev, trdega dela, tovarištva, pristne ljubezni do gora in sočloveka ter neomajne vztrajnosti, ki so iz Rada ustvarili vrhunskega plezalca in vrhunskega človeka.

DDV je vključen v ceno.

PRAVLJICA O GAMSKU VILIJU IN GORSKIH ROŽICAH

Knjižica za otroke in odrasle avtorice Stanke Klakočec z ilustracijami Sare Di Sante, naslovnico pa je prispeval Jernej Kovač Myint.

9,90 €

Planinska trgovina PZS | Informacije in naročila na sedežu PZS: Ob železnici 30 a, Ljubljana, v času uradnih ur, **po pošti:** p. p. 214, SI-1001 Ljubljana, **po telefonu:** 01 43 45 684 v času uradnih ur, **faksu:** 01 43 45 691, **brezplačna telefonska številka:** 080 1893 (24 ur na dan, vse dni v letu), **e-naročila:** narocilo@pzs.si ali **spletna trgovina PZS:** <http://trgovina.pzs.si>. **Uradne ure** v Planinski založbi PZS, Ljubljana, Ob železnici 30 a: v ponedeljek in četrtek od 9. do 15. ure, sredo od 9. do 17. ure, petek od 9. do 13. ure (odmor za malico: 10.30–11.00).

DARINKA KORON
**GOJENJE
JAGODIČJA**

Kmečki glas, 2019, m. v., 179 str., 19 €

Darinka Koron je že vse od leta 1983 zaposlena na Kemijskem inštitutu Slovenije, kjer se na oddelku za sadjarstvo, vinogradništvo in vinarstvo ukvarja predvsem s preizkušanjem novih sort jagodičja in razvijanjem naravne tehnologije za pridelavo različnih vrst. Zato je bilo le vprašanje časa, kdaj bo svoje znanje prelila v poučen priročnik, primeren tako za laike kot profesionalce. Pri Kmečkem glasu je sicer že leta 2011 izdala priročnik *Jagodičje: gojenje in uporaba*, v pričujočem pa je temo posvetila zgolj gojenju različnih, bolj ali manj poznanih vrst jagodičja. Natančno je predstavila, kako gojiti maline, robide, ameriške borovnice, ribez, kosmuljo, jagode, aronijo in druge manj poznane jagodičaste vrste, kakšne so lastnosti posamezne rastline, kakšno zemljo potrebujejo, kako si lahko pomagamo s tehnologijo in kako pridelek obranimo pred škodljivci. Nasvetov polno branje, po katerem boste z veseljem zavihali rokave in na vrtu preizkusili zasaditi grmiček ali dva. > VANJA JAZBEC

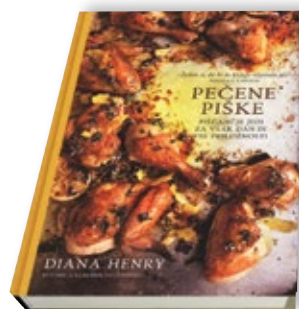

STEPHANIE GERBER
ETERIČNA OLJA

Nega za telo, dušo in dom
iz žlahtne esence rastlin
prevod: Irena Kristan
Mladinska knjiga,
2019, t. v., 183 str., 22,98 €

Preden se je avtorica lotila sistematičnega raziskovanja eteričnih olj, je kot mnogi med nami občasno uporabila le eterično olje sivke, od tod pa nadaljevala do poprove mete, evkalipta, limone in čajevе mirte, danes pa, kot pravi, sploh ne ve več natančno, koliko olj je v njeni zbirki. Svoja spoznanja o različni naravi in namembnosti eteričnih olj je zbrala v tem skrbno zastavljenem priročniku, s katerim si lahko bralec olajša in polepša vsakdan. Ob osnovnih informacijah in izdatnih navodilih glede preventive je avtorica predstavila dvaindvajset olj, ki so primerna za marsikaj, od nege kože, odpravljanja krčev in bolečin v mišicah do čiščenja in odganjanja žuželk. Eno izmed slednjih bo, ker se počasi približuje poletje, še posebej prav prišlo tistim, ki so priljubljena paša za komarje; mešanica sivke in rimske kamilice v losjonu proti srbečim pikom bo pomirila še tako razdraženo srbečico in hkrati poskrbela za osvežilen vonj. Resnično uporaben priročnik. > VANJA JAZBEC

DIANA HENRY
PEČENE PIŠKE
Piščančje jedi za vsak dan
in vse priložnosti
fotografije: Laura Edwards
prevod: Tanja Rojc
Vita, 2019, t. v., 224 str., 24,95 €

Dejstvo je, da velja pečen piščanec za eno izmed najbolj priljubljenih živil na naših jedilnih mizah in da ga lahko pripravimo na tisoč in en način za tisoč in eno različno priložnost, od preprostih in vsakdanjih, pa tudi do precej slavnostnih. Četudi ste prepričani, da znate piščanca pripraviti na vsaj sedemnajst različnih načinov (jaz ga znam le na tri do štiri precej klasične), boste v tej fotografsko bogato opremljeni kuharici našli še za cel repertoar novih piščančjih idej in dobrot. Avtorica, britanska kulinarčna novinarka in publicistka, pravi, da ima piščanec rad sadje (češnje, višnje, marelice, rdeče pomaranče, avokado ...), zelenjavo (buče, črno lečo, por, fižol ...), začimbe in zelišča (kurkuma, sivka, kumina, med ...), pa tudi alkoholne pijače (modri pinot, rizling, šeri ...), zato le pogumno skombinirajte kaj od naštetega in uživajte v slastnem sozvočju okusov. > BETI HLEBEC

SUSANNE BODENSTEINER ET AL.
**ULIČNA HRANA;
ŽAR; PEKA**

prevod: Maja Prevolnik; Nežka Božič
Mladinska knjiga,
2019, t. v., 128 str., 12,99 €/knjigo

V prvi knjigi iz zbirke *Tako preprosto* so zbrani recepti za slastne jedi, ki jih tako radi jemo na potovanjih kje na ulici, doma pa se jih nikakor ne lotimo. Prigrizki in malice z uličnih stojnic in kioskov so razdeljeni v štiri sklope, prvi je za vegane in vegetarijance, drugi za tiste, ki si želijo pokusiti kaj vročega in hrustljavega, pa še morska in za konec sladko-sadna nabirka receptov. Da na žaru poleg perutničk, čevapčičev in kotletov lahko spečemo karkoli, dokazuje druga knjiga iz zbirke. V tretji pa se bodo znašli predvsem tisti, ki radi vključijo pečico in znajo poskrbeti, da iz nje zadiši po sladkih ali slanih piškotih, tortah in kolačih. > BETI HLEBEC

Tatjana Gregoritsch
POPOTNIK PO ROŽU
Kulturnozgodovinski turistični vodnik

Vodnik podaja vse splošno zanimive informacije o Rožu z opisom in prikazom pomembnih in privlačnih krajev in točk od Galicije na zahodu do Bekštanja na vzhodu. Posebej opisuje slovensko plat doline s kraji, dogodki in osebnostmi, ki so jo zaznamovale in jo še zaznamujejo v kulturi, politiki, športu, znanosti gospodarstvu in še drugod. Avtorica je vključila tudi nekaj lažjih pešpoti skozi čudovito pokrajino med Vrbskim jezerom in Karavankami, na katerih se boste seznanili z naravnimi lepotami doline. Številne fotografije zaokrožajo sliko o dolini.

V nizu je tudi izšel vodnik **Popotnik po Zilji**.
220 strani, brošura z zavihki, € 24,90

HAL ELROD

ČUDEŽNO JUTRO

Prikrita skrivnost, ki bo zanesljivo spremenila vaše življenje pred osmo zjutraj

prevod: Petra Anžlovar

Učila International, zbirka Žepna knjiga, 2019, m. v., 252 str., 10,90 €

Kdor želi korenito spremeniti svoje življenje in ga (končno) opolnomočiti, naj najprej spremeni svoj jutranji ritual: iz postelje naj se skobaca uro prej kot sicer, potem pa naj šestdeset minut vsak dan namenja svoji osebni rasti. Pri tem mu bodo prišle prav najrazličnejše tehnike, kot so sproščeno dihanje, meditacija, vizualizacija, izgovarjanje afirmacij, pisanje dnevnika hvaležnosti, branje in podobno. Je to zares tako preprosto? In kaj, če nisem jutranji tip človeka? Stran s tovrstnimi pomisleki, vzneseno zatrjuje avtor te knjige, priljubljeni motivacijski govornik in osebn(ostn)i svetovalec Hal Elrod! Tudi sam je bil prepričan, da ni sposoben pljuniti v roke in se lotiti dela ob nečloveških jutranjih urah, a ko je potem vse skupaj preizkusil na lastni koži, je spoznal, da to ni res! In ne le to: njegova vztrajnost je kmalu rodila sadove in njegov recept za čudežno jutro, ki med drugim vsebuje tudi napotke za tridesetdnevno popolno osebnostno transformacijo, je postal svetovna uspešnica, zdaj prelita tudi v knjigo. Če želite dvigniti raven vsesplošnega zadovoljstva in izboljšati kakovost življenja, se torej – zbudite! Na vseh ravneh! > VESNA SIVEC POLJANŠEK

BARBARA WILDER

DENAR JE LJUBEZEN

Ponovno povezovanje s svetim izvorom denarja

prevod: Bernardka Rošar

Vitarnica, 2019, m. v., 96 str., 18 €

Če bi morali postaviti na prvo mesto nekaj, po čemer najbolj hrepenimo, to ne bi bila ljubezen, kot zmotno mislimo, ampak je to denar. V tem slogu začena avtorica te knjige, strokovnjakinja za metafiziko in svetlobno energijo, svoje raziskovanje na temo denarja. Ta je svoj čas predstavljal nekaj svetega in božanskega, šele mnogo kasneje smo ga začeli povezovati s strahom, pohlepom in pogubo. A če vemo, da »misel usmerja energijo in energija sledi misli«, kakor je učil že metafizik Russell Schofield, hitro spoznamo, da »je denar energija, energijo pa usmerja kolektivna zavest skupnosti«. In če ima ta popačene predstave o denarju, se je treba tovrstnih zmotnih prepričanj čim prej otresti, da bi lahko znova vzpostavili tok energije – z njo pa tudi tok denarja. Četudi se morda sliši preprosto, pa tovrstni procesi zahtevajo precej (miselnega) dela, ob katerih lahko trčimo ob najrazličnejša (negativna) čustva. Kos jim bomo denimo z meditacijo, molitvijo, izražanjem hvaležnosti, posebnim »mantranjem« in še čim drugim, kar bo v nas osvobodilo zastalo energijo, povezano z denarjem, in nas bo vodilo do odločilnega spoznanja, da »je denar ljubezen«. Ko to enkrat zares ponotranjimo, se začnejo dogajati čudeži vseh vrst, ne le finančni.

> VESNA SIVEC POLJANŠEK

Obiščite 6. NOČ KNJIGARN

7. 6. bodo izbrane knjigarne v centru Ljubljane, Kopra, Celja, Maribora in Novega mesta odprte do 22. ure.

Ljubljana: Mladinska knjiga – Konzorcij, Hiša sanjajočih knjig, Knjigarna Beletrina, Knjigarna Felix in Knjigarna Celjske Mohorjeve

Koper: Mladinska knjiga – Dom knjige, Libris

Celje: Mladinska knjiga – Mestna knjigarna Celje, Knjigarna Antika

Maribor: Mladinska knjiga – Mestna knjigarna Maribor

IZKORISTITE UGODNE NAKUPE IN PREŽIVITE POLETNO NOČ V KNJIGARNI.

OD 18.00 DO 22.00 VAM

OB NAKUPU 1 KNJIGE 1 PODARIMO.

Več o prihajajočih dogodkih si boste lahko prebrali na: www.drustvo-zaloznikov.si ali pa nas obiščite na Facebooku: www.facebook.com/pages/Nocknjigarn

www.bukla.si

DRUŠTVO SLOVENSkih ZALOŽNIKOV

JOE DISPENZA

ODVADITE SE BITI TO, KAR STE

Kako se znebiti starega uma in ustvariti novega

prevod: Jernej Zoran

Primus, zbirka Nezavedno, 2019, m. v., 374 str., 27,90 €

Joe Dispenza

Ali že leta in leta vsako jutro zajtrkujete eno in isto, greste po isti poti v službo, se proti večeru zavlečete na kavč in na televiziji gledate bolj ali manj podobne stvari, nato greste spat, naslednje jutro pa znova ponovite vse od začetka? Če je tako, se ne čudite, da ste postali ujetnik svojega življenja, je že takoj na začetku zelo neposreden avtor te knjige. Joe Dispenza, priljubljeni doktor kiropraktike, raziskovalec

in avtor knjig za izboljšanje kakovosti življenja na vseh ravneh, v tokratnem delu razkriva, kako se osvobodimo omejujočih misli, zaradi katerih ne moremo preseči svoje realnosti. Kajti prav um je tisti, ki sproži delovanje vsega, pojasnjuje Dispenza in ob številnih konkretnih primerih pokaže, kako lahko ob poznavanju zakonov kvantne fizike in številnih drugih znanosti spremenimo svoje življenje. Z nazorno predstavljenimi metodami za spreminjanje delovanja uma in s preprostimi, a učinkovitimi vajami nas postopoma vodi v drugačno realnost. Knjiga, ki uči novih modrosti z opuščanjem starega in sprejemanjem dejstva, da smo lahko kos prav vsemu – le stara prepričanja je treba enkrat za vselej pustiti za sabo! > VESNA SIVEC POLJANŠEK

FEARNE COTTON

SREČA

prevod: Katja Mikelj

Učila International, 2019, t. v., 272 str., 19,99 €

Pogosto sklepamo, da nas sreča čaka šele za naslednjim vogalom, da je v rokah drugih ali pa da je namenjena samo izbranim. Dobra novica je, pravi avtorica, da nam je sreča ves čas na voljo, da ves čas tiči v nas in čaka, da jo sprejmemo. Ampak kaj sploh je sreča? Kdaj se počutimo zares srečne? Je to nasprotno stanje od nesreče? Avtorica, ki je tudi sama doživela precej temno obdobje, polno strahu in črnih oblakov, je v tem iskreno izpovednem priložniku poskusila predstaviti čim več metod, napotkov in praktičnih vaj, ki so njej pomagale na poti k dobremu in sreči. Nekaj skrivnosti za srečnejše življenje se gotovo skriva tudi v tem, da se za trenutek ustavimo in upočasnimo življenje, da se poslovimo od dramatiziranja in si mentalno oddahnemo, razmislimo o svojih čustvih, spremenimo zorni kot in se veselimo tudi vsakdanjih stvari. > RENATE RUGELJ

KATARINA KOMPAN ERZAR

DRUŽINA, VEZI TREH GENERACIJ

Družina, 2019, m. v., 228 str., 22,90 €

Dr. Katarina Kompan Erzar, predavateljica na ljubljanski Teološki fakulteti in Fakulteti za psihoterapevtsko znanost Sigmunda Freuda, sicer tudi licencirana supervizorka in soustanoviteljica Študijsko-raziskovalnega centra za družino, raziskuje in objavlja predvsem s področja družine in družinskih odnosov. Podpisala je že številne odmevne monografije, med katerimi izstopajo *Odkritje odnosa* (2001), *Skrita moč družine* (2003) in *Teorija navezanosti* (2011). V najnovejši študiji zopet osredišča družino in jo predstavlja kot preplet zgodb različnih generacij, od babic in dedkov do najmlajših članov. Povezanost različnih generacij vidi kot eno izmed pomembnejših dejavnikov za srečno družino, saj se lahko generacije učijo druga od druge in medsebojno izpolnjujejo. Knjiga tako izpusti vse negativne stereotipe, ki krožijo o večgeneracijskih družinah – ena izmed takšnih predstav je zagotovo zapleten in napet odnos med taščo in snaho – in poudarja pozitivne učinke močno povezane družine, tako pri najmlajših kot najstarejših. Pomembna študija, po kateri boste družino videli v novi luči. > VANJA JAZBEC

JOHN P. STRELECKY

VELIKIH PET ZA ŽIVLJENJE

Spoznajte najboljšega vodjo

prevod: Manica Baša

Učila International, zbirka Žepna knjiga, 2019, m. v., 256 str., 10,90 €

Avtor, ki velja za enega vplivnejših piscev s področja vodenja in osebne rasti, na platnici pogumno zapiše: »Razmisli-ljanje, da delamo zato, da zaslužimo, je zastarelo. Danes je naš cilj, da z delom dosežemo osebno izpolnitev.« Tokrat ne govori samo o tem, kaj so lastnosti dobrega vodje v službi, doma ali v družbi, pač pa skozi zgodbo dveh različnih mož dokaže, da se da življenjske cilje uskladiti z delom. Navdihujoča pripoved, ki vas lahko popelje bolj zadovoljnemu življenju naproti. > BETI HLEBEC

CELJSKA MOHORJEVA DRUŽBA
Prva slovenska založba

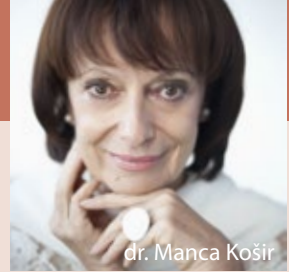
Pierre Lunel, Rijasolo:
MESTO UPANJA PETRA OPEKE
Ob tridesetletnici delovanja združenja Akamasoa

Prevedel dr. Drago Karel Ocvirk
188 strani; 23,50 EUR

Tončka Stanonik, Jelka Reichman:
LUČKA NA KLEKLJARSKIH POČITNICAH
V Lučkinem salonu stari kolovrat še prede z belimi nitmi prepojeno tradicijo klekljanja, ki ga ljubeče osvaja tudi Lučka ...

Prenovljena izdaja.
88 strani; 17 EUR

www.mohorjeva.org · info@celjska-mohorjeva.si
Tel.: 03 490 14 20 ali 01 244 36 50

dr. Manca Košir

LENART ŠKOF

ANTIGONINE SESTRE

O matrici ljubezni

Slovenska matica,

2018, t. v., 325 str., 26 €, JAK

ALDA MERINI

**FRANČIŠEK,
SPEV USTVARJENEGA
BITJA**

prevod: Miljana Cunta

KUD Logos, 2018, m. v., 211 str., 19 €, JAK

Tako zmore filozofirati samo pesnik, ki diha (Dih je Duh, je Sapa bližine) v risu ljubezni in smrti, filozof, ki želi premišljevati »o neki izgubljeni priložnosti teologije in filozofije« in vrniti misel k »najizvirnejšemu, kar imamo – spominu na začetek, iz ljubezni in v ljubezni«. Zato je nastala knjiga *Antigonine sestre*, Škofov prispevek »k novi filozofski teologiji ljubezni«. In je poziv k novi etiki, občutljivi za materialni element pri človeku: za telo, objem, za solze in objokovanje.

Teologija ljubezni po Škofu ni patriarhalna, temveč je feministična, saj skozi genealogijo ljubezni razkriva ženski princip. Avtor umeva ljubezen v njenem transcendentnem smislu, misli jo kot »način izmenjave, predavanja, hrepenenja po drugem kot drugem, daru sobivanja«. Ničelna točka etike evropske misli je Antigona (»Ne da sovrážim – da ljubim, sem na svetu!«). Njena gesta razodeva feminino matrico Ljubezni kot sestre b i t i. To sestrstvo je prvotna Matrica vsega prebivanja. Škofa je že v prvi knjigi trilogije, katere drugi del so *Antigonine sestre*, prvi pa je bila *Etika diha*, nagovarjala sodobna filozofinja Luce Irigaray s svojo konceptualizacijo Dih kot postave Življenja – biti v dvoje rodi otroka. Irigaray razmišlja o Antigoni, o njeni gesti kot o ohranjanju življenja in Škof sklene: »V tem je njeno preobilje ljubezni in hkrati njena najbližja bližina s Kristusom. *Antigona je Kristusova genealoška sestra*.« Med *Antigonine sestre* Škof uvršča tudi pogumno Savitri, ki je prepričala boga smrti, da ji je vrnil umrlega ljubljenelega moža, pa grško junakinjo Alektido, ki je umrla za svojega moža. V krog takega sestrstva sodi tudi naša Lepa Vida – mlada mati, ki išče gostoljubje za svojega bolnega otroka. Konča kot tragična junakinja – skoči v morje. V vodo, ki je od davnine povezana z ženskostjo, kar ponazarja še ena od *Antigoninih sester*, starogrška boginja Metida. »Metida je prvotno feminino božansko, povezano s samim začetkom porajanja sveta ali kozmogonije.« Je »matricida« (Irigaray).

V temnih časih grozljivih vojnih posilstev in spolnega nasilja naša civilizacija potrebuje novo utelešenje božjega, novo teologijo inkarnacije, je prepričan Škof. »Predolgo že pozabljam na svoj odnos z božjim, kakor se uresničuje v duhovnih, a tudi spolno opredeljenih plasteh našega telesa in duše.« Nujno je ponovno vključiti v mišljenje in delovanje dih varuhinj temeljnih kozmičnih zakonov, ki zadevajo žive in mrtve, nebesa, zemljo in podzemlje. Posebno mesto med njimi pripada Mariji, Jezusovi duhovni materi, tej posrednici med Bogom in nami.

Naj sklenem svojo ganjenost nad Škofovo knjigo z njegovim prevpraševanjem, zakaj filozofija ni mogla postati modrost *ljubezni*, ampak so jo vedno razumeli v obratnem smislu, kot ljubezen *do modrosti*. In zakaj teologija ni prvenstveno pripoved o ljubezni in njenih zemeljskih utelešenjih tega (božanskega) nadiha bližine, ampak je prepogosto »sterilna in brezbarvna sholastična disciplina, ki se ukvarja z različnimi metafizično podkrepjenimi kategorijami in 'dokazi' o Bogu«.

Po prebranih *Antigoninih sestrah* nekaj časa nisem mogla brati. Potrebovala sem mir in tišino in globino in višino ... To najdevam v mistični poeziji. Zato me je nadvse razveselil prevod (imenitno ga je opravila Miljana Cunta!) drage mi italijanske pesnice Alde Merini (1931–2009). Zbirka *Frančišek, spev ustvarjenega bitja*, je njen prvi prevod v slovenščino, ki bo pritegnil bralstvo

Diha/Duha. Alda Merini je imela težko življenje, umrla sta ji dva moža, materi štirih hčera, oboleli za shizofrenijo, ki se je pogosto (kruto, z elektrošoki!) zdravila v psihiatričnih klinikah. Poezijo je začela pisati po prvi hospitalizaciji, mladi (stari 22 let) je že izšel odmeven pesniški prvenec, poimenovan *Navzočnost Orfeja*. Njegova lira, ta Dih, ki veje, kjer hoče, ji je pela do konca težkim življenjskim okoliščinam navkljub. Ali pa tudi zaradi njih, ki blagoslovljene duše še bolj osredščijo na vertikali?

Alda Merini – bila bi lahko *Antigonina sestra* – je blizu svet božanske norosti, zato je lahko dihala brata *Frančiška*, svetega ubožca, mistika svetlobnega sija. Kot zapiše Cunta v spremni besedi: »Dvojna narava norosti, ki uničuje in ločuje, a prek spoznanja prav tako tudi zbljuje in dviga, ni daleč od norosti, kot jo razbiramo v *Spevu*: 'Svoboden in gol stopi *Frančišek* v obeh ljudi v tisto norost, ki je vzvišena modrost.'« Kar slišim ljubo Aldo Merini, ki skozi vzklika *Frančišek*: »O Bog, / kako me je sram, da sem nosil / razkošna oblačila, polna urokov, / samo da prekril bi svoj sram: / zdaj sem gol, srečen in gol, / sem cvet svojih grehov, / vzdihljaj tvoje ljubezni.« Slišim pojasnilo ubožca v raševini, ki je poljubljal gobavce: »Tem, ki me vidijo / zlomljenega od naporov, / odgovarjam, / da sem srečen človek, / ker sem videl od blizu / svojega Gospoda obraz.« Kot Škof tudi Merini piše z notranjo gotovostjo, da je Jezus ženski princip, ki daje Dih/Življenje: »A kdo, Gospod, je *Frančiškova mati*, / če ne ti, / s prsmi, nabrekli / od mleka in medu, / Jeruzalem veliki.«

Poslanstvo celibata ne izključuje ljubezni med moškim in žensko, temveč jo vključuje, matrica ljubezni jo predpostavlja. Trdim: Ni Jezusa brez Marije Magdalene in ni *Frančiška* brez svete Klare! »Kot dan se prične, / prične se, Klara, videnje tvojega obraza. / In nikdar ni ženska bila bolj zadovoljna, / da je v istem trenutku / blizu Bogu in daleč od njega. / Kot vse ženske / sta poželenje tvoje maternice / in moje poželenje / zgolj lačna volkova, / ki hočeta požreti, / meso mojega Gospoda.« In še: »Umrli (bom) med gledanjem tvojih oči, / ljubečih, kot so *Marijine*.« Sestra smrt mu bo vzela zemeljski dih, ga izmila zemeljske umazanije: »O smrt / vsi te imajo za zmaličeno, / a jaz sem te uzrl v Božjem vzdihljaju. / Prečudovita plesalka, / kako zelo razumem tvojo govorico.« Tudi Smrt je ženska, je sestra, je mati: » [T]i si moja prava mati, / ta, ki pozna mojo pravo dušo, / ki izbranega sina razuma vzame / in ga na ustnice Stvarnika odloži.«

Vabljeni na prenovljeno spletno stran www.bukla.siS klikom do dobre knjige. Knjigarna **bukla**

VEDRE MISLI ZA VSAK DAN

prevod: Ana Grmek Kandus
Celjska Mohorjeva družba,
2019, t. v., 115 str., 17,50 €

V trenutkih, ko se zdi, da nam nič v življenju ne gre tako, kot si želimo, ali pa imamo občutek, da smo nekje obtičali, ne da bi ob tem vedeli, kako naprej, je najbolje, da se povsem umirimo in globoko zadihamo. Šele takrat se nam namreč zbistrijo misli in nenadoma je pogled na prihodnost precej vedrejši. Kdor namreč zna užiti trenutek sedanjosti, ne da bi ob tem razmišljal o preteklosti in se bal prihodnosti, lahko uživa polno življenje, izvemo v tej prečudoviti knjižici, kjer nas neka druga, prav tako modra misel, pouči, da se »velike stvari zgodijo neopazno kakor pršenje dežja, pihlanje vetra, zorenje žita« ... Zbirka razmišljanj in misli, ki so jih zapisali najrazličnejši modreci z vseh koncev sveta v različnih zgodovinskih obdobjih, prinaša dragocena spoznanja o lepoti življenja in njegovi preprostosti. Knjižica prinaša obilo spodbude, navdiha, pa tudi spoznanje o pomenu čuječnosti, zato jo toplo priporočamo v branje za lepši začetek dneva ali zvečer za lažji sen. > VESNA SIVEC POLJANŠEK

Zaupaj v prihodnost
Globoko v srcu vsake zime
je slutnja pomladi
in za tančico vsake noči
je skrit nasmeh jutra.

KAHLIL GIBRAN

KATARINA K. VALENTINI MOJ NARCISEK IN JAZ

Kako najti srečo
samozaložba, 2019, m. v., 160 str., 24 €

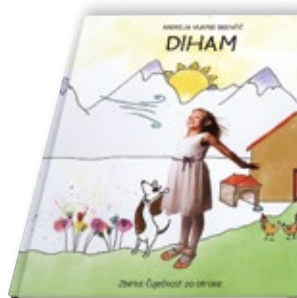
Na začetku je vse kot v pravljici. On jo obsipava s pozornostmi vseh vrst in ona se mu začne počasi predajati. Toda ko on naposled začuti, da bi se lahko preveč navezal nanjo in bi moral v zvezi pokazati tudi kaj odgovornosti, najraje zbeži, za propad zveze pa obsodi njo ... Če vam je takšen scenarij poznan, potem ste se najverjetneje zapletli z narcisom, pojasnjuje avtorica te knjige, priznana psihoterapevtka, ki je svoje delo zasnovala na podlagi osebnih izkušenj in izkušenj svojih klientov. Njeno pisanje na prvi pogled nagovarja žensko bralstvo, saj je v teh duhu zgrajena že sama avtoričina dikcija, pa vendar je knjiga tako večplastno zasnovana in podkovaná s številnimi strokovnimi utemeljitvami, da bo zagotovo prišla prav tudi vsem moškim, ki so se znašli v odnosu z narcisoidno osebo. Valentinijeva s svojim delom odstira pogled v svet narcisov in njihovega notranjega ustroja, ob tem pojasnjuje številne vzroke in vzvode za izoblikovanje takšnega tipa osebnosti ter obenem brez lažnih upanj nakazuje možne konkretne rešitve za izboljšanje tovrstnih partnerskih odnosov. Vsekakor dobrodošla (knjižna) pomoč za lažje (so)bivanje z narcisoidno osebo! > VESNA SIVEC POLJANŠEK

RACHEL HOLLIS PUNCA, ZBRIHTAJ SE

Ne verjemi lažem o tem,
kakšna si, in postani prava ti
prevod: Valentina Smej Novak
Vida, 2019, m. v., 220 str., 24,50 €

Vsak o svojem življenju odloča sam, je prepričana pisateljica, bloggerka, televizijska voditeljica, mati štirih otrok, uspešna svetovalka za življenjske sloge, maratonka in ne nazadnje tudi kristjanka. Knjiga vsebuje številne konkretne nasvete in napotke za opogumljanje žensk v vseh življenjskih obdobjih. Navdihujoče jih poskuša prepričati, kako naj svoje življenje vzamejo v svoje roke, pa naj gre za odvečne kilograme, vzgojo otrok, partnerski odnos, spolno življenje, razmere na delovnem mestu ali kaj povsem drugega. Iskrena in humorna pripoved je neke vrste njena izpoved, ki v vsakem poglavju razbije kak mit in razgali kako laž, ki ji še sami verjamemo. Pogosto uporabi primere iz svojega življenja in na koncu poglavja ponudi konkretne nasvete in več stvari, ki so njej pomagale razbiti kak mit in prepoznati samo sebe. > BETI HLEBEC

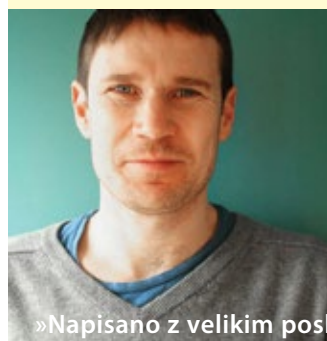

ANDREJA VUKMIR BRENCIČ DIHAM

ilustracije: Maša Debevc
fotografije: Andrej Kek
Družinski in terapevtski center Pogled,
2019, t. v., 38 str., 24 €

Za pojem čuječnosti ste verjetno že slišali, tokrat pa gre za zavedanje in usmerjanje pozornosti za otroke, ki lahko pripomore k boljšemu duševnemu razvoju. Nastajajoča zbirka *Čuječnost za otroke*, s pomočjo katere otrokom lažje približamo zavedanje telesa, gibanja, trenutka, čutil, čustev, misli ter sočutja, je plod slovenske zakonske in družinske terapevtke Andreje Vukmir Brenčič, ki deluje v okviru Družinskega in terapevtskega centra Pogled. Prva knjiga v zbirki se posveča dihanju; preprostem vdihu in izdihu, pa kako se dih spreminja v različnih situacijah in ob doživljanju različnih čustev. V drugem delu slikanice so predstavljene vaje za zavedanje dihanja, ki so prilagojene otrokom in njihovem kognitivnemu razvoju. Slikanica je likovno opremljena z izdelano »montažo« fotografij deklice z ilustriranim ozadjem in detajli, učinek pa je obenem pravljичen in izredno nazoren. Primerno za praktično uporabo. > KLARA JARC

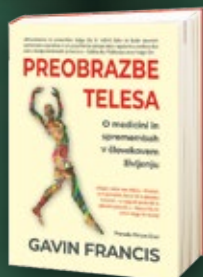
KNJIGE O ČLOVEŠKEM TELESU založbe UMco

Gavin Francis
PREOBRAZBE
TELESA

O medicini in
spremembah
v človekovem
življenju

»Napisano z velikim poslušom za jezik.«

Daniel E.
Lieberman
ZGODBA
ČLOVEŠKEGA
TELESA

Evolucija,
zdravje, bolezen

Jasen in izzivalen evolucijski pregled
razvoja človeškega telesa.

David
Epstein
ŠPORTNI
GEN

Talent, trening in
resnica o uspehu

Kaj je najpomembnejše pri doseganju
športnega uspeha: talent ali trening?

PETER A. LEVINE, MAGGIE KLINE
**SKUPAJ PREMAGUJMO
 TRAVME IN STRES**

Kako pri otrocih krepimo
 samozavest in psihično
 odpornost

prevod: Seta Oblak

Mladinska knjiga,

2019, t. v., 264 str., 24,99 €

Trinajst let po prvi izdaji lahko tudi v slovenskem jeziku prebiramo zdaj že svetovno uveljavljeno klasiko o revolucionarnem pristopu k razumevanju in zdravljenju travm – somatskem doživljanju, ki ga je zasnoval in ga že od šestdesetih let 20. stoletja razvija dr. Peter Levine. Kot sta v spremni besedi k slovenski izdaji napisali domači strokovnjakinji prof. dr. Metka Kuhar in dr. Mija M. Klemenčič Rozman, je kakovosten odnos med starši in otrokom temelj, na katerem se gradijo otrokov jaz, predstave o sebi, drugih in svetu. Podpora otroku pri uravnavanju notranjih negativnih, intenzivnih stanj pa je ena najpomembnejših popotnic za njegov razvoj. Dejstvo je, da so travme, občutki nemoči, strahu, stres, konflikti in drugo del življenja in da imamo v sebi tudi sposobnost, da si od tega opomoremo in se spet postavimo na noge. Knjiga priznanih strokovnjakov ponuja številne praktične prijeme in vaje za krepitev psihične odpornosti otrok in samozaupanja, pa tudi za lažje prenašanje vsakodnevnega stresa, loti pa se tudi spolnega nasilja, zmanjševanja tveganja in zgodnjega odkrivanja seksualnih travm, pa tudi odkrivanja simptomov žalovanja zaradi ločitve, razveze ali smrti. S postopnimi koraki in vajami avtorja pomagata otrokom predelati žalost in strahove ter okrevati, starše, skrbnike in učitelje pa podučita, kako z igro, ustvarjanjem in pogovori zmanjšati tveganje za nasilje, zaščititi otroke pred terorjem, jih naučiti postaviti meje in kako vzpostaviti z otroki varen in zaupanja vreden odnos. > RENATE RUGELJ

... svetovno
 uveljavljena
 klasika o
 revolucionarnem
 pristopu k
 razumevanju in
 zdravljenju travm
 – somatskem
 doživljanju® ...

MARKUS IMHOOF,
 CLAUS-PETER LIECKFELD
VEČ KOT MED

O življenju in preživetju čebel
 prevod: Alexandra Natalie Zaleznik
 Medtem in Društvo Urbani čebelar
 2019, m. v., 192 str., 19,90 €

Čebele so najmanjše koristne živali in za razliko od konj ali goveda, ki jih človek uporablja npr. za oranje ali slona za prenašanje tovora, čebel ni treba siliti k ničemu, česar ne bi počele že same od sebe. Vse, od česar imamo dobiček – prinašanje medu in ustvarjanje pogojev za bogato letino – čebela postori in naredi sama veliko bolje, kot bi jo lahko naučili. Človek mora ta delujoči sistem samo nadzorovati. A zdaj postaja očitno, da je prav človekovo poseganje krivo za destabilizacijo narave, saj nas medonosne čebele po vsem svetu v zadnjem obdobju zapuščajo v milijardnih številkah, pri čemer za to ni enega samega razloga, temveč cela kopica: bolezni, med njimi takšne epidemičnih razsežnosti: pesticidi, osiromašenje cvetočih poljan in s tem lakota, potem spremenjajoči se klimatski pogoji in zato oslabilitev naravne odpornosti čebel. Prav seštevek številnih raznolikih napadov na imunski sistem ustvarja katastrofalne vrzeli v svetovni čebelji populaciji. Knjiga *Več kot med* se prav tako kot dokumentarni film z istim naslovom ukvarja z ljudmi, ki živijo s čebelami, za njih in od njih, od velepodjetij, prek malih in večjih čebelarjev in rejcev do znanstvenikov. Vrača se v preteklost, ko se je konec 19. stoletja porodilo prevozno čebelarjenje, ukvarja se s sedanostjo in raziskovanjem t. i. motnje propadanja čebeljih družin, ki označuje nenadno odmrtnje celotnih panjev, potuje na različne konce sveta od Amerike do Avstralije in posega tudi v prihodnost, saj poglobljeno razmišlja o tem, kako zagotoviti dolgoročno preživetje čebel v vse bolj onesnaženem svetu. Knjiga, ki odpira oči in potrjuje naslednje dejstvo: narava bo preživela tudi brez človeka, a človek brez narave ne bo! > SAMO RUGELJ

Bralni seminar
**»Knjige nam pomagajo,
 da ne hitimo«**

V okviru projekta Naša mala knjižnica organiziramo **celodnevni bralni seminar »Knjige nam pomagajo, da ne hitimo«**. Na seminarju, ki bo potekal v torek, 11. 6. 2019, bomo obravnavali **sodobne pristope** k razvijanju bralne pismenosti, predstavili **inovativne strategije motiviranja za branje** in si ogledali **konkretne primere dobrih praks**. Prisluhnil boste lahko **predavateljem s strokovnih področij**, ki bodo skušali odgovoriti na vprašanja, kako v mladih prebuditi pristno bralsko radovednost, kako interpretirati zgodbo, kako vzbuditi zanimanje, ter litovskemu ustvarjalcu **Kęstutisu Kasparavičiusu**, avtorju letošnje poslanice ob mednarodnem dnevu knjig za otroke, ki bo govoril o branju in knjigah ter pripravil praktično delavnico.

Po seminarju bomo na **pomladnem srečanju Sodobnosti** podelili nagradi za najboljši esej, najboljšo kratko zgodbo in nagrado za spodbujanje veselja do branja »sončnica na rami«.

NAŠA MALA
 KNJIŽNICA

sodobnost

Jelka Reichman je brez dvoma ena naših največjih ilustratorok, ki se je usidrala v srce različnih generacij bralcev s svojimi legendarnimi ilustracijami za knjige, kot so *Šivilja in škarjice*, *Moj prijatelj Piki Jakob*, *Maček Muri*, *Miškolin*, *Medvedki sladkosnedki*, *Cepecepetačček*, *Lonček na pike* in številne druge.

Reichmanova bo v drugi polovici avgusta praznovala osemdeseti rojstni dan in ob tej priložnosti je pri založbi Mladinska knjiga izšla prav posebna antologija z naslovom *Rasla je Jelka*. V njej so zbrane številne čudovite in vsem poznane pesmi, za katere je ta legendarna umetnica ustvarila nepozabne ilustracije.

»Moj cilj ni bil nikdar uspeh, ampak užitek ob delu!«

Na pogovoru se dobiva kar pri njej doma, saj rada odpre vrata svojega doma, ki je svet zase. Pravzaprav je njen dom tako očarljiv, kot so očarljiva tudi njena dela: omare in police se šibijo pod ljubkimi igračkami, stene pa krasijo najrazličnejše slike in predmeti, tudi sakralni (»Pa ne zato, ker bi bila verna, ampak ker v teh stvareh vidim preprosto resnično lepoto; zame je med drugim lepo vse, kar je starosvetnega,« mi razloži, ko se ob ogledovanju vsega zbranega počasi pomikava iz njenega dnevnega prostora, pravega muzeja v malem, v njeno jedilnico).

Reichmanova je po naravi živahna, iskriča in na moč iskrena (»Še vedno imam tremo, kadar se lotim ustvarjanja, ampak to je dobro!« mi med drugim pojasni). V njeni bližini se človek počuti tako kot v pravljici – čas postane nepomemben, saj te preprosto posrka lepota vsega, kar puhti tako iz povedanega kot seveda iz njenih brezčasnih del.

Bukla: Komurkoli sem pred najinim srečanjem omenila, da me čaka intervju z vami, mi je začel takoj navdušeno razlagati, kako zelo blizu so mu vaše ilustracije in da jih zato nosi v sebi vse življenje. S čim, menite, ste ustvarili prepoznavnost in edinstvenost svojih del?

Reichman: Zelo cenim delo svojih kolegov, okrog 70 ilustratorjev nas je v Sloveniji, in podmladek je dober, vesela sem njihovih uspehov. A če pogledam, v čem je moja drugačnost, lahko rečem, da sem že od rojstva malce posebna (*nasmeh*). Nora sem na otroški svet, na igrače, na svet, ki je drugačen, tega pri drugih ne opazim toliko. To je tisto, v kar se absolutno vživim in ob čemer se ne sprenevedam. Vse življenje namreč delam tako, da ustrezim sama sebi, to je neke vrste samotolažba. Nikdar nisem ob delu razmišljala, kako naj ustvarim nekaj, da bo to potem všeč otrokom.

Bukla: Ste torej vedno delali le tako, kot ste čutili, in ne, kot bi morda želeli drugi?

Reichman: Vsekakor! A na nekaj sem bila pa vseeno zelo pozorna: kolikor sem imela sicer vedno proste roke pri ustvarjanju, sem po drugi strani pazila, da ne bi s svojimi ilustracijami učila krive vere. Če je avtor v besedilu denimo govoril o češnjehvih cvetovih, sem morala biti pozorna, da jih nisem ustvarila v rožnati barvi, ker v resnici niso takšni, pa čeprav so mi sicer lahko še tako zelo všeč rožnati cvetovi (*smeh*).

Bukla: Vas je pred začetkom vsakega dela zato čakalo veliko raziskovanja in študiranja?

Reichman: Ja, to pa ja. Lahko rečem, da mi ni dala nobena šola toliko znanja o živalstvu, rastlinstvu, anatomiji in še čem, kot mi ga je dalo to delo. Tu se ves čas учиš, nikoli ne znaš vsega, to je preprosto nemogoče. Ilustratorstvo je tako obširno, da preprosto ne moreš nikdar znati vsega; če bi se odločila v življenju zgolj za slikarstvo, bi se verjetno za portret, in to za otroškega. Ali pa za slikanje tihožitij, narave ... Pri teh stvareh se namreč lahko vedno poglobljaš in izboljšuješ. Seveda se moraš tudi pri ilustracijah še likovno čistiti, a krog predmetov in sveta, ki naj bi ga obvladal, je tako velik, da se nenehno учиš, zato si pri delu ves čas pomagam z najrazličnejšimi enciklopedijami. Mlada generacija ima seveda internet, a jaz sem, kar se tega tiče, povsem nepismena (*nasmeh*). Naša generacija pa je morala imeti ob sebi čim več različne literature, da si si lahko z njo pomagal pri delu.

Bukla: Ste se z avtorji besedil pred začetkom dela kdaj posvetovali o vsem skupaj?

Reichman: Ne, nikdar. Le Leopolda Suhodolčana sem nekoč povprašala, kakšen naj bi bil njegov *Cepecepetačček*, za katerega sem morala ustvariti ilustracije, pa mi je pojasnil, da je to preprost lesen kipec, kakršnega izrezlja stari ata, ki ni kipar, otrok se pa potem igra z njim. In potem mi je nazorno

RASLA JE JELKA

Najlepše pesmi

s podobami Jelke Reichman

ilustracije: Jelka Reichman

izbor: Jelka Reichman, Irena Matko Lukan

Mladinska knjiga, zbirka Sončnica,

2019, t. v., 384 str., 39,99 €

pokazal, kako si je zamislil otroka, ki prestavlja to figurico po mizi in zraven govori: »Cepe, cepe, cepetačček.« In tako se mi je potem v mislih hitro izrisala podoba o figurici, ki je okrogla in ljubka. Polde je bil z narisanim kasneje zelo zadovoljen.

Bukla: Verjetno ni bilo potrebe po odvečnih razglabljanjih tudi zato, ker se umetniki »preprosto začutite«.

Reichman: Ljudje, ki smo kakorkoli povezani z umetnostjo, smo drugačni. Se mi zdi, da se bolj razumemo med sabo kot drugi. Seveda so izjeme, povsod so, a v naših krogih se ne pogovarjamo o zaslužku in podobnem. Kadar se srečamo, se pogovarjamo predvsem o ustvarjanju. Naš svet ni posloven, res je malo poseben (*nasmeh*).

Bukla: Pa je ta svet tudi težek? Vaša največja vzornica Marlenka Stupica je večkrat poudarila, da gre v tem svetu za »fizično in miselno garanje« in da je od ilustratorstva težko preživeti.

Reichman: Povsem se strinjam z njo! Mlad avtor se mora najprej dokazati, a tudi kasneje, ko si je že ustvaril ime, mora zelo trdo delati, zato je dobro, če je vsaj en v družini redno zaposlen. Za eno slikanico namreč potrebuješ skoraj šest mesecev dela; resda ne delaš cel dan, a s to slikanico živiš ves čas. To ni poklic, pri katerem obogatiš, pa vendar lahko rečem, da je to zelo srečen poklic. Ves čas nekaj iščeš, ustvarjaš ... Sama nenehno tuhtam, kako bom kaj naredila, veselim se novih projektov, ves čas razmišljam o njih.

Bukla: Je bilo težko usklajevati vaše ustvarjalno delo z družinskim življenjem? Ko ste zaključevali študij na Akademiji za likovno umetnost, ste pri štiriindvajsetih letih rodili sina Dejana, dve leti zatem še hčerko Darjo.

Reichman: Seveda ni bilo vedno lahko. A ves čas sem se zavedala, da sem lahko srečna, ker delam to, kar me zelo osrečuje. Bilo mi je veliko lažje kot tistim, ki morajo vsako jutro navsezgodaj v službo. Sama sem lahko potem, ko sta odšla otroka v šolo, najprej malo pospravila po hiši, ker imam rada vse lepo urejeno, šele potem sem se lotila dela. No, sicer je potem hitro prišel čas, ko sem morala začeti pripravljati kosilo in podobno, pa vendar sem lahko potem delala zvečer in pozno v noč. Zjutraj sem vstala, popila tri kave in šla v nov dan.

Bukla: Ali pri vašem delu pomaga tudi to, če je v ustvarjalcu tudi vsaj malo obrtnika?

Reichman: Zelo! Obrtno znanje je povsod nujno in akademija ti ga da čisto premalo. Sploh ker gre ilustrator skozi različne faze ustvarjanja: v prvi fazi si nekaj tednov povsem pred zidom. Takrat si napravim skice in potem tuhtam, kako se bodo stvari v knjigi povezovale med seboj, stran za stranjo. O tem bi vam največ lahko povedal moj mož Marjan (*nasmeh*). Včasih namreč pridem iz ateljeja in mu rečem, nič ni, konec je, ni navdiha, enkrat ga pač zmanjka. Pa me pogleda in mi reče, ah, daj no, to je tvoja slavna prva

faza ustvarjanja (*smeh*). Potem pa se po treh tednih nekaj premakne v meni in takrat si rečem, aha, že vem, kako bi morda lahko zapeljala vse skupaj. In mož mi ob tem reče, seveda, si že v svoji drugi fazi (*smeh*). Potem se začne delo, ko vse teče in se dopolnjuje, a v tej fazi še ne grem v detajle. Ob koncu te faze je okvirno sicer že vse narejeno, ni pa še za oddati. No, in potem sledi še zadnja, tretja faza: takrat lahko med delom tudi s kom klepetam ali poslušam radio, saj je ta faza izrazito obrtniška. Oči imam čisto rdeče, ko se tako poglobljam v detajle in si prigovarjam, aha, tole moram še dopolniti, pa tale rep še osenčiti in tule moram malo popraviti te prstke ... v tem smislu. Ta faza me na neki način dolgočasi. Bistvo je namreč že narejeno.

Bukla: Vam pomaga, če med prvo in drugo fazo počnete čisto kaj tretjega, da se vam potem lažje utrne prava ideja?

Reichman: Seveda. Včasih malo gledam skozi okno v zelenje, ali pa grem ven na vrt, ali pa grem lupit krompir, ki ga potem pristavim na štedilnik in nato nanj pozabim, ker sem se vmes česa domislila in sem odhitela v atelje (*smeh*). Vse to je pač ustvarjanje! Tistih nekaj mesecev namreč živim z ilustracijami. Razlika med risanjem in ustvarjanjem je v tem, da mora stvar na koncu živeti!

Bukla: To je tista lepota, o kateri radi govorite in ki jo ljudje ves čas vidijo v vaših delih.

Reichman: Vidijo jo preprosto zato, ker jo imajo v sebi, moje ilustracije pa potem to potegnejo iz vsakega na plan.

Bukla: Likovni kritiki vidijo lepoto vaših del med drugim tudi v dobrodušnosti, ljubkosti in ljubeznivi okroglosti, ki žari iz vaših likov in ki naj bi izražala tudi vaš značaj. Se strinjate s to oznako?

Reichman: Se. To je kot neke vrste rokopis. Tudi če se še tako trudim narisati »špičastega« otroka, ga ne znam (*smeh*). Jaz delam vse skupaj morda bolj »zemeljsko« kot kdo drug, in verjetno na koncu vsi, ki gledajo moja dela, v njih najdejo svoje otroke ali kaj drugega »svojega«.

Bukla: Ste bili na kritike kdaj občutljivi?

Reichman: Toliko, da bi nehala, me niso nikdar prizadele. Če bi mi kolega, ki ga cenim, izrekel kritiko, bi jo vzela kot suho zlato. Marlenka Stupica, ki se sicer ni vtikala v nikogar, mi je denimo samo enkrat rekla, da pri ilustraciji ni dobro, če slediš zgolj izrazu. Na primer, če upodobiš smejoči lik, pa ga narediš tako, da se mu vidijo prav vsi zobje. Kasneje sem se med delom pogosto spomnila na ta njen nasvet. Sicer se mi pa zdi, da smo ilustratorji med sabo zelo kolegialni, dober ceh smo. Jaz, recimo, ne bi znala tako dobro izpeljati stvari, kot jih Zvonko Čoh ali pa Marjan Manček, onadva pa morda ne bi ustvarila takšnih ilustracij, kot sem jih jaz. Tukaj se razdelimo in to je dobro.

Bukla: Ste pri delu kdaj čutili odgovornost, ker pred bralca na neki način položite podobo, ki jo potem skupaj z besedilom nosi v sebi vse življenje?

Reichman: Seveda sem jo, vsaka stvaritev, pa najsi gre za knjigo, sliko, film ali karkoli drugega, je neke vrste umetnikovo vsiljevanje njegovega pogleda drugim. Umetnika namreč ne zanima, kaj si bodo o tem mislili ljudje; če sprejmejo, kar si ustvaril, si jim nekaj pravzaprav vsilil na fin način (*nasmeh*).

Bukla: To se je med drugim zgodilo z Mačkom

Murijem. Verjetno si nihče od bralcev, ki je kdaj bral to knjigo, slavnega mačka ne predstavlja drugačnega od tistega, ki ste ga upodobili prav vi.

Reichman: Katastrofa bi bila, če bi ga dali sedaj na novo narisati komu drugemu! Tudi če bi bil boljši, ga ljudje ne bi sprejeli, ker so navajeni takšnega, kakršnega poznajo že desetletja.

Bukla: V vaši najnovejši antologiji je ob koncu v delu, kjer je skozi časovnico prikazano vaše delovanje v sliki in besedi, objavljena tudi fotografija male Jelke, ki z velikimi žarečimi in radovednimi očmi zre v svet. Ko vas gledam sedaj, ste tudi po vseh pretečenih desetletjih od nastanka tiste fotografije še vedno isti. Je prav ta živost in radovednost tisto, kar med drugim potrebuje dober umetnik?

Reichman: Mislim, da živim življenje s stalno prisotnostjo, pa najsi gre za druženje z ljudmi, ki me obkrožajo ali pa za moje delo. Pri vsem, česar se lotim, sem pri stvari. In še nekaj mi je prišlo prav pri mojem delu – smisel za

Jelka Reichman

Foto: osebni arhiv Jelke Reichman

čutenje. Nikdar se nisem občudovala, kako sem nadarjena, sem si pa priznala, da imam smisel za psihologijo.

Bukla: Še vedno ustvarjate?

Reichman: Seveda! Ravno končujem ilustracije za *Strašnega volka* Svetlane Makarovič, ki me je zelo nagovoril. V preteklosti sem si želela delati marsikaj za Svetlanina besedila, a sva v resnici sodelovali bolj poredko. No, včasih sva se tudi kje srečali, malo poklepetali o mačkih in to je bilo v glavnem vse. A v resnici obožujem njene pesmi, sploh balade, živalske zgodbe znam na pamet, najbolj pa me je nagovorila, kot rečeno, s svojim *Strašnim volkom* – zaradi poante zgodbe. Volk naj bi bil hudoben in naj bi požrl otroke, a jih ne more ...

Obe s Svetlano v tem letu praznujeva 80 let: Svetlana januarja, jaz pa avgusta, zato bo to delo torej izšlo v »najinem« letu. Lahko, da bo ogorčena, ko bo videla ilustracije, ali pa ne, ne vem. No, zase vem, da sem pri delu uživala na vso moč.

Bukla: Pred nekaj leti ste ob svojem rojstnem dnevu izjavili, da ste na svoj osebni praznik vsako leto bolj žalostni. In da vam bo zelo hudo, ko se boste morali posloviti od svoje risalne mize.

Reichman: Ja, to je pa res. Počasi čutim, da ne morem več delati toliko kot včasih. Poglejte moje starejše kolegice, Marlenko Stupica, Ančko Godec in Marjanco Jemec Božič! Od vseh treh malo dela le še Marjanca. Starost pride zelo hitro, hitreje, kot si mislite ...

Bukla: Kako pa skrbite za svojo psihofizično kondicijo, saj kar prekipevate od življenja?

Reichman: Veliko berem, najrazličnejše zvrsti, še najraje pa poezijo. In kar naprej migam. Človek se pač ne sme zasedeti. Ne jem sladkih stvari, pikantne jedi imam pa zelo rada, včasih kar preveč

(*nasmeh*) ... Rada grem tudi na sprehod, čeprav nimam preveč časa za to.

Bukla: Torej vašemu možu še vedno ni uspelo, kot je že pred leti omenil v nekem pogovoru, da bi vas včasih rad odvrnil od dela in vas odpeljal na kakšen izlet?

Reichman: Kadar sem padla v projekt, sem bila tako v njem, da se me preprosto ni dalo nikamor več premakniti. A moj cilj ni bil nikdar uspeh, pač pa zgolj užitek ob delu. In res imam srečo, da me je moj soprog Marjan vse življenje podpiral pri tem. Odkar je v pokoju, mu seveda ob vseh obveznostih, ki jih postori – in teh res ni malo –, še vedno ostaja dovolj časa, in zato mi včasih reče, da bi se zapeljala do Bleda. In mu rečem, zakaj pa, saj veš, da mi ni do kremnih rezin, predvsem pa za to nimam časa (*smeh*). Vem, da to ni najbolj v redu, sploh ker sem lahko hvaležna, da imam moža še vedno ob sebi. Kdo ve, kako bo čez nekaj let?! Je pa tudi res, da nimam več toliko časa pred sabo. Morda še deset let. In ta čas moram zato čim boljje izkoristiti za ustvarjanje!

BOLOGNA po BOLOGNI

27. prodajna razstava otroških knjig, 28. 5.–1. 6. 2019

Prodajna razstava otroških knjig *Bologna po Bologni* je pregled trenutno najbolj aktualne, kakovostne in nagrajene otroške literature, ki je bila predstavljena na nedavnem knjižnem sejmu v Bologni. Razstavo vsa leta pripravljajo otroški oddelek Knjigarne Konzorcij, Mestna knjižnica Ljubljana, Pionirska – center za mladinsko književnost in knjižničarstvo, in Slovenska sekcija IBBY.

Rdeča nit letošnje Bologne po Bologni je družinsko branje.

Vabimo vas na ogled razstave v knjigarno Konzorcij, in sicer od 28. maja do 1. junija 2019, in na strokovni dan, ki bo v torek, 28. maja, ob 10. uri v dvorani Toneta Pavčka na Slovenski cesti 29 v Modri hiši Mladinske knjige (službeni vhod).

Program Strokovnega dne v torek, 28. maja:

10.00–11.00

Otvoritev razstave in pozdravni nagovori (mag. Iva Premerl, direktorica Mladinske knjige Trgovine, mag. Teja Zorko, direktorica Mestne knjižnice Ljubljana, in Katarina Modic, vodja knjigarne Konzorcij).

Kulturni program solistov otroškega pevskega zbora Glasbena matica.

Pogovor z Ano Zavadlav, ki se je na knjižnem sejmu v Bologni predstavila s svojimi ilustracijami in prispevala letošnjo naslovno ilustracijo za razstavo Bologna po Bologni ter večkrat nagrajeno mladinsko pisateljico in dramsko igralko Natašo Konc Lorenzutti. Z avtoricama se bo pogovarjala urednica Irena Matko Lukan, ki je tudi sama velika zagovornica družinskega branja.

11.15–12.30

Nagrajene in druge zanimive knjige bo predstavila mag. Tilka Jamnik.

12.30

Neformalno druženje in pogostitev.

Udeležba je brezplačna. Prisrčno vabljeni.

JANJA VIDMAR

ZALO SREČA PAMET

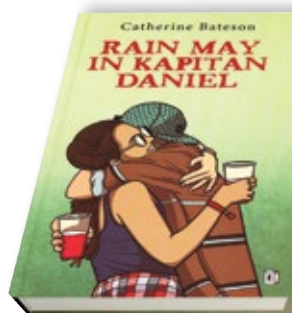
Zala Zgaga, 1. del

ilustracije: Matej de Cecco

Miš, 2019, t. v., 68 str., 25,95 €

Pa smo le dobili dnevnik nabrite mule ☺. *Zalo sreča pamet* je knjiga o dogodivščinah bodoče gusarske kapitanke Zale in njene bestice Neže – bodoče astronautke. V prvi knjigi iz serije *Zala Zgaga* avtorica Janja Vidmar bralca pritegne s svojim sočnim jezikom in ga skozi salve smeha in kremženja v upanju, da bosta deklici preživeli vse avanture, pripelje do konca knjige, ob katerem bralec ugotovi, da včasih kakšne sijajne in v očeh sovrstnikov strašansko kul ideje le niso tako bombastično carske. Zala Zgaga pa bralcu, svoji nagajivosti in samozavestni prepričanosti o lastni genialnosti navkljub ali pa ravno zaradi nje, zleze pod kožo in ga ob koncu knjige pusti v želji, da se ji v še kakšnem knjižnem nadaljevanju pridruži ob naslednjem poizkusu, da bi z eno svojih briljantnih idej Neži pomagala do kariere slavne astronautke in ob tem mimogrede zaslužila kar največ pic in čokosrčkov. > ANA KOSIRNIK

CATHERINE BATESON

RAIN MAY IN KAPITAN DANIEL

prevod: Andrea Potočnik

Skrivnost, 2019, t. v., 145 str., 19,90 €

Večkrat nagrajena avstralska avtorica še posebej dobro razume stiske mladih duš na križišču pomembnih življenjskih dogodkov, zato ni čudno da se bralec hitro vživi v vlogo deklice Rain, ki se mora po ločitvi staršev z mamo iz mesta preseliti na podeželje. Babičina stara hiša sploh ni tako romantična, kot je obljubljala mama. Pravzaprav je zelo stara in nujno potrebna obnove, ima zanemarjeno staro dvorišče in škripajoče podstrešje, različne divje živali pa rinejo vanjo in tam puščajo svoje sledi. Edina svetla lučka v novem okolju je zabaven in rahlo čudaško enajstletni sosed Daniel, ki piše dnevnik, obožuje *Zvezdne steze* in samega sebe imenuje Kapitan. Bo njuno zaveznitvo zdržalo tudi ko se bo Rain udomačila v novi šoli? Zabavna knjiga odpira pomembna vprašanja o prijateljstvu, o odnosih med ločenimi starši in predvsem navdihuje mlade, naj si upajo biti taki kot so v resnici, četudi štrlijo iz povprečja. > RENATE RUGELJ

MAJDA SRNA

BAGER AGI IN NJEGOVE DOGODIVŠČINE

ilustracije: Andreja Srna

Celjska Mohorjeva družba,

2019, t. v., 32 str., 19,50 €

Bager Agi ali kar Bagi, kot ga kličejo prijatelji, je prikupen mali bager, nujno potreben gradbeni stroj. Prihaja iz družine kvalitetnih strojev in je prav posrečen junak, ki se bo prikupil najmlajšim bralcem, tako fantkom kot deklicam, vsakemu, ki ga raznovrstni stroji in naprave vsaj malo zanimajo. Agi je namreč čisto človeški: tako kot otrok pozna ljubosumje, ko v družino pride nov član, strah na prvi dan šole, občutke, ko se prvič zaljubi, v eni izmed zgodbic celo dobi norice, nebodigatreba, ki doleti tudi skoraj vsakega malčka. Avtorici je s simpatičnim Agijem uspelo zajeti bistvo otroštva v vsej barvitosti, zato bo bralce zagotovo zanimalo tudi, kako bo Agi odraščal. Upamo na nove dogodivščine. > VANJA JAZBEC

ANDREJ E. SKUBIC

GOLAZNI IZ OMARE

Trio Golaznikus, knj. 3

ilustracije: Tanja Komadina

Mladinska knjiga, zbirka Trio Golaznikus,

2019, t. v., 72 str., 17,99 €

... serija *Trio Golaznikus* se hitro in uspešno razvija ...

Serija *Trio Golaznikus* se hitro in uspešno razvija in tu je že tretja zgodba v osmih poglavjih, ki se začne, ko Adela pripravi strašljivo presenečenje za svojo mlajšo sestro Lijo; ta namreč na tleh v kopalnici naleti na veliko nenavadno lutko z izbuljenimi očmi, našpičenimi zobmi in trapastim šopom las na vrhu glave. Ko Lija to pove prijateljema, se Liamu vse skupaj zdi zabavno in celo pohvali njeno sestro. Naposled sklenejo, da ne bodo samo stali križem rok in se pustili zastraševati, zato se trio Golaznikus domisli povračilnih ukrepov. Lija se Adeli uspešno maščuje, doma pa tudi Tomaž zdaj poskuša narediti podobno lutko in se kot mamin rešitelj spravi nanjo s plastičnim mečem. Toda naslednje jutro Tomaž najde podobno lutko z nožem, zabodenim naravnost v prsi, in se prestraši podobno, kot se je prejšnji dan prestrašila mami. Pa Liam? Falot je sklenil, da bo prestrašil starša s pomočjo telefona in zastrašujočih zvokov, ki jih je sprožil s sms-sporočilom, vendar je tudi njega kmalu dočakalo sladko maščevanje ... To pa še ni vse. Tovrstne igre se na sredini knjige preselijo v šolo, seveda pa to, kar se nekomu zdi zabavno, lahko drugemu prinese strah in grozo ... > ŽIGA VALETIČ

LUIGI BALLERINI

ŠIFRA 2.0

prevod: Dušanka Zabukovec

KUD Sodobnost International,

zbirka Zvezdogled,

2018, t. v., 184 str., 19,90 €

Luigi Ballerini

Se sprašujete, kako svojega najstnika zvbati iz virtualnega sveta ekranov, videoiger in družabnih omrežij ter kako mu predočiti, kaj je tisto, kar res šteje? S to knjigo imate precejšnje možnosti. Avtor, italijanski zdravnik in psihoanalitik (tudi sam oče štirih otrok) Luigi Ballerini, v znanstveno-

fantastično zgodbo (kaksne so mladim blizu iz filmov *Matrixa*, *Misija nemogoče*, *Hana* ...) spretno in z izjemnim poslušom za mladostnika vtke prvoosebno izpoved štirinajstletnega Niča, odraščajočega v virtualno vodenem (skozi glas virtualne Madjar) tehnološko vrhunsko opremljenem stanovanju, kjer ga nelegalna vojaška organizacija šola za profesionalnega vojaka, dokler nekega dne, med izpadom sistema, ne zaide v realni zunanji svet. Kar sledi, je napeta zgodba o iskanju pravega jaza in pomembnosti medčloveške bližine, topline in ljubezni, poosebljene v mladi znanstvenici Stefaniji in njenem možu, zdravniku, Lucu, ki Niču neizmerno pogumno pomagata najti samega sebe in se odločiti za (pravo) življenje. A naj mlademu bralcu o bistvu spregovori kar Nič sam: »Iz dokumentarcev sem se naučil vsega, razen tistega, kar šteje največ: da je resničnost mogočna. Neskončno bolj impresivna je kot slike, ki se premikajo na zaslonih.« > ANA KOSIRNIK

PHILIP ARDAGH

STRAŠNI ČASI

Neverjetne dogodivščine

Edija Dikensa, knj. 3

ilustracije: David Roberts

prevod: Ana Barič Moder

KUD Sodobnost International,

2018, t. v., 144 str., 16,90 €

Philip Ardagh

Po *Groznem koncu* in *Grozljivih dejanjih* so *Strašni časi* tretja iz serije knjig o Ediju Dikensu, a se z njo lahko poprimemo samostojno, tudi če se poprej nismo zglodali skozi prva dva dela. Edi še vedno živi z norim stricem Jožetom in teto Noro (katere ime prav tako ni naključno, če se to morda zdi). Tokrat se poda v Ameriko z ladjo Prevzetno pujsjo, ki jo krmari

kapitan Špicotac, in na krovu poleg obilnega tovora izključno levih čevljev za kliniko doktorja Štrclja za ljudi, ki so v nesrečah izgubili ude, je še vrsta čudaških in morbidno zabavnih likov. Toda čevlji niso edini tovor, saj ladja tovari stvarco, ki je dragocenejša od samega plovila in sploh od vsega na njem ... Na prizorišče stopijo detektivi in zarotniška dvojica, no, vsega pa le ne smemo izdati!

Trilogija se s to knjigo zaključi, toda pisatelj Philip Ardagh, ki je Edijeve lucidne dogodivščine spisal kot prvovrstni jezikovni telovadec, ter ilustrator David Roberts, ki je zgodbe podkrepil z bizarno mračnjaškimi podobami (svarilo: vse oči ljudi in živali imajo globoke podočnjake!), se nista zadovoljila s tremi knjigami o Ediju in njegovi odbiti družini in sta se že zakopala v nove zgodbe. > ŽIGA VALETIČ

Co-funded by the Creative Europe Programme of the European Union

Vrhunsko napisana zgodba o nevidni ljubezni in razkrivanju družinske skrivnosti. Nagrada za najbolj priljubljeno besedilo med mladimi bralci.

280 strani, 25,00€

www.malinc.si, info@malinc.si, telefon 01 361 6699

Gaja Kos (1979) je doktorirala iz mladinske književnosti, s katero se kot samozaposlena v kulturi ukvarja že vrsto let. Pri založbi Miš ureja izvirno slovensko leposlovje za otroke in mladino, pri LUD Literaturi soureja zbirko prevodne kratke proze *Stopinje*, objavlja literarne kritike v *Dialogih*, *Literaturi* in *Sodobnosti*, za katere je leta 2010 prejela Stritarjevo nagrado, občasno tudi prevaja in ustvarja za otroke; med drugimi je podpisala že tri zgodbe o razigranih grdavih, ki so se jim v letošnjem letu pridružili še razmigani Migiji.

»Tole bi bilo pa grdavšem všeč!«

Bukla: Delujete na precej širokem področju leposlovja tako za otroke in mladino kot tudi za odrasle. Kaj od tega vam je najbolj pri srcu, se raje gibljete v svetu mlajših ali starejših?

Kos: Drži, moje delo je precej raznoliko, vendar ima, vsaj v glavnem, en skupni imenovalec – otroško in mladinsko književnost. Ta me je zanimala že v času študija, vendar sem sprva kot kritičarka in urednica delovala predvsem na polju književnosti za odrasle, kasneje pa sem se malodane specializirala za meni zelo ljubo otroško in mladinsko, kjer je, sploh na polju literarne kritike, zevala precejšnja praznina.

Bukla: Posledično imate verjetno naporen delovnik. Nam lahko zaupate, kakšen približno je vaš delovni dan?

Kos: Zjutraj običajno že ob zajtrku poskrbim za najnujnejšo izmenjavo elektronske pošte, potem pa bodisi odbicikliram na kakšen sestanek bodisi ostanem doma in se lotim branja ali pisanja: enkrat berem rokopise, drugič recenzijske izvode, ki čakajo na kritiko. Sproti (po potrebi) po elektronski pošti komuniciram z akterji, ki so udeleženi v določenih projektih, npr. z ilustratorji, oblikovalci, prevajalci, (so)uredniki itd. Če imam v delu kakšen prevod, se običajno precej koncentrirano posvečam njemu; ker v delo zavoljo omejenih časovnih kapacitet jemljem le krajša besedila, je to kolikor toliko mogoče. Kot svobodnjakinja si običajno tiste dni, ki jih v celoti preživim v domači pisarni, vmes privoščim »rekreacijski odmor«, npr. v obliki teka.

Ustvarjanje lastnih leposlovnih besedil ni vključeno v redni delovnik, le-ta nastajajo običajno takrat, ko pridem s preostalim delom na zeleno vejo in lahko za kak dan odklopim »tuje« projekte. Pogosto zvečer in na dopustu.

Je pa z delovnikom tako, da se rad razleze vse do nočnih ur, sploh odkar sta pri hiši mladiča, ki poskrbita za to, da popoldnevi izpuhtijo ☺.

Z manevriranjem med urejanjem knjig za odrasle in za otroke ter mladino ni težav, saj med enim in drugim v bistvu ni kakšne velike razlike – cilj je vedno dobra knjiga. No, razlika je predvsem v tem, da kot (so)urednica zbirke kratke prevodne proze najtesneje sodelujem predvsem s prevajalci, medtem ko so pri izvorni otroški in mladinski literaturi to avtorji in pogosto tudi ilustratorji.

Bukla: Pri založbi Miš ste že vrsto let urednica izvirnega otroškega in mladinskega leposlovja. Kakšno je vaše sito pri vrednotenju, kaj je vredno izdaje med že sicer precej številnimi naslovi otroške in mladinske književnosti?

Kos: V prvi vrsti me zanima izvirnost. Pogosto v roke dobim rokopise, ki jih avtorji »oglašujejo« kot popolne novume, pri čemer jim lahko takoj naštejemo nekaj naslovov z zelo podobno obdelano ali enako temo. Opažam, da mnogi avtorji precej malo berejo in nimajo pregleda nad tem, kaj že obstaja. Druga pomembna stvar je sama ubeseditiv – je dovolj spretna? Če dobim »paketno ponudbo«, torej besedilo v kompletu z ilustracijami, se v zvezi s slednjimi ponovno zastavi vprašanje izvirnosti: so samosvoje, iznajdljive, tehnično dodelane, dobro uglašene z besedilom ali klišejske, kičaste, prazne in tehnično šibke?

Bukla: Tudi sami ste se že podpisali pod nekaj izvirnih del za mlade bralce. Med drugimi so tukaj *Grdavši*, prve ste pri založbi Miš izdali leta 2010, sledili so še *Grdavši in dež* (2016) ter *Grdavši in presenečenje* (2018), ki so bili pred kratkim tudi nominirani za letošnjo desetnico. Kako se je porodil navdih za tako unikatne junake, ki imajo radi grdo vreme, v muzeju opazijo prav posebno »abstraktno« umetnost in ki so nadvse zadovoljni z dejstvom, da so, dobesedno, na psu?

Kos: Cela »zgodba« grdavišev me zelo veseli, saj je iz njih nastala čisto posebna, »vertikalna« zbirka – knjige rastejo z otrokom, najprej je tu kartonka,

potem slikanica, na koncu ilustrirana knjiga. V različnih bralnih obdobjih ga torej spremljajo isti, že lušteno domači junaki, količina in zahtevnost besedil pa postopoma naraščata.

Ideja zanje se je porodila – kdo bi si mislil, kajne? – na en blazno deževen dan, ko so luže naraščale v bazene in kar klicale po tem, da kdo skoči vanje. Od luž sem prišla do blata in od blata do drugih grdavišastih lastnosti in razvad ... estetika grdega me je pač vedno zabavala. Enako velja za besedne igre, poigravanja z dobesednimi in prenesenimi pomeni ipd.; iz tega zanimanja npr. izhaja zgodba *Grdavši so na psu* (in pravzaprav še kar nekaj drugih, tudi negrdavišastih zgodb). Kar se pa muzeja tiče, ta je nastala po resničnih »dogodkih« – kot potomca dveh arheologov sva morala z bratom v vsakem kraju v vsak muzej, kar naju je, mulčka, običajno precej dolgočasilo, tako da sva pozornost iz vitrin pogosto preusmerila na sam prostor in iskala kaj bolj zanimanja vrednega od oškrbljene lončenine ☺.

Bukla: Če se ne motim, ste sama tudi popotnica in zagreta športnica, ste se tako domislili svojih najmlajših junakov Migijev?

Kos: *Migiji migajo* je knjiga, ki me gotovo najbolj uteleša, saj združuje dve moji strasti – strast do športa oz. miganja in do zgodb oz. literature. Križanec tega dvojega pač ne more biti drugega kot zgodbarski vodnik za aktivno preživljanje prostega časa, kajne? So pa humorne prigode fiktivne familije s športno tematiko zastavljene precej družinsko – večji mulčki jih lahko berejo samostojno, manjšim jih lahko berejo starši, migajo pa vsi skupaj. Uporaba: izmed platnic v naravo, najprej potreniraj očesne mišice, nato pa še vse preostale. Namig: format je primeren tudi za v nahrbtnik.

Bukla: Na katero svoje delo in/ali projekt, ki ste ga urejali, ste najbolj ponosni?

Kos: Kar zadeva lastno delo, so (za zdaj) to kar *grdavši* – so bili le prvi in poskrbeli so za lep vstop na literarno sceno (bili razmeroma kmalu razprodani). In kako fino je, ko ti nekdo pove, da se je s hčerko prebijal čez plundro, ob kateri je punčka ugotavljala: »Tole bi bilo pa grdavšem všeč!«

Kar zadeva uredniške projekte, ne morem izpostaviti enega samega – sodelovanja z avtorji in ilustratorji so skoraj brez izjeme prijetna in konstruktivna, številni knjižni projekti pa v marsičem presežni in unikatni. Bolj kot konkretno knjigo lahko torej izpostavim veselje ob dejstvu, da imam možnost delati z odličnimi sodelavci.

Bukla: Veliko se govori o raznih težavah v založništvu, med drugim, kako je bralcev in posledično tudi kupcev vse manj. Kako vidite prihodnost založništva otroškega in mladinskega leposlovja? Se je tudi te veje dotaknila kriza? Se je mogoče zaradi tega spremenil vaš način dela, ste se morali kako prilagoditi?

Kos: Mislim, da se je kriza mladinske književnosti (torej prodaje le-te) dotaknila v manjši meri kot književnosti za odrasle in tudi sicer (torej v nekrižnih časih) se ji tozadevno godi bolje. Tako rekoč vsakokrat, ko se v Cankarjevem domu v času knjižnega sejma srečujemo s kolegi uredniki in založniki in beseda nanese na prodajo, so založniki knjig za otroke in mladino precej boljše volje kot njihovi kolegi, ki imajo v programu knjige za odrasle.

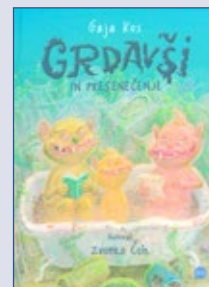

Foto: Borut Krajnc

Gaja Kos

Dela mi ni bilo treba posebej prilagajati; kar zadeva zbirko *Stopinje*, se s sourednico že ves čas trudiva pridobivati (tudi tuje subvencije, kar zadeva domače knjige za otroke in mladino, pa ves čas delamo tako projekte, ki so izjemni, a s stališča prodajljivosti morda bolj tvegani, kot tozadevno bolj »varne« knjige in knjige, po kakršnih obstaja povpraševanje na terenu (npr. večjezične knjige, kartonke, uganke itd.), seveda vselej v kakovostni izvedbi. Priseganje na kakovost se je izkazalo tudi v kriznih letih in brez dvoma gre nanjo staviti tudi v prihodnje.

Bukla: Se vam zdi, da je med mladimi manj bralcev kot nekoč? Na kakšen način, menite, bi lahko za branje navdušili čim več mladih bralcev?

Kos: Statistika bralne značke je, kolikor vem, še vedno precej spodbudna. Se pa menda pozna upad bralcev med starejšimi otroki oz. mladostniki, ampak tako je bilo (žal) že v naših časih. Mislim, da za promocijo branja lahko ogromno, če ne celo največ, naredijo domači zgledi, torej starši, ki so sami zagreti bralci in k temu spodbujajo tudi otroke, pa založenost domačih knjižnih polic, pogosti obiski knjižnic in knjigarn. Tudi učitelji slovenščine in knjižničarji, ki znajo svoj entuziazem (za začetek ga sploh morajo imeti, kar žal ni povsem samoumevno!) prenesti na otroke, so bistveni. Mimo družinske celice in izobraževalnih institucij so tu gostovnja ustvarjalcev po šolah (morda sem v tem predvidevanju sicer naivna, ampak mislim si, da lahko prepričljiv nastop avtorja/ilustratorja tudi kakšnega še ne prepričanega bralca premami, da vzame v roke kakšno (njegovo) knjigo) in priporočila za branje, ki so pisana neposredno za mlade, npr. rubrika *Bralni grižljaj* v PIL-u (tega bi moralo biti po mojem na različnih mestih še več), opazila sem, da je tudi Ciciban dobil rubriko *Beremo skupaj*. Nekaj potenciala je gotovo tudi v festivalih. Kar zadeva otroške knjige, je treba torej pri promociji ciljati na starše (ne mislim samo promocije konkretnih naslovov, ampak promocijo branja nasploh – naj o pomenu branja slišijo že v porodnišnici, pa pri pediatru, v vrtcu ...), kar zadeva najstnike, lahko po mojem daleč najboljšo reklamo za knjige naredijo sami oz. drug drugemu – bi 10 minut razredne ure namenjene debati o hudih knjigah morda koga lahko poslalo v knjižnico?

Bukla: Nam lahko zaupate kakšne načrte za prihodnost? Se lahko veselimo novih dogodivščin grdavšev ali Migijev?

Kos: Nekaj idej za nove grdavšaste zgodbe dejansko je, ampak sem za zdaj (že vrsto let, pravzaprav) res samo pri idejah, kajti niti ne vem, ali bi bilo smiselno z grdavi nadaljevati ali ne (me pa zelo veseli prepričanje otrok, ki jih obiščem v šolah, da bi morali grdavi še marsikaj početi in doživeti). Vsake toliko nastane kakšno besedilce za revijo Ciciban, na zalogi je tudi eno s precej odbitim konceptom za morebitno knjigo. Finišu se bliža slikanica z naslovom *Obisk*, ki jo ilustrira Ana Zavadlav, po kateri lomastita in smrčita in ... lenivec in tapir. Še letos naj bi izšla tudi tretja slikanica iz zbirke *Žvirce*, ki jo ustvarjava skupaj z Izarjem Lunačkom – rizibizijem in rilčkastim skakačem se bodo tokrat pridružili mufi. Pa upam, da se bo v prihodnje spet našel čas tudi za kak znanstveni članek s področja mladinske književnosti.

ENID BLYTON SKRIVNIH SEDEM

knj. 1 in knj. 2

(Cirkuška dogodivščina)

ilustracije: Tony Ross

prevod: Dora Debeljak

Karantanija, 2018, t. v., 122 str., 16,90 €

Enid Blyton, pisateljica, ki jo mnoge generacije poznamo po zbirki *Pet prijateljev*, je ena najuspešnejših mladinskih pisateljic 20. stoletja (rojena na prelomu iz 19. v 20. stoletje); njene knjige so prevedene v 90 jezikov. Poleg kulturne zbirke *Pet prijateljev*, ki se še vedno zelo dobro prebira, je pri nas poznana tudi po knjigah in risankah o Nodiju. Zbirka *Skrivnih sedem* je morda namenjena za spoznanje manj zahtevnemu bralcu, če jo primerjamo z zbirko *Pet prijateljev*. V pričujoči zbirki nastopa kar sedem prijateljev: Peter, Jana, Grega, Jaka, Polona, Niko in Barbara ter kuža Skakač, ki se srečujejo v društvu Skrivnih sedem – za vstop v njihovo društvo potrebuješ geslo (ki se ves čas spreminja) ter neustrašen pogum. V prvi knjigi se družina, preoblečena v snežake, odpravi po sledi nenavadnega jetnika, ki je zaprt v kleti hiše. V drugi knjigi *Cirkuška dogodivščina* se družina poda na novo dogodivščino – sledijo namreč ukradeni biserni ogrlici, ki jih pripelje v sredo cirkuške arene, kjer je še posebej sumljiv ... no, boste kar sami prebrali, kdo. Družina seveda razkrinka tata in policijski inšpektor jih nagovori za naslednjo pomoč. Zbirka *Skrivnih sedem* je bila napisana že davnega leta 1950, a je kljub temu še vedno zanimiva in napeta in bo nedvomno pritegnila mlade bralce, ki radi posegajo po pustolovskih knjigah in kriminalkah. > SABINA BURKELJCA

SUPER SVETO PISMO

Zgodbe v stripu, knj. 1 in 2

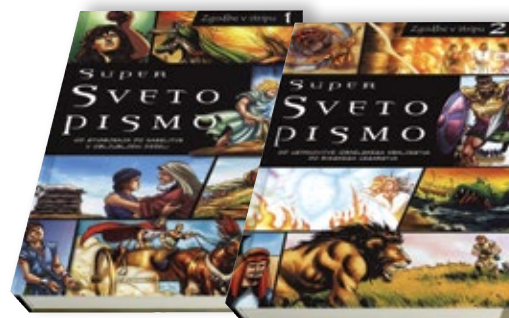
ilustracije: Sergio Cariello

prevod: Ana-Marie Begič

Družina,

2019, t. v., 240/280 str., 29,90 €/knjigo

V želji, da bi napet in sodoben stripovski slog ilustracij navdušil čim več mladih kristjanov, je ameriški pastor Doug Mauss izbral in priredil večne zgodbe *Svetega pisma*, jih uredil v smiselno celoto, pripravo grafičnega materiala pa prepustil brazilskemu ilustratorju Sergiu Cariellu. Tako je nastalo *Super Sveto pismo* (v izvorniku *The action Bible*, 2010), ki se bere kot napet strip o najpopularnejših super junakih. Potencial v stripih je v Sloveniji videla Družina, ki je zanimivo najprej prevedla tretji del, ki zajema *Novo zavezo* in je izšel pred enim letom, naknadno pa je izdala prvi in drugi del, ki prikazuje zgodbe *Stare zaveze* od A do Ž. Toda vrstni red v resnici ni toliko pomemben, saj so vsi trije deli smiselno zaključena celota, ki z napeto zgodbo, živimi barvami in razgibano dinamično pritegnejo ciljno publiko. > VANJA JAZBEC

NAGRADA ZA IZVIRNO OTROŠKO ALI MLADINSKO DELO

Tudi letošnja pomlad je Društvo slovenskih pisateljev objavilo seznam nominiranih del za stanovsko nagrado DESETNICA. Za eno najvidnejših domačih nagrad, ki se podeljuje za najboljše izvirno otroško ali mladinsko delo v poeziji ali prozi in je izšlo v zadnjih treh letih, so nominirani Nataša Konc Lorenzutti, Gaja Kos, Nina Mav Hrovat, Feri Lainšček, Vinko Möderndorfer, Saša Pavček, Vesna Radovanovič, Andrej Rozman Roza, Anja Štefan in Janja Vidmar. Knjige nominirank in nominirancev smo v *Bukli* predstavili ob izidu, ob tradicionalni majski podelitvi DESETNICE (23. maja 2019 v prostorih Društva slovenskih pisateljev) pa avtorice in avtorji razkrivajo razloge za nastanek nominiranih knjig in še kaj ...

DESETNICA 2019

PRIPRAVILA: SIMONA KOPINŠEK

Nataša Konc Lorenzutti o zbirki zgodb *Nisem smrklja* (Mladinska knjiga, ilustracije Ana Zavavlav): »Zgodbe o Poloni so se nabirale ob pisanju za revijo Ciciban. Za knjigo sem jih predelala in jih z novimi zgodbami povezala v celoto. V zgodbe, ki jih pišem, se mi pač vpletejo stvari, s katerimi se v tistem trenutku srečujem.«

Petčlanska strokovna žirija (Ksenija Jus, Jana Kolarič, Sebastijan Pregelj, Ifigenija Simonovič, Ivo Stropnik, predsednik) v utemeljitvi nominiranega proznega dela *Nisem smrklja* poudarja: »Posebnost pisanja Nataše Konc Lorenzutti je, da v njenih knjigah za otroke lahko uživajo tudi odrasli. Pisateljica starejšim bralcem pomaga obuti otroške čevlje, otroku pa izpovedati svoj pogled na svet.«

Gaja Kos o slikanici *Grdavši in presenečenje* (Založba Miš, ilustracije Zvonko Čoh): »Ideja za grdavše je nastala na deževan dan, medtem ko sem slalomirala med lužami, česar grdavši seveda ne bi nikoli naredili. In kako je s presenečenjem? Zdelo se je prava tema, kajti komu ne zbudi zanimanja in kdo ga nima rad, če je lep! Ampak kako se ga pripravi? Hja, do njega pelje več (nepričakovanih) poti, tako da imamo na koncu v knjigi kar tri!«

Vsebina je preprosta, v utemeljitvi zapiše žirija in doda: »Družina grdavšev išče odgovor na vprašanje, kako se pripravi presenečenje. Uspešno je izkoriščeno otroško navdušenje nad vsem grdim, ogabnim, nagravžnim ..., pri čemer obilno pomagajo Čohove ilustracije, a tudi literarnih domislic ne manjka.«

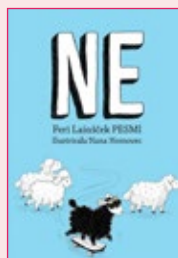
Nina Mav Hrovat o slikanici *Miška želi prijatelja* (Založba Miš, ilustracije Kristina Krhin): »Pravljica je nastala pod vtisom aktualnih svetovnih dogodkov. Po eni strani se vzvišeno trkam po prsih zaradi dobrote in si želimo prijateljev (kot miška), po drugi odklanjamo vse, ki nam niso

všeč, zaradi videza, predsodkov in stereotipov. Morda potrebujemo veter (kot iz pravljice), ki bi prevetril naš pogled na svet.«

Strokovna žirija utemeljitev za nominacijo dopolni: »To univerzalno sporočilo na koncu slikanice poudarijo tudi prevodi zgodbe v albanščino, angleščino, bosanščino in makedonščino, pospremljeni s 'slikovnim slovarčkom besed'. Knjiga s tem preraste v svojevrstnega 'mednarodnega posrednika', zato je dobrodošla na knjižni polici vsake družine in vrtca v Sloveniji ter zunaj njenih meja.«

Feri Lainšček o pesniški zbirki *NE* (Litera, ilustracije Nana Homovec): »V knjigi sem zbral pesmi, ki tematizirajo zanikanje. Večina pesmi se začne z NE, zato je tak tudi naslov. Prepričan sem, da je vsak zamolčani, zatajeni ali potlačeni NE škodljiv za dušo in telo. Pa tudi za skupnost ... Upam, skratka, da bodo pesmi iz zbirke NE kdaj komu pomagale, da bo lažje izrekel NE.«

Lainščkova zbirka ponuja enaintrideset tematsko raznolikih pesmi, med njimi je po besedah žirije prisotno »nezadovoljstvo v vsem, kar odrasli od najstnikov pričakujejo, naveličanost, pa tudi odnos s sovrstniki, tudi ljubezen, prepoznavanje težav drugih.«

Vinko Möderndorfer o romanu *Jaz sem Andrej* (Mladinska knjiga, ilustracije Jure Engelsberger): »Jaz sem Andrej je zgodba o odkrivanju ljubezni, bližine, dotikov, o občutju prve slasti, ki je prava samo takrat, kadar jo deliš z nekom, ki ga imaš resnično rad. Je pa tudi zgodba o starših, o ločitvi, o prijateljstvu, o prevari, o krivici, ki so ti jo naredili, pa tudi o krivici, ki si jo ti naredil drugim. Skratka o vsem, čemur pravimo življenje.«

Prva ljubezen in odkrivanje spolnosti sta osrednji temi mladinskega romana *Jaz sem Andrej*. In kaj zapiše žirija v utemeljitvi? »Slogovno mojstrstvo avtorja je izkazano s prepletanjem jezika mladih z literarnostjo, ki zgodbo na razumljiv in nevsiljiv način približa mladim. K temu pripomorejo tudi ilustracije Jureta Engelsbergerja, ki aludirajo na strip.«

Saša Pavček o pesnitvi *Rumi in kapitan* (Založba Miš, ilustracije Ejti Štih): »Prijateljsem sem pošiljala rimana sms sporočila, kako se imamo na jadnici: kapitan, psička Rumi in muca Aba. Vse ideje so se porajale spontano, ob obalah sem opazila smeti, nisem se mogla otresti misli, kako je beguncem, ki v natrpanih čolnih bežijo iz vojnih območij.«

Utemeljitev za nominacijo poudarja prisotnost dramskega v pesnitvi. »Rumi s svojo pasjo ljubeznivostjo in modrostjo uspešno reši oba problema, pomaga pa tudi kit s svojo avtoriteto. Skupaj z umetniškimi slikami Ejti Štih tvori besedilo prepričljivo, usklajeno celoto.«

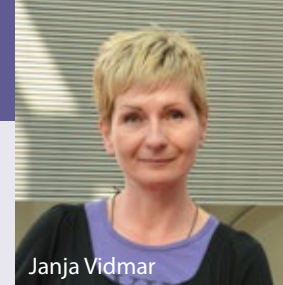
Vesna Radovanovič o slikanici *Petelinček prebudi upanje* (Ajda, ilustracije Kristina Krhin): »Le kaj počne petelinček, če ga boli grlo? Ob težavah se posvetuje s svojo mamo, ki ni 'navadna kokoš' kot preostale v kurniku, a mu tokrat ni znala svetovati, le predlagala je, da naj staremu petelinu krajša čas z branjem, čeprav se zdi, da ne razume in ne sliši. In staremu petelinu se počasi vračajo moči.«

Petelinček prebudi upanje je peta iz serije o petelinčku, ki se mu pridružijo živali in tako krojijo zgodbe vsakdana na kmetiji. Žirija v utemeljitvi omenja tudi navidezno preprostost zgodbe. »Najmlajšim bralcem ponuja dragoceno sporočilo: z medsebojnim sodelovanjem in predanostjo lahko dosežemo vse. Celotno slikanico je barvito upodobila izjemna ilustratorica Kristina Krhin.«

Andrej Rozman Roza o zbirki *Pesmi iz galerije* (Narodna galerija, ilustracije Jakob Klemenčič): »Pesmi iz galerije so nastale na pobudo Narodne galerije in njene kustosinje Kristine Preininger. Ker o slikarstvu do takrat nisem veliko razmišljal, se mi je odprl dotlej neznan svet razvoja likovne umetnosti in njene odvisnosti od zunanjih dejavnikov. Pri

Janja Vidmar

NATAŠA KONC LORENZUTTI

ZVEZEK IN BREZVEZEK

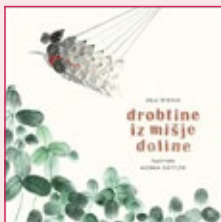
ilustracije: Tanja Komadina

Miš, zbirka Miškolinke, 2018, t. v., 136 str., 25,95 €, JAK

vsaki sliki sem skušal najti zgodbo, ki bi bila zanimiva učencem in učenkam višjih razredov osnovne šole, katerim je knjiga namenjena.«

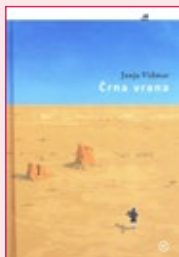
Pesniška zbirka predstavlja petintrideset slik iz stalne zbirke Narodne galerije »prek zanimivih zgodb o slikarkah in slikarjih, o značilnostih časa, v katerem so nastale, spregovori o likovnih problemih, vse to pa navezuje na današnji čas. Pesmi, ki so pogosto hudomušne, dopolnjujejo stripovske vinjete Jakoba Klemenčiča,« je v utemeljivi zapisala žirija.

Anja Štefan je za pesniško zbirko *Drobtine iz mišje doline* (Mladinska knjiga, ilustracije Alenka Sottler) prejela nagrado VEČERNICA. Osrednje protagoniste v pesmih

so miške. »Pesmi zajemajo sporočilo iz različnih življenjskih segmentov, ki združujejo paleto tradicionalnih tem, primernih za otroški svet. Z izjemnim smislom za ritem je avtorica pesmi vtkala v osemnajst kratkih zgodb, potujočih od pisarja, radiča, medenjaka, do izštevank za lahko noč. Slikanico je mojstrsko ilustrirala in oblikovala Alenka Sottler,« nominacijo utemeljuje strokovna žirija.

Janja Vidmar o romanu *Črna vrana* (Mladinska knjiga): »V resnici so otroci prihodnost planeta, ki bi nas morala skrbeti. Na kriznih žariščih širom po svetu trpijo v vojni in na begu, umirajo od lakote, bomb, bolezni, bežijo, iztrgani iz naročja staršev

in domačega zavetja. Ne razumejo okoliščin, v katerih so se znašli, zato so najlažja tarča za zlorabe vseh vrst. Ta svet pripada vsem. Prihodnost se skriva v sočutju, ne v orožju.«

Žirija o romanu, v katerem Janja Vidmar med drugim problematizira pregnanstvo: »Zgodbe mladih (najstnikov) izgnancev, pregnancev, beguncev in vseh drugih, ki jim življenje zaradi vojn ne prizanaša, se mojstrsko prepletajo ter brez prizanašanja orisujejo svet, v katerem smo (ne po naši zaslugi) sicer na boljši ali vsaj varnejši strani, a je mir tako krhek, da se lahko že jutri (ne po naši krivdi) najdemo na drugi strani. Knjiga, ki bi jo morali prebrati tako najstniki kot odrasli.«

* Predizbor ustreznih knjižnih del je pripravila red. prof. dr. Dragica Haramija: »Kriterije, zapisane v Statutu o nagradi desetnica, izpolnjuje 87 knjig, izmed teh je žirija izglasovala 10 nominiranih del.« O razmerju med otroškimi in mladinskimi knjigami dr. Haramija doda: »Kakor vsa leta je tudi letos več knjig za otroke.«

Nataša Konc Lorenzutti

Foto: Pavšič-Zavadlav

Zadnja leta so na področju mladinske književnosti v porastu dela, ki s kočljivimi in zahtevnimi temami kritično reflektirajo širši družbeni kontekst. Toda s premikanjem meja se morebiti včasih doseže tudi nasprotni učinek od zelenega, saj se mladi bralec čedalje težje poistoveti z likom ali živi v zgodbo, za razbiranje sporočilnosti pa je skoraj praviloma potreben bralni dogodek pod vodstvom mentorja.

K sreči na drugi strani ali kjer koli vmes za protitež nastanejo dela, ki bi jih, denimo v gorski terminologiji, poimenovali skalna polica za oddih sredi pretečih klifov in pečin. In v tovrstno »zdraviloslovje« vsekakor sodijo knjige priljubljene avtorice Nataše Konc Lorenzutti, ki sama pravi, da čuti najmanj strahu, kadar piše za otroke. Njenim knjigam se to vsekakor pozna. Mirne duše bi jih lahko opremili z znakom PRIO – prijazno otrokom (in odraslim, če smo že pri tem) ali čim podobnim.

Enajstnik (2012), *Kdo je danes glavni* (2015), *Nisem smrklja* (2017) in zadnji, *Zvezek in brezvezek* (2018), je le nekaj naslovov, ki potrjujejo, da avtorica s svojim iskrevim, hudomušnim slogom in junaki mojstrsko gradi očarljivo, sem in tja skoraj praznično družinsko vzdušje, sredi katerega bi si od tegob vsakdana z veseljem oddahnil tudi kdo od odraslih bralcev ali vsaj na kratko pokramljal z družinskimi člani. Še posebej, kadar se zunaj »burja vedno bolj razburja«, v hiši pa je toplo, deloma zaradi zakurjene peči deloma zaradi ljubečih družinskih odnosov.

V prvi knjigi z naslovom *Kdo je danes glavni* žlobudrava Nika, najmlajša v številni družini, vznemirjeno pričakuje svoj peti rojstni dan, ko bo glavna. Oktobra pred štirimi leti je namreč »iz trebuha prišla na zrak. To je moral biti zelo vesel dogodek, to zračenje, saj ga vsako leto znova praznujejo.« Nikin svet prsrčne otroške logike pričara bralcu množstvo duhovitih, domiselnih in iskrevih zgodbic, ki so pripomogle, da je postala glavna tudi av-

torica, saj je bila knjiga leta 2016 okronana s priznanjem Zlata hruška.

V nadaljevanju, naslovljenem z *Zvezek in brezvezek*, postane Nika prvošolka in heca je konec. Seveda ne za Niko. Šele zdaj je zares glavna, saj se doma in še kje zaradi šolskega okolja in novih doživetij pogosto znajde v središču pozornosti. Kakopak ni zrasla samo Nika, temveč tudi njena brata in sestri: Ton bo vsak čas študent, Tin grize gimnazijske klopi, Lučka in Lija sta še osnovnošolki. Predvsem odnosi med brati in sestrami so kljub duhovitemu prerekanju pristni, na trenutke skorajda neverjetno idilični.

Nika obiskuje jahalno šolo, kajti ježa je njen najljubši konjiček, za razliko od tate in mame, ki imata namesto konjičkov pet otrok. In da je mera polna, morata spat v »zakonski postelji«, četudi nista konja.

Seveda so s šolo tudi križi in težave. Še posebej domače naloge so Niki trn v peti. Ne mara zvezkov, raje ima brezvezke, kajti v zvezke mora pisati, kar ji naložijo drugi, v brezvezkih pa je vse po njenem. In zato imajo njeni učenci, medvedki, opice, punčke in kdor še »spotoma in mimogrede« (preberite, koliko besednih zapletov lahko povzročita oba izraza) zaide v njeno učilnico, srečo, kajti brezvezek je zakon!

Hudomušne ilustracije Tanje Komadine v obeh knjigah imenitno dopolnjujejo utrinke iz Nikinega vsakdana, ki se raztezajo čez vse letne čase in praznike.

Oh, in nihče ni varen pred nagajivimi palčki, ki radi prebirajo pisma. A o čem jaz zdaj to meljem? Ja, o brezgodbi že ne! Za Niko je namreč življenje še vedno brezvezek, zgodba pa, kot pravi sama, »se dogaja takrat, ko je zanimiva. Drugače se sploh ne dogaja in je nima smisla brat.«

No, tale zgodba ima smisel, veliko smisla! Zato nestrpnost pričakujem naslednjo. In še malce izzivam – se bo avtorica namesto družinske lotila tudi kakšne druge tematike? Njej v izziv in bralcem v užitek.

IDA MLAKAR ČRNIČ

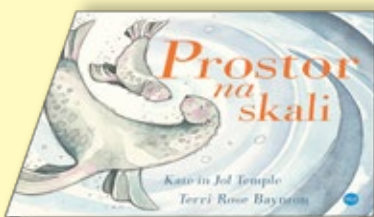
TU BLIZU ŽIVI DEKLICA

ilustracije: Peter Škerl

KUD Sodobnost International,
zbirka Gugalnica,
2019, t. v., 24 str., 19,90 €, JAK

Ida Mlakar Črnič je ena tistih slovenskih pisateljic za otroke, ki v svojih delih vedno znova preseneti s tematsko izvirnostjo, hkrati pa si upa ubesediti tudi manj prijetne plati našega življenja. V novi slikanici, v kateri sta ponovno združila moči z ilustratorjem Petrom Škerlom, pozornost nameni vsem tistim deklicam (otrokam), ki živijo med nami, a jih ne slišimo in ne opazimo. Za eno od takih neopaznih in brezimnih deklic, ki izhaja iz revne družine in je v šoli večino časa osamljena, saj se ne sošolci ne učitelji ne zmenijo zanjo, izvemo iz pripovedovanja dveh povsem običajnih, premožnih deklic, »princesk«, ki živita v njeni bližini in jo včasih celo ogovorita ali ji pomagata, vendar ne več kot to – v svoj svet je ne pripustita. To je pripoved, ki čuteče in brez odvečnega moraliziranja opozarja na najranljivejše v naši družbi in hkrati nagovarja one druge, ki imajo vse, naj pogledajo preko svojega plota in prestopijo mejo med svetovoma, saj zna biti tudi na oni strani marsikaj lepega in zanimivega ... kot nazadnje spoznata tudi deklici. > KRISTINA SLUGA

JOL TEMPLE, KATE TEMPLE

PROSTOR NA SKALI

ilustracije: Terri Rose Baynton
prevod: Tadeja Spruk

Miš, 2019, t. v., 32 str., 25,95 €

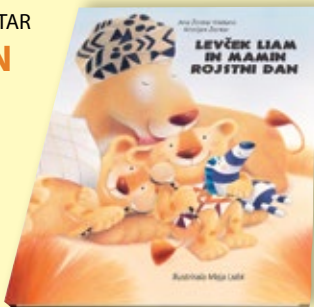
Založba Miš je prevedla še eno odlično slikanico, ki navdihujoče sporočilo o sprejemanju podaja skozi palindromski format. Zgodbo namreč lahko beremo kot običajno, od prve do zadnje strani, na zadnji strani pa smo pozvani, da iste besede preberemo še v obratnem vrstnem redu. Sporočilo je takrat popolnoma drugačno; v prvo beremo o tujnjici in njenem mladiču, ki nista sprejeta na skali, saj naj zanju ne bi bilo prostora. Ko pa listamo od zadnje strani, sta živalci, ki sta se znašli v težavah, nemudoma toplo sprejeti. Obenem lahko med vrsticami preberemo tudi žalostni položaj, v katerem so se znašli tujnji in druge živali, ki imajo zaradi globalnega segrevanja vse manj življenjskega prostora. Slikanica, ilustrirana v nežnih sivomodrih tonih, je primerna za bralce, starejše od treh let, zagotovo pa se bo dotaknila tudi starejših. > VANJA JAZBEC

ANA ŽONTAR KRISTANC, KRISTIJAN ŽONTAR

LEVČEK LIAM IN MAMIN ROJSTNI DAN

ilustracije: Maja Lubi

Morfemplus, 2019, t. v., 16 str., 21,90 €

Ilustratorica Maja Lubi ima v svojem repertoarju že kar lepo kolekcijo slikanic, ki jim je vdihnila življenje. Njene nežne, a živahne podobe tokrat spremljajo mlado levjo družinico v afriški savani. Najmlajši Liam v zadnjem hipu išče idejo, kaj mami pripraviti za rojstni dan, in se za pomoč obrne na svoje prijatelje. Žal ugotovi, da imajo živali zelo različne okuse, in se na koncu po pomoč zateče k očku, ki pa ima izvrstno zamisel, da skupaj razveselijo mami. Na koncu vas čaka še recept za najljubšo mesno pito malega Liama. > KLARA JARC

MOJICEJA PODGORŠEK

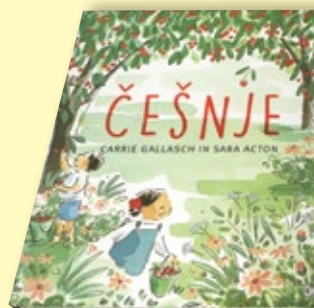
TECI, MIŠKA!

ilustracije: Tina Perko

Epistola, 2019, t. v., 28 str., 21,70 €

Vedoželjna miška se nekega lepega dne, ko bi morala postoriti hišna opravila, raje odpravi na potep. Ker še nikoli ni bila zunaj, je zanjo vse novo; prvič sreča polža, vpraša žabo, zakaj skaklja, pobegne pred mačko in najde zavetje pri dobrem psu. Seveda si na koncu, kot prava miška, privoščiči pošten kos luknjastega sira. Tako se dan sicer konča popolno, a kaj, ko jo doma še vedno čaka posoda ... Zgodbo, ki je deloma izpisana s slikopisom, tako da nadobudne bralce nauči tudi nekaj angleških besed, je zapisala Mojiceja Podgoršek, v podobe pa je radovedni miškin karakter mojstrsko prelila Tina Perko, ki je do danes podpisala ilustracije v že več kot dvajsetih knjigah, v sodelovanju tako z domačimi kot tujimi založbami. Po poklicu sicer modna oblikovalka se zadnjih deset let ukvarja z ilustracijo, predvsem v otroških slikanicah in revijah, kot je *Zmajček*, v kateri ilustrira zgodbe o miški Maruški. Njene ilustracije odlikujejo živopisne barve in natančno izrisani liki, pogosto na belem ozadju, kot lahko vidimo v pričujoči slikanici, zaradi česar tudi najmlajši brez težav sledijo zgodbi. Najsi bodo nove dogodivščine pogumne miške ali kakega drugega junaka, vsekakor se veselimo njenega nadaljnega ustvarjanja. > VANJA JAZBEC

CARRIE GALLASCH

ČEŠNJE

ilustracije: Sara Acton

prevod: Barbara Majcenovič Kline
Skrivnost, 2019, t. v., 36 str., 18,90 €

Ljubka slikanica, kratka in sladka kot češnje, ki jih z listanjem knjige spremljamo zoreti. Družina, predvsem pa najmlajša sladokusca, že nestrno pogledujeta v krošnje. Sprva vidita le nežne cvetne liste. Mama in oče pravita, da še ni čas. Dnevi postajajo daljši, veter toplejši, a teta še vedno pravi, da ni čas. Stric se strinja. Zdaj so že vidne rahlo obarvane kroglice. Otroka se lahko že kopata v reki. Sadovi postajajo vse bolj vabljive rdeče barve ... Vsak čas bo. In res se lepega poletnega dne družina sprehodi skozi sadovnjak in se posladka z vsem najljubšimi češnjami. Nostalgčna slikanica, ki pričara vso čarobnost najtoplejšega letnega časa. > VANJA JAZBEC

KELLY COLLIER

ŠTEF IN ŠTAFETA

prevod: Tina Mahkota

Zala, 2019, t. v., 40 str., 21,99 €

Vsi poznamo koga, ki enostavno mora vedno zmagati. Takšen je tudi Štef, sicer čisto neškodljiv in prikupen konj, ki mu je zmagovanje preprosto zakon. Na vsakoletnem gozdnem tekatonu je vedno prvi. Sotekmovalci so ga že malo siti, zato spremenijo pravila igre in organizirajo štafeto. Štef po žrebu pristane v skupini s polžem, raco in želvo. Lahko si predstavljate, kako zadovoljen je. A ekipa se ne vda in vztrajno trenira. In kdo bi si mislil, ko pride dan tekme, teren teče tudi po mlaki in bodičasti zaplati, Štefova ekipa pa je na vse ovire odlično pripravljena ... Humorja polna slikanica, ki bralce z občutkom pouči o pomembnosti in radosti timskega sodelovanja. > VANJA JAZBEC

CARL-JOHAN FORSSÉN EHRLIN

NAROBTE TEDEN

Pogumni Luka

ilustracije: Katarina Vintrafors

prevod: Andrej Gogala

Mladinska knjiga,

2019, t. v., 32 str., 17,99 €

Švedski psiholog in vedenjski strokovnjak je že s svojo prvo slikanico *O zajčku, ki bi rad zaspal* (MK, 2015)

doživel izjemen uspeh pri neprespanih starših, knjiga pa je postala svetovna uspešnica. Osrednji junak tokratne zgodbe je mali deček Luka, ki prvič prestopa prag male šole in za nameček še v novem kraju, kamor se je pred kratkim preselil s staršema in starejšo sestro Emo. Čeprav se radovedni Luka novih dogodivščin in poznanstev veseli, se mu ob tem porajajo tudi različni strahovi in skrbi. Avtor preko vsakdanjih prilog (prvi dan v mali šoli, strah pred temo, okušanje novih jedi, padci na igrišču) mlade bralce na razumljiv način med drugim pouči o tem, kako premagati strah in tesnobo, kako se soočiti z novimi izzivi in kako premagati bolečino. Kot pojasnjuje v zadnjem delu, ki je namenjen staršem, gre za različne miselne tehnike, z izvajanjem katerih si lahko pomagamo tako starši kot otroci. Ob tem posebej poudari, da je pri vzgoji ključnega pomena zgled staršev, ki morajo biti odprtega duha in tudi sami pripravljeni na spremembe. > KRISTINA SLUGA

JESSICA MARTINELLO

TUDI POŠASTI SI UMIVAJO ZOBE!

ilustracije: Grégoire Mabire

prevod: Janja Remškar

Grlica, 2019, t. v., 28 str., 14,95 €

Poznate veliko črno pošast, ki se skriva v kopalnici pod tušem? Kaj pa tisto iz Loch Nessa? Za to ste gotovo že slišali. Ali veste, da si tudi ona skrbno umiva zobe? Vse te modrosti junakinja izve od črne pošasti, ki se je je sprva tako prestrašila v kopalnici. Ta jo tudi pouči, zakaj in kako je treba umivati zobe vsak dan, zjutraj in zvečer, skrbno krtačiti po vsaj dve minuti skupaj. Najpomembnejša modrost, ki jo izve, pa je resnica o Škrbinarjih, lumpih, ki so prave pošasti. Vztrajno sekajo in kopajo ter tako uničujejo zobe. A brez skrbi, obstajajo super junaki, ki lahko Škrbinarje premagajo! Klasična slikanica, ki jo velja prebrati pred obiskom zobozdravnika. > VANJA JAZBEC

LISA PAPP

ZOJA IN ZLATKO

serija Madeline Finn, knj. 2

prevod: Sabrina Žgajnar Meze

Skrivnost, 2019, t. v., 32 str., 18,90 €

Tisti, ki se še spomnite uspešnice *Zoja in Belka*, prvega dela v seriji *Madeline Finn*, se boste prav zagotovo razveselili novih Zojinim dogodivščin. Da se spomnimo: Zoja je imela v prvem delu težave s prebiranjem knjig, saj so se ji besede zatikale, zato pa ji je bilo toliko bolj nerodno brati pred sošolci. Vse dokler ji knjižničarka ni našla prav posebne pomoči, prijazne puhaste Belke, ki je Zojinim pravljicam vedno mirno prisluhnila. V nadaljevanju Zoja končno izprosi pri mami, da lahko posvoji pasjega mladička, Belkinega mladička Zlatka. Popolnoma se ujmeta. Ko pa Zoji knjižničarka pove, kakšna usoda čaka nezaželene kučke, si Zoja z Zlatkom zada cilj, da bodo prav vsi kučki v zavetišču deležni ljubezni ... Prikupno. > VANJA JAZBEC

Da se spomnimo: Zoja je imela v prvem delu težave s prebiranjem knjig, saj so se ji besede zatikale, zato pa ji je bilo toliko bolj nerodno brati pred sošolci. Vse dokler ji knjižničarka ni našla prav posebne pomoči, prijazne puhaste Belke, ki je Zojinim pravljicam vedno mirno prisluhnila. V nadaljevanju Zoja končno izprosi pri mami, da lahko posvoji pasjega mladička, Belkinega mladička Zlatka. Popolnoma se ujmeta. Ko pa Zoji knjižničarka pove, kakšna usoda čaka nezaželene kučke, si Zoja z Zlatkom zada cilj, da bodo prav vsi kučki v zavetišču deležni ljubezni ... Prikupno. > VANJA JAZBEC

MAGALI LE HUCHE

PAKO GRE V OPERO

prevod: Iztok Ilc

Morfemplus, 2018, t. v., 27 str., 21,90 €

Pako se z najboljšo prijateljico Betko odpravi v Pariško opero. Ker ne vesta veliko o zgradbi in glasbi, se udeležita vodenega ogleda. A kaj, ko jima skupina kmalu uide. Pako in Betka jo vztrajno iščeta; pogledata pod vsak stol v dvorani, preverita vse garderobe, nato pa se utrujena usedeta na tla. A zapazi ju varnostnik, ki mu postopanje po operi vsekakor ni všeč ... Njuno dogodivščino domišljeno spremljajo različne operne arije, ki jih lahko poslušamo s pritiskom na gumb – tako recimo zbor iz Traviate poskrbi za popoln zaključek. Čudovita zvočna knjiga, ki bo otrokom predstavila osnovne operne napeve in bonton v gledališču ter večer popestrila z večnimi napevi. > VANJA JAZBEC

SIBYLLE DELACROIX

PTIČ NA MOJI RAMI

prevod: Mateja Seliškar Kenda

Zala, 2019, t. v., 28 str., 20,95 €

Deklica pripoveduje zgodbo o prihodu v novo šolo, kjer nikogar ni poznala, zato se ji je bilo precej težko vklopiti med nove sošolke in sošolce. Molčala je in se držala zase, družbo ji je začel delati le mali ptič žarečih

barv, ki se ji je usedel na ramo in se začel pogovarjati z njo. Izgovarjal je kratke vprašalne »čivkce«, ki jih je dekletce začuda razumelo. Toda ptič je iz dneva v dan postajal glasnejši in bolj zajedljiv, na koncu pa že tako nadležen, da se ga je želela samo še znebiti. Ampak to je zdaj postala težava. Ptič je namreč rasel iz dneva v dan in ni bil več peresno lahek, temveč ji je skakal po glavi tudi med pisanjem preverjanj znanja, in celo zmerjati jo je začel. Le doma jo je pustil pri miru in na dekle počakal kar na drevesu na drugi strani okna. Tenkočutna slikanica s prijetnimi ilustracijami prikaže, kako je včasih težko prebiti led in se vklopiti v novo sredino, pa tudi, kako se to na koncu vendarle izide. Ptiču je pač treba zavezati kljun! > ŽIGA VALETIČ

MIROSLAV KOŠUTA

MEDVED Z MIŠKO NA RAMI

ilustracije: Maša Kozjek

Mladinska knjiga, zbirka Deteljica,

2019, t. v., 96 str., 24,99 €, JAK

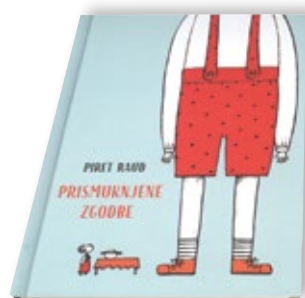
Pesnice v bogati novi zbirki Miroslava Košute zaplešejo v štirih sklopih. V prvem, naslovnem, se po gozdu potikata medved in miška ter odkrivata svet, prijateljstvo in tudi sebe. Družita se v medvedovem brlogu, kjer tudi prespita, miška pa se tam tudi presenečeno zastrmi v ogledalo. Pesnice, ki so obenem kratke zgodbe, se največkrat vrtijo okrog medu in sira, okrog hrane torej. Drugi sklop pesmi je posvečen medvedom in medvedkom tega sveta, njihovim strahovom, veselju, humorju, igri in domovom. *Lestev in sirček* je tretji sklop, v katerem mačke pogosto lovijo miši, miši pa jih skoraj vsakokrat ukanijo. Ne vedno ... In včasih so nezadovoljni prav vsi: miška, ko želi z lestvijo seči do ogromnega sirnega koluta, ki se ponuja na nebu, mačke pa, ko se utrujene vračajo iz službe. *Od mravlje do slona* je naslov zadnjega sklopa, ki od pesmi do pesmi prečeše širono živalsko kraljestvo. Vse pesmi so ilustrirane. Hudomušnost jezika poudarijo prikupne ilustracije Maše Kozjek. > ŽIGA VALETIČ

DIM ZUPAN, JANJA PLAZAR
SKRIVNI SVET MALIH ZVERINIC

ilustracije: Miha Hančič
 fotografije: Janja Plazar et al.
 Miš, 2019, t. v., 168 str., 25,95 €, JAK

Takoj je treba povedati, da so te male zverinice že po prvih povedih v knjigi dobile moj *da* – kvalitetno branje, ki prepriča tako po svoji umetniški oz. izrazni plati, kakor tudi po strokovni plati, saj govori o svetu mikroorganizmov skozi zanimivo zgodbo. Pisatelj in biologinja, znanstvenica s področja genetike, sta ustvarila res zanimivo in branja vredno knjigo, ki je v prvi vrsti namenjena mladim bralcem, a bo več kot zanimiva tudi starejšim generacijam. Za otroke in mladino, to že vrabci čivkajo, primanjkuje tovrstnih poučnih knjig, ki imajo tisto »nekaj več«, kjer ne gre zgolj za poučno knjigo, pač pa je v ozadju še zgodba, ki pritegne. In ta zares pritegne, tako da bi/bo bralec svetoval pisateljskemu tandemu, naj še pišeta skupaj. Gre za toplo, umetniško, strokovno, humorno in še kakšno branje in z lahkoto si predstavljam, da bo marsikaterega mladega bralca, ki mu je bilo do zdaj naravoslovje tuje, navdušila za raziskovanje knjig z bolj suhoparnimi vsebinami »malih zverinic.« Med drugim pa boste, že kar takoj na začetku, izvedeli, kakšna je razlika med prijateljico, dobro prijateljico, dobro najboljšo prijateljico in zelo dobro najboljšo prijateljico. Izvirna, drugačna, posebna knjiga. Bravo, pisatelja! > SABINA BURKELJCA

PIRET RAUD
PRISMUKNJENE ZGODBE

prevod: Julija Potrc Šavli
 KUD Sodobnost International,
 2019, t. v., 92 str., 18,90 €

Estonska pisateljica in ilustratorica je v domovini ena najbolj priljubljenih avtoric za otroke, pa tudi ena najbolj prevajanih. Pričujoča knjiga je njen prvi prevod v slovenščino in upamo, da ne tudi zadnji. Kot pove že naslov, gre za nabor resnično prismuknjenih, nenavadnih, čudaških, skratka res odbitih zgodb, ki ne bodo všeč le otrokom, ampak tudi odraslim bralcem. Avtorica v dahlovski, včasih tudi borgesovski maniri, predvsem pa z dobršno mero humorja, pripoveduje o vsem, prav zares čisto o vsem, kar zdrami njen navdih. Če ste naveličani čudovitih princes, pogumnih princev in strašnih zmajev, potem ste našli knjigo zase. Kaj pravite na zgodbe o: kravici, ki ustvarja ikebane, požrešni dojenčici, bojzljivem mobilniku, bradati ženski in plešastem levu, hudem nožu, korenčkovih sanjah, prestinem rojstnem dnevu in še in še. Smeh in začuden pogledi zagotovljeni! > KRISTINA SLUGA

DAV PILKEY
PASJI MOŽ; Povest o dveh muckih
 prevod: Boštjan Gorenc
 Mladinska knjiga, 2019, t. v., 253 str., 17,99 €

Dav Pilkey je ustvarjalec, ki je kot otrok dobil diagnozo motnje pozornosti in disleksije, imel je tudi vedenjske težave. To so, zdaj vemo, lahko idealne okoliščine za razvoj ustvarjalnosti, če se seveda zloži okoliščine in ljudje, ki pripomorejo, da tak otrok ob podpori lahko zaživi svoj ustvarjalni svet. Pilkeyju je to nedvomno uspelo: *Kapitan Gatnik* je pokosil vse rekorde v branju in ga praktično ni otroka, ki ne bi poznal serije knjig o Gatniku. Nič manj niso zanimive knjige o *Pasjem možu* – tokrat sta v ospredju dva mucka – Petrček in Mali Petrček. Nenavadni zapleti in rešitve, izbor besedišča, zgodba, ki šokira, knjiga kot igra, nenavaden (včasih absurden) humor – vse to nedvomno priteguje mlade bralce, da hlastno posegajo po stripih Dava Pilkeyja, ki jih je v slovenščino s svojim unikatnim avtorskim dodatkom prevedel in priredil Boštjan Gorenc. In tudi tiste bralce, ki neradi berejo, bo ta špehovski strip presenetljivo šokiral zato, ker ga prav zares prehitro zmanjka. V njem najdejo tudi namige, kako je treba na primer narisati nekega stripovskega junaka – in to sploh ni tako težko. Eno temeljnih sporočil Dava Pilkeyja je, da ni potrebno, da je popolno, pomembno je, da se zabavamo in prepustimo svoji domišljiji, ki zares nima meja. Če si drzen, v pozitivnem smislu seveda, ti uspe – prej ali slej. Ščepec sreče se pa že še dobi v tem svetu. > SABINA BURKELJCA

SALLY MURPHY
SLADKI BEG; serija Meta Kuhar
 ilustracije: Celeste Hulme
 prevod: Tamara Kranjec
 Skrivnost, 2019, t. v., 78 str., 15,90 €

Najbrž bi si marsikatera deklica želela živeti kot desetletna Meta, hči slavnih TV-voditeljev, ki navdušujeta s svojo kuharsko oddajo. Družina, katere dom je v Avstraliji, pogosto potuje po svetu, spoznava nove dežele, njihove kulinarčne običaje in specialitete, ki jih nato starša predstavi v svoji oddaji. Čeprav jih tokratna dogodivščina ne pelje tako daleč – podajo se na drugi konec Avstralije, v Newhaven –, se obisk tovarne čokolade kljub temu sliši izjemno obetavno, predvsem pa slastno doživetje. Žal pa družina na licu mesta ugotovi, da je lastnik tovarne precej čudaški, in namesto sladkanja se Meta skupaj s starši znajde v povsem drugačni situaciji. Kakšno zanko jim je nastavljal nenavadni tovarnar in ali se jim bo uspelo rešiti, izveste v knjigi. Po vseh razburljivih dogodivščinah pa vam bo teknila tudi odlična čokoladna sladica – recept zanjo najdete na zadnji strani. > KRISTINA SLUGA

ROBERTO SANTIAGO
SKRIVNOST SPEČIH SODNIKOV

Nogometastični
 ilustracije: Enrique Lorenzo
 prevod: Barbara Pregelj
 Malinc, zbirka Nogometastični, 2019, m. v., 296 str., 25 €

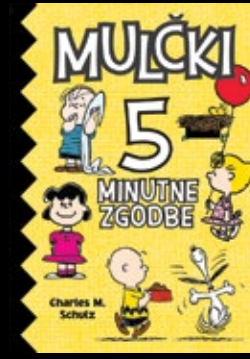
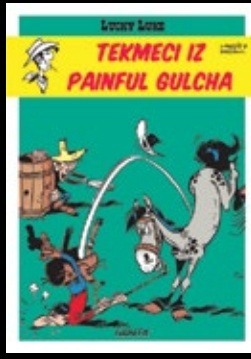
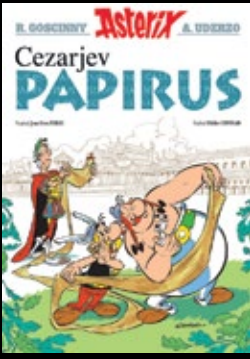
Enajstletni Francisco, član ekipe Nogometnega kluba Soto Ato (včasih ga kličejo tudi Paco ali celo Paquito, ker pa je v trenutno zelo slabem obdobju, ga vsi kličejo kar Paket), je tik pred streljanjem najpomembnejše enajstmetrovke svojega življenja. Njegovi dosednji rezultati niso prav posebej vzpodbudni, v zadnjem letu je zgrešil že pet enajst-

metrovk, ampak prav tale je lahko usodna, zato se v čakanju na strel pred mladim bralcem odvrti cela vrsta dogodivščin, ki so vodile do tega odločilnega trenutka. In kakšna je skrivnost spečih sodnikov? Ja, kar zakopati bo treba med vrstice res lepo oblikovane knjige. Barvne ilustracije, velik font in simpatici dialogi bodo gotovo prepričali mlade bralce (pa ne samo nogometaše) in samo želimo si lahko, da bo zbirka kmalu dobila tudi naslednje fantastične pustolovščine Nogometastičnih. > BETI HLEBEC

GRAFFIT

ZALOŽBA 9. UMETNOSTI

Stripe lahko naročite po telefonu 05 169 90 72, po elektronski pošti narocila@desk.si, ali na spletni strani www.knjigarna.net

biblos

... Beletrina*

Knjige na klik.

E-knjige v slovenščini

- ✓ nakup več kot 3000 e-knjig
- ✓ branje na bralniku, telefonu, računalniku ali tablici
- ✓ Nakup kjerkoli in kadarkoli

Brezplačna izposoja

- ✓ štiri e-knjige naenkrat
- ✓ dostop do 14 dni
- ✓ brez zamudnine
- ✓ izposoja e-knjig kjerkoli na svetu, na voljo 24/7

Biblos bralnik - očem prijazen

- ✓ brez bleščanja na soncu
branje kot s papirja
- ✓ baterija drži več tednov
- ✓ za več tisoč e-knjig
- ✓ očem prijazno (e-Ink zaslon)

Za knjigoljube:

Ustvarite si svojo knjižno polico z najljubšimi e-knjigami v slovenščini.

Za popotnike, raziskovalce:

Potujte brez prtljage.

Za učence in dijake:

Do knjig za domače branje in bralno značko mimo vrste.

Za starejše, slabovidne in bralce začetnike:

Povečajte si črke in osvetlite zaslon po svoje.

Za gibalno ovirane in fizično oddaljene bralce:

Biblos je dostopen in uporabnikom prijazen.